

Täysistunto

Tiistai 2.6.2015 klo 12.00—21.59

3. Valtioneuvoston tiedonanto eduskunnalle 29.5.2015 nimitetyn pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelmasta

Valtioneuvoston tiedonanto VNT 1/2015 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia, valtioneuvoston tiedonanto 29.5.2015 nimitetyn pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelmasta.

Pääministeri Juha Sipilän esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelussa on nopeatahtinen osuus, jolloin ryhmäpuheenvuorot saavat kestää enintään 10 minuuttia. Muut etukäteen varatut puheenvuorot käytetään ryhmäpuheenvuorojärjestyksessä, ja ne saavat kestää enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeenkin pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia.

Tiedonannon käsittelyn päätteeksi toimitetaan äänestys valtioneuvoston tai ministerin nauttimasta luottamuksesta, jos keskustelun aikana on tehty ehdotus epäluottamuslauseen antamisesta valtioneuvostolle tai ministerille. Eduskunta voi päättää lähettää asian valio-kuntaan, jonka tulee tehdä ehdotus eduskunnan päätökseksi.

Keskustelu

12.03 **Pääministeri Juha Sipilä** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Uusi hallitus tuo nyt ohjelmansa tiedonantona eduskunnalle perustuslain edellyttämällä tavalla. Hallitusohjelma ja sen liitteet sisältävät kaiken sen, mistä hallitusneuvotteluissa on sovittu kolmen puolueen kesken. Ohjelma on strateginen muutosohjelma. Kaikkea ei ole totuttuun tapaan kirjoitettu ohjelmaan, vaan moni hallinnonalan kehittämishanke jatkuu entiseen tapaan. Hallitusohjelman punaisena lankana on työllisyysasteen nostaminen 72 prosenttiin monella työllisyyttä ja yrittäjyyttä edistävällä toimenpiteellä.

Strategisen hallitusohjelman lisäksi teimme poikkeuksellisen yksityiskohtaisen talousohjelman koko vaalikaudeksi. Muutosta ei saada aikaan ilman satsauksia. Sen vuoksi työtämme vielä hallitusohjelman kärkihankkeisiin liittyviä panostuksia toimintasuunnitelmaan, ja ne tuodaan myöhemmin syksyllä eduskuntaan.

Kun uudistaminen unohtuu pitkäksi aikaa, joudutaan leikkausten tielle. Nyt meidän on samaan aikaan säästettävä ja vietävä läpi isoja uudistuksia. Suomella on vain kaksi vaihtoehtoa: joko uudistamme itse, tai joku tekee sen puolestamme. Euroopan talouden ihmela-psesta on tullut maa, joka on vaarassa joutua liiallisen alijäämän menettelyyn ja Brysselin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

budjettivalvonnan alle. Haluamme pitää omat asiat omissa käsissämme ja tehdä tarvittavat päätökset itse.

Kansantuotteemme on suunnilleen samalla tasolla kuin kahdeksan vuotta sitten. Julkisen talouden menot ovat kuitenkin kasvaneet aivan viime vuosiin saakka lähes samaa tahdista kuin vuosituhatlaskennan alun vahvan talouskasvun vuosina. Tulojen ja menojen erotus on katettu velanotolla.

Emme voi enää jatkaa tällä tiellä. Jos elvyttäminen velalla oikeasti auttaisi, Suomen talouden pitäisi olla nyt aivan erinomaisessa kunnossa. Olemme ottaneet monta vuotta peräkkäin syömävelkaa 7—8 miljardia euroa. Silti työttömyys on korkealla ja talouden kasvu on hiipunut. Vienti ei vedä. Kilpailukyky on rapautunut 10—15 prosenttia suhteessa keskeisiin kilpailijamaihimme.

Talouden kehitys ei ole pelkästään poliitikkojen päätettävissä. Hallitukset voivat parhaimmillaankin vain luoda edellytyksiä työnteolle ja yrittämiselle. Pahimmillaan julkisen vallan toimet voivat heikentää taloudellista toimeliaisuutta. Näin on valitettavasti meilläkin vuosien mittaan käynyt. (Eduskunnasta: Käy nytkin!) Olemme menettäneet ketteryytemme liialliseksi kasvaneella sääntelyllä ja hallinnoinnilla. Yhteiskuntaa on rakennettava enemmän luottamuksen kuin sääntelyn ja valvonnan varaan.

Aloitamme uudistustyön hallitusohjelmasta ja työskentelytavoistamme. Strategista johtamista noudatetaan jo lähes kaikilla elämänaloilla, nyt oli korkea aika tuoda se myös politiikkaan.

Strategian lähtökohtana on tavoitella, johon pyrimme seuraavan kymmenen vuoden aikana. Tuo visio on täsmennetty viideksi erilliseksi tavoitteeksi, joista on johdettu tavoitteet koko hallituskaudeksi. Lopuksi olemme määritelleet kärkihankkeet, joilla tavoitteiden saavuttaminen varmistetaan.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelman ensimmäinen luku kertoo yhteisen tavoitteemme Suomesta kymmenen vuoden kuluttua. Haluamme rakentaa sillan, jota pitkin kulkemalla pääsemme edessä olevien vaikeuksien yli ehyenä kansakuntana. Tavoitteemme on, että vuonna 2025 Suomi on uudistuva, välittävä ja turvallinen maa, jossa jokainen voi kokea olevansa tärkeä, ja yhteiskunnassa vallitsee keskinäinen luottamus.

Olemme valinneet viisi tärkeintä tavoitetta, jotka pitää saavuttaa yhteiseen visioon pääsemiseksi. Nuo viisi tavoitetta ovat työllisyyden ja kilpailukykyyn vahvistaminen, osaamisen ja koulutuksen uudistaminen, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, biotalouden ja puhtaisten ratkaisujen vauhdittaminen sekä viidentenä toimintatapojen uudistaminen digitalisaation hyödyntämisen, kokeilujen ja normien purkamisen kautta. Näille viidelle sektorille on määritelty hallituskauden tavoitteet ja niille asetetaan mittarit, joiden avulla seuraamme tavoitteiden toteutumista.

Lopuksi olemme päättäneet yhteensä 26 kärkihankkeesta, jotka toteutamme hallituskauden aikana. Poimin pari esimerkkiä kultakin viideltä lohkolta:

Uudistamme työvoimahallinnon enemmän työllisyyttä tukevaksi.

Puramme työn vastaanottamista haittaavia kannustinloukkuja ja alennamme rakenteellista työttömyyttä.

Lisäämme asuntorakentamista.

Edistämme uusien oppimisympäristöjen luomista ja tuomme digitaaliset materiaalit peruskouluihin.

Teemme Liikkuva koulu -hankkeesta valtakunnallisen niin, että peruskouluissa liikutaan tunti päivässä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Teemme toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformin ja kehitämme nuorisotakuuta yhteisötakuun suuntaan.

Kehitämme ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistamme omaishoitoa. Toteutamme lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman.

Edistämme siirtymistä hiilettömään, puhtaaseen ja uusiutuvaan energiaan kustannustehokkaasti. Luovumme hiilen käytöstä energiantuotannossa ja puolitamme tuontiöljyn käytön kotimaan tarpeisiin 2020-luvun aikana.

Käymme normitalkoisiin sujuvoittamalla säädöksiä.

Julkisia palveluja digitalisoidaan.

Johtamista parannetaan ja otetaan käyttöön kokeilukulttuuri.

Toteutamme merkittäviä rakenteellisia uudistuksia.

Eläkeuudistus toteutetaan kolmikantaisessa valmistelussa viime vaalikaudella syntyneen sopimuksen mukaisesti.

Toteutamme sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen jatkamalla siitä, mihin muutama kuukausi sitten jäitiin. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan antamista vaihtoehtoista valitsimme uudistuksen kuntaa suurempien itsehallintoalueiden pohjalta. Kansanvaltaisuuden turvaamiseksi sote-alueita johtavat vaaleilla valitut valtuustot. Myös uudistuksen rahoituksen suuntaviivat on määritelty ja koko hanketta varten asetetaan parlamentaarinen seurantaryhmä.

Kuntien kustannuksia vähennetään miljardilla eurolla karsimalla niiden lakisääteisiä tehtäviä sekä niiden toteuttamista ohjaavia velvoitteita. Tämä vaatii koko kuntia ohjaavan sääntelypolitiikan periaatteiden uudistamista.

Arvoisa rouva puhemies! Uskon, että vuoden 2025 tavoitetilän lisäksi nämä edellä kerromani strategiset linjaukset voitaisiin hyväksyä laajalla enemmistöllä tässä salissa. Sen sijaan hallitusohjelman talouspäätökset herättävät varmasti keskustelua. Hallitus lähtee siitä, että meidän pitää lopettaa velaksi eläminen tässä maassa vuoteen 2021 mennessä. Lisäksi on löydettävä keinot siihen, miten julkisen talouden yhteensä 10 miljardin suuruinen kestävyysvaje katetaan. Olemme jakaneet tuon 10 miljardin euron urakan karkeasti kahteen osaan. Osa katetaan säästöillä ja loput rakenteellisilla uudistuksilla, joihin edellä viittasin. Olemme päättäneet yhteensä 4 miljardin euron säästöistä julkiseen talouteen tällä vaalikaudella. Nuo säästötoimet on kerrottu hyvin yksityiskohtaisesti hallitusohjelman liitteessä.

Tunnustamme avoimesti, että nämä julkisen talouden säästöt tekevät kipeää monille väestöryhmille. (Välihuutoja vasemmalta) Yritämme toteuttaa ne niin oikeudenmukaisesti kuin mahdollista. Olemme kohdistaneet säästöt mahdollisimman pitkälle seiniin ja rakenteisiin ihmisten tarvitsemien palvelujen ja tulonsiirtojen sijasta. (Outi Alanko-Kahiluoto: Ei pidä paikkaansa!) Emme koske lapsilisien tasoon. Takuueläkkeisiin esitämme jopa pientä korotusta. Omaishoitajien jaksamista tuetaan 75 miljoonan euron satsauksella.

Säästöpäätökset eivät vaaranna hyvinvointiyhteiskuntaa. Säästämättä jättäminen sen kyllä vaarantaisi jo muutaman vuoden tähtäimellä. (Ben Zyskowicz: Juuri näin, juuri näin!)

Verotuksemme on ennätyskireää. Kilpailukykyämme ei kestä enää korkeampaa veroastetta, joten sen kiristäminen ei ole mahdollista. Toisaalta tässä tilanteessa emme voi sitä keventääkään. Säilytämme suurituloisten solidaarisuusveron, mutta kevennämme pieni- ja keskituloisten verotusta. Veropohjaa tiivistämällä saamme tilaa myös yrittäjyyden ja riskinoton kannustamiselle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Kun Suomi ei nouse veroja kiristämällä, ei se nouse säästämälläkään. Sen vuoksi esitämme myös yhteensä 1,6 miljardin euron kasvupanostusta korjausvelan vähentämiseen ja edellä kerrottujen hallituskauden strategisten tavoitteiden toteuttamiseen. Liikenneverkon korjausvelan vähentämisen osuus tästä satsauksesta on 600 miljoonaa euroa. Panostukset rahoitetaan omaisuustuloilla. Lisäksi hyödynnämme EU:n strategisten investointien rahastoa ja Euroopan investointipankin välineitä. Vaikka Tekesin määrärahoista joudutaan tinkimään, yritysten kasvun rahoitusta helpotetaan parantamalla oman pääoman ehtoisen rahoituksen saatavuutta.

Suomen uusi nousu vaatii rohkeita päätöksiä ja laajaa yhteistyötä. Säästöissä helpoimalla pääsevät nyt työssä käyvät. Siksi esitämme yhteiskuntasopimusta, joka alentaisi yksikkötyökustannuksia vähintään 5 prosenttia. Sopimukseen sisältyy myös työntekijöiden muutosturvan parantaminen ja siihen liittyvä koulutusmalli. Keskustelemme tästä kokonaisuudesta työmarkkinaosapuolten kanssa, ja hallitus tekee esityksen heinäkuun loppuun mennessä. Odotamme siihen työelämän osapuolten vastausta alkusyksyyn mennessä. Jos, ja toivottavasti kun, työmarkkinajärjestöjen vastaus on myönteinen, järjestöillä olisi aikaa vuoden 2017 maaliskuuhun saakka viedä nämä ratkaisut työehtosopimuksiin. Hallitus on valmis tukemaan yhteiskuntasopimusta ja palkkaratkaisuja merkittäville tuloveron kevennyksillä. Näiden ratkaisujen on yhdessä vahvistettava julkisen talouden tasapainoa määrällä, joka vastaa 0,5:tä prosenttia suhteessa kokonaistuotantoon.

Olemme kertoneet avoimesti myös vaihtoehdon yhteiskuntasopimukselle. Julkisen talouden tasapainottaminen vaatii siinä tapauksessa yhteensä 1,5 miljardin euron menoleikkaukset ja veronkorotukset. Tämä ei ole uhkailua tai kiristystä (Kari Uotila: Juuri sitä!) vaan avoimuutta. Tämä hallitus ei väistä vastuutaan eikä perusta ohjelmaansa toiveille todellisuuden sijasta vaan kantaa vastuunsa kaikissa vaihtoehdoissa. Vetoamme kaikkiin etupiireihin yhteisen edun nimissä. Mitä isompi joukko lähtee talkoisiin mukaan, sitä kevyempi jokaisen kuorma on. En näe mitään edellytyksiä yhteiskuntasopimusesityksen jättämiselle heinäkuun lopussa, ellei yhteiskunnan eliitti sitoudu kunnolla tasavallan presidentinkin peräänkuuluttamaan kohtuuteen.

Arvoisa puhemies! Lopuksi vain lyhyesti hallitusohjelman kirjauksista ulko- ja turvallisuuspolitiikasta, joista meillä vallitsee laaja kansallinen yksituumaisuus:

Erityisesti Ukrainan kriisin seurauksena Euroopan ja Itämeren alueen turvallisuustilanne on heikentynyt. Vastaamme tähän kehitykseen harjoittamalla aktiivista ulkopoliittikkaa, vahvistamalla maamme puolustuskykyä ja sisäistä turvallisuutta sekä tiivistämällä kansainvälistä turvallisuus- ja puolustuspoliittista yhteistyötä.

Euroopan unionin jäsenyys on poliittinen valinta, joka kytkee Suomen läntiseen arvoyhteisöön. EU-politiikassa painopisteemme on talouskasvun ja työllisyyden edistäminen. Unionin on luotava edellytykset Euroopan kehittymiselle puhtaan teknologian ja bio- ja kiertotalouden edelläkävijäksi.

Euroopan unionin on keskityttävä olennaisimpiin kysymyksiin, eikä integraatiota ole tarpeen syventää kaikilla politiikan aloilla. Hallitus arvioi kaikkea EU-sääntelyä talouskasvun, kilpailukyvyn ja työllisyyden näkökulmasta ja edellyttää vastaavaa käytäntöä myös EU:n toimielinten tasolla. Suomi tavoittelee nykyistä vähemmän mutta parempaa ja kevyempää sääntelyä.

Arvoisa puhemies! Seuraavat neljä vuotta tulevat olemaan vaikeita. Nyt on viimeinen hetki kääntää Suomen suunta. Tästäkin selvitään. Nyt meidän jokaisen on löydettävä itsensä uudistaja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Puhemies Maria Lohela: Siirrytään ryhmäpuheenvuoroihin. Ryhmäpuheenvuorojen jälkeen myönnän pääministeri Sipilälle mahdollisuuden vastata 10 minuuttia, minkä jälkeen debatti.

12.19 Matti Vanhanen kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me kävimme Suomessa huhtikuussa eduskuntavaalit, jotka tuottivat suuria muutoksia eduskunnan kokoonpanoon. Näiden vaalien jälkeen vaaleissa kolme eniten ääniä saanutta puoluetta on neuvotellut keskenään hallituksen, päättänyt sille ohjelman, miettinyt toteutustapoja, muuttanut johtamisjärjestelmiä, ja — mikä ehkä tärkeintä tässä alussa — ne ovat tämän alkutilannearvion tehneet äärirealistisella tavalla, noudattaneet sitä arviota, joka taloudesta viranomaisilla on, ja mitoittaneet toimenpiteensä tämän mukaisesti. Se, mitä nyt tarvitaan, on vahvaa tahtotilaa.

Eduskunta perustuslain 3 §:n mukaan päättää paitsi lainsäädännöstä — siellä sanotaan näin — myös valtiontaloudesta. Meillä pitää olla päätöksentekokykyä tukea hallitusta, viedä ne uudistukset ja säästöt lävitse, jotka tällä nelivuotiskaudella edessä ovat. Kyse on siitä, että Suomi palautetaan kasvu-uralle, saamme kovaa maata taloutemme alle, niin että elinkeinoelämä pystyy tuottamaan uusia työpaikkoja, joiden kautta myös ne tulot syntyvät, joilla palvelut rahoitetaan. (Välihuutoja) Täällä tämän talon ulkopuolella alamäki jatkuu edelleen. Vienti on alamaissa, kansantuote ei kasva tai supistuu, työttömyys kasvaa. Jos me tällä tiellä jatkamme, jos me jätämme säästämättä, kuten pääministeri äsken totesi, niin lähivuosina tilanne vaikeutuu entisestään.

Nyt on samaan aikaan sopeutettava julkista taloutta, tehtävä toimia, jotka palauttavat vientikilpailukyvyyn, ja uudistettava tätä yhteiskuntaa. Tässä mielessä keskustan eduskuntaryhmä tervehtii erityisesti niitä yli 20:tä kärkihanketta, jotka eri tahoilta uudistavat tätä yhteiskuntaa, ja uskon, että tähän työhön mielellään kaikki eduskuntaryhmät lähtevät mukaan.

Tärkeintä on jättää myös päätöksentekokyvystä sekä hallituksen tasolla että eduskunnan osalta kuva siitä, että meillä on olemassa päätöksentekokyky. Ajelehtimisen pitää loppua. Täytyy osoittaa se, että maassa on johtajuutta, että on olemassa korkeimmilla valtiollisilla instansseilla käsitys siitä, millä tavalla Suomi selviää. Siihen on nyt ohjelma laadittu, se on kokonaisuus, johon itse vahvasti uskon.

Tiedän sen, että nämä leikkaukset, miljardeihin yltävät leikkaukset, tulevat puhuttamaan paljon kansalaisyhteiskuntaa, eduskuntaa, mediaa. Niissä on valtavasti päätöksiä, joita on vaikea viedä lävitse. Ei meitä ketään ole sinällään valittu tänne eduskuntaan vain leikkaamaan, vaan me haluamme viedä asioita eteenpäin. Mutta tällä kertaa asioiden edistäminen vaatii sitä, että myös julkista taloutta sopeutetaan. Nämä leikkaukset on tehty, ja ne pitää tehdä mahdollisimman tasapuolisella ja oikeudenmukaisella tavalla, (Vasemmalta: Näinhän ei tehdä!) mutta se pulma on luonnollisesti siinä, että leikkaukset kohdistuvat aina sellaisiin ihmisiin tai toimenpiteisiin, töihin tai virastoihin, jotka saavat tulonsa valtion tai kuntien budjeteista. Siksi ne eivät voi koskaan olla kaikkia kansalaisia tarkastellen täysin yhdenvertaisia tai samanlaisia, (Vasemmalta: Onko se oikein?) vaan ne kohdistuvat niihin ihmisiin ja tahoihin, jotka saavat tulonsa valtion budjetista. (Välihuutoja) Tässä suhteessa myös tämän oikeudenmukaisuuden kannalta se yhteiskuntasopimus, jota hallitus ajaa, on tärkeää pitää mielessä tässä. Sillä yhteiskuntasopimuksella on kaksikin eri tarkoitusta: toisaalta hakea malli, jolla me kansakuntana yhdessä osallistumme näihin talkoisiin,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

toisaalta löytää keinot, joilla tämä toinen tärkeä tavoite, kilpailukyky, palautetaan erityisesti suhteessa Ruotsiin ja Saksaan.

Monet esittävät perustellusti kysymyksen, miksei tätä oikeudenmukaisuutta haeta verotuksen kautta. Se on aihe, johon ei ole helppo vastata. (Välihuutoja vasemmalta) Sitä kysytään, mutta meillä kokonaisveroaste on eräs maailman korkeimmista. Tämän kokonaisveroasteen nostaminen ei palvele meidän talouden edistystä, se ei palvele meidän kilpailukykyä, se ei palvele myöskään meidän kotimaista kulutusta. Verotuksessa sellaiset verot ja maksut, jotka kohdistuvat suoraan yritysten kustannuksiin, heikentäisivät suoraan kilpailukykyä. Sellaiset verot, jotka pääoman kautta vaikuttavat yritysten investointikykyyn, heikentävät meidän talouden kehitysmahdollisuuksia. Jäljelle jäävät sitten ansiotuloverot ja välilliset verot, joilla on hyvin syvä vaikutus kotimarkkinoihin, ja valitettavasti myös niillä on taipumus kiertyä meidän vientimme kustannuksiksi.

Siksi minusta hallituksen linjan siitä, että pidetään viennin edistäminen, viennin parantamisen edellytykset kirkkaana mielessä, pitää näkyä kaikessa hallituksen toiminnassa: että olemme johdonmukaisia, emme tee toisella kädellä toista, mitä toisella tavoittelemme. Ylipäätään tämä koko yhdistelmä siitä, että taloutta sopeutetaan leikkauksilla, parannetaan viennin kilpailukykyä yhteiskuntasopimuksella ja uudistetaan yhteiskuntaa kärkihankkeilla, on toimiva kokonaisuus, ja tätä kokonaisuutta erityisesti meidän pitää arvioida. Siellä on paljon yksittäisiä päätöksiä, joista me itse kukin olemme ehkä eri mieltä, mutta nyt pitää luottaa siihen johtajuuteen, että tietyn kokonaisuohjelman toteuttamisella me saavutamme tuloksen. (Jukka Gustafsson: Kyllä kannattaisi arkipöytä kuunnella!)

Yhteiskuntasopimuksen osalla on vaikea haaste edessä, äärimmäisen vaikea tilanne. Me monet olemme sitä mieltä, että Suomessa olisi jo tehty devalvaatio, mikäli olisimme omassa valuutassa, mutta me emme ole omassa valuutassa. Me elämme yhteisvaluutassa. Me elämme globaalissa taloudessa, jossa kilpailu on haastanut meidät viimeisen 20 vuoden aikana aivan ennennäkemättömällä tavalla. Meillä ei ole kaikkia niitä keinoja käytettävissä, mihin aikanaan totuttiin. Siksi tarvitsee itse tehdä toimenpiteitä, joilla kilpailukyky palautetaan, ja keskustan eduskuntaryhmä omalta osaltaan on vetoamassa voimakkaasti siihen, että työmarkkinoilla osallistuttaisiin, haettaisiin yhdessä ratkaisuja, joilla tehtäisiin kustannuskilpailukyvyssä loikka eteenpäin ja saataisiin vienti vetämään, sen kautta tuloja tälle koko kansantaloudelle, ja se omalta osaltaan olisi helpottamassa myös niitä leikkauspaineita, jotka kohdistuvat ihmisiin, jotka ovat eniten riippuvaisia valtion menoista. (Antti Lindtman: Miten on projekti lähtenyt käyntiin?)

Jos onnistumme yhteiskuntasopimuksen laatimaan, meidän ei tarvitse tehdä niin paljon säästöjä kuin on ajateltu. On turha ajatella, että ne 1,5 miljardin euron säästöt olisivat jokinlainen kiristystoimenpide. (Vasemmalta: Ei!) Siitä ei ole kysymys. Hallitusneuvotteiluissa on leikkausten viimeisille sijoille laitettu sellaiset leikkaukset, joita kukaan meistä ei haluaisi täällä tehdä, ja meidän yhteinen tavoite on se, että niitä ei tarvitsisi myöskään tehdä. (Välihuutoja)

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelman tärkeä osa on myös sääntelyn ja normien purkaminen. Meidän pitää antaa vapautta ja tilaa aktiivisille ihmisille ja tahoille toteuttaa itseään. (Maria Guzenina: Eläkeläiset!) Pidin tässä taannoin pari vuotta sitten juhlapuheen, johon liittyen mietin kysymystä, että mikä on ollut suomalaisessa talouspolitiikan historiassa tärkein yksittäinen päätös, joka on eniten vienyt talouttamme eteenpäin, ja päädyin vuoteen 1879, elinkeinovapauden säätämiseen. Se vapautti tuhansien aktiivisten ihmisten voimavarat viedä ideoita eteenpäin, toteuttaa itseään, ja samaa elinkeinovapauden ideaa me tarvit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

semme tähän päivään sovellettuna, ja se tapahtuu normien ja sääntelyn vähentämisenä, yksinkertaistamisena, purkamisena, ja myös tälle työlle keskustan eduskuntaryhmä antaa vahvan tukensa. Tämä hallitus on selvästi ajatellut niin, että talouskasvua saadaan aikaan yrittäjyyden ja yritysten kautta. Bkt kasvaa, kun yritysten volyymia saadaan kasvatettua, ja siinä, kun me emme pysty rahaa jakamaan, meidän pitää antaa tilaa, toimintatilaa, rohkaista aktiivisia ihmisiä toimimaan. (Jari Myllykoski: Vähän työmiehelle keppiä!)

Arvoisa puhemies! Meidän pitää oppia elämään tulojemme mukaan ja samaan aikaan luomaan edellytyksiä luoda uusia tuloja. Hallitus aloittaa työnsä myös turvallisuuspolitiikan kannalta arassa, herkässä tilanteessa. Toivon, että hallitus säilyttää toimintakykynsä sekä ulkoisen turvallisuuden että kansainvälisen talouden osalta tehdä päätöksiä ajassa. — Kiitos.

12.29 Sampo Terho ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen kansa on viisas kansa. Häden hetkellä se nousee yhtenäisenä ja toimintahaluisena, se nousee vastataksaan pahimpaankin tilanteeseen.

Suomen talous on näivettynyt vuodesta 2008 saakka, koska edelliset hallitukset, joissa nykyiset oppositiopuolueetkin olivat kohtuullisen kattavasti edustettuina, eivät eri syistä kyenneet riittäviin päätöksiin tilanteen korjaamiseksi. (Eero Heinäluoma: Nyt niitä tulee!) Nyt Suomen johtoon tarvitaan todellisia valtionhoitajapuolueita. Siksi kansa on äänestänyt kolmeksi suurimmaksi puolueeksi toimintakykyisen ja uudistushaluisen joukon, (Välihuutoja vasemmalta) joka alkaa tehdä tarvittavia päätöksiä korjausliikkeen aikaansaamiseksi.

Suomen suunnan kääntäminen vaatii rohkeita ja päättäväisiä keinoja. Hallitus on strategisessa ohjelmassaan hyvin hahmottanut ne keskeiset linjat, joilla Suomi saadaan taas nousuun. Näitä ovat muun muassa työllisyys ja kilpailukyky, biotalous, digitalisaatio sekä normien purku.

Hallituksen ylivoimaisesti suurin urakka on kuroa umpeen 10 miljardin euron kestävyysvaje, jonka uusi hallitus on edellisiltä perinyt. Tämä vaatii miljardien säästöpäätösten lisäksi myös useiden pitkän ja lyhyen aikavälin rakenteellisten uudistusten tekemistä, joista jotkut olisi pitänyt aloittaa jo kymmenenkin vuotta sitten. Uusi hallitus joutuu nyt osittain kantamaan edellistenkin hallitusten vastuun ja tekemään päätöksiä usean vaalikauden edestä. (Jukka Gustafsson: Näin on aina ollut, ja näin tulee aina olemaan!)

Arvoisa puhemies! Keskeisenä osana kestävyysvajeen purkutalkoita hallitus joutuu tekemään mittavia ja paikoin kipeitäkin leikkauksia. Nämä ovat kovia päätöksiä mutta välttämättömiä. Maamme talous on 90-luvun lamaakin hankalammassa ja monimutkaisemmassa tilanteessa. Julkisen sektorin menot on sopeutettava taloutemme nykytodellisuuteen.

Emme voi jatkaa loputtoman velkaantumisen tiellä, tämän on Kreikan esimerkki todistanut koko Euroopalle. Hallitus on siis valinnut talouslinjansa olosuhteiden pakosta. Linjan perustana ovat valtiovarainministeriön laskelmat, EU-sopimusten asettamat raamit ja ennen kaikkea maalaisjärkinen ymmärrys siitä, ettei kansakunta iän kaiken voi syödä enemmän kuin tienaa.

Perussuomalaiset pitävät oikeudenmukaisena hallituksen pyrkimystä tehdä välttämättömät leikkaukset niin, että ne osuvat laajasti ja mahdollisimman tasapuolisesti yhteiskuntamme eri menoihin. (Välihuutoja vasemmalta) Perussuomalaistenkin ennen vaaleja esittämiä hallitusohjelman leikkauskohteita ovat esimerkiksi kehitysapu, tuulivoimatariffit, puoluetuet ja yritystuet. (Välihuutoja — Puhemies koputtaa)

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Keskeinen sopeutuskohde on useiden indeksikorotusten tekemättä jättäminen tai niiden tekeminen maltillista palkkaratkaisua vastaavalla tavalla. (Eero Heinäluoma: Koska alkaa perussuomalaisten ryhmäpuheenvuoro?) Päätös on raskas, mutta yhteiskuntamme ei valitettavasti kestä sitä, että sosiaalieläkkeet pitkään nousisivat palkkoja nopeammin. Perussuomalaiset ovat silti tyytyväisiä, että toimeentulotuen indeksit korotetaan normaalisti ja, toisin kuin edellisellä vaalikaudella, nyt ei kosketa työeläkkeisiin tai leikata lapsilisä olettaen, että kaikkien toivoma yhteiskuntasopimus syntyy. (Silvia Modig: Entä indeksijäädys?)

Jotkut — viittaamatta nyt mihinkään suuntaan tässä huoneessa — ovat kritisoineet yhteiskuntasopimuksen mahdollisesta kaatumisesta aiheutuvia toimia kiristykseksi tai sanepolitiikaksi. Tämä ei pidä paikkaansa. Koko yhteiskuntasopimuksen idea on, että kaikki osapuolet tulevat vastaan ja luopuvat jostain yhteisen edun hyväksi. (Jukka Gustafsson: Eihän työministeri näin sanonut!)

Taakkaa sopimuksen synnystä ei kaadeta yksittäisen tahon niskaan. Jos sopua ei kuitenkaan synny, ei hallitus voi jäädä toimeettomaksi vaan sen on parhaansa mukaan käytettävä kansalta saamaansa valtuutusta ja tarvittaessa yksin toimittava maamme talouden tervehdyttämiseksi. (Ben Zyskowitz: Näin se vaan on! — Eero Heinäluoma: Kokoomus on tyytyväinen!)

Arvoisa puhemies! Leikkauksista huolimatta hallitus tekee myös merkittäviä lisäpanostuksia lukuisiin tärkeisiin kohteisiin, jotka myös perussuomalaisille ovat mieluisia. Panostuksia lisätään esimerkiksi sisäiseen ja ulkoiseen turvallisuuteen, takuueläkkeeseen, lastensuojeluun ja lapsiperheiden tukemiseen, omais- ja perhehoitajien sijaisjärjestelmän kehittämiseen, vanhusten kotihoitoon ja veteraanien tukemiseen.

Perussuomalaisten ennen vaaleja ajama laaja investointipaketti toteutuu sekin hallituksen toimesta, kun olemme päättäneet panostaa yhteensä 1,6 miljardia euroa strategiaan hallituksen kärkitavoitteisiin. Erittäin positiivista on myös, että hallitus lisää pysyvästi 100 miljoonalla eurolla perusväylänpidon määrärahoja.

Myös hallituksen veropolitiikka on perussuomalaisten linjan mukaista, sillä se tähtää kasvun, työllisyyden, yrittäjyyden ja teollisuutemme kilpailukyvyyn edistämiseen.

Hallituksen päättämät ansiotuloverotuksen kevennykset painottuvat voimakkaasti pienen- ja keskituloihin. Näin lähestymme merkittävästi puolueemme tavoitetta 1 000 euron kuukausitulojen verovapaudesta. (Outi Alanko-Kahiluoto: Rikkailta ei viedä mitään!) Oikeudenmukaisuutta ei ole unohdettu, sillä määräaikaiseksi alun perin säädetty ylin tuloveroluokka eli niin sanottu solidaarisuusvero jatkuu vaalikauden loppuun saakka.

Perussuomalaiset ovat tyytyväisiä hallituksen päätökseen alentaa tuntuvasti autoveroa. Veroale ei koske suuripäästöisiä autoja, vaan tarkoituksena on nimenomaan ympäristöystävällisten ajoneuvojen hinnan lasku. (Välihuutoja vasemmalta)

Suomalaisten liikenneyrittäjien kilpailuasemaa parannetaan taas ottamalla käyttöön vinjettijärjestelmä, ja perussuomalaisille tärkeää pienyrittäjyyttä hallitus tukee ottamalla käyttöön yrittäjävähennyksen.

Arvoisa puhemies! Hallitus on ottanut yhdeksi kärkitavoitteekseen biotalouden edistämisen. Energiaomavaraisuutemme nostaminen kotimaisella bioenergialla, kuten turpeella ja puuhakkeella, tukee vahvasti työllisyyttä ja talouskasvua.

On myös hienoa huomata, että hallitus lähtee laajalla rintamalla toteuttamaan perussuomalaisten pitkään toivomaa byrokratian ja sääntelyn purkamista. Hyvinä esimerkkeinä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

näistä ovat viiden vuoden suoja-ajan poistaminen kuntaliitosten yhteydessä ja jätevesiase-
tuksen huomattava höllentäminen.

Myös hallituksen ulko-, turvallisuus, EU- ja maahanmuuttolinjauksissa näkyy perussuo-
malaisia miellyttävä isänmaallinen ote. Ulko- ja turvallisuuspolitiikassa toteutuu puo-
lueemme toive Puolustusvoimien määrärahojen kasvattamisesta. Suomen maahanmuutto-
politiikka puolestaan järkevoityy, kun perheen yhdistämisen kriteereitä tarkistetaan.

EU-politiikassa Suomi pyrkii rakentavan kriittiseksi jäsenmaaksi, joka on yhteistyöky-
kyinen mutta samalla tunnustaa EU:n tarvitsevan uudistamista. EU:n yhdentymistä ei ole
tarpeen syventää kaikilla politiikan aloilla. Myös eurokriisin hoidossa linja jämaköityy ja
tavoitteeksi otetaan no bail-out -säännön uskottavuuden palauttaminen. Turvapaikanhaki-
joiden sisäisten siirtojen tulee EU:ssa jatkossakin perustua vapaaehtoisuuteen. (Vasem-
malta: Onko piikki kiinni?)

Arvoisa puhemies! Haluan lopuksi kohdistaa pari sanaa myös kunnianarvoisalle oppo-
sitiolle, jonka riveissä toimiminen on omallekin puolueelleni jossain määrin tuttua.

Toivon teiltä vaalikauden aikana ennakkoluulotonta, hyvin perusteltua keskustelua mut-
ta samalla toivon, että vastuullinen oppositio tunnustaisi taloustilanteemme vakavuuden.
Pelkkä arvostelu ja kauhistelu, josta olemme tänään saaneet jo hieman esimakua, ei tule-
valla vaalikaudella auta ketään, ei ainuttakaan suomalaista, mutta hyvien vaihtoehtojen
esittäminen voi auttaa paljonkin. Samoin toivon opposition ymmärtävän yhteiskuntasopi-
muksen syntymisen tärkeyden ja tukevan osaltaan ponnisteluja tasapuolisen sovun aikaan-
saamiseksi.

Suomessa on alkamassa suuret kansalliset talkoot isänmaan tulevaisuuden pelastami-
seksi. (Jari Myllykoski: Lindströmin viitoittamalle tielle vaan!) Tässä työssä kenenkään
panosta ei väheksytä eikä kenenkään ajatuksia suoralta kädeltä torjuta, jos panos on raken-
tava, ajatukset vilpittömiä ja esitetyt vaihtoehdot perusteltuja.

Sen sijaan, jos joku kyynisesti näkee tämän yhteisen tulevaisuutemme elintärkeässä
käännekohtassa vain tilaisuuden tehdä puoluepolitiikkaa, (Naurua) jää kyseisen tahon pa-
nos Suomen pelastamiselle arvottomaksi. (Jukka Gustafsson: Soinikin nauraa, Soininkaan
pokka ei pidä!) Valtionhoitajapuolueiden on nyt kyettävä katsomaan ryhmäedun yli ja
työskentelemään isänmaan edun puolesta.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten eduskuntaryhmä tukee uuden hallituksen ohjel-
maa ja tulee äänestämään sen hyväksymisen puolesta.

12.39 Arto Satonen kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aikamme on
vakava. Tosiasioiden tunnustaminen on hallituksen ohjelman lähtökohta.

Päätökset ovat ikäviä mutta välttämättömiä. (Eero Heinäluoma: Ei kaikille!) Säästöt
tuntuvat kaikkien arjessa eivätkä ole mieluisia. (Kari Uotila: Entä Wahlroosin?) Etenkin
koulutuksesta säästäminen ottaa koville. Tasavallan presidenttiä lainatakseni: pakko on
tehdä, kun tekemättäkään ei voi jättää.

Aina muutaman vuosikymmenen välein yhteiskunta näyttää joutuvan myrskyyn. Vii-
meksi erittäin vaikeat ajat nähtiin 90-luvun laman kurjina vuosina. (Kari Uotila: Silloinkin
oli porvarihallitus!) Myrskyistä on purjehdittava ulos omin päättäväisin toimin aivan ku-
ten tuolloin tehtiin. Lipposen hallitus leikkasi julkisia menoja enemmän kuin nyt aloittava
hallitus. Kovien päätösten jälkeen Suomi kuitenkin lähti nousuun, ja talous kasvoi vahvas-
ti toistakymmentä vuotta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Nyt tehtävät päätökset tuntuvat arjessa. Kokoomus on valmis kantamaan yhteisen vastuun, jotta voimme säilyttää suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan. Tarvitsemme päätöksiä. Ylivelkaantunut Suomi ei kykenisi pitämään huolta heikommistaan, vaikka kuinka haluaisi. Talouden kuntoon laittamisessa on siten viime kädessä kyse suomalaisten päiväkotien, koulujen, terveyskeskusten ja vanhainkotien laadukkaiden palvelujen takaamisesta. Tällä ohjelmalla luodaan pohjaa seuraavalle hyvinvoinnin säilyttämisen ja parantamisen kaudelle.

Hallituksen julkisen talouden tasapainottamisohjelma on uskottava, koko 10 miljardin julkisen talouden kestävyyskattava suunnitelma. Päätökset katkaisevat velkaantumisen, takaavat Suomen kansainvälisen luottokelpoisuuden ja täyttävät EU-sääntöjen vaatimukset. Nyt saadaan aikaan asioita, jotka olisi pitänyt tehdä jo kauan sitten. Nousu riippuu omista toimistamme, emmekä voi säilyttää vaikeuksiamme ulkomaailman syyksi.

Toivon koko sydämestäni, että työmarkkinajärjestöiltä löytyy sopimiskykyä saada aikaan suomalaisen työn kilpailukykyä parantava, suomalaisia työpaikkoja turvaava ja työttömille työtä luova yhteiskuntasopimus. Suomi nousee vain yhteisillä päätöksillä. Jos yhteiskuntasopimusta ei synny, hallituksen on pakko tehdä lisää säästöjä ja korottaa veroja.

Ehdollisia sopeutustoimia on kutsuttu jopa kiristykseksi. (Kari Uotila: Ihan oikein!) Tämä on kohtuutonta. Kyse on julkisen talouden tasapainottamisesta, joka yksinkertaisesti joudutaan tekemään, jos paraneva kilpailukyky ei tuo lisää työtä Suomeen ja tuloja julkiseen talouteen. (Eero Heinäluoma: Mitäs Lindström sanoo?) Tässä on kyse aivan samasta asiasta kuin arkielämässä: jos tavallinen perhe velkaantuu eikä kykene lisäämään tulojaan, on pienennettävä menoja. (Jari Myllykoski: Jos jättää syömättä, niin kuolee!) Mieluisampaa olisi kuitenkin tulojen lisääminen, itse kullekin.

Kukaan ei varmaan tässä salissa toivo, että ehdollinen lista toteutuu. Vetoan siis sekä elinkeinoelämän päättäjiin että ammattiyhdistysliikkeeseen, että sopu syntyisi. (Välihuutoja) Hintakilpailukykyä parantamalla voimme lisätä suomalaista työtä. Suomalaisten tuotteiden pitää mennä paremmin kaupaksi maailmalla. Isänmaa ja ennen kaikkea suomalaiset työttömät tarvitsevat tämän kattavan yhteiskuntasopimuksen. (Outi Alanko-Kahiluoto: Miksi leikkaatte kouluilta?)

Kokoomuksen eduskuntaryhmä on erittäin tyytyväinen, että hallitusohjelmassa on vahva painotus työllisyyteen ja talouskasvuun. Ohjelman merkittävimpiä kokonaisuuksia ovat kunnianhimoiset työllisyyttä lisäävät uudistukset. Sekä työn teettäminen että työn tekeminen tulee Suomessa kannattavammaksi. (Eero Heinäluoma: Vihdoinkin!) Työnteon on aina oltava joutenoloa kannattavampaa. Kun yrittäjien on helpompi työllistää, syntyy uusia työpaikkoja. Työllisyyden lisääminen ja yrittäjyyden edistäminen ovat hallituksen tärkeimpiä painopisteitä.

Arvoisa puhemies! Uutta voi rakentaa vain, jos on valmis panostamaan ja uudistamaan. Ohjelmasta huokuu usko tulevaisuuteen. Hallituksen kärkihankkeet ovat merkittäviä satsauksia tulevaan menestykseen. Panostetaan osaamiseen pääomittamalla yliopistoja ja muita korkeakouluja. Teiden ja ratojen korjausvelkaa kurotaan kiinni infrapanostuksilla. Digitalisaatio ja teknologian hyödyntäminen ovat ohjelmassa vahvasti mukana. Me rakennamme nyt yhdessä tulevaisuuttamme, jossa ovat mukana kaikki. Yksi hyvinvointimme peruspalikka rakentuu siitä, miten Suomi pääsee digiaikaan.

Myös muilta osin tämä ohjelma on edistysellinen. Tulevaisuudessa pärjäämme vähemmällä sääntelyllä. Normitalkoot alkavat nyt toden teolla. (Eero Heinäluoma: Vihdoinkin!) Kauppojen aukioloaikoja vapautetaan, kansainvälistä rekrytointia helpotetaan, kaavoitus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

ta joustavoitetaan ja rakentamisen normeja puretaan, mikä lisää asuntotuotantoa. Lukuisat hyvät biotaloushankkeet ja puhtaat ratkaisut kuljettavat Suomea kohti kestävän talouskasvun mallia.

Arvoisa puhemies! Emme peri maailmaa vanhemmiltamme, vaan lainaamme sen lapsiltamme. Hallitus sitoutuu rakentamaan Suomen tulevaisuutta ympäristön kannalta kestäväle pohjalle. Kokoomuksen mielestä on tärkeää, että talouskasvua tavoiteltaessa ei pilata ainutkertaista luontoamme tai ilmastoamme. Hyviä esimerkkejä merkittävästä ympäristötoimista ovat muun muassa tehokkaammat Itämeren suojelutoimet, kalatiestrategian toteuttaminen, uuden kansallispuiston perustaminen sekä erityisesti kivihiilestä irrottautumisen vauhdittaminen kunnianhimoisella veroratkaisulla. (Ville Niinistö: Ei ole mitään uusia keinoja, ei yhtäkään!)

Vaikeina aikoina pää on pidettävä kylmänä mutta sydän lämpimänä. (Kari Uotila: Jälkimmäinen unohtui!) Me emme Suomessa ole vaikeinakaan aikoina unohtaneet kaikkein huonoimmassa asemassa olevia. On arvovalinta, että panostamme hoivaan ja pärjäämiseen. Tässä ohjelmassa vahvistetaan omaishoitoa ja korotetaan takuueläkettä. Myös veteraanien palveluja kehitetään.

Kokoomuksen mielestä työ on parasta sosiaaliturvaa. Hallitus edistääkin osatyökykyisten työhön pääsemistä ja työssäjaksamista. Kokoomuksen eduskuntaryhmä pitää erittäin tärkeänä myös lapsiperheiden kotipalvelujen saatavuuden turvaamista ja perhehoidon lisäämistä. Niukkana aikana haluamme panostaa siihen, että apua on saatavilla sitä tarvittaessa.

Haluan vielä erikseen nostaa esille yhden pienen mutta merkittävän yksityiskohdan, ja se on koulukiusaamiseen puuttuminen. (Kari Uotila: Satojen miljoonien leikkaukset ovat kiusaamista!)

Arvoisa puhemies! Suomi pysyy avoimena, kansainvälisenä ja suvaitsevana maana. Tästä esimerkkeinä toimivat työperäisen maahanmuuton edistäminen sekä maahanmuuttajanuorten ja -naisten kotoutumisen tukeminen. Toimimme jatkossakin Euroopan unionin aktiivisena ja rakentavana jäsenenä.

Suomi jatkaa vakaalla ulkopoliittisella linjalla. Edistämme kansainvälistä vakautta, rauhaa, demokratiaa, ihmisoikeuksia, oikeusvaltioperiaatetta ja tasa-arvoa. Puolustusmäärärahojen korottaminen parlamentaarisen työryhmän esityksen mukaisesti turvaa isänmaamme uskottavan puolustuksen näinä epävarmoina aikoina. Suomi päättää omista asioistaan nyt ja tulevaisuudessa.

Myös sisäisestä turvallisuudesta pidetään huoli. Poliisiin, rajavallvontaan ja muihin sisäisen turvallisuuden toimijoihin kohdistettuja säästöjä perutaan, jotta arjen turvallisuus ja kansalaisten oikeusturvan toteutuminen voidaan varmistaa.

Arvoisa puhemies! Tekemämme hallitusohjelma on hyvin kunnianhimoinen. Se on eräänlainen hyvinvointiyhteiskunnan pelastusoppikirja. Siinä on asioita, joita on pakko muuttaa, mutta päällimmäisenä on vahva panostus tulevaisuuteen. Nyt oppikirja täytyy muuttaa todeksi. Se vaatii uurastusta ja talkoohenkeä.

Suomi on hieno maa. Meidän velvollisuutemme on jättää myös tuleville sukupolville yhtä hieno kotimaa. Sen teemme yhdessä. Meidän jokaisen on luotava uskoa — ja voitava uskoa — tulevaisuuteen.

Arvoisa puhemies! Kokoomuksen eduskuntaryhmä tukee hallitusta ja hallitusohjelmaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

12.49 **Antti Rinne sd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on vakavassa paikassa. Yli 400 000 ihmistä on työttömänä, talous kasvaa hitaasti, jos lainkaan, ja julkinen talous velkaantuu nopeasti. Hyvät keinot, uudet oivallukset ja rohkeat mutta oikeudenmukaiset päätökset ja toimenpiteet niiden pohjalta ovat nyt tarpeen.

Ennen kaikkea Suomi ja suomalaiset tarvitsevat nyt hyvinvointiyhteiskunnan palvelut kestävällä tavalla turvaavaa talouskasvua, vientivetoista ja työtä luovaa talouskasvua, työtä työttömille. Porvarihallituksen ohjelma näyttää tässä suhteessa jäävän puheeksi, ei teoiksi, ikään kuin huitaisuksi ilmaan. (Ben Zyskowicz: Päinvastoin! — Välihuutoja)

Julkista taloutta on tarpeen velkaantumiskehityksen kääntämiseksi tasapainottaa sopeuttamistoimenpiteillä. Me tarvitsemme myös rakenteellisia toimenpiteitä, jotta väestön ikääntyessä meillä on tarpeeksi käsipareja niin ikäihmisten hoivatarpeisiin, uusiin investointeihin kuin kaikkien suomalaisten vaurauden kasvattamiseksi. (Markku Rossi: Niitä juuri tehdään!)

Osana talouden kuvaa, mutta erityisesti ulko- ja turvallisuuspoliittisesta näkökulmasta, jännitteiden lisääntyminen Venäjän ja lännen välillä on vaikuttamassa monin tavoin suomalaisten ihmisten mielissä, ja osin ihan arkeenkin. Pelkoja ja epävarmuutta ihmisten mielissä lisäävät radikalisoitumisen vahvistuminen erityisesti Lähi-idässä ja sen näkyvät vaikutukset Euroopassa. Ulko- ja turvallisuuspolitiikan mutta myös puolustuspolitiikan sekä sisäisen turvallisuuden ratkaisuilla on ihmisten turvallisuudentunteen näkökulmasta tässä suhteessa iso merkitys. Nyt ei ole hötkyilyn aika.

Suomi on läntisenä, eurooppalaisena sivistysvaltiona ja maapallon mittakaavassa varakkaana ja hyväosaisena kansakuntana osaltaan velvollinen kantamaan vastuunsa esimerkiksi kehitysyhteistyössä maailman köyhimpien ihmisten aseman parantamiseksi. Näissä asioissa tehtävillä ratkaisuilla on iso merkitys Suomesta ja suomalaisista syntyvälle kuvalle maailmalla. Suomi-kuva taas on merkittävä taloussuhteiden ja uuden kasvun rakentamisessa. Hallitusohjelman linjaukset eivät tässä suhteessa palvele Suomen ja suomalaisten etua lyhyellä tai pitkällä aikavälillä.

Arvoisa puhemies! Vaalikeskusteluissa kaikki puolueet olivat sitä mieltä, että koulutuksen säästöissä on tultu äärirajoille ja että lisää ei tulla säästämään.

Nyt porvarihallituksen leikkausohjelman mukaan perusopetuksen ryhmäkokojen pienentämiseen korvamerkityt rahat leikataan kokonaisuudessaan, samoin yleissivistävän koulutuksen laatua parantamaan tarkoitettut rahat. Porvarihallituksen linjaus on siis se, että meidän lapset ja lapsenlapset opiskelevat isommissa ryhmissä, erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden selviytymismahdollisuudet heikkenevät, yleissivistävän opetuksen laatu heikkenee ja opettajien työkuorma lisääntyy.

Lukiolaisilta ja ammattikouluissa opiskelevalta pääministeri Sipilän porvarihallitus leikkaa satoja miljoonia euroja. Kysymys kuuluu: vähentyvätkö opiskelijapaikat, vai heikentyykö opetuksen laatu?

Korkeakoulut ja Suomen Akatemia ovat rajujen leikkausten kohteena. Porvarihallitus kertoo rakentavansa Suomea tutkimuksen, tuotekehityksen, innovaatioiden ja osaamisen varaan. Konkreettiset päätökset vievät aivan päinvastaiseen suuntaan. (Mika Niikko: On ääni muuttunut kellossa!) Nyt on uhkana, että Suomen arvostettu koulujärjestelmä rapautuu ja Suomi tipahtaa pysyvästi maailman kärkekastista tällä osa-alueella. (Välihuutoja)

Kun tätä porvarihallituksen koulutuspolitiikan koko kuvaa katsoo, ei voi päätyä muuhun kuin että sanat ja teot ovat vahvassa ristiriidassa jo hallituksen alkutaipaleella. Vaalilupaukset tulevat tällä ohjelmalla rajusti petettyä. Opiskelijat ja opettajat kaikilla opetuk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

sen tasoilla joutuvat porvarihallituksen leikkauslinjan maksumiehiksi, ja koulutuksellinen eriarvoisuus tulee suomalaisten lasten ja nuorten keskuudessa lisääntymään. Onko tämän tien päässä se, että rikkaiden, varakkaiden ihmisten jälkikasvu kouluttautuu laadukkaissa opinahjoissa samaan aikaan, kun pienituloisten lapset saavat tyytyä surkastuvaan julkiseen koulutukseen?

Arvoisa puhemies! Lapsiperheet tulevat olemaan porvarihallituksen kovan oikeistolaisen politiikan kourissa. Subjektiviisen päivähoito-oikeuden rajaaminen, erityisesti työttömiltä työnhakijoilta, lyö korvalle lasten oikeuksien toteutumista ja rajoittaa työttömien vanhempien mahdollisuutta hakeutua työhön. Päivähoidon ryhmäkokojen kasvattaminen johtaa varhaiskasvatuksen tavoitteiden murtumiseen ja vie päiväkodit pienten, nopeasti kehittyvien lasten säilöpaikaksi. Samaa aikaan vanhemmat joutuvat maksamaan väistämättä huonommasta palvelusta aikaisempaa enemmän.

Porvarihallituksen perhepolitiikan sisältö on kaikessa karuudessaan täysin ristiriidassa järkevän, tasa-arvoisen perhepolitiikan kanssa. Tämä on jakamassa suomalaista yhteiskuntaa kahtia, lisää vahvasti eriarvoisuutta, on väärää ja meidän suomalaisen yhteistä tulevaisuutta vaarantavaa perhepolitiikkaa.

Arvoisa puhemies! Hallitus lupaa takuueläkeläisille muutaman kymppin lisää kuukaudessa. Samaa aikaan kolmen ässän porvarihallitus leikkaa kaikkein pienimmän eläkkeen saajilta asumistukea lähes sata euroa kuukaudessa. (Vasemmalta: Ei voi olla totta! — Välihuutoja) Tämä leikkaus kohdistuu erityisesti kaupungeissa asuviin pienituloisiin eläkeläisiin. Koko kuvaa täydentävät kansaneläkkeiden indeksileikkaukset. Erityisesti ikääntyvään väestönsaahan kohdentuvat myös lääkekorvauksien, Kela-korvauksien, terveydenhuollon, sairaanhoidon ja matkakorvauksien sekä ruokavaliokorvauksen leikkaaminen. Kaikki nämä yhteensä reilut 200 miljoonaa euroa.

Näyttää siltä, että Sipilän porvarihallitus pakottaa pienituloiset eläkeläiset valitsemaan joko ruuan tai lääkkeiden välillä. Mikä olisi teidän valintanne, jos olisitte tässä tilanteessa, arvon pääministeri Sipilä? Porvarihallituksen politiikkaa tältäkin osin on jakaa suomalainen yhteiskunta kahtia.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelman kovien säästöjen kohteeksi ovat joutumassa myös työttömät. Ansioturva leikataan ja työttömien työllistymistä vuorotteluvapaajärjestelmän kautta heikennetään. Työttömyysetuuksien indeksejä ja asumistukea sekä työllisyysmäärärahoja leikataan rajusti.

Tämä tarkoittaa sitä, että porvarihallitus pistää myös työttömän työmiehen tai -naisen taloustalkoiden maksumieheksi ja jättää hyvin toimeentulevien ja varakkaiden ihmisten osallistumisen hurskaan toiveen varaan. Arkipiispa Mäkisen sanoin: yhteiskuntaa ei voi rakentaa hyväntekeväisyyden varaan. Siinä missä niiltä, joilta ei olisi varaa leikata, otetaan pakolla, niiltä, joilla olisi varaa, pyydetään kauniisti. (Välihuutoja)

Arvoisa puhemies! Porvarihallitus ilmoittaa tekevänsä työelämän osapuolille esityksen toimista, joilla yksikkötyökustannuksia alennetaan vähintään 5 prosenttia. Yksinkertaistettuna tämä tarkoittaa siis sitä, että porvarihallitus tulee tekemään esityksiä, joilla palkkoja alennetaan 5 prosenttia tai työaika pidennetään 100 tuntia vuodessa. Jos työelämän osapuolet eivät näihin esityksiin suostu, porvarihallitus ilmoittaa leikkaavansa muun muassa lapsilisä, opintotukia, työttömyysturvaa ja yliopiston rahoitusta. (Välihuutoja)

Sipilän yhteiskuntasopimuksesta on tullut kiristysruuvi, josta on kaukana yhteisymmärryksen hakeminen. Tämä näyttää sanelulta, jolla ei ole mitään tekemistä sopimisen kanssa. Porvarihallitus vaarantaa yhteiskuntarauhaa uhkaamalla lapsiperheitä, opiskelijoita, eläke-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

läisiä ja työttömiä mittavilla leikkauksilla, ellei palkanalennuksiin tai työajan pidentämiseen suostuta. (Ben Zyskowicz: Vastustatteko yhteiskuntasopimusta?) Koeajan pidentäminen ja määräaikaisuuden helpottaminen lisäävät turvattomuutta työssä olevilla ihmisillä. Kaikki tämä tapahtuu ilman vuoropuhelua työmarkkinaosapuolten kanssa, puhumattakaan kolmikantaisesta valmistelusta. Porvarihallituksen puolueet ovat hylänneet yhteistyön ja konsensuksen suomalaisten työmarkkinoiden kehittämisessä.

SDP:n näkemyksen mukaan aidon ja laajapohjaisen sopimisen varaan rakentuva yhteisymmärrys viennin kilpailukyvyn turvaamiseksi ja tuottavuuskehityksen vahvistamiseksi on tarpeen. (Ben Zyskowicz: Hyvä!) SDP on valmis tällaisia hallituksen toimia tukemaan, kunhan sanelusta, kiristyksestä ja uhkailusta luovutaan ja viime kaudella rakennettu luottamus työelämäasioissa palautetaan. Olemme siis valmiita yhteistyöhön. (Välihuutoja)

Arvoisa puhemies! Tulin mukaan valtakunnan politiikkaan noin vuosi sitten. Johdossani SDP:n tavoitteena on ollut vahvistaa sellaista talous- ja yhteiskuntapolitiikkaa, jossa kaikilla yksilöillä on oikeus vapaasti valita oman elämänsä vaihtoehdot niin, että kaikki pidetään mukana ja politiikka vahvistaa yhteiskunnallista tasa-arvoa, ei tasapäistämistä. SDP:n tavoitteena on rakentaa yhteiskuntaa, jossa kaikilla olisi rohkeutta toimia eikä epäonnistumista tarvitsisi pelätä.

Nyt vaikuttaa vahvasti siltä, että tämän porvarihallituksen ohjelma vapauttaa osallistumisen ja korjaamisen vastuusta isotuloiset, varakkaat ihmiset, jotka eivät liiemmin julkisia sosiaali- ja terveyspalveluja taikka yhteiskunnan tulonsiirtoja tarvitse. Korjaamisesta laiteetaan vastuuseen ne, joilla on jo nyt vähemmän tai ei lainkaan mahdollisuuksia ja voimavaroja kyetä tätä taakkaa kantamaan. Samaan aikaan varakkaat, hyvin toimeentulevat ihmiset seuraavat ikään kuin ulkopuolelta tapahtumia. Tämä porvarihallitus, sen ohjelma ja leikkaukset jakavat suomalaista yhteiskuntaa kahtia, menestyjiin ja häviäjiin, hyvin epäoikeudenmukaisella tavalla. Kahtiajako tulee lisäämään yhteiskunnallisia jännitteitä, suvaitsemattomuutta ja ihmisten pelkoja omasta ja läheisten tulevaisuudesta.

Arvoisa puhemies! Näistä syistä ehdotan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavan epäluottamuslause-ehdotuksen: "Eduskunta toteaa, että hallituksen esittämä hallitusohjelma lisää tuloeroja sekä jakaa kansaa kahtia, minkä vuoksi hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta."

13.00 Ville Niinistö vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt ei ole kyse taloudesta. Nyt on kyse ihmisistä, suomalaisista ihmisistä. Minkälaista Suomea me rakennamme meidän lapsille ja lastenlapsillemme? Pidämmekö kiinni siitä unelmasta, että huominen voi olla parempi, (Eduskunnasta: Pidämme kiinni!) siitä unelmasta, että hyvinvointivaltiossa jokaisella nuorella on tasavertainen mahdollisuus tavoitella hyvällä koulutuksella ja yhteiskunnan tuella täyttä onneaan?

Vihreät uskoo siihen, että nyt ei ole se hetki ihmiskunnan historiassa, jolloin me annamme periksi. Me haluamme kantaa sivistyksen, valistuksen ja edistyksen soihtua eteenpäin. Tämän maan hyvinvoinnin ovat rakentaneet ihmiset, jotka uskoivat siihen, että yhteisellä työllä voimme tehdä Suomesta jokaiselle paremman maan, hyvän maan. He rakensivat hyvinvointivaltion. Nyt ei ole aika purkaa sitä, vaan nyt on aika uudistaa se.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmaansa esittelevä hallitus on perusoikeistolainen hallitus. Sitä on myös luonnehdittu ohjelmaltaan republikaaniseksi. Ensimmäistä kertaa Suomen historiassa meillä on hallitus, joka tietoisesti haluaa supistaa julkisen vallan vastuuta ihmisistä. Hallitusohjelman olennaisin osa on sen rankka leikkauslista. Ohjelman kauniit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

kin korulauseet jäävät sen varjoon. Hallitus leikkaa kansalaisten yhdenvertaisuuden turvaamiseksi rakennettuja julkisen vallan tukiverkkoja, koulutusta ja muita palveluja. Se on tehnyt arvovalinnan — ei taloudellista valintaa. Se on valinnut vaihtoehtoista, se ei ole valinnut pakoista. Se on antanut unelmasta periksi. Se sanoo, että kaikkien pitää kärsiä. Se haluaa kaventaa yhteiskuntamme tasa-arvoa. Se haluaa rajoittaa ihmisten valintoja, erityisesti pienituloisten ihmisten valintoja.

Tämä arvovalinta koostuu kahdesta osasta:

Ensinnäkin hallitus on tehnyt hyvin suuren leikkauslistan, suuruudeltaan 4—6 miljardia euroa. Hallitus leikkaa enemmän kuin useimmat hallituspuolueet vaaleissa sanoivat tekevänsä. (Eero Heinäluoma: Kokoomuksen linja!)

Toiseksi leikkauksistaan se kohdentaa valtaosan hyvinvointivaltion peruspalveluihin: koulutukseen, pienituloisten saamiin tulonsiirtoihin ja muihin turvaverkkoihin.

Kaikki puolueet lupasivat vaaleissa, että erityisesti koulutuksesta ei leikata. Ei leikata koulutuksesta. Silti tämä hallitus on leikkaamassa eniten juuri koulutuksesta, lastemme tulevaisuudesta. (Eero Heinäluoma: Mites tässä näin kävi? — Eduskunnasta: Törkeää!) Yli 600 miljoonan euron pysyvä vuositasen leikkaus koulutuksen määrärahoihin on lähes 10 prosenttia opetusministeriön vuositasen budjetista. (Jukka Gustafsson: Paha uni, paha uni tämä!)

Sen lisäksi hallitus leikkaa muistakin pehmeistä arvoista: ympäristöstä, solidaarisuudesta ja tasa-arvosta. Kaikki eivät kärsikään. Hallitus laittaa pienituloiset ja heikompiosaiset kärsimään.

Leikkauksista valtaosa kohdentuu naisvaltaisille aloille. (Vasemmalta: Kuinka olla-kaan!) Päivähoidon leikkaukset vaikeuttavat pienten lasten äitien työllistymistä ja heikentävät lasten oikeutta varhaiskasvatukseen. Indeksien jäädyttämisestä naisten osuus on lähes 60 prosenttia.

Luonnonsuojelun määrärahat ajetaan lähes alas. Ei ole enää edes vapaaehtoista luonnonsuojelua. Riippumaton ympäristötutkimus ajetaan alas. Ilmastonsuojelu alistetaan teollisuuden kilpailukyvyille, eikä ilmastotieteestä tai ilmaston lämpenemisen torjumisesta sanota sanaakaan.

Kehitysyhteistyö leikataan lähes puoleen, kauas viiteryhmästämmme muiden Pohjoismaiden ja sivistysmaiden joukossa. (Eduskunnasta: Se on väärin!) Suomi sulkee silmänsä maailman kaikkein köyhimpien ihmisten hädältä. (Eduskunnasta: Kyllä!)

Kotimaassa noin kaksi miljardia euroa hallituksen leikkauksista kohdistuu pienituloisille koulutuksen, muiden palvelujen ja suurien tulonsiirtojen leikkauksina. Suurituloisille hallitus ei kohdenna muita toimia kuin veronkevennyksiä. On aika haihattelua puhua siitä, että kaikki osallistuvat, kun suurituloisia vedotaan vain vapaaehtoisesti palkkamaltiliin. Pienituloisilta tämä hallitus ei kysy. Se ottaa, ja se ottaa paljon.

Itse hallitus on valmis leikkaamaan palkkojaan vasta, kun kaikki muut ovat tehneet sen ensin.

Siteeraan erästä kansanedustajaa: "Tämä maa tarvitsee rakenneuudistuksia, ei pitkiä leikkauslistoja." Näin sanoi edustaja Timo Soini joulukuussa 2013. (Vasemmalta: Takinkääntöä! — Välihuutoja) Hän oli oikeassa, mutta nyt on mieli muuttunut. En voi muuta kuin kysyä: kuinka te kehtaatte? Ja kyllähän te kehtaatte. (Välihuutoja)

Arkkipiispa Mäkinen käytti eilen vastuullisen puheenvuoron. Siteeraan: "Oikeudenmukainen yhteiskunta ei synny hyväntekeväisyyden kautta, vaan oikeudenmukaisten päätösten kautta." Niitä päätöksiä on tekemässä Suomen hallitus. Suurituloisetkin voivat osallis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

tua ihan valtion päätöksellä. Siihen on olemassa väline. Se on ollut olemassa kauan. Sen nimi on verotus. Käyttäkää sitä. (Välihuutoja)

Arvoisa puhemies! Koulu on rakennus, jossa on neljää seinää, ja sen sisällä on huominen. Tästä huomisesta on jo säästetty liikaa. Vihreät lähti näihin vaaleihin lupauksella, että koulutuksesta ei enää leikata. Olimme iloisia vaalikeskustelussa, kun muut puolueet yhtyivät tähän lupaukseen. Siksi järkytys oli suuri, kun sain eteeni hallituksen ohjelman. Koulutuksesta leikataan eniten, kumulatiivisesti noin 2 miljardia euroa neljässä vuodessa.

Arvostettu kasvatustieteen emeritusprofessori Kari Uusikylä, yksi kansainvälisesti arvostetun peruskoulumme keskeisistä kehittäjistä, kirjoitti Helsingin Sanomissa hallituksen johtotrion petetyistä koulutuslupauksista. Siteeraan: "Arvot ratkaisevat sen, mihin yhteiset rahamme käytetään. Uuden opetusministerin puhe koulutuksesta hallituksen kärkihankkeena on propagandaa. Koulua 'kehittävät' tahot, jotka kauppaavat utopioita, digiloikkia ja menestystä. Opetusopillinen tutkimustieto ja kouluopetuksen arjen tuntemus on korvattu mainospuheilla, lupauksilla osaamisen huipulle nousemisesta."

Arvot ratkaisevat siis sen, mihin yhteiset rahamme käytetään. Arvot. Te teitte valinnan, jolla suomalaista koulutusta viedään kohti lasten luokkayhteiskuntaa.

Päivähoidossa leikkaatte lasten oikeutta osallistua päivähoitoon, suurennatte ryhmäkojoja, harkitsette nollamaksuluokan poistamista, leikkaatte iltapäiväkerhoja. Peruskouluissa leikkaatte niiltä, jotka eniten apua tarvitsevat. Toisella asteella teette massiivisen tarjonnan leikkauksen ja harkitsette ammattikoulutuksen tason laskua.

Hallituksen vimma leikata tulevaisuudesta vain yltyy korkeakouluissa. Niiltä leikataan noin 290 miljoonaa euroa hallituskauden aikana, 415 miljoonaa euroa pitkällä aikavälillä. Tämä tarkoittaa korkeakouluissa massiivisia irtisanomisia. Hallituksen puhe on sitä, että kouluissa tapahtuu digitalisaatiota, mutta kouluissa ei ole enää opettajia eikä tutkijoita, koska ei ole rahaa. Hallituksen korkeakoulupolitiikka on häpeällistä. Kertaakaan Suomen historiassa ei ole nähty tällaista korkeakoululaitoksen alasajoa.

Koulutusta enemmän hallitus tuntuu inhoavan vain opiskelijoita. Opintotukea leikataan, indeksisidonnaisuudesta luovutaan, opintorahasta siirrytään opintolainaan, asuntorakentamisen tukea leikataan. Nämä leikkaukset vievät opiskelijoilta viidenneksen tuloistaan. Lisäksi EU:n ulkopuolisille opiskelijoille tulee lukukausimaksut, jotka heikentävät korkeakoulujemme kansainvälisyyttä.

Kaikki uhkakuvat toteutuivat, kaikki annetut lupaukset petettiin. Tämä on ensimmäinen hallitus Suomen historiassa, joka haluaa alentaa lastemme saaman koulutuksen tasoa. (Kari Uotila: Nimenomaan haluaa!) Hallitus on leikkaamassa siitä kestävästä kasvusta, jolla Suomi voi kansainvälisessä kilpailussa pärjätä: osaamisella, koulutuksen tasa-arvolla, jokaisen nuoren yhtäläisillä mahdollisuuksilla, sillä, että ketään ei jätetä syrjään.

Haluatteko todella leikata Suomen tulevaisuudesta ja lastemme koulutuslupauksesta? Vihreillä on teille esitys, jolla tämä leikkaus tulevaisuudesta voidaan korvata. — Nyt tulee niitä vaihtoehtoja ja rakentavaa keskustelua. (Välihuutoja)

Vihreiden esitys ympäristöhaitallisten tukien karsimisesta 8 miljoonalla eurolla hallituskauden aikana korvaisi kaikki koulutukseen kohdistamanne säästöt. (Jukka Gustafsson: 800!) — 800 miljoonaa euroa. — Silloin voisimme vähentää ulkomaisen öljyntuonnin saamia tukia diesel-polttoaineen alennetussa verokannassa ja samalla edistää kotimaisten korvaavien biopolttoaineiden käyttöä. Kaikki siis voittaisivat. Oletteko valmiita asettamaan suomalaisten lasten koulutuksen ulkomaisen öljyn maahantuonnin tukien edelle? (Vasemmalta: Kivihiihilinja jatkuu!)

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Nyt ei ole aika sanoa, että kaikkien pitää kärsiä, vaan nyt on aika uudistaa Suomea. Vihreiden vaihtoehdossa suoraa budjettisopeutusta olisi korkeintaan 2 miljardia euroa. Sen rinnalla toteuttaisimme hallitusta rohkeammin ihmisiä työelämään nostavia uudistuksia, työperäisen maahanmuuton helpottamista, pienyritysjäyyden helpottamista sekä kasvualojen vauhdittamista energiaremontilla ja investoinneilla. Pelkästään luomalla 200 000 työpaikkaa seuraavan viiden vuoden aikana voisimme tasapainottaa valtion budjettia 4,5 miljardilla eurolla. (Ben Zyskowicz: Miten te loisitte ne, kertokaa meille!)

Olemme valmiita rakentamaan yhteistyöhön, jos hallitus on valmis hyvinvointia turvaaviin uudistuksiin, (Ben Zyskowicz: Rakentava ote!) kuten maakunnallisen ja demokraattisen sote-uudistuksen toteuttamiseen sekä perustulokekeiluun. Mutta lisää tarvitaan, näytöt ovat toistaiseksi varsin huonot.

Arvoisa puhemies! Kysymys on seuraava: onko Suomella malttia uudistaa hyvinvointivaltiota työllisyyttä nostamalla, vai valitaanko perusoikeistolainen, (Puhemies koputtaa) julkisen vallan vastuuta supistava tie? Taloutta on uudistettava puolustamalla jokaisen ihmisarvoa ja ympäristöä. Talous on vain väline, ei päämäärä. Ihmisen ja yhteisen ympäristömme hyvinvointi on päämäärä. Älkää siis antako periksi hyvinvointivaltion unelmasta, me vihreät emme varmasti anna.

Kannatan edustaja Rinteen tekemää epäluottamuslause-esitystä hallitukselle.

13.12 Paavo Arhinmäki vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitusohjelmaa esitellessään pääministeri Juha Sipilä sanoi, että kaikkien on osallistuttava niin sanottuihin talkoihin, ja vetosi syvästi, että vahvojen ja hyväosaisten on kannettava muita suurempi vastuu. (Eduskunnasta: Tarkoitti, Paavo, sinua! — Naurua) Tosiasiassa hallitus on päättänyt pilkkoa hyvinvointivaltiota kirveellä. Hallitusohjelmassa kuritetaan lähes ainoastaan pieni- ja keskituloisia, vahvojen ja hyväosaisten osallistuminen talkoihin jää hurskaiden toiveiden varaan. Tämä todella kova ja julma arvovalinta tehtiin jo hallitusneuvotteluiden alussa, kun hallituksen muodostaneet kolme porvaripuoluetta päättivät, että verotusta ei saa kiristää ja leikkaukset tehdään ylisuurina. Vahvojen ja hyväosaisten osallistuminen olisi edellyttänyt suurimpien tulojen verottamista, esimerkiksi pääoma- ja osinkotuloverotuksen kiristämistä ja perussuomalaisien lupaamaa varallisuusveron palauttamista. Kun näin ei tehty, kohdistuvat valtiovarainministeriön omienkin laskelmien mukaan leikkaukset eläkeläisiin, lapsiperheisiin ja työttömiin kaikkein eniten. (Ben Zyskowicz: Ja tavallisiin ihmisiin!)

Arvoisa puhemies! Helmikuun puolivälissä — kaksi kuukautta ennen vaaleja — keskust, perussuomalaiset, vasemmisto ja vihreät jättivät yhteisen välikysymyksen koulutukseen kohdistuneista säästöistä. (Eero Heinäluoma: Muistan hyvin!) Vaalien alla jokainen puolue vannoi, ettei koulutuksesta enää leikata. Nykyinen pääministeri Sipilä ja valtiovarainministeri Stubb esiintyivät julkisuudessa kuvissa, joissa he lupasivat, ettei koulutuksesta enää leikata. (Eero Heinäluoma: Ne ovat photoshopattuja! — Vasemmalta: Koulutuslupaus!) Vielä vappupuheessaan nykyinen opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen sanoi: "Tehdään arvovalinta: ei leikata enää koulutuksesta. Paras investointi tulevaisuuteen on panostus lapsiin, nuoriin ja osaamiseen." Näin siis opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen kuukausi sitten. (Välihuutoja vasemmalta) Kun lukee välikysymystekstiä ja muistelee vaalien alla pidettyjä puheita ja vertaa niitä hallitusohjelmassa päätettyihin koulutusleikkauk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

siin, ei voi kuin kysyä: kuinka te kehtaatte? (Vasemmistoliiton ryhmästä kuorossa: Ja kyl-lähän te kehtaatte! — Naurua)

Arvoisa puhemies! Päivähoidon ryhmäkokoja kasvatetaan. Samojen seinien sisälle tun-getaan entistä useampi lapsi, vaikka nykyisinkään lastentarhanopettajien ja lastenhoitajien kädet eivät tunnu riittävän joka suuntaan. Subjektiivinen päivähoito-oikeus romutetaan, työttömien lapsilla ei ole enää oikeutta kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen. Eskari-ikäi-sillä oikeuden varhaiskasvatukseen kunta voi halutessaan korvata maksullisella kerhotoi-minnalla. (Välihuutoja)

Peruskoulun jo nyt suuria luokkakokoja kasvatetaan ja peruskoulun laatuun ja viihtyi-syyteen, muun muassa koulukiusaamisen estämiseen, osoitetut määrärahat leikataan pois. Lukioista ja ammattioppilaitoksista leikataan satoja miljoonia, vaikka erityisesti keskusta vastusti tätä kiihkeästi vielä juuri ennen vaaleja. Yliopistojen indeksijäädytykset merkitse-vät opetuksen ja tutkimuksen tason rajua heikentämistä ja irtisanomisia. Opintotukea lei-kataan ja indeksisidonnaisuus lakkautetaan kokonaan — tämä siitä huolimatta, että nykyi-nen pääministeri Juha Sipilä poseerasi ennen vaaleja "Opintotukea ei heikennetä" -kyltin kanssa. Muistatteko vielä? Hallituksessa pitää aina tehdä myös kompromisseja, mutta ke-nen kanssa tehtiin kompromissi, kun kaikki kolme hallituspuoluetta vastustivat koulutus-leikkauksia?

Arvoisa puhemies! Vielä koulutustakin suuremmat leikkaukset kohdistuvat sosiaalitur-vaan. Työttömyysturvaa leikataan, vuorotteluvapaata heikennetään rajusti, sairauspäivära-han ehtoja huononnetaan, asumistukea leikataan, eläkeläisten asumistuesta luovutaan ko-konaan. Lääkkeet maksavat entistä enemmän sairaille, kun lääkekorvauksen omavastuu li-sääntyy entisestään. Keliakiaa sairastavien ruokakorvaus poistetaan kokonaan. Eläkkei-den, työttömyysturvan ja sairauspäivärahojen indeksijäädytykset merkitsevät sitä, että ruu-an, lääkkeiden, asumisen ja muiden välttämättömyyksien hintojen noustessa tätä ei enää hyvitetä pienituloisille vaan pienituloisten ostovoima heikkenee. Lapsilisien indeksisidon-naisuus lakkautetaan kokonaan. Eläkeläisten asumistuen leikkaaminen jo yksin merkitsee monille pienituloisille eläkeläisille 100 euron menetystä kuukaudessa. Päälle tulevat in-deksijäädytykset ja lääkkeiden kallistuminen. Takuueläkkeen parin kympin korotus on syöty jo moneen kertaan. Palvelut heikkenevät, mutta palvelumaksut niistä nousevat.

Arvoisa puhemies! Meillä on suomalaisessa yhteiskunnassa noin miljoona ihmistä suu-rin piirtein 1 000 euron tuloilla. Siltä porukalta ei voi, ei saa eikä ole varaa leikata. Nämä ihmisryhmät käyttävät tulonsa kulutukseen ja palveluihin Suomessa sekä ylläpitävät omal-ta osaltaan kulutuskysyntää. "Heiltä perussuomalaiset eivät suostu leikkaamaan", näin lu-pasi puheenjohtaja Soini painokkaasti ennen vaaleja.

"Hallituksen päättämät leikkaukset ja veronkorotukset kohdistuvat pienituloisiin, per-heellisiin ja tavallisiin työssä käyviin. (Ben Zyskowiec: Tavallisiin ihmisiin!) Pienituloiset tarvitsevat eniten myös päiväkot-, koulu-, terveys- ja muita kuntien palveluita, joista lei-kataan ensi vuonna. Säästöjä ja toiminnan tehostamista tarvitaan, mutta päätökset on eten-kin tiukkoina aikoina tehtävä oikeudenmukaisesti ja läpinäkyvästi." Oheinen oli lainaus keskustan ja vasemmiston yhdessä viime syksynä tekemästä välikysymyksestä eriarvois-tumisesta ja pienituloisten toimeentulosta. (Eero Heinäluoma: Tehdään uudelleen!) Nyt haluan muistuttaa vielä kerran: valtiovarainministeriön omienkin laskelmien mukaan elä-keläisiin, lapsiperheisiin ja työttömiin kohdistuu eniten leikkauksia hallitusohjelmassa.

Arvoisa puhemies! Jos hallitusohjelmaa käsiteltäisiin käräjäoikeudessa, olisi rikosnimi-ke todennäköisesti törkeä petos. (Naurua)

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmassa on vielä liitteenä sisilialainen tarjous työntekijöitä edustaville järjestöille. Jos kesän loppuun mennessä ei saada aikaan yhteiskuntasopimusta eli työntekijät eivät "vapaaehtoisesti" leikkaa palkkojaan tai pidennä työaika, hallitus leikkaa vielä lisää muun muassa työttömyysturvaa, lapsilisä ja opintotukea sekä lopettaa kokonaan vuorotteluvapaan ja lätkäisee päälle veronkorotuksia. Samaan aikaan elinkeinoelämälle ei juurikaan ole ukaaseja asetettu. Kun työ- ja oikeusministeri Jari Lindström erehtyi ehdottamaan myös työnantajien osallistumista näihin talkoisiin Kela-maksun palautuksella, ei ensimmäisenä ruotuun ollut laittamassa pääministeri Sipilä vaan EK:n toimitusjohtaja Jyri Häkämies. (Vasemmalta: Oho!) Häkämies syytti Lindströmiä soololusta. Herää vain kysymys, johdetaanko hallitusta Valtioneuvoston linnan avokonttorista vai Eteläranta 10:n norsunluutornista. (Naurua oikealta) Jos hallituksen esittämä "tarjous" työntekijöille käsiteltäisiin käräjäoikeudessa, olisi rikosnimike todennäköisesti törkeä kirstys. (Hannu Hoskonen: Myös väärän tiedon levittäminen on rikos!)

Arvoisa puhemies! Onko hallituksen esittämälle leikkaus- ja kurjistamispolitiikalle (Puhemies koputtaa) vaihtoehtoja? On tietenkin: tuloja pitäisi myös kerätä, ei vain leikata menoja. Arkkipiispa Kari Mäkinen totesi eilen viisaasti: "Oikeudenmukainen yhteiskunta ei synny hyväntekeväisyyden kautta vaan oikeudenmukaisten päätösten kautta." Arkkipiispa Mäkinen on valmis laskemaan palkkaansa, (Mika Niikko: Eikä ollut!) kun se toteutetaan verotuksen kautta. Se on yhteinen väline huolehtia oikeudenmukaisuudesta. Arkkipiispan huoli porvarihallituksen arvovalinnoista kertoo karulla tavalla, miten kristillinen lähimmäisenrakkaus on unohdettu ja se on korvattu menestyjien tukemisella heikkojen kustannuksella.

Arvoisa puhemies! Tämän perusteella esitän seuraavan epäluottamuslauseen: "Pääministeri Sipilän hallitus kohdistaa epäoikeudenmukaisesti leikkaukset eläkeläisiin, työttömiin, opiskelijoihin, lapsiperheisiin ja sairaisiin. (Ben Zyskowiec: Tavallisiin ihmisiin!) Hallitus horjuttaa yhteiskuntarauhaa hyökkäämällä työssä käyvien ja ammattiyhdistysliikkeen kimppuun. Tällä perusteella eduskunta toteaa, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta."

13.24 Carl Haglund r (ryhmäpuheenvuoro): Värderade fru talman! Jag vill inleda med att konstatera att svenska riksdagsgruppen tycker det är bra att regeringsprogrammet bygger på en realistisk lägesanalys. Den finländska ekonomin har på tok för svaga framtidsutsikter och det behövs målmedvetna åtgärder för att vi ska komma på fötter igen. Det är bra att den nya regeringen har fokuserat på sysselsättningen och vill skapa ett klimat som förbättrar företagandet.

Vi tycker också det är bra att man går in för arbetslivsreformer. Vi behöver bryta skuldsättningstrenden. Men, herr statsminister, era åtgärder är inte till alla delar trovärdiga, och framför allt inte eftersom dina egna ministrar redan första veckan börjar göra utspel i en miljardklassen, som då avviker från regeringsprogrammet. Jag hoppas att det här inte blir någon vana ni tänker börja med om ni ska lyckas med ert ekonomiska program, som på många sätt är bra.

När det gäller den ekonomiska helhetsbilden så vill jag också säga att när det gäller inbesparingarna så är de nog i rätt storleksklass, tyvärr är ekonomin så dålig. Däremot kan man fråga sig om ni har valt de rätta prioriteringarna när ni har gjort era nedskärningar.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Arvoisa rouva puhemies! Mitä te oikein hallituksessa olette ajatelleet, kun olette päättäneet langettaa 600 miljoonan euron säästöt koulutukseen? Niin kuin tässä jo viitattiin monessakin puheenvuorossa, pitkin kevättä saimme kuulla kaikilta puolueilta vaalilupauksia siitä, että koulutuksesta ei säästetä. Te olette myös, arvoisa pääministeri, teidän ohjelmassanne todenneet, että koulutus on Suomelle kärkihanke. Tämän valossa nämä teidän säästönne, arvoisa hallitus, tuntuvat vähän ihmeellisiltä. Semmoisena hyvänä perussääntönä voitaisiin pitää sitä, että meiltä aikuisilta säästetään, ei meidän lapsiltamme. Tämä sääntö ei ainakaan tunnu pätevän tämän hallituksen toimintaan.

Pitää toki myöntää, että on aivan selvää, että koulutuksestakin varmasti joudutaan säästämään, mutta se, että suurin lasku, arvoisa pääministeri Sipilä, langetetaan meidän lapsillemme, ei tunnu järkevältä.

Sen lisäksi, arvoisa hallitus, olette päättäneet leikata tutkimus- ja kehitystoiminnasta. 90-luvun laman aikana Suomi nousi osittain kiitos sen, että panostimme silloin hyvin paljon myös t&k-toimintaan, vaikka piti säästää. Tämä periaate ei myöskään tunnu enää pätevän siitä huolimatta, että tämä aikanaan todettiin erittäin hyväksi linjaukseksi.

Arvoisa rouva puhemies! Pienten lasten isänä tiedän, miten tärkeä lasten oikeus varhaiskasvatukseen on. Hallituksen suunnitelmat osoittavat, että te ja teidän hallituksenne, arvoisa pääministeri, ette arvosta tätä oikeutta. Me tiedämme, että päivähoidolla on ollut erittäin keskeinen merkitys, kun olemme rakentaneet tasa-arvoisen yhteiskunnan, jossa naisilla ja miehillä on yhdenvertaiset edellytykset osallistua työelämään. Kansantaloustieteilijät ovat osaltaan todenneet, että viime vaalikaudella, kun selvitettiin asiaa, todettiin, että ei ole hyviä edellytyksiä itse asiassa säästää subjektiivisesta päivähoidosta. Se johtaa vain kansantaloudellisesti siihen, että saadaan enemmän vanhempia kotiin ja vähemmän lapsia päivähoidoon ja sitä kautta vähemmän esimerkiksi naisia työelämään.

Tämän valossa, arvoisa hallitus, on vähän vaikea ymmärtää näitä teidän säästöjänne. Ne voivat onnistua ainoastaan siinä tilanteessa, kun oikeasti päätetään, että lapsilla ei enää tässä maassa ole yhdenvertaiset oikeudet varhaiskasvatukseen, ja minä kyllä vähän epäilen, onko tämä se tapa, millä saadaan Suomi nousuun. Arvoisa pääministeri, en usko, että tämä on viisas linja, ja toivon, että te, hallitus, pyritte perehtymään niihin selvityksiin, mitä tehtiin itse asiassa viime talvena. Nämä eivät ole mitään vanhoja laskelmia, vaan nämä ovat varsin uusia, ja niiden valossa aikanaan päätettiin, että ei tehdä näin.

Fru talman! På tal om jämställdhet och det faktum att män och kvinnor ska ha lika förutsättningar på arbetsmarknaden är det värt att notera att den nya regeringens program inte innehåller egentligen några som helst trovärdiga åtgärder för att förbättra jämställdheten i samhället. Det här säger en hel del om er regering och jag vänder mig både till er män, men också er kvinnor i regeringen, man skulle kanske ha kunnat vänta sig lite mera. Jag vet inte riktigt vad man kan dra för slutsats av det här, men det är alldeles klart att man tydligen inte vill dela kostnaderna för föräldraledigheter mer jämnt, och man ser annars heller inga idéer eller konkreta åtgärder som skulle förbättra situationen. Är det så att den nuvarande regeringen inte vill att jämställdheten på arbetsmarknaden förbättras, herr statsminister? Det verkar nämligen så när man läser ert program.

Det som vi däremot kan notera är att ni har skapat en ny familjeminister och det låter ju bra, men faktum är att i ljuset av ert regeringsprogram framstår det här nu främst som en symbolhandling. Däremot hade ni ju då, tre S som sitter där i framraden i ministerbåset, när ni fördelade ministerposterna helt glömt bort att det faktiskt behövs en jämställdhetsminis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

ter och att man brukar utnämna en sådan. Ni hade också glömt bort att utnämna en nordisk samarbetsminister och Ålandsministern, men det var bra att man på presskonferensen påminde er så fick ni sedan de här posterna fördelade.

Bästa herr statsminister! Ni säger i ert regeringsprogram att Finlands två nationalspråk är en rikedom och det tycker jag att är bra. Jag vill gratulera er till den här formuleringen. Det som är mindre välkommet är att det faktum att det här egentligen är ungefär det enda som sägs om nationens två språk i hela ert program. Det enda konkreta ni har att erbjuda finländarna på den här punkten är det här försöket i östra Finland där man då vill ersätta svenskan med ryska, och det här är alltså Juha Sipiläs regerings enda konkreta åtgärd på det här området så här långt. Jag kan tyvärr inte säga att jag är speciellt imponerad, speciellt i ljuset av att man vet att det här försöket är allt annat än problematiskt och ni har inte heller understrukt behovet att först utreda vilka konsekvenser det här försöket leder till före ni faktiskt går in för det, så jag hoppas att minister Grahn-Laasonen tar de här konsekvensanalyserna på allvar.

Arvoisa pääministeri! Kansalliskielistrategia puuttuu myös tiedän hallitusohjelmasta.

Nationalspråksstrategin. Det var en förvåning för oss, men jag utgår från att statsministern är uppbunden till den här strategin. Centerpartiet som ni ju leder, herr statsminister, var ju faktiskt med i tiden under Ahtisaaris ledning och tittade på den här frågan så jag förväntar mig att ni kommer att ge ert stöd åt den här strategin trots att ni har glömt bort den i ert regeringsprogram.

Arvoisa puhemies! Tällä vaalikaudella meillä on useita suuria uudistuksia edessä, muun muassa sote-uudistus, ja tässä meidän eduskuntaryhmämme vetoaa hallitukseen, että esimerkiksi tässä asiassa ymmärtäisitte tärkeyden tehdä kielellisten vaikutusten arvioinnin, jota myös itse asiassa perustuslaki edellyttää. Tämän tyyppisiä kirjauksia nimittäin ei löydy teidän ohjelmastanne.

Sote-uudistuksesta puheen ollen: On helppo muistaa, kun kelataan taaksepäin viime vaalikaudelle, silloin keskusta oli oppositiossa ja keskusta jatkuvasti valitti täällä salissa siitä — tai oikeastaan tuolla vanhan rakennuksen salissa — että oppositiota ei otettu mukaan sote-uudistuksen valmisteluun. Herra pääministeri, muistatte varmaan tämän asian. (Susanna Huovinen: Kaikki muistaa sen!) Nyt tästä huolimatta — varmasti kaikki muistamme, se on ihan totta — nämä kolme S:ää päättivät keskenään, miten sote-uudistuksen isot linjat tehdään ja mahdollisesti saadaan nyt sitten jonkin tyyppinen seurantaryhmä tämän lisäksi. Tämä on varsin merkillinen takinkääntö, koska ensiksi se pointti oli keskustan mielestä se, että kaikkien puolueiden pitää osallistua valmisteluun, ja nyt siitä huolimatta päätitte sitten tehdä kaikki linjaukset keskenään siellä Smolnassa. Tämä on aika merkillinen asia ja varsin ikävä tapa lähestyä yhteisiä asioita. (Välihuutoja)

Arvoisa puhemies! Olemme meidän eduskuntaryhmässä varsin hämmentyneenä seuranneet, miten itsepäisesti te, herra pääministeri, olette puolustanut vaalikampanjassa luvattuja ministerien määrän leikkauksia. Tässä onnistuittekin, siitä onnittelut teille, ainakin yksi tavoite on toteutunut. (Susanna Huovinen: Virkamiesvaltaa!) Saadaan tämän myötä avokonttori — ja niin kuin täältä salista huudetaan, lisää virkamiesvaltaa.

Arvoisa pääministeri, minulla oli kuluneella kaudella ilo seurata oikeusministeri Henrikssonin ja myös meidän hienon työministeri Lauri Ihalaisen työtä hyvin läheltä. Olisin kysynyt teiltä, onko teillä, herra pääministeri, se käsitys — koska minulla ei ole sitä käsitystä — että tässä maassa on semmoisia henkilöitä, jotka kykenevät oikeasti oikein hyvin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

tekemään sekä sen työn, mitä Lauri Ihalainen teki viime vaalikaudella, että sen työn, minä Anna-Maja Henriksson teki. Minä nimittäin, herra pääministeri, väitän, että tässä maassa ei ole yhtään semmoista henkilöä, joka kykenee tekemään näiden kahden ihmisen työt menestyksekkäästi. (Jukka Gustafsson: Samaa mieltä, samaa mieltä!) Tämä on erittäin ihmeellinen linjaus, ja pitää kyllä, herra pääministeri, kysyä, onko tämä nyt vain populistinen vaalilupaus vai onko tässä jokin syvempi strateginen ajatus, jota minä en näin nuorena kansanedustajana ymmärrä, mutta voitte varmaan tarkentaa.

Meidän eduskuntaryhmä kyseenalaistaa vahvasti tämän valinnan. On todettava, että meidän oikeushallinto tarvitsee oman ministerin, ja, herra pääministeri, näinä aikoina, kun työllisyys on ennätyskorkea, eikö työministeriö olisi ansainnut ihan oman ministerin? Nyt tehdään ratkaisu, missä puolet työministerin ajasta menee oikeushallinnon asioihin. Eikö työllisyystilanne ole niin vakava, että se olisi edellyttänyt oman ministerin salkun? Voitte varmaan tarkentaa, kun pääsette vastaamaan asioihin.

Arvoisa puhemies! On muistettava, että Suomessa on yli 30 000 valtion työntekijää, ja tämän valossa olisi varmaan ollut varaa vielä kahteen kolmeen ministeriin lisää. Se ei meidän kansantalouttamme kaada.

Arvoisa puhemies! Pari muuta huomiota tähän loppuun. Ensiksi haluan todeta sen, että viime vaalikaudella saimme usein ja aika aktiivisesti puolustaa viljelijöiden asioita hallituksessa, ja tämän johdosta joudunkin nyt kysymään, onko oikeasti niin, että hallitus on, ottaen huomioon omat agraariperinteensä, avaamassa meidän maaseutuohjelmaa, joka juuri on hyväksytty EU:n piirissä. Tämä ei tunnu kovin järkevältä linjaukselta.

Uusi hallitus ylpeilee myös sillä, että lisäresursseja annetaan maanpuolustukselle, ja entisenä puolustusministerinä totean, että tämä on sinänsä erittäin hyvä linjaus, mutta arvion mukaan hallitusohjelmassa mainitut tälle vaalikaudelle asetetut tekniset kehykset viittaavat itse asiassa siihen, että Puolustusvoimien kehys jatkaa laskuaan tällä vaalikaudella. En tiedä, onko ministeri Niinistö jo huomannut tämän asian, mutta tältä se kyllä näyttää. Viitataan siihen, että itse asiassa tässä on pieni silmänkääntötempu hallituksella meneillään. Ne puolustusmäärärahaliisäykset, mistä olette puhuneet, eivät oikein löydy minun mielestäni sieltä teidän kehyksistänne ihan niin suurina kuin mitä itse olette markkinoineet, mutta ministerit voinevat tämänkin asian selittää, kun pääsevät sitten taas kertomaan tästä strategisesta valinnasta.

Sama itse asiassa, arvoisa puhemies, pätee myös tieverkostoon ja näihin muutoksiin, (Puhemies koputtaa) koska on todettava, että tässäkin olette tehneet pienen silmänkääntötempun, missä olette leikanneet olemassa olevista tiehankkeista ja korvanneet ne panostuksilla perustieverkostoon. Tämäkin, arvoisa pääministeri, viittaa siihen, että haluatte viestiä tiettyä asiaa, mutta koko totuutta ei kerrota kansalle eikä meille edustajille. (Eduskunnasta: Tiet laitetaan kuntoon!)

Värderade talman! Svenska riksdagsgruppen vill enbart se ett innovativt, företagsvänligt och jobbskapande Finland, vi vill också se ett tolerant och utåtriktat Finland. Tolerans betyder en solidarisk och konstruktiv inställning, nog när det gäller EU, men det gäller också till exempel båtflyktingarna på Medelhavet. Vi har svårt att acceptera regeringens inställning till det här, och vi har ännu svårare att acceptera de stora nedskärningarna i biståndet.

Fru talman, trots att regeringen har kommit med många goda åtgärder när det gäller ekonomin, och vi ska hoppas att ni, herr statsminister och er regering är framgångsrika när det gäller att vända ekonomin, och jag lovar att vi ska vara en konstruktiv kraft och stöda er i

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

det arbetet, så vill jag ännu säga det att många av de linjedragningar er regering står för tyder på att ni inte vill stå för det öppna och toleranta samhället som vi inom svenska riksdagsgruppen hoppas på. Inom svenska riksdagsgruppen kommer ni att få ett konstruktivt oppositionsparti, ni kommer att få stöd då när ni förtjänar det, men ni kommer också att ha i oss en vakthund för ett öppet, tolerant och internationellt Finland. Den vakthunden, herr statsminister, kommer ni att behöva.

Arvoisa rouva puhemies! Ruotsalainen eduskuntaryhmä ei kaiken sanomani valossa tule äänestämään hallituksen luottamuksen puolesta. — Tack.

13.38 Päivi Räsänen kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, fru talman! Onnittelen pääministeri Juha Sipilää ja hallitusta etenemisestä suunnitellussa aikataulussa. Isänmaamme tarvitsee poliittisesti vastuullisen, välittömästi toimeen tarttuvan hallituksen suurten haasteiden edessä.

Kristillisdemokraatit voivat tukea ohjelman keskeisiä tavoitteita. Kuitenkin ohjelmaan sisältyy ratkaisuja, jotka huolestuttavat meitä.

Den kristdemokratiska riksdagsgruppen gratulerar statsminister Juha Sipilä och hans regering för att de lyckades avsluta regeringsförhandlingarna i tid. Vårt fosterland står inför stora utmaningar och situationen kräver därför en ansvarsfull och kompetent regering.

Tulevaisuutemme prioriteetteja ovat elinkeinoelämän kilpailukyvyyn ja työllisyyden vahvistaminen. Siksi suhtaudumme myönteisesti ponnisteluihin saada työmarkkinajärjestöt neuvottelemaan uudestaan yhteiskuntasopimuksesta. Työmarkkinaosapuolilla on ratkaiseva vastuu työllisyyden, kansantalouden tasapainon ja hyvinvointiyhteiskunnan ylläpitämisessä. On kuitenkin epäjohtonmukaista, että lapsilisien mittava 120 miljoonan euron leikkaus on sisällytetty sopimukseen sidottuun, ehdolliseen säästölistaan. Lapsilisistä päättäminen ei kuulu työmarkkinapöytään.

Viime kaudella kaikki eduskuntapuolueet olivat yksimielisiä, että lapsilisäleikkausten kohdalla tuli kipuraja vastaan. Ehdolliset säästöpäätökset tulee muutoinkin rajata niihin kohteisiin, joilla on johdonmukainen yhteys työmarkkina-asioihin. Lopulta vastuu kaikista leikkauksista jää hallitukselle, jonka velvollisuus on huolehtia myös niiden lähimmäistemme hyvinvoinnista, joilla ei ole vaikutusvaltaisia etujärjestöjä puolestapuhujinaan.

Yrittäjyyteen panostaminen on tie talouden kasvuun. Tulevaisuuden kannalta on olennaista, että saamme suomalaisia pk-yrityksiä syntymään, kasvamaan ja kansainvälistymään. Kiitämme hallitusta yrittäjäverotuksen keventämisehdotuksesta ja bioenergiaa edistävistä linjauksista.

Arvoisa puhemies! Hallitus on asettanut tavoitteeksi, että Suomi on koulutuksen kärki-maa. Ennen vaaleja me kaikki puoluejohtajat iltan perään vakuutimme äänestäjille, että koulutuksesta ei leikata. Hallitusohjelman hätkähdyttävien yllätys oli koulutusleikkausten mittaluokka: yli 600 miljoonaa euroa. Kustannussäästöjä tuottavia rakenneuudistuksia koulutuksen sarallakin tarvitaan, mutta pelkään, ettei pelkillä rakenneuudistuksilla saada näitä säästöjä aikaan. Taloudellisesti vaikeana aikana ei pidä lyhytnäköisesti heikentää tulevan kasvun edellytyksiä laskemalla koulutuksen tai tutkimuksen tasoa.

Rouva puhemies! Hyvinvoinnin turvaaminen lapsillemme ja lastemme lapsille edellyttää merkittävää talouden tasapainottamista, ja siinä mielessä tuemme hallitusta. Kasvun

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

vahvistamisen lisäksi joudutaan tekemään rakenneuudistuksia ja menosäästöjä. Näinhän me puoluejohtajat totesimme ennen vaaleja yli oppositio—hallitus-ajan. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä on kuitenkin huolestunut leikkausten kohdentumisesta heikommassa asemassa oleviin kansalaisiin. Arvoisa pääministeri, tämä ohjelma tekee toisille kipeämpää kuin toisille. Kovimmat iskut joutuvat ottamaan vastaan pienituloiset eläkeläiset, lapsiperheet, paljon sairastavat ja työttömät. Terveystieteiden maksut ja lääkekulut kasvavat sadoilla miljoonilla euroilla.

Viime vaalikaudella saimme aikaan vanhuspalvelulain, ja silloinen oppositioikin vaati nostamaan laitoshoidon henkilöstömitoitusta. Nyt hallitus aikoo vähentää hoitavien käsien määrää, kun henkilöstömitoitusta ehdotetaan nykyisestä heikennettäväksi. Ja yksi kokonainen sairausryhmä tiputetaan tyystin pois korvausten piiristä, kun keliakiakorvaukset ehdotetaan poistettavaksi kokonaan.

Myönteinen perhe- ja väestöpolitiikka on merkittävin investointi tulevaisuuteen, ja iloitsemme perheministerin nimikkeestä. Mutta hallituksen perhepolitiikan sisältö valitettavasti tämän ohjelman valossa näyttäytyy lapsiperheiden asumiskulujen kasvuna, päivähoitomaksujen nostona, päivähoito- ja koulujen ryhmäkokojen kasvuna sekä vanhempainetuksien ja lapsilisien leikkauksina.

Ohjelmassa todetaan hallituksen arvioivan kriittisesti "kaikkia sellaisia tukijärjestelmiä, jotka ohjaavat työkykyisiä ihmisiä pitkäaikaisiin poissaoloihin työmarkkinoilta". Hyvä periaate, mutta kysyn teiltä, pääministeri Sipilä: onhan varmaa, ettei tämä pidä sisällään uhkaa kotihoidon tuelle — järjestelmälle, jonka kristillisdemokraatit onnistuivat kovalla työllä pelastamaan viime vaalikaudella?

Arvoisa puhemies! Ryhmämme tukee sote-uudistuksen ripeää toteuttamista. Vatulointikoriin on kuitenkin jätetty aika paljon tavaraa. On epäselvää, miten sote-alueiden rahoitus ja hallinto järjestetään, miten terveydenhuollon yksikanavainen rahoitus toteutetaan, miten järjestetään vaativan erikoissairaanhoidon integraatio. Kaavaillut 19 sote-aluetta ovat joka tapauksessa liian pieniä vaativien erikoispalvelujen tuottamiseksi. On suuri vaara, että malli kasvattaa hallinnon tasoja ja byrokratiaa. Terveys- ja sosiaalipalveluihin ei tarvita lisää virkamiehiä eikä luottamushenkilöitä vaan hoitavia käsiä, ennalta ehkäiseviä ja kotiin tuotavia palveluja.

Kannatamme sote-palveluiden yhtenäistä digitalisaatiota, mutta myös ihmisen tulee olla tavattavissa niin, että ikäihmisetkin voivat aidosti ne saavuttaa. Kaikkea ei voi tuoda älypuheliin.

On hyvä, että omaishoitajien jaksamiseen panostetaan. Siitäkin annamme kiitoksen. En kuitenkaan löytänyt ohjelmasta esitystä omaishoidon tuen siirtämisestä Kansaneläkelaitokseen, mikä turvaisi kaikille omaishoitajille tuen kunnan tai sote-alueen rajoista riippumatta. (Susanna Huovinen: Eikö se ollut keskustan ihan keskeinen tavoite?)

Rouva puhemies! Jokaisen valtion ydintehtävä on huolehtia turvallisuudesta. Puolustusmäärärahoja nostetaan parlamentaarisen ryhmän ehdotuksen mukaisesti, mutta ihmettelen, miksi näin ei toimittu sisäisen turvallisuuden määrärahojen osalta. Sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon parlamentaarinen työryhmä katsoi, että nykyisen toimintatason turvaamiseksi tarvittaisiin näille 75 miljoonan euron lisäystä vuoden 2019 kehystasossa ja lisäksi 20 miljoonaa euroa harmaan talouden torjuntaan sekä muutamia kymmeniä miljoonia euroja välttämättömiin ICT-investointeihin. Hallitus ehdottaa kuitenkin vain noin puolet tästä määrästä, 50 miljoonaa, minkä ohella on luvassa toimintamenosäästöjä kaikille hallinnonaloille. Ja, arvoisa pääministeri, tämä tarkoittaa vuoteen 2019 mennessä jopa 450 po-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

liisin vähenemää ja vastaavaa henkilöstön supistumista Rajavartiolaitoksessa, Tullissa ja oikeuslaitoksessa.

Arvoisa puhemies! Kiitämme hallitusta EU-politiikan linjauksista, jotka sisältyivät myös Kataisen hallituksen 2013 antamaan selontekoon EU-politiikasta. Suomi silloinkin vastusti yhteisvastuuta veloista, kannatti pientä EU-budjettia ja tiukkaa talouskuria.

Ymmärrämme säästötarpeet, mutta suremme kyllä mittavia kehitysyhteistyön leikkauksia, jotka kohdistuvat kaikkein köyhimpiin lähimmäisiimme. Kehitysyhteistyön kautta voimme torjua myös Suomeen kohdistuvia uhkia: terrorismia, huumekauppaa, kulkutauteja ja laitonta maahantuloa.

Hallitus jatkaa samaa inhimillisen mutta hallitun maahanmuuttopolitiikan linjaa kuin edellinenkin hallitus, jonka aikana maahanmuuton hallittavuutta parannettiin muun muassa poistamalla ulkomaalaislain porsaanreikä, jonka vuoksi osa kielteisen oleskelulupapäätöksen saaneista saattoi vain päättää jäädä Suomeen. Hallitus lupaa nopeuttaa viranomaisprosesseja turvapaikkahakemusten käsittelyssä, mutta samaan aikaan vähennetään käsitteilyhenkilöstön määrää. Viime kaudella hakemusten käsittelyajat lyhenivät 35 prosentilla ja saimme 20 prosentin budjettisäästöt, ja kannustan hallitusta pyrkimään tähän samaan tulokseen.

Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä aikoo toteuttaa uudenlaisia oppositiopolitiikkaa. Muista oppositioryhmistä poiketen äänestimme puheenjohtaja Sipilää pääministeriksi. Emme räksytä, vaan tuemme ja esitämme rakentavia vaihtoehtoja. (Välihuutoja) Yhteinen tavoitteemme on saada Suomi nousuun, talous kuntoon, turvallinen, inhimillinen tulevaisuus kaikille kansalaisillemme. Tarvitsemme yhteishenkeä, lähimmäisenrakkautta, yhteisöllisyyttä, jotta isänmaamme selviää vaikeista ajoista.

Fru talman! Den kristdemokratiska riksdagsgruppen kommer att förnya oppositionspolitik. Vi vill hjälpa regeringen i deras goda målsättningar och vi kommer också att bjuda på både potentiella och alternativa lösningar. Det behövs konstruktivt samarbete för att vårt fosterland ska klara sig genom de svåra tiderna.

Arvoisa puhemies! Edellä olevan perusteella ehdotan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavaa lausumaa: "Pääministeri Sipilän hallitusohjelma sisältää kannatettavia esityksiä talouden tasapainottamiseksi, yrittäjyyden edistämiseksi ja rakenteiden uudistamiseksi. Ohjelmassa ei kuitenkaan riittävällä tavalla huolehdi sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta ja heikommassa asemassa olevien väestöryhmien sekä lapsiperheiden ja ikäihmisten asemasta, ja tällä perusteella eduskunta toteaa, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta." (Antti Lindtman: Arkkipiispa unohtui!)

Puhemies Maria Lohela: Sitten pääministeri Sipilä, 10 minuuttia. Sitten vielä ennen debattia paikaltaan ministeri Soini ja ministeri Stubb, 3 minuuttia kumpikin.

13.49 Pääministeri Juha Sipilä: Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia palautteesta. Minusta tuntuu, että opposition palaute loppua kohti hieman parani. (Naurua) Ensimmäinen havaintoni ihan käytännön työskentelystä täällä salissa: Tämä uusi sali antaa vähän rajoituksia. Nyt erityisesti korostuu tämä kansanedustajan arvokas käyttäytyminen sillä tavalla, että me kuulemme, kun puhumme, ja kuuntelemme toistemme puhetta. Oli vaikea välillä seurata puhetta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Vaikeaksi tämän harjoituksen tekee ennen kaikkea se, että meidän täytyy nyt sopeuttaa julkista taloutta ja samaan aikaan pyrkiä tekemään isoja uudistuksia. Erityisesti edeltävät sukupolvet ovat aina tavatessa korostaneet sitä, että tulot ja menot on asetettava tasapainoon.

Samaan aikaan minun on ollut vähän vaikea ymmärtää keskusteluissa sitä, että me pyrimme tuolla sotessa esimerkiksi 3 miljardin euron säästöihin pitkällä tähtäimellä. Me olemme siellä jotenkin niin kuin ostaneet tämän uudistamisen hengen sillä tavalla, että uudistusten kautta pyritään saavuttamaan tämmöinen tila. Olemme myöskin samaa mieltä siitä, että kuntien tehtävät ja rahoitus eivät tällä hetkellä ole tasapainossa. Me olemme hakenneet sinne ratkaisuja löytää talouden ja tehtävien tasapaino. Koulutuksessa meidän pitäisi päästä tähän samaan uudistamisen henkeen, yrittää löytää ratkaisuja, joilla samalla rahamäärällä saadaan sama lopputulos aikaiseksi, miksei parempi kuin tänä päivänä. Tätä uudistamisen henkeä kaipaisin meiltä kaikilta.

Ihan näihin ryhmäpuheenvuoroihin. Ensinnäkin kiitoksia joka ikisestä ryhmäpuheenvuorosta. Tein niistä tarkat muistiinpanot.

Edustaja Vanhanen pohti sitä, voidaanko verotusta kiristää. Me toki kävimme tätä keskustelua siitä, miten kaikki saadaan mukaan. Tähän ei tosiaankaan ole helppo vastata. Tämä kokonaisveroasteen nostaminen valitettavasti söisi kilpailukykyämme ja, päinvastoin kuin mitä me nyt määrätietoisesti tavoittelemme, kilpailukyvyn paranemista ja sitä kautta työllisyysasteen nostamista.

Perussuomalaisten puheenvuorossa puhuttiin 4 miljardin uudistuksista ja siitä edellisellä kaudella linjatusta eläkeuudistuksen maaliin viemisestä. Me otamme edustaja Sampo Terhon kuuluttamalla tavalla huomioon kaikki opposition rakentavat ehdotukset, ja niitä minä kuulin yhden kappaleen: vihreiden eduskuntaryhmän puheenvuorossa tuli yksi vaihtoehto koulutuksen säästöille. Se on tarkasti kirjattu muistiin. (Mika Niikko: Se oli varmaan vahinko!)

Sitten edustaja Satonen perusteli yhteiskuntasopimusta. Parantunut kilpailukyky toisi todistettavasti työtä — tästä me puhuimme tuolla hallitusneuvottelujen aikana paljon — samoin kuin normien purkaminen.

Edustaja Rinne, tilannekuva on todennäköisesti yhteinen. Meillä on kova huoli työttömyydestä. Yhdyn myöskin käsitykseenne ja huoleenne kehitysyhteistyövarojen leikkaamisesta. Se on tosi, että teemme siellä nyt 300 miljoonan euron leikkauksen, tosin samaan aikaan pidämme edelleenkin tavoitteemme bruttokansantuoteosuudesta pitkällä aikajaksolla samana ja lisäämme 100 miljoonaa lainoituksen keinoin tähän koriin.

Huoli koulutuksesta on yhteinen. Tätä koulutusta me jumppasimme ehkä kaikkein eniten tuolla Smolnassa. Säästöt ovat kipeitä, ja ne heijastuvat kaikkialle koulutuksen kentälle. Nämä säästöt kuitenkin pyritään tekemään uudistusten, kuntatehtävien ja hankerahoituksen vähentämisten kautta. Näitä toimia ei kukaan olisi halunnut, mutta nyt pitää keskittyä siihen, että ne pystytään tekemään kestäväällä, uudistavalla tavalla. Minä ymmärrän hyvin tämän aiheesta syntyneen huolen. Tämä tekee kipeää, mutta päätökset on tehtävä. Koulutus on julkisessa taloudessa toiseksi suurin sektori, joten sekään valitettavasti ei nyt voinut välttyä näiltä kipeiltä toimilta. (Eero Heinäluoma: Ennen vaaleja voitiin!)

Suorien leikkausten sijaan säästöt on pyritty tekemään niin, että ne vaikuttavat mahdollisimman vähän koulutuksen laatuun ja alueelliseen saatavuuteen, ja olemme päättäneet laittaa käyntiin merkittävimmät koulutusuudistukset pitkiin aikoihin. Täällä puhutaan digitalisaatiosta, toisen asteen rakenneuudistuksista, opintojen nopeuttamisesta korkea-as-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

teella kolmannen lukukauden muodossa ja niin edespäin. Kulttuuri, liikunta ja vapaa sivistystyö onneksi välttyivät säästöiltä. (Pia Viitanen: Mites ne kuntien kirjastot ja muut?)

Päiväkodeista edustaja Rinne otti esimerkin ryhmäkoon kasvattamisesta. Tästäkin keskusteltiin paljon. Tämä muutos, että ryhmäkoko kasvaa nyt seitsemästä kahdeksaan lapseen, pelkästään tuo viidessä vuodessa 75 miljoonan euron pysyvän säästön. (Välihuutoja vasemmalta)

Myöskin työttömyysturvaan tarvitaan muutoksia ja tällä haetaan erityisesti edustaja Rinteen kuuluttamia työttömien aktivointiin tähtääviä toimia ja myöskin työvoimahallinnon uudistamiseen tähtääviä toimia.

No, sitten siihen yhteiskuntasopimukseen, joka tuli monessa puheenvuorossa esille. Me olemme tehneet säästötoimet, puolentoista miljardin säästötoimista päätökset. Me voimme perua ne päätökset, ja me voimme myöskin tulla vastaan veronkevennyksin, jos tuo yhteiskuntasopimus toteutuu. No, minkä takia näin voidaan tehdä? Koska sitä kautta teollisuutemme kilpailukyky paranee, ja se on suurin tie sinne 72 prosentin työllisyysasteen tavoittamiseen. Työ luo työtä, ja sen me jo kaikki varmasti tiedämme.

Edustaja Niinistö, minulle ylisukupolvisuus tarkoittaa erityisesti sitä, että emme jätä valtavaa velkataakkaa seuraavien sukupolvien maksettavaksi. (Välihuutoja) Minun on myöskin vaikea ymmärtää sitä, miksi me emme pääse tästä säästöjen kitinästä uudistamisen moodiin. (Vasemmalta: Oho! — Välihuutoja) Siihen meidän pitäisi täällä salissa pyrkiä. Meillä on jäänyt uudistaminen vuosikausia tekemättä, ja nyt sitä on tehtävä. — Tällä tavalla tämä kuuluu nyt sitten, kun pölistään toistemme päälle. (Juho Eerola: Kitistään!)

Edustaja Niinistö, sanoitte, että ilmastomuutoksen torjunnasta ei ole hallitusohjelmassa mitään. Luen täältä suoraan: "Hallitus toimii kattavan ja kunnianhimoisen kansainvälisen ilmastopimuksen aikaansaamiseksi, jotta ilmaston lämpeneminen saadaan rajoitettua kahteen asteeseen. Sopimuksen on vähennettävä energiavaltaisen teollisuuden hiilivuotoriskiä ja luotava uusia markkinoita puhtaille teknologioille. Suomi saavuttaa vuoden 2020 ilmastotavoitteet uusiutuvan energian osuudesta ja päästöjen vähentämisestä vaalikauden loppuun mennessä." Ja niin edelleen. Kyllä täällä... (Välihuutoja) — Käsittääkseni, jos oikein muistelen, nämä käytiin hallitustunnusteluvaiheessa kaikki läpi ja olimme näistä asioista samaa mieltä.

Kiitan edustaja Niinistöä tarjoamastanne vaihtoehdosta. Tämä oli ainoa, jonka löysin tästä keskustelusta. Mutta 2 miljardin säästöohjelmalla, tai muistaakseni 1,7 miljardin säästöohjelmalla, olemme EU:n liiallisen alijäämän menettelyssä heti huomenna. Se valitettavasti on näin.

Edustaja Arhinmäen huoliin myöskin yhdyin koulutuksesta. Niihin jo tuossa nopeasti palasin.

Onko tämä sisilialainen tarjous? Ei todellakaan ole. Me kerromme avoimesti, mitkä toimet me voimme perua, jos päästään suomalaisen teollisuuden kilpailukykyä parantavaan ratkaisuun, josta keskustellaan yhdessä. Lupaan panna itseni peliin näihin keskusteluihin, olla osapuolten käytettävissä ja siltä pohjalta tehdä sitten ehdotuksen. (Eduskunnasta: Hyvä!)

Edustaja Haglund löysi jotakin hyvääkin ohjelmastamme. Koulutukseen jo tuossa palasin. Subjektiivinen päivähoito-oikeus taisi olla edellisenkin hallituksen ohjelmassa sinne ihan loppuun saakka. Kyllä muistan hyvin, että parlamentaarista valmistelua vaadin viime kaudella esimerkiksi vaalipiiri uudistuksen, puolustusvoimauudistuksen, kuntauudistuk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

sen tai sote-uudistuksen kautta, enkä ole unohtanut noita puheita. Sote valmisteltiin yhdessä ja nyt sitä viedään eteenpäin sitten parlamentaarisen seurantaryhmän voimin.

Edustaja Haglund, kyselitte ministereiden määrän vähentämisestä ja virkamieskunnasta. Meillä on erinomaisen hyvä suomalainen virkamieskunta, johon meidän pitää tukeutua yhä enemmän ja viedä päätöksiä eteenpäin sillä tavalla. Me säästämme tällä toiminnalla noin 15 prosenttia hallinnosta esimerkin voimalla, ja me joudumme tekemään tätä kaikilla asteilla, samantyyppisiä toimia kuin nyt teimme vähentämällä ministereiden määrää ja poistamalla poliittiset valtiosihteerit ministerin ja virkamiehen välistä — tämä esimerkki-toimena.

Vielä, edustaja Räsänen, kiitoksia rakentavasta lähestymistavasta. Toivon ehdotuksia sitten käytännössä jatkossa myöskin toimenpiteistä.

Se, mistä me näköjään olemme yhtä mieltä täällä, on normien purkamisesta, uudistuksista koulutusta lukuun ottamatta, digitalisoinnista, johtamisjärjestelmien uudistamisesta, ulko- ja turvallisuuspolitiikasta, EU-politiikasta, sisäisestä turvallisuudesta, maahanmuuttopolitiikasta. Säästöistä olemme selvästikin eri mieltä, mutta eiköhän se tästä ala pikkuhiljaa suppenemaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi ministeri Soini, 3 minuuttia.

14.02 Ulkoasiainministeri Timo Soini: Arvoisa rouva puhemies! Vaalitulos on hallituksen pohjana ja perustana. Kolme eniten äänestettyä puoluetta ovat hallituksessa. Se on demokratian tulos ja kansan tahto.

Hallitus on ollut pystyssä viisi päivää, ja sen aikana on jo kaikki mennyt pieleen. Älkää nyt uskoko itsekkään tuollaista puhetta. Teiltä puuttui vaaleissa kannatus ja teiltä puuttui yhteistyökyky, sen takia te olette oppositiossa. (Välihuutoja — Naurua) Tämän takia!

Arvoisa puhemies! Odotan innolla vaihtoehtobudjettia. Syksyllä katsotaan, mistä te olette tehtyjä. Tässä oli liturginen luettelo kaikesta hyvästä ja vähän huonostakin.

Arvoisa puhemies! Vain voittoa tuottavat yritykset voivat työllistää ja tuottaa hyvinvointia, sitä jaettavaa, jota me mielihyvin jaamme vähäosaisille, sairaille, lapsille ja tarvitseville. Ilman niitä ei tule voittoa.

Sitten kun katsotaan hyviä satsauksia: Sosialidemokraatit, te puhuitte, että nostetaan takuueläkettä. Tämä hallitus nosti sen. Te puhuitte siitä, mutta tämä hallitus nosti sen. (Välihuutoja) Liikennehankkeisiin tulee valtava lisäsatsaus. Haja-asutusalueiden jätevesiasetusta huojennetaan merkittävästi. Arvonlisävero ei nouse. Veroista kaikista tuhoisin pienituloisillemme olisi arvonlisävero.

Varallisuusveroa kaivattiin takaisin, sehän poistettiin sosialidemokraattisen valtiovarainministerin aikana. (Välihuutoja) Samaten kun puhuttiin siellä kovaan ääneen yhteisöverosta, niin sekin poistettiin SDP:n ollessa hallituksessa, peräti 4 prosenttiyksiköllä. (Jukka Gustafsson: Kovin on ylimielistä, vanhaa Soinia!) — Arvoisa puhemies! Helppohan, edustaja Gustafsson, on sieltä oppositiosta huudella. (Naurua — Välihuutoja — Puhemies koputtaa — Jukka Gustafsson: Ei saa olla ylimielinen!) — Arvoisa puhemies! Ei tulisi mieleenkään.

Edustaja Rinne ymmärsi loistavasti ulko- ja turvallisuuspoliittisten asioiden tärkeyden ja isänmaan edun tässä asiassa. Viime viikonloppuna te tosin arvostelit minua tästä salkkuvalinnasta, mutta nyt te sanoitte, että se on erittäin tärkeätä. Minun mielestäni se on erittäin tärkeätä. Lähden vielä tänään tapamaan Ruotsin ulkoministeri Margot Wallströmiä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

ja huomenna Viron ulkoministeri Keit Pentusta. (Puhemies koputtaa) Toivottavasti tässä isänmaan asiassa olemme yhtä mieltä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi ministeri Stubb, 3 minuuttia.

14.05 Valtiovarainministeri Alexander Stubb: Arvoisa rouva puhemies, ärade fru talman! Nyt taitaa tulla päivän värittömin puheenvuoro. Keskityn vain ja ainoastaan talouspolitiikkaan.

Tämä hallitusohjelma on toki täynnä vaikeita päätöksiä. Jokainen meistä kysyy, miksi. Sen takia, että pyrimme saamaan katkaistua sen kurjistumisen kierteen, jossa Suomi on ollut vuodesta 2008 saakka eteenpäin. Nämä leikkaukset sattuvat aivan kaikkiin tavalla tai toisella. (Välihuutoja) Mutta minä uskon vahvasti, että yhdessä me kaikki suomalaiset tästä selviämme. Nyt me tarvitsemme ratkaisukeskeisyyttä, me tarvitsemme päätöksiä, me tarvitsemme luottamusta, me tarvitsemme välittämistä, ja meidän on varmaan vältettävä sulle—mulle-politiikkaa. Kyllä me kaikki varmaan tarvitsemme malttia.

Nostaisin talouspolitiikasta esille kolme kokonaisuutta, jotka oikeastaan ovat tämän hallitusohjelman kärjet, joista ensimmäinen on työ ja yrittäjäys. Olen kaikkien niiden edustajien kanssa ja ryhmäpuheenvuorojen kanssa samaa mieltä, jotka totesivat, että ei Suomi leikkaamalla ja verottamalla nouse. Suomi nousee työllä, ja Suomi nousee yrittämisellä. Meidän kokonaisveroasteemme ei tule tämän hallituskauden aikana nousemaan, ja me pyrimme välttämään sitä, että teollisuuden taakka tässä vaikeassa taloustilanteessa kasvaisi. Meidän verotuksen painopiste on työn verotuksesta pois kohti haittaverotusta.

Toinen kärki meillä tässä kokonaistaloussopimuksessa on tietysti kasvu ja kärkihankkeet. Eli totesin tuossa aikaisemmin, että leikkaamalla ei liikkeelle lähdetä. Sen takia tämä hallitus tulee panostamaan 1,6 miljardia euroa kertaluontoisesti sirotellen kolmelle vuodelle, ja näistä 600 miljoonaa menee tiestöön ja korjausvelan hoitamiseen.

Kolmas ja se vaikein asia, johonka totta kai, ihan oikeutetusti, jokainen ryhmäpuheenvuoro tuossa puuttui, oli sopeutustoimet. Ehkä sellainen yleishuomio vain, että jos me katsoimme valtion tasolla, niin edellinen hallitushan sopeutti valtion tasolla noin 4,6 miljardia, kokonaisaste noin 6—7 miljardia. Tämä hallitus sopeuttaa valtion tasolla noin 3 miljardia tämän hallituskauden aikana, ja summa nousee, riippuen vähän tilanteesta, siihen 4 miljardiin. Eli olemme tehneet tämän kahdessa vaiheessa, ja kuten entiset hallituspuolueet — nykyinen oppositio — tiedostavat, nämä päätökset eivät ole koskaan helppoja. Eli me päädyimme ratkaisuun 4 + 2 + 4 miljardia, joista 4 miljardia vuoden 2019 tasolla suorita leikkauksia, ja 1,5 miljardia olisi vuoden 2021 tasolla ehdollisena yhteiskuntasopimukselle, johonka me nyt tarvitsemme ihan oikeasti aivan jokaisen suomalaisen panoksen. Nyt on vaarana, että tässä yhteiskuntasopimuskeskustelussa tavalla tai toisella kärjistyy jonkinlainen vastakkainasettelu, ja sitä minun mielestäni, meidän mielestämme kannattaa välttää.

Vielä lopuksi muutama huomio. Pyrimme saamaan velkaantumisen taittumaan vuoteen 2019 mennessä. Tavoitteena on, että velaksi eläminen loppuu 2021 ja saamme kestävyysvajeen umpeenkurottua.

Ärade talman! Vi hoppas att det här programmet är trovärdigt. Vi försöker föra Finland vidare i tre faser varav den första är att stabilisera ekonomin, den andra är att återbygga landet, den tredje är att lyfta landet.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Uskon, että pääsemme näillä toimenpiteillä hyvään alkuun, jolla pelastetaan suomalaiset työpaikat, saamme kasvun liikkeelle, rakennamme luottamusta, tulevaisuudenuskoa ja välittävää hyvinvointiyhteiskuntaa.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, sitten käynnistämme debattikeskustelun. Edustajat, jotka haluavat käyttää debattipuheenvuoron, voivat varata puheenvuoron V-painikkeella.

Ensin kuitenkin annan puheenvuoron ryhmäpuheenvuoron käyttäjille ja heistä ensimmäisenä edustaja Vanhaselle. — Olkaa hyvä. 2 minuuttia.

14.10 Matti Vanhanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! (Välihuutoja) — 2 minuuttia kuuntelijoille, siihen olen valmistautunut. (Naurua)

En tiedä, alkoiko tämä keskustelu yllättävästi vai ei. En ollut viime kaudella kuuntele-massa, mitä kaikkea on luvattu, mitä kaikkea on ehkä leikattu. Minä kuuntelin opposition ryhmäpuheenvuorot aika tarkkaan, ja se vaikutelma jäi edustaja Rinteeltä, SDP:ltä, että ainakin noin 2 miljardin ehdotetut säästöt te pyyhitte pöydältä pois. Vasemmistoliitto ja vih-reät, minusta te unohditte vain sotilaiden ruokahuollon, josta säästetään 5 miljoonaa euroa. Kaikki muu tuntui menevän.

Me voimme tämmöistä väittelyä käydä loputtomiin nämä neljä vuotta. Olisi varmaan hyvä, että kun jokainen säästöpäätös tulee, niin arvioidaan ne tarkasti ja tehdään parlamen-taarisessa järjestyksessä päätökset. Mutta se, mitä kaipa-an, on se, onko tämä iso kuvio, se strategia, jota tässä noudatetaan — sopeutetaan, haetaan kilpailukyvyyn parantamista ja uu-distetaan yhteiskuntaa — onko se toimintakonsepti johtamisen oikea tapa. Minusta se on. Tähän suureen linjaan pitää kiinnittää huomiota. Meidät on valittu tänne nostamaan tämä maa uudelleen pystyyn, ja silloin yksityiskohtien sijasta pitää katsoa tätä isoa kokonaisku-vaa.

14.11 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Välihuudoilla Suomea ei pelasteta. Tämä keskustelu kertoo lähinnä oppositiopuolueiden omasta häm-mennyksestä. Toki puheenjohtaja Niinistölle esitän onnittelut hänen esittämästään vaihto-ehdosta ja pyydän häntä esittämään myös jonkunlaiset laskelmat tästä vaihtoehdosta. Mut-ta vakuutan hänellekin, että me emme antaneet periksi unelmasta, me vain emme antaneet periksi konkurssille. Siitä on kysymys, kun teemme näitä uudistuksia. Vaaleissa kansalai-set antoivat tukensa toimintahaluisille, muutosta ajaville puolueille.

Oppositiopuolueet sen sijaan jatkavat näemmä samaa hedelmätöntä nahistelua ja muu-tosvastarintaa kuin hallituksessakin. Oppositiopuolueet vannovat täällä kilpaa, että he ei-vät ikinä hallituspuolueena olisi tehneet sitä eivätkä tätä eivätkä varsinkaan tuota. Rinne muun muassa luetteli leikkauksia, mitä eivät olisi tehneet: kehitysyhteistyö, koulutus, per-hepolitiikka, eläkeläiset, työttömät. Niin, kyllä minä uskon, kun te sanotte näin. Teillä on vahvat näytöt siitä, että te ette tee mitään. Te ette tosiaan tehneet mitään silloin, kun olisi pi-tänyt, ettekä tekisi nytkään, jos teillä siihen olisi mahdollisuus. Jos tässä on opposition vaihtoehto, niin opposition kannattaa käyttää vaalikauden alku itsetutkiskeluun ja menneit-ten virheittensä syiden pohdiskeluun, koska vain tätä kautta päästään siihen, että rakenta-vasti osallistutte tähän valtavaan muutostyöhön, joka Suomen pelastamiseksi nyt tarvitaan.

Puheenjohtaja Arhinmäelle totean, kun auliisti esittelitte meille erilaisia asioita, jotka haluaisitte viedä käräjäoikeuteen, ja kuvailitte, mitä siellä tapahtuisi: kuulkaa, herra Arhin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

mäki, jos teidät käsiteltäisiin käräjäoikeudessa, niin todennäköisesti teidät tuomittaisiin valtiovarainministeriksi Kreikkaan. (Kari Uotila: Olipa hauskaa! — Naurua)

14.13 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Väistämättä, vaikka hyvälläkin tahdolla olisi kuunnellut opposition puheenvuoroja, se varsinkin vasemmistoliiton, vihreiden ja demareiden osalta oli auttamattomasti säästölistojen luetteloa ja sen kertomista ja avaamista, että minkä takia juuri tätä säästöä ei olisi pitänyt tehdä. Täällä Soini toivoi sitä, että ensi budjettikäsittelyn yhteydessä tulee tämä vaihtoehtobudjetti. Toivoisin, että jo aikaisemmin. Olisi nimittäin todella hyvä nähdä se, mikä on se teidän oikea vaihtoehtonne, mitä te tekisitte toisin kuin hallitus on tehnyt ja millä tavalla te sitten ne säästöt hakisitte — tai jos te haluatte korottaa veroja, mitä veroja te korottaisitte ja paljonko niistä veroista euroja kertyisi. Tämä olisi älyllistä, rehellistä keskustelua, että suomalaiset voisivat aidosti nähdä, mikä on hallituksen linja ja mikä on opposition linja.

Edustaja Arhinmäelle toteaisin erityisesti tästä sisilialaisesta tarjouksesta, että jos nyt on niin, (Paavo Arhinmäki: Osui ja upposi!) että tämä yhteiskuntasopimus ja sen toteutuminen on Suomen taloudelle, työllisyydelle ja hyvinvointiyhteiskunnan rahoitus pohjalle hyvä ja tärkeä asia, niin eikö silloin ole loogista, että jos sitä sopimusta ei synny, hallitus joutuu tekemään säästöjä ja veronkorotuksia? Vai onko niin, että me nostamme kädet pystyyn ja lähdemme Kreikan tielle emmekä edes yritä hoitaa näitä maan asioita kuntoon? Ei sillä tavalla voida asioita hoitaa.

14.15 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen ohjelma tarkoittaa sitä, että suomalainen yhteiskunta tulee jakautumaan kahtia. (Eduskunnasta: Ihan niin kuin SDP!) Se tarkoittaa eriarvoistumista. Ne asiat, joita me kritisoiimme äsken ryhmäpuheenvuorossa, liittyvät siihen, että nämä säästöt olisi voinut tehdä huomattavasti oikeudenmukaisemmin. SDP:llä on olemassa selkeästi vaihtoehto, jonka kautta SDP näitä asioita arvioi. (Ben Zyskowicz: Te ette vain ole kertoneet!) — Me olemme kertoneet sen jo vaaleja ennen ja pidämme lupauksista kiinni, toisin kuin tässä salissa hallituspuolueet.

Haluaisin todeta myöskin sen, että minä olisin mielelläni — kun ulkoministeri Soini heitti minulle tästä hallitusratkaisusta perussuomalaisien osalta, tai hänen ministeripostistaan — halunnut kuulla, miksi te ette halunnut lähteä vaikuttamaan autoveron poistoon kokonaisuudessaan, miksi te ette halunnut lähteä vaikuttamaan valtiovarainministerin pestistä käsin EU:n jäsenmaksujen puolittamiseen tai siihen, että Kreikka ei tule saamaan lisäpaketteja, ylipäättään siihen, että Euroopan kriisimaiden kriisejä ei enää Suomen rahoilla hoidettaisi.

Sitten haluaisin kysyä myöskin hallitukselta sitä, mistä johtuu, että jo tässä vaiheessa hallituksen sisältä oikeus- ja työministeri Lindström hakee muunlaisia ratkaisuja kuin mitä hallitusohjelmaan on kirjattu, ja mistä johtuu se, että hallituspuolueitten sisältä halutaan myöskin verotusta käyttää elementtinä, joka olisi demareitten keskeinen vaihtoehto tämän oikeudenmukaisuuden lisäämiseksi, niin että rikkailta otettaisiin vähän enemmän, että saataisiin tasapainotettua tätä leikkausten listaa köyhien osalta.

14.16 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Poliitiikka on arvovalintoja. Hallitus pyrkii esittelemään fläppitauluja, prosesseja, insinööritaidetta, kun tosiasiassa se on tehnyt arvovalintoja siinä, miten se haluaa muuttaa suomalaista yhteiskuntaa ihan jokaiselle tavalliselle suomalaiselle ihmiselle. Se on arvovalinta. Te seisotte sen va-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

linnan takana. Te ette voi siitä perääntyä ja sanoa, että näin oli pakko tehdä, EU-komissio pakotti. Euroopan unionin komissio ei pakota Suomea tekemään yhtikäs mitään. Me voimme kyllä perustella fiksumpaakin talouspolitiikkaa sinne.

Valtiovarainministeri Stubb sanoi, että hän ei pidä sulle—mulle-politiikasta. Vaikuttaa siltä, että hän kannattaa sulta mulle -politiikkaa, kun on kyse pienituloisista.

Tämä hallitus on tehnyt tietoisin valinnan siinä, että sopeutus tehdään pelkästään menojen leikkaamalla ja leikataan hyvin vahvasti pienituloisilta eläkeläisiltä, lapsiperheiltä, opiskelijoilta, työttömiltä ja aivan keskeisistä hyvinvointivaltion palveluista.

Menen tarkemmin tähän koulutukseen. Pääministeri Sipilä antaa ymmärtää, että koulutuksessa olisi kysymys samasta asiasta kuin terveydenhuollossa. Mutta kun ei ole. Terveydenhuollon tehtävänä on ylläpitää terveyttä, jolloin ei tule lisää kustannuksia. Koulutuksen tehtävä ei ole pitää ihmisiä pois koulutuksesta vaan kasvattaa heitä pitkällä, hyvin syvällisellä koulutusjärjestelmään osallistumisella sellaisiin taitoihin, että he pärjäävät huomisen työelämässä. Ja kaikki opetusalan ammattilaiset ovat sanoneet, että tämä teidän mallinne — yli 600 miljoonan euron vuosittaiset säästöt koulutukseen — leikkaa opettajia ja tutkijoita. Jopa yli 1 000 opettajaa poistuu opettamasta meidän lapsia. Kun ryhmäkoot kasvavat, erityisesti tasa-arvorahat poistetaan peruskouluista, kaikkein heikoimmassa asemassa olevat perheet ja heidän lapsensa kärsivät. Me olemme antaneet tasa-arvorahaa niille alueille kunnissa, joilla myös lasten huostaanottoriski on kaikkein suurin. Te poistatte nämä rahat. Ettekö yhtään häpeä sitä, että ajatte alas tasa-arvoisen koulutuksen lupausta, joka on työllisyyden ja tulevaisuuden kasvun edellytys?

14.19 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Sipilä sanoi, että häntä vähän hämmästyttää tämä säästöistä kitiseminen. Kyllä minä mietin, miltä siitä eläkeläisestä, jolta asumistuen leikkaus on 100 euroa kuukaudessa, tuntuu se, että hänen huoltaan toimeentulosta, ruuasta ja lääkkeistä pidetään kitinä.

Ministeri Soini sanoi, että he ovat hallituksessa, koska oli yhteistyökykyä. No, sitä selvästi oli, oli valmius myydä kaikki pois. Te esimerkiksi ennen vaaleja sanoitte, että meillä suomalaisessa yhteiskunnassa on noin miljoona ihmistä suurin piirtein 1 000 euron tuloilla, siltä porukalta ei voi, ei saa eikä ole varaa leikata, heiltä perussuomalaiset eivät suostu leikkaamaan. No, nyt te leikkaatte ja todella rajusti. Ja mitä te teette? Kehutte puhujapöytästä tulevia ulkomaanmatkoja. Köyhä kansa Suomessa kurjistuu, te kehutte pöytästä tulevia ulkomaanmatkojanne. (Hälinää — Välihuutoja)

Arvoisa puhemies! Mikä on vaihtoehto? Jos katsoo näitä hallituksen veroratkaisuja, niin prosentuaalisesti näistä hyötyvät eniten kaikkein suurituloisimmat. Euromääräisesti hyöty on tietysti vielä suurempi. Voiko olla oikein, että samaan aikaan kun eläkeläisiltä, työttömiltä, opiskelijoilta ja lapsiperheiltä leikataan, esimerkiksi kansanedustajien palkkatasolla verotus kevenee, eli verotus kevenee kansanedustajan palkkatasolla samaan aikaan kun työttömiltä ja lapsiperheiltä leikataan? Myös arvostettu keskustan kansanedustaja Seppo Kääriäinen on puuttunut tähän samaan asiaan. Eikö nyt pitäisi tätä korjata? Siinä olisi teillä mahdollisuus siihen todelliseen ratkaisuun, jolla myös yhteiskunnan vahvat ja hyväosaiset osallistuvat. Otatteko tästä neuvosta ja vinkistä vaarin?

14.21 Carl Haglund r (vastauspuheenvuoro): Ärade fru talman! Ensiksi vaihtoehtobudjeista. Yhdyn siihen, mitä todettiin tuolta ministeriäitiöstä: on selvää, että niiden puolueiden, jotka täällä kritisoivat leikkauksia, on tehtävä uskottava vaihtoehtobudjetti. Lupaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

osaltamme, että me tulemme semmoisen esittelemään syksyllä, ja olemme jo aloittaneet sen valmistelun.

Sitten, herra pääministeri, olisin toivonut, että olisitte kommentoinut tätä silmänkääntötemppeä puolustusmäärärahojen osalta, mitä ette kommentoinut, koska olette kertonut julkisuuteen, että puolustusmäärärahat nousevat. Voi olla, että olen väärässä, mutta uskon ymmärtäväni tämän asian päälle sen verran paljon, että olen vähän huolestunut tästä Puolustusvoimien kehiksestä, mutta voitte varmaan tarkentaa jossain vaiheessa.

Sitten olisin myös toivonut, että hallitus olisi kertonut, mitä se tekee sukupuolten välisen tasa-arvon parantamiseksi, koska niitä toimenpiteitä ei ainakaan teidän strategisesta paperistanne vielä löydy, ja siihenkin varmaan voidaan palata.

Sedan, herr statsminister, så frågade jag er i mitt anförande om den här nationalspråksstrategin, jag vet inte om statsministern är medveten om att vi har en nationalspråksstrategi, men jag vill ännu en gång understryka att den är viktig och att också centerpartiet i tiden var med när den utarbetades, och man skulle hoppas att regeringen nu är motiverad att fortsätta implementeringen av den här strategin. Det kostar er inte speciellt mycket, men det ger er ganska mycket good will. Vi hade faktiskt utgått från att den skulle ingå i ert regeringsprogram. Ni hade inte med den där, men, herr statsminister, är ni villig att fortsätta att implementera nationalspråksstrategin? Det frågar jag er ännu en gång.

Arvoisa puhemies! Tosiaan hallituksella on monia järkeviä talouslinjauksia, ja toivottavasti saatte niitä eteenpäin. Tämä ensimmäinen viikko on jo alkanut niin lupaavasti ottaen huomioon, miten paljon eripuraa teillä nähtävästi on ollut, ja miljardiluokan semmoista. Mutta olen vakuuttunut, että jos te voitte pitää siitä linjasta kiinni, niin on monia asioita, joita voimme tosiaan myös tukea, ja uskomme, että sen voiminkin voidaan saada Suomi nousuun. — Kiitos, arvoisa puhemies.

14.23 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pelkään, että tämä keskustelu on aika surullista kuultavaa äänestäjille paitsi tämän akustiikan myös sisällön puolesta, ja kyllä tämä koskee niin oppositio- kuin hallituspuolueita.

Mielestäni sekä meidän oppositiossa että teidän hallituksessa tulisi nyt rehellisesti muistaa se, mitä muutama kuukausi sitten niissä vaalipaneeleissa linjattiin, koskipa se verotusta, rakenneuudistuksia tai säästöjä. Minun muistaakseni — korjatkaa, jos olen väärässä — kaikki puolueet lukuun ottamatta vasemmistoliittoa olivat sitä mieltä, että kokonaisveroasetta ei ole varaa nostaa. Kristillisdemokraatit edelleenkin ovat sitä mieltä, ja siinä mielessä tuemme hallituksen tätä linjausta. Ei meillä ole varaa hyydyttää talouskasvun edellytyksiä. Tai sitten otan esimerkiksi vaikka tämän keskustelun subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisesta. Kyllä me monet puolueet, jotka olimme oppositiossa, ehdotimme sitä puolipäiväistämistä, mikä nyt on tuolla hallitusohjelmassa.

Mutta, pääministeri, te sanoitte, että kaikki ryhmät olivat samaa mieltä myös sisäisestä turvallisuudesta. Teiltä ehkä jäi kuulematta huomioni siitä, että hallitusohjelmaan on otettu euromääräisesti vain puolet siitä parlamentaarisen ryhmän ehdotuksesta. Se 50 miljoonan euron aukko merkitsee todella paljon, se merkitsee noin tuhatta henkilötyövuotta. Jos ajatellaan vaikkapa poliisia, jossa on nyt 7 600 poliisimiestä, niin jos sieltä vähennetään 400 tai lähes 500 poliisimiestä, niin se kyllä tarkoittaa merkittävää tason laskemista. Toi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

von, että hallitus muistaisi ja ymmärtäisi sen, että yhtä lailla kuin ulkoinen turvallisuus myös sisäinen turvallisuus on kansalaisten kannalta tärkeä asia.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi siirrymme 1 minuutin mittaisiin debattipuheenvuoroihin.

14.25 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on kysytty opposition vaihtoehtoon perään. Meillä on täällä vaihtoehto, se löytyy meidän vaali-ohjelmastamme talouslinjauksesta. Me pidämme siitä kiinni myös vaalien jälkeen. Mitä kuuluu teidän vaalilupauksillenne, vaaliohjelmillenne?

Mutta, arvoisa ulkoministeri Soini, te lupasitte ennen vaaleja, että eläkeläinen ja kaikki muutkin saavat 1 000 euroa tästä lähtien verovapaana. Olen yrittänyt etsiä sitä täältä ohjelmasta, sitä ei löydy. Sen sijaan te leikkaatte eläkkeensaajalta, esimerkiksi 1 000 euroa kuussa saavalta eläkkeensaajalta, 100 euroa kuukaudessa asumistukea. (Mika Niikko: Ei pidä paikkaansa!) Rikkaat rikastuvat, köyhät köyhtyvät. Te jaatte kansan kahtia. Kun lähditte näihin neuvotteluihin, sanoitte, että ei ole olemassa vaikeita päätöksiä, on oikeita päätöksiä. Nyt kun karistatte Suomen pölyt jaloistanne, jätätte muut tänne selittelemään sitä, mitä olette tehneet, niin miten te perustellette sitä, mitä te olette nyt tehneet? Ymmärrän, että sanotte, että se ei ollut teille välttämättä vaikeaa, mutta kysyn, arvoisa ulkoministeri Soini: onko tämä 100 euroa pois pienituloiselta eläkkeensaajalta mielestänne oikein?

14.27 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa pääministeri Sipilä, olen jostain syystä pitänyt teitä miehenä, jolle heikoimmista huolen pitäminen on myös tärkeää. Nyt on käynyt ilmi, että teidän mielestänne heikoimmista huolehtimisen voi jättää vapaaehtoisuuden varaan. Hallitus leikkaa kaikkein eniten köyhimmiltä, mutta te olette sitä mieltä, että rikkaat voivat luopua vapaaehtoisesti osasta palkkaansa, jos haluavat. Verotuksen oikeudenmukaisuuden te olette unohtanut. Säädätte rikkaille veneveron. Se on kuin veisi tikkarin ministeri Soinin suusta. Sillä ei tasata tuloeroja eikä lisätä yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta. Eduskunnan tietopalvelun mukaan hallituksen päätöksillä kasvatetaan tuloeroja, pienituloisuusastetta, lapsiköyhyysastetta, vanhusköyhyysastetta. Arvoisa pääministeri, arvoisa hallitus, miten teidän omatuntonne sallii tällaisen politiikan? (Eduskunnasta: Hyvin näyttää menevän!)

14.28 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvä sosiaali- ja terveysministeri, te olette itse viime kaudella oppositiossa vaatinut lisää resursseja vanhustenhoitoon ja toivonut, että seuraava hallitus tarttuu hoitajamitoitukseen tiukalla otteella. Hallitusohjelmassa nyt päinvastoin halutaan löysentää hoitajamitoitusta teidän johdollanne, mikä on aivan käsittämätöntä. Tämä tarkoittaa todellisuudessa sitä, että jatkossa yhden hoitajan harteilla on entistä raskaampi taakka, vaikka jo nyt tekevästä käsistä on pulaa.

Yhteiskuntasopimuksen toteutuessa joillakin hoitajilla työt lisääntyvät entisestään 100 tunnilla vuodessa ja toisilta työ loppuu kokonaan. Ei näytä Sari Sairaanhoitajan tulevaisuus valoisalta. Tätäkö on se teidän tiukka otteenne, ministeri Mäntylä?

14.29 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! I ett rätts-samhälle är det oerhört viktigt att veta på vilken värdegrund beslutsfattarna grundar sig när

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

de fattar sina beslut, och jag skulle nu vara väldigt intresserad av att veta vilken regeringens gemensamma värdegrund är.

Oikeusvaltiossa on erittäin tärkeitä, että me tiedämme, mikä on se arvopohja, mihinkä päätöksentekijät ohjautuvat. Sen takia nyt, kun hallitus on ilmaissut, että se on kuin yksi ja sama puolue ja se istuu avokonttorissa, kysyn, mikä on se teidän yhteinen arvomaailmanne. Mahtuuko siihen arvomaailmaan ihmisiä ympäri maailmaa, ovatko ihmiset samanarvoisia, yhdenvertaisia, vai onko niin, että jotkut ovat arvokkaampia kuin toiset? Miten näette, että Suomen oikeusvaltiona pitäisi kehittyä? Mikä on, pääministeri, teidän suhtautumisenne siihen, että teillä on nyt oikeusministeri, joka sanoo suhtautuvansa myönteisesti ehkä myös kuolemantuomioon, jos sellaista tarvittaisiin? Siitä on melkein 200 vuotta, kun Suomessa viimeksi on langetettu kuolemantuomio, joka on pantu täytäntöön rauhan aikana.

14.31 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oppositio nyt peräänkuuluttaa vaihtoehtoja, mutta se ei itse niitä esitä. Haluan nyt kuitenkin tuoda sen tosiasian esille, että aikaisempi hallitus velkaannutti Suomen valtiontaloutta 20 miljardia euroa. Tämän lisäksi myös söimme omasta taskustamme elikkä valtion kassasta useita miljardeja euroja. Tämä Suomen talous ei ikävä kyllä kestä enää tällaisia aikoja.

Se, mitä tulee myös esimerkiksi tämmöiseen yhteen väittämään, että eläkeläisten vuokraa Kelan asumistuessa korotettiin 100 eurolla, ei täysin pidä paikkaansa. Se tosin (Välihuutoja) — kuunnelkaas — pitää paikkansa Akaalla, missä asumistuki nousee eläkkeensaajan asumistuen muututtua yleiseksi asumistueksi 92 euroa 86 senttiä. Mutta pääkaupunkiseudulla se nousee. Se nousee 11 euroa 20 senttiä Helsingissä, Espoossa, Vantaalla, Kauniaisissa ja niissä kasvukeskuksissa, missä on korkeampi vuokrataso, (Vasemmalta: Käsittämätön perustelu!) mikä Kelan laskelmassa hyväksytään. Joten täytyy puhua tosiasioilla eikä vain yleistää tällaisia vääriä väittämiä. (Välihuutoja)

14.32 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Niinistö näki hallitusohjelmassamme pelkkää huonoa. Luonnonsuojeluliitto näkee paljon hyvää esityksessämme. Se, samoin kuin keskusta, on ylpeä siitä, että saimme uusiutuvan energian ohjelman, joka lopettaa kivihiilen käytön ajan kanssa ja siirtää Suomen uusiutuvan energian käyttöön vuoteen 2030 mennessä. Meidän keskeisin ero teidän ajatteluunne on siinä, että me emme halua museoida maaseutua ja Suomea. Haluamme käyttää kestävästi luonnonvaroja, ja niin haluavat suomalaisetkin kautta koko Suomen. On hienoa, että myös liikennepolttoaineisiin tulee tavoite, ja on hienoa se, että saamme työtä ja toimeentuloa kestävän luonnonvarojen käytön kautta tänne Suomeen.

14.33 Eero Suutari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyse ei ole siitä, kuka saa ja keneltä otetaan, vaan kyse on siitä, että saadaan kasvua aikaiseksi, että suomalainen työ kannattaa ja meillä on kasvavia yrityksiä. Kuten täällä todettiin, ainoastaan tuottavat yritykset kasvavat ja investoivat ja lisäävät suomalaista työtä. Olisin kysynyt arvoisalta pääministeriltä: onko joku esittänyt toisenkin tien?

14.34 Jutta Urpilainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen taloustilanne on hyvin vaikea. Uskon, että olemme tästä tässä salissa kaikki samaa mieltä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Uskon, että jaamme myös näkemyksen siitä, että Suomi tarvitsee vientivetoista talouskasvua, uusia työpaikkoja, kilpailukyvyn parantamista. Meidän on välttämätöntä tehdä rakenteellisia uudistuksia, jotta voimme saada kestävyysvajeen umpeenkurottua, ja meidän on myös tärkeä hillitä valtion velkaantumista. Uskon, että myöskin kansalaiset ymmärtävät tämän.

Mutta, arvoisa puhemies, kansalaisten on hyvin vaikea ymmärtää sitä, miksi me emme ole kaikki samassa veneessä. Miksi yhteiskunnan hyväosaiset eivät osallistu näihin talkoiisiin? Yhteiskunnan hyväosaiset voisivat osallistua näihin talkoiisiin esimerkiksi ansiotuloveroa tai pääomatuloveroa kiristämällä. Näin tehtiin viime vaalikaudella.

Arvoisa pääministeri, te puheenvuorossanne mainitsitte aikaisemmin, että olette valmiita harkitsemaan ministereiden palkkojen alentamista, mikäli muu elinkeinoelämän johto lähtee talkoiisiin mukaan. Tämä on ihan hyvä ajatus. Viime vaalikaudella leikattiin ministereiden palkkoja 5 prosentilla, (Välihuutoja) mutta sen ohella tehtiin myös verotuksessa toimia, joilla oikeudenmukaisuutta lisättiin. Nyt haluaisinkin tietää, että kun te suunnitlette ensi vuoden talousarviota ja teette tätä niin sanottua toimeenpanosuunnitelmaa, voisitteko vielä uudelleen harkita sitä, että myöskin verotusta käytettäisiin elementtinä, jotta todella kaikki olisivat mukana samassa veneessä.

14.35 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sipilän strategisessa hallitusohjelmassa on paljon korulauseita vailla konkretiaa. Ne herättävät paljon kysymysmerkkejä, mutta sen sijaan liitteessä on kylmiä vastauksia: kaikkein heikompioisaisilta leikataan, lapsiperheiltä, pienituloisilta, eläkeläisiltä, työttömiltä. Minä näen, että tämä on syrjäyttävän Suomen hallitusohjelma.

Viime hallituskaudella aloitettiin nuorisotakuu ja pidettiin myös huolta nuorten koulutushallintamahdollisuuksista. Nyt hallitus esittää jättimäisiä leikkauksia koulutukseen ja linjaa yhteisötakuun. Haluaisinkin oikeastaan kysyä tästä yhteisötakuusta: Mitä te ajatte takaa sillä tai mitä se konkreettisesti tarkoittaa? Ohjelmassa linjataan, että kaikki peruskoulun päättäneet saisivat koulutus-, työ- tai kuntoutuspaikan, kun edellisellä kaudella nuorisotakuu koski kaikkia alle 25-vuotiaita työttömiä ja kaikkia vastavalmistuneita. Suljetaanko nyt iso joukko nuoria pois näistä tärkeistä työllisyyttä edistävästä toimenpiteistä?

14.37 Annika Lapintie vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Sipilä on julkisuuteen monta kertaa sanonut, että kaikkien suomalaisten pitää osallistua ja kipeät leikkaukset tulevat koskemaan kaikkia samalla tavalla. Tämähän ei pidä paikkaansa, koska itse asiassa jo valtiovarainministeriön laskelmien mukaan käy ilmi, että eläkeläiset, ikääntyneet, lapsiperheet, pienituloiset kärsivät eniten. Sen sijaan, kun olette myös sanonut, että hyväosaiset voivat osallistua, jos haluavat, vapaaehtoisesti, niin eihän se silloin tarkoita sitä, että kaikki osallistuvat tasavertaisesti.

Toinen esimerkki vaikka veronkierrosta: kansainvälinen veronkierto, harmaa talous. Siihen on olemassa tehokkaita keinoja: tilaajavastuulain tiukentaminen, maakohtainen kirjanpito. Mutta, hyvä pääministeri, mitkä keinot te olette valinneet? Te valitsitte harmaan talouden torjuntaan, kansainväliseen veronkiertoon aktiivisen katumisen ohjelman, joka tarkoittaa, että pääomia piilottaneet veronvälttelijät voivat itse paljastaa pimennossa olevat varallisuutensa ja välttää rikosoikeudelliset rangaistusseuraamukset. Hallituksen hurskas toive on, että kyseinen varallisuus voisi päätyä verotettavaksi Suomeen, jos nämä hyvätuuloiset miljonäärit sen haluavat tehdä. Miksi te vain hyvätuloisille annatte mahdollisuuksia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

vapaaehtoisesti tulla mukaan, jos he niin haluavat, ja pienituloisilta leikkaatte? En jaksa uskoa, että teidän hurskas toiveenne toteutuu. Kyllä keinoja on verotuksen kautta erilaisin kirjanpitokeinoin saada (Puhemies: Aika!) myös hyvätuloiset mukaan. Miksi ette niitä käytä?

14.39 Mikaela Nylander r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Jag vill inleda perioden med två erkännanden. För det första måste jag ha varit oerhört naiv under valrörelsen, för jag trodde faktiskt på att alla partier var emot nedskärningar inom utbildningen (Silvia Modig: Precis!), och för det andra så måste jag säga att det är inte alltid jag njuter när riksdagsledamot Arhinmäki talar, men nu njöt jag när han talade om utbildningen.

Opetuksesta haluaisin puhua edelleenkin, arvoisa rouva puhemies. Toisen asteen koulutus ja sen rakenteellinen uudistaminen jäi kesken edellisellä kaudella. Nyt näyttääkin siltä, että kriteereistä, lupajärjestelmästä ollaan luopumassa. Sen sijaan ollaan viemässä rakenteellista uudistusta eteenpäin. Miten olette ajatelleet viedä tätä rakenteellista uudistusta eteenpäin ilman kriteereitä, ilman lupajärjestelmää?

Sitten toinen asia, joka on mielestäni aika vakava asia, varhaiskasvatuksen toinen vaihe. Pääsimme ensimmäiseen vaiheeseen edellisellä kerralla. Nyt ei mainita mitään tästä. 30 vuotta Suomi ja suomalaiset päiväkodit (Puhemies: Aika!) ovat odottaneet varhaiskasvatustlain kokonaisuudistusta. Missä viipyy toinen vaihe, ja miksi on niin, että ainut kerta, (Puhemies: Aika!) jolloin varhaiskasvatus mainitaan, on, kun puhutaan säästöistä?

14.40 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talouden tilannekuva on yhteinen ja samoin myöskin huoli työpaikoista. On siitä huolimatta huolestuttavaa, että hallitusohjelman ratkaisuihin vallitsee aivan selkeä epätasapaino sosiaalisen oikeudenmukaisuuden näkökulmasta. Heikoimmassa asemassa olevat ryhmät, esimerkiksi pienituloiset eläkeläiset ja pitkäaikaissairaat, maksavat nyt suhteellisesti paljon enemmän. Sen sijaan vaikutukset hyvätuloihin ovat vähäiset. Pelkällä veneveron korotuksella tai sen voimaan panemisella tätä epäsuhtaa ei korjata.

Arvoisa puhemies! Vaalikentillä moneen kertaan varoitin ihmisiä siitä, että ei pidä luvata liikoja. Tässä tilanteessa haluaisinkin esittää retorisen kysymyksen: keneltä ei voi, keneltä ei saa ja keneltä ei pidä leikata?

14.42 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitusohjelma alkaa hienosti. Siinä sanotaan, että Suomessa on eettisesti kestävä tasapaino yksilön velvoitteiden ja yhteiskunnan vastuiden välillä. Meillä on vahva yhteenkuuluvuuden tunne monen sukupolven Suomessa, jokaisesta pidetään huolta ja autetaan ajoissa. On pakko kysyä hallitukselta, miten loppuohjelma edistää tätä hyvää tavoitetta.

Mitenkä rakennatte yhteenkuuluvuutta, kun te teette koulutuksesta kärkihankkeen, leikkausten kärkihankkeen, kun te luotte työmarkkinajärjestöille kiristysruuvien, joka on katettu työnantajapuolen herkuilla, kun te kohdistatte leikkaukset lapsiperheisiin, työttömiin, eläkeläisiin ja opiskelijoihin, mutta samaan aikaan te tarjoatte hyvätuloisille veronkevennyksiä? Voisitko te sanoa, miten hyvätuloiset voivat muutenkin osallistua tähän talkooseen kuin vain hyväntekeväisyyden kautta? Miksi veropolitiikalla ei voida ottaa niiltä, joilla enemmän on?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

14.43 **Lauri Ihalainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käytän myöhemmin puheenvuoron koskien tätä kolmikantayhteistyötä, työelämää ja yhteiskuntasopimusta. Tässä kiinnitän huomiota vain muutamiin työllisyyteen liittyviin asioihin.

Täällä on peräänkuulutettu tätä isoa kuvaa, ja siitä haluan vain sanoa sen, että meidän ongelmamme ovat viennin heikossa vedossa, viennin kapeassa pohjassa ja investointien heikkoudessa Suomeen. Nyt tässä hallitusohjelmassa on liian kapoinen linja meidän vientivetoisen talousstrategiamme aikaansaamiseksi. Sitä pitää vahvistaa ja saada sellaisia tuotteita ja palveluja, joilla on kysyntää maailmalla. Ei riitä, että me lisäämme työvoiman tarjontaa. Pitää olla myöskin kysyntää niille pitkäaikaistyöttömille, joita on jo yli 100 000, jotta he pääsevät ylimalkaan työmarkkinoille. Hallituksen tavoite nostaa työllisyysaste 72 prosenttiin ja aikaansaada 110 000 uutta työpaikkaa on sinänsä kannatettava ja hyvä tavoite, jota voidaan tukea. Mutta tähän haluan sanoa pari asiaa:

Työttömyysturvan leikkaaminen 200 miljoonalla eurolla johtaa siihen, että moni pitkäaikaistyötön joutuu kunnallisen toimeentuloturvan varaan pois työttömyysturvan suojasta.

Toiseksi, suuri hämmennys tulee siitä, että työllisyyteen kohdistuvia määrärahoja leikataan 110 miljoonalla eli 20 prosenttia koko määrärahasta. Sehän tarkoittaa käytännössä sitä, että välineet parantaa pitkäaikaistyöttömien työllistymistä, nuorten työllistymistä heikenevät. (Puhemies: Aika!) Juuri päättänyt hallitus panosti yli 100 miljoonalla per vuosi nuorisotakuun toimeenpanoon. Miten tässä on voinut näin käydä ajassa, jossa pitäisi panna lisäpaukkuja työllisyyden hoitamiseen?

14.45 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täytyy tosiaan kiittää pääministeri Sipilän hallituksen toimia, joilla puututaan edellisen hallituksen aikaansaamaan tilanteeseen, jossa velkaa on otettu velan päälle. Nämä toteutettavat leikkaukset ovat toki kipeitä, mutta vielä kipeämpi, suorastaan sairas, maa olisi se Suomi, jonka lapsillemme jättäisimme, jos rakenteita nyt ei korjattaisi.

Sitten, mielestäni on ihan väärää puhetta, kun täällä kitistään, että vain köyhiltä leikataan ja rikkaita suositaan. Nimittäin erityisen suuresti nämä veroratkaisut tulevat hyödyttämään pieni- ja keskituloisia sekä pienyrittäjiä. Eli ratkaisumme ovat työllisyyteen ja yrittäjyyteen kannustavia.

Ja sitten puheenjohtaja Haglund täällä kysyi, mitä hallitus tekee sukupuolten välisen tasa-arvon eteen, kun ei muka löydy mitään mainintaa. Täällä meidän ohjelmassamme on kirjaus lapsen huolto- ja tapaamislain uudistuksesta, ja siinä sanotaan, että myös erotilanteessa lapsella tulee olla oikeus sekä äitiin että isään eli tasa-arvoisesti molempiin sukupuoliin. Tähän ei edellisen oikeusministerin aikana kyetty. (Välihuutoja)

14.46 **Harri Jaskari kok** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kun puhutaan siitä, että keskituloiset tai suurempituloiset eivät osallistu näihin talkoisiin, niin täytyisi aina verrata, mitä me oikeastaan pyrimme tekemään. Kaikki tiedämme, että suuri köyhyysloukuero on työttömän ja työllisen välillä. Me pyrimme saamaan lisää töitä tähän maahan niillä keinoilla ja antamalla mahdollisuuden niille ihmisille, jotka pystyvät työllistämään. Sitten kun me rupeamme puhumaan marginaaliverotuksesta, niin jo keskiluokalle, alemmalle kuin keskiluokalle, on lähes 8 prosenttia korkeampi verotus Suomessa kuin Euroopan maissa keskimäärin. Sitten on solidaarisuusvero. Sitten on korotettu pääomaverot. Kyllä me olemme tehneet ja kyllä otamme eri puolilta tätä rahoitusta. Ja te sanotte, että ei osallistuta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

yhtään. Meillä on lähes 8 prosenttia korkeampi marginaalivero kuin on Euroopassa keskimäärin. Osallistutaan tosi paljon, nyt täytyisi vain luoda sitä työtäkin. (Välihuutoja)

14.47 Tapani Tölli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kertokaa totuus, mutta rohkaiskaa, sanoi syntymäpitäjäni Sievin arvostettu valtiopäivämies Kusti Eskola kauan sitten. Se sopii hyvin toimintaohjeeksi tähän päivään. Olen tarkkaan kuunnellut opposition puheenvuoroja. Niissä on ollut aiheellistakin kritiikkiä suunniteltuja leikkauksia kohtaan. On erittäin tärkeää, että aina huolehditaan oikeudenmukaisuudesta.

Mutta jäin kaipaamaan vaihtoehtoja. (Susanna Huovinen: Niitä on paljon!) Niitä ei juuri kuullut. Kyllä asia on niin, että jos faktat puuttuvat ja ei ole vaihtoehtoja, niin ei niitä korvata huutelulla. (Mika Niikko: Juuri niin!) Oli erittäin ikävä kuunnella ryhmäpuheenvuoroja, joita ei meinannut erottaa huutelun seasta. Kyllä kai meidän pitää rakentaa nyt yhteisesti tästä lamasta nousua, ja se ei hoidu huutelemalla. Kyllä meidän pitää pystyä käyttäytymään kohtuullisen asiallisesti. Nyt on yhteisen rakentamisen aika.

14.48 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä tarvitaan kaikkien osallistumista talkoisiin. Tässä juuri puhuttiin hyvätuloisimpien marginaaliverosta, mutta ehkä ainoastaan edustaja Lapintie on maininnut sen, että ylikansallisen veronkierron saaminen aisoihin olisi tapa saada kaikkein hyvätuloisimmat, niin yksilöt kuin yrityksetkin, mukaan kestävyysvajeen korjaamiseen. EU-komission arvion mukaan EU-maat yhteensä menettävät noin tuhat miljardia euroa vuodessa verotuloja ylikansallisen veronkierron vuoksi. Suomelle tämä tarkoittaa suuruusluokkaa suunnilleen 10 miljardia euroa. Olen erittäin pahoillani siitä, että hallitusohjelmassa on hyvin vähän eväitä tähän asiaan. Se ei tietenkään ole yksin meistä kiinni, mutta myös meidän pitää osoittaa voimakasta poliittista tahtoa, jotta saamme oikeasti ne kaikkein rikkaimmat mukaan huolehtimaan hyvinvointivaltiota. Ellei tätä tehdä, niin tulevaisuudessa hyvinvointivaltio vain jatkaa rapautumistaan.

14.50 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Soini ennen vaaleja varsinkin korosti sitä, että perussuomalaiset ovat työmiehen ja työläisnaisen asialla. Entisenä pääluottamusmiehenä minun pitää nyt kysyä, pitääkö tämä paikkansa, kun olette mukana uhkaamassa, kiristämässä tavalliselta työntekijältä muun muassa 100 tunnin työajan pidennystä, nyt kun tavalliset duunarit, miehet, naiset, odottavat kauan kaivatua neljän viikon kesälomaa. Jos te teette tämän työajan pidennyksen lomaoikeutta rajoittamalla, niin te annatte viestin, että menkää nyt tänä kesänä vielä neljän viikon lomalle, kahden vuoden päästä se loma on vain puolitoista viikkoa. Ammattiyhdistysliike ja poliittinen työväenliike ovat taistelleet kymmeniä vuosia muun muassa näiden työaikakysymysten osalta. Tämä on erittäin vakava hyökkäys ja törkeä kiristys: painostetaan työmarkkinajärjestöjä ja erityisesti palkansaajajärjestöjä tällaisiin myönnytyksiin vaihtoehtoina 1,5 miljardin lisäleikkauksille ja veronkiristyksille. Oletteko edelleen tavallisen duunarin asialla, ministeri Soini?

14.51 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Eerolalle, mutta myöskin pääministeri Sipilälle: Käytitte sanontaa "kansalaiset kitisee", (Juho Eerola: Te kitisette!) ehkä täälläkin. (Välihuutoja) — Älkää nyt häiritkö puhujaa! — (Naurua) Kaikella ystävyydellä sanoisin, että niillä tuhansilla ihmisillä, jotka ovat leipäjonossa,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

pientä eläkettä saavat, jotka ovat menettämässä lähes 100 euroa asumistukea, on oikeus olla kriittisiä. Tulette näkemään merkittäviä kansalaismielenilmaisuja. Sama koskee lastenhoitajia, lastentarhanopettajia, kun he ovat jo nyt väsyneet työhönsä, kun ryhmät ovat isoja ja lapset ovat levottomia.

Mutta pitkän linjan sivistyspoliitikkona sanon: Arvostamani pääministeri Sipilä, te olette tässä kuvassa opiskelijan kanssa, tekstinä "Koulutuksesta ei leikata", vieressä ministeri Stubb. [Puhuja näytti kuvaa.] Minä olen ollut yhteydessä Guinnessin Ennätysten kirjaan, selvittänyt, miten sinne tehdään ehdotuksia, esityksiä. Tämä on siis petettyjen vaalilupausten maailmanennätys, (Välihuutoja) ja olen selvittänyt, että kun sinne toimitetaan filmimateriaalia, videota ja muuta aineistoa, niin se käsitellään ihan virallisesti siellä. Haluan tällä korostaa sitä, että tämä on hävytöntä, kun viime kaudella säästöt tehtiin jo aivan piripintaan ja osin ylikin, niin kuin olen sanonut monille koulutusihmisille. Minä odotin, että keskusta tekee lisämäärärahaesityksiä paikatakseen vapaan sivistystyön, oppisopimuskoulutuksen määrärahoja. Päinvastoin, 600 miljoonaa lisää säästöjä. (Puhemies: Aika!) Se on minusta väärin.

14.53 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin edelleen kuulla sekä pääministeri Sipilältä että ministeri Soinilta, mitä tämän hallituksen kestokyvyn kannalta tarkoittaa, että oikeusministeri, työministeri Lindström ja edustaja Kääriäinen ovat esittäneet jo tässä vaiheessa hallitusohjelmasta poikkeavia kantoja, perustavaa laatua olevia, joissa SDP saattaisi olla hyvinkin mukana.

14.54 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun kuuntelee täällä kokoomuslaisten, esimerkiksi edustaja Jaskarin, puheenvuoroja, niin huomaa, että kokoomus on erittäin tyytyväinen tähän hallitusohjelmaan. (Ben Zyskowitz: Kyllä!) On suuret leikkaukset, köyhät köyhtyvät, rikkaat rikastuvat, ja tuloerot, arvoisa edustaja Jaskari ja hallitus, kasvavat. Eduskunnan tietopalveluyksikössä laskettujen mallien mukaan nämä hallituksen päätökset lisäävät eriarvoisuutta, lisäävät tuloeroja, ne jakavat kansan kahtia.

Mutta, arvoisa rouva puhemies, se, mitä nyt tarvitaan: Me tarvitsemme nimenomaan oikeudenmukaisia säästöjä mutta sen lisäksi vientivetoista kasvustrategiaa. Ja siinä aivan olennaisena osana on se, että saadaan maltillinen näkymä työmarkkinoille.

Ja kun te, pääministeri Sipilä, puhuitte paljon ennen vaaleja luottamuksesta, yhteistyöstä ja avoimuudesta, niin nyt näiden viiden päivän aikana, kun on katsonut tätä teidän aloitustanne tästä yhteiskuntasopimusharjoituksesta, tuntuu, että tilalle on tullut kiristys, uhkailu ja salailu. Kysyn nyt: Miten suhtaudutte puheenjohtaja Rinteen vetoamukseen? Luovutteko te tästä kiristyspaketista? Jos te luovutte tästä kiristyspaketista, tasapainotatte tilanetta, niin kuin esimerkiksi edustaja Kääriäinen on toivonut, niin silloin SDP on valmis tukemaan. Kysyn, pääministeri Sipilä: luovutteko te tästä kiristysruuvista?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Otetaan vielä muutama puheenvuoro opposition edustajilta ja sen jälkeen ministereitä sitten vastaamaan, ja sen jälkeen sitten jatkuu debatti.

14.55 Harry Wallin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Te, pääministeri Sipilä, totesitte, että pienituloisten ihmisten huoli toimeentulosta on kitinää. Tämä on erittäin, äärimmäisen ylimielistä suhtautumista. Meillä on 700 000—800 000 eläkeläistä, jotka ansaitsevat eläkettä kuukaudessa noin 1 000—1 500 euroa. Nyt te poistatte eläkeläis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

ten asumistuen, lääkekorvauksista leikataan. Muitakin etuisuuksia poistetaan 200 miljoonalla eurolla. Eikö hallitus tunne ja tunnusta, missä tilanteessa tällä hetkellä pienituloiset ihmiset ovat?

14.56 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri toteasi, että ylisukupolvinen velkaantuminen on taitettava. Olen samaa mieltä, mutta minusta erityisen tärkeää on se, että hallitusohjelmalla ja toimenpiteillä estetään lasten ylisukupolvista köyhtymistä.

Haluan puuttua tähän hallituksen esitykseen siitä, että koulutukseen nimenomaan suunnataan 600 miljoonan euron säästöt. Nämä säästöt tulevat kohdistumaan lapsiin, lasten tulevaisuuteen, heidän edellytyksiinsä oppia, ja erityisesti nämä säästöt tulevat näkymään niiden lasten oppimisedellytyksissä, jotka ovat heikoimmassa asemassa.

Näillä esityksillä ei tulla luomaan sitä pohjaa, jota tarvitaan, että suomalainen yhteiskunta lähtee kasvuun ja nousuun. Kysyn: kuinka aiotte estää lapsiperheiden ylisukupolvisen köyhtymisen? Näillä leikkauksilla se ei tule onnistumaan.

14.57 Stefan Wallin r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitusohjelman pöytäkirjamerkintöjen joukossa on eräs mielenkiintoinen yksityiskohta, jonka tarpeellisuutta ei selitetä millään tavalla. Siellä lukee, että "kumotaan puoluelain 9 §:n 1 momentin kolmas lause". Katsotaanpa, mistä on kysymys. Kyseessä on se kohta, joka Lex Vennamona tunnetaan, joka liittyy SMP:n eduskuntaryhmän hajoamiseen, Kekkosen poikkeuslain säätämisen yhteydessä harrastettuun suhmurointiin. Nyt, 40 vuotta myöhemmin, tämän lain tämä kohta halutaan taas muuttaa niin, etteivät eduskuntaryhmästä kesken kauden lähtevät loikkarit saisikaan enää puoluetukea mukaan.

Miksiköhän tämä tehdään vasta nyt, ministeri Soini? Siksikö, että pitkämuistiset perussuomalaiset haluavat kostaa 40 vuotta sitten tehdyn lainmuutoksen, joka mahdollisti vennamolaisdiktatuuriin kyllästyneiden ja poliittista turvapaikkaa hakevien edustajien pelastautumisen kunnialla? Ei — kuka nyt niin vanhoja muistelisi? Vai tapahtuuko se siksi, että perussuomalaiset haluavat kyseisellä muutoksella estää tämän vaalikauden aikana vaikeisiin leikkauspäätöksiin ja petettyihin vaalilupauksiin pettyneiden edustajiensa loikkaamisen ja puoluetukirahojen menetyksen? Pidetään siis mieluummin kaikki potentiaaliset setteliselkärankaiset ryhmän pankkivankeina, vaikka kuinka kipeää tekisi.

14.59 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus haluaa ohjelmallaan kasvua. Mitenkä tätä kasvua sitten tavoitellaan? Ensinnäkin kasvattamalla reippaasti tuloeroja, vaikka OECD vastikään totesi, että jo 90-luvun alun jälkeen tuloerot ovat leikanneet meidän bkt:tä 9 prosenttia. Sen jälkeen lasketaan yleistä koulutustasoa ja näivetetään tutkimusta, jotka tunnetusti eivät ole olleet menestystekijöitä taloudelle missään päin maailmaa. (Naurua) Lisäksi hyydytetään säätykierto, joka merkitsee lahjakkuusresurssien alikäyttöä ja ennakoi yhteiskunnallista levottomuutta.

Pääministeri Sipilä, miten tämä harjoitus nyt meni, noin niin kuin ihan omasta mielestä? Olisiko rehellisempää myöntää, että loppujen lopuksi sillä bkt:llä ja kansantaloudellakaan ei ole hallitukselle niin kovasti väliä vaan että ykköstavoitteena on turvata ja laajentaa eliitin etuoikeuksia?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Vielä kaksi puheenvuoroa, edustaja Niinistö ja edustaja Arhinmäki, ja sen jälkeen sitten ministerit vastaavat.

15.00 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mennään vähän syvemmälle tähän uudistamisen puheeseen. Te olette sanoneet, että opiskelijat kitisevät tai että heillä on väärä moodi, kun puhutaan koulutukseen kohdistuneista leikkauksista.

Minä haluaisin kyseenalaistaa sen ajattelutavan, että kaikki muutokset ovat jotenkin automaattisesti uudistuksia. Teidän ehdotuksenne ovat sellaisia, joissa käännetään itse asiaa kelloa taaksepäin. Jos työaikoja pidentämällä niille ihmisille, jotka jo nyt ovat töissä, tuottavuus nousisi, niin se olisi kyllä aika outo temppu, koska koko ihmisen työhistoria on ollut tuottavuuden parantamista työaika lyhentämällä ja sen sisällä teknologian käyttöä, automatisaatiota ja tietotekniikkaa lisäämällä ja ihmisten jaksamista parantamalla. Se avainkysymys olisi nyt se, miten me voimme tehdä työelämästä ihmisille parempaa ja joustavampaa ja sillä saada lisätyötä ihmisille ja miten on helpompaa nousta sosiaaliturvalta työelämään. Teidän kaikki niin sanotut uudistuksenne ovat leikkauksia, etuuksien viemistä, valintojen karsimista opiskelijoilta, sitä, että toiselta asteelta ei enää pääse jatkaamaan korkeakouluasteelle: eiväthän nämä ole mitään mahdollisuuksien avaamisia tai uudistuksia, vaan käännetään historian kelloa vuosikymmeniä taaksepäin. Nyt teillä on mahdollisuus vastata, miten tehdään sellaisia uudistuksia, jotka nostavat ihmisiä työelämään ja helpottavat ihmisiä, jotka nyt ovat työelämässä. Ei ammattiyhdistysliikkeellä ja työntekijäpuolella ole mitään järkeä mennä tämmöisen Elinkeinoelämän keskusliiton apupoikana toimivan politiikan apuvälineeksi, vaan molempien osapuolten pitää saada parempi työelämä, ei heikennyksiä, niin yrittäjille kuin työnteekijöille.

15.02 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mitä sadan tunnin työajan lisääminen tarkoittaisi käytännössä? (Ilkka Kanerva: 40-tuntista työviikkoa!) Se lisäisi työttömyyttä 115 000 ihmisellä, koska jos sillä haetaan tuottavuuden lisääntymistä, niin tuottavuus lisääntyy ainoastaan potkimalla ihmisiä pihalle. 115 000 työntöntä lisää tässä työttömyystilanteessa! Toisaalta se merkitsisi 4,5 miljardin euron tulonsiirtoa työntekijöiltä työnantajille. Mikä on sitten samaan aikaan hallituksen vastapaino verotuksen kautta? Eduskunnan tietoyksikkö on laskenut tämän vaikutuksen verotukseen: tällä tuloerot tulevat kasvamaan, ja itse asiassa kaikkein suurituloisimmat hyötyvät kaikkein eniten tästä, esimerkiksi kansanedustajat, samaan aikaan kun pienituloiset eivät hyödy tästä veropuolesta.

Tampereen yliopiston kansantaloustieteen professori Matti Tuomala totesikin, että Suomen verojärjestelmässä varakkaat listaamattomien yhtiöiden omistajat pystyvät minimoimaan verorasitteen näyttämällä verottajalle tulonsa pääomatuloina. Tähän ei puututa lainkaan, eli siihen ei puututa, miten kaikkein suurituloisimmat minimoivat verorasitteen, mutta samaan aikaan isketään työntekijöihin sekä työttömyyskorvauksen ja palkkojen alentamisen kautta että toisaalta antamalla isoimmat veronalennukset, myös palkkoja saaville, sinne ylimpiin tuloluokkiin. Onko tämä todella sitä oikeudenmukaisuutta, jota te, pääministeri Sipilä, olette peräänkuuluttanut?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi sitten ministerit vastaavat. Otetaan 2 minuuttia järjestyksessä Sipilä, Soini, Stubb, ja puhua voi paikalta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

15.03 Pääministeri Juha Sipilä: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin tästä työajan lisäämisestä. Kyllä VM:n ja Suomen Pankin laskelmat johtavat aivan toisenlaiseen tulokseen. Kyllä työ luo työtä, ja se on täällä juuri se idea.

Sitten tähän kitinä-sanaan. Pahoittelen, jos sanoin sen huonosti. Minä ymmärrän erittäin hyvin sen arvostelun, mikä kohdistuu siihen, että nämä leikkaukset kohdistuvat myöskin kaikkein pienituloisimpiin. Se on aivan oikea arvostelu, mitä siinä tehdään, ja otan sen nöyränä vastaan. Mutta en pidä sitä kitinää, mikä kohdistuu uudistamiseen, oikeana, eli haetaan täällä nyt isänmaan etua yhdessä uudistamalla Suomea. Mutta me rehellisesti myönämme sen, että me myöskin leikkaamme, millä ei ole mitään tekemistä uudistamisen kanssa. Niitäkin toimia tämä ohjelma sisältää, (Paavo Arhinmäki: Ja paljon!) valitettavasti. (Silvia Modig: Siitä me kitisemme!) — Siitä saakin kitistä.

Täällä kyseltiin arvojen perään. Me olemme kuvanneet niitä visiossa. Sieltä visiosta heijastuvat meidän arvomme.

Valitettavasti meidän ongelmamme ovat nyt syvällä. Meidän täytyy yhtä aikaa sopeuttaa, siis säästää, meidän pitää yhtä aikaa uudistaa ja meidän pitää yhtä aikaa hakea kilpailukykyä suomalaiselle teollisuudelle, jotta pääsemme työllistämisen kautta taas jaloillemme. On vaikea yhtälö tehdä kaikki nämä yhtä aikaa. Nämä leikkaukset vievät kotimaista ostovoimaa. Ne näkyvät siellä bruttokansantuotteessa ja myöskin valtion tuloissa yhtä aikaa. Nämä kaikki täytyy yrittää jotenkin tasapainottaa.

Valitettavasti meidän keinomme lisätä kilpailukykyä täältä, tästä salista, ja tuolta hallituksesta, sen toimilla, ovat loppujen lopuksi aika pieniä. Niissä meidän pitää hakea sitten yhteistyötä. En kyllä mitenkään voi käsittää puhetta yhteiskuntasopimuksesta kiristyspakettina. Me olemme erittäin hyvässä hengessä koko ajan keskustelleet työmarkkinajärjestöjen kautta. Siellä on kaikilla hyvä ymmärrys Suomen tilanteesta ja niistä toimista, mitä nyt pitäisi tehdä, erittäin hyvä ymmärrys kaikilla siitä, mitä pitäisi tehdä, jotta yhteinen tavoitteemme, 72 prosentin työllisyysaste, saavutettaisiin. Olen valmis tekemään kaikkeni, että tämä yhteiskuntasopimus saavutetaan. Mutta sekin on selvä, että jos ei sitä saavuteta, niin meidän keinomme parantaa kilpailukykyä ovat aika pieniä, jolloin me joudumme sitten tekemään muita toimia, (Ben Zyskowitz: Just näin!) ja sekin on avoimuuden nimissä kerrottu etukäteen, mitä ne muut toimet olisivat.

Yhdyn myöskin niihin arvioihin ja siihen arvosteluun, että hyväosaiset ovat tässä pake-tissa huonosti mukana. (Eduskunnasta: No niin!) Se johtuu siitä, että hyväosaiset eivät saa etuisuuksia. (Vasemmalta: Entäs verotus? — Välihuutoja) Etuisuuksia ei makseta hyväosaisille. Niistä on aika vaikea leikata. Verotus on ainoa tie. (Välihuutoja) Nyt kun me haemme tässä kokonaisuudessa kilpailukykyä, kilpailukyvyn kautta työllisyyttä ja kun veroasteen korotus heikentää kilpailukykyä ja nostaa esimerkiksi kotimaisten palvelujen hintaa koskien vientiteollisuutta ja syö sitä kautta kilpailukykyä myöskin vientiteollisuudelta ja sitä kautta vie pohjaa pois työllisyydeltä, (Puhemies koputtaa) niin valitettavasti tämä ei ole kovin yksinkertainen yhtälö, minkä kanssa nyt olemme tekemisissä.

15.08 Ulkoasiainministeri Timo Soini: Arvoisa rouva puhemies! Vastaan kolmeen kysymykseen.

450 miljoonaa, edustaja Uotila, on hallituksen vastaantulo nimenomaan palkansaajille, pieni- ja keskituloisille työssä käyville ihmisille. 450 miljoonaa. Se on Suomen suurimman työväestön puolueen kädenojennus työtä tekeville suomalaisille pieni- ja keskituloisille. (Välihuutoja)

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Sitten toiseksi: Edustaja Niinistö, te puhuitte kauniisti kaikennäköistä valinnanvapaudesta ja suvaitsevaisuudesta. Tämä hallitus pitää yllä sen valinnanvapauden, että jokainen perhe saa itse päättää perheen sisällä kotihoidon tuen jakautumisesta. Siihen ei tarvita valtionvallan eikä eduskunnan säätelyä, (Vasemmalta: Naiset kotiin!) siihen riittää perheen oma tahto. (Välihuutoja) Erinomainen asia. (Susanna Huovinen: Sopii arvomaailmaan!)

Arvoisa puhemies! Edustaja Wallin, te otitte historiallisen vääryyden esiin. Vuonna 74 tässä maassa eduskunnan päätöksellä jätettiin presidentinvaalit pitämättä poikkeuslain takia ja tähän räätälöitiin seteliselkärankaisuuslaki. Se poistettiin sen takia, että nyt se oli mahdollista poistaa, ja olen siitä hallituskumppaneille iloinen. Muuten, silloin kun se tehtiin, niin RKP:ssä vaikutti Georg C. Ehrnrooth -niminen parlamentaarikko. Hän perusti tästä rappiosta kyllästyneenä perustuslaillisen oikeistopuolueen, johonka te taisitte nuorena itse kuulua. (Naurua)

15.10 Valtiovarainministeri Alexander Stubb: Arvoisa puhemies, ärade talman! Nostan esille kaksi kokonaisuutta, ensimmäisen veroasteesta ja toisen vientivetoisesta kasvusta.

Veroasteesta on käyty paljon vilkastakin keskustelua tänään salissa. Voimme kuitenkin todeta sen, että Suomella on yksi maailman korkeimmista veroasteista, jos katsomme verrokkimaita. Suomen kokonaisveroaste on karkeasti 45 prosenttia, EU15:n keskiarvo on 39 prosenttia, ja OECD:n keskiarvo on 34 prosenttia.

Paljon on puhuttu myös verotuksen progressiosta. Tässä kannattaa pitää mielessä se, että Suomella on yksi maailman progressiivisimmista veroasteista, ja hyvä niin. Ehkä vertailukelpoinen luku on Ruotsissa, jossa keskitulon ansaitseva työntekijä maksaa 6 prosenttia vähemmän veroa kuin Suomessa, siis 6 prosenttia vähemmän kuin Suomessa. Ja kuten tuossa pääministeri ja ulkoministeri totesivat, niin ne veronkevennykset, jotka me teemme vaikkapa työtulovähennyksen kautta, painotetaan erityisesti pieni- ja keskituloisille.

Vientivetoisesta kasvusta oli paljon puhetta, muun muassa edustaja Rinne ja edustaja Lindtman puhuivat tästä. Me kaikki kannatamme tietenkin vientivetoista kasvua, se on ilman muuta selvää. Lähtökohta on kuitenkin se, että meidän kilpailukyky ja tuottavuus laahaavat verrokkimaiden — siis Saksan, Tanskan ja Ruotsin — perässä noin 15 prosenttia. Me pyrimme ottamaan tämän kiinni. Miten? Sitä kautta, että teemme uudistuksia, muutoksia, jotka tekevät Suomessa työn tekemisestä ja teettämisestä kannattavampaa, mikä parantaa työn kysyntää ja mikä parantaa työn tarjontaa. Tämä ei ole nollasummapeliä. Kuten pääministeri totesi, työ lisää aina työtä.

Minkä takia haemme yhteiskuntasopimusta? Sen takia, että maltillinen palkkaratkaisu yhdistettynä tuottavuusloikkaan ja meidän lupaamiimme veronkevennyksiin tekee meille, Suomelle, kaksi asiaa: 1) se parantaa meidän kilpailukykyämme suhteessa muihin maihin, ja 2) se myös parantaa meidän kaikkien suomalaisten ostovoimaa.

Eli nämä ratkaisut toivon mukaan neljän vuoden päästä ovat johtaneet siihen, että Suomi on lähtenyt uudestaan nousuun ja kasvamaan, työllisyystilanne on parempi ja velkaantumisen on lähtenyt taittumaan.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja seuraavaksi muut ministerit. Täällä ovat pyytäneet puheenvuoroja ministerit Lindström, Niinistö, Grahn-Laasonen, Rehn, Orpo ja Mäntylä tässä aluksi. — Lindström aloittaa. Olkaa hyvä, 2 minuuttia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

15.13 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström: Arvoisa rouva puhemies! Tämä keskustelu on ollut kovinkin mielenkiintoista. Tämä yhteiskuntasopimus on äärimmäisen tärkeä asia. Täällä on minulta kysytty muutamia kysymyksiä, ja koetan niihin vastata tässä lyhyessä ajassa.

Pääministeri toi esille omassa puheessaan, ja kaikki ministerit tähän saakka ovat tuoneet esille, sen, mitä tässä tavoitellaan tämän työllisyyden ja kasvun puolella. Tässä tavoitellaan sitä, että se työn tekeminen ja työn teettäminen on aina kannattavaa. Se on se johtajatus. Sen sisällä sitten joutuu tekemään paljon erilaisia toimenpiteitä, on työttömyyden hoitoa, on sitten tätä elinkeinopolitiikkaa, mihinkä arvostamani edustaja Ihalainen kiinnitti huomiota. Eli tehdään monta asiaa yhtä aikaa.

Meillä menee 5,5 miljardia euroa työttömyyden hoitoon, 10 prosenttia siitä aktiiviseen työvoimapolitiikkaan. On aivan selvä asia, että tähän pitää puuttua. Pitää auttaa ihmisiä työllistymään, ei passivoitumaan. Tässä ei olla ihmisten kimpussa, ei kiusata ihmisiä. Minä uskon, että oppositio jakaa tämän ajatuksen. Ja olen aivan samaa mieltä siitä, että kannustetaan ihmisiä ottamaan työtä, vaikka yksi päivä viikossa. Aina pitää olla työn tekemisen kannattavampaa kuin passiivisen olon. Eli tämä on niin kuin se ajatus.

Sitten on tämä yhteiskuntasopimus, joka on äärimmäisen tärkeä, aivan ratkaiseva juttu. Sen takia on vuoropuhelu. Täällä on moneen kertaan hallitusohjelmassa mainittu: vuoropuhelussa työelämän osapuolien kanssa. (Eduskunnasta: Oliko se sanelu?) — Se ei ole sanelua. Se ei todellakaan ole sanelua. — Täällä on kärkihankkeita, työn vastaanottamista, ja sitten vielä kannustinloukkuja puretaan vuoropuhelussa työelämän osapuolten kanssa. Paikallista sopimista edistetään, työllistämisen esteitä puretaan, työvoimahallintoa uudistetaan. Eivätkö nämä ole kaikki hyviä asioita? Ovat, ne ovat hyviä asioita.

Minä ymmärrän tämän tuskan. Voitte olla aivan varma, että ymmärrän tämän tuskan ja itsekin olen tuskissani, kun joutuu kipeitä asioita (Puhemies: Aika!) esittelemään ja tuomaan esille, mutta se on pakko tehdä, kun on jäänyt tekemättä.

15.15 Puolustusministeri Jussi Niinistö: Arvoisa rouva puhemies! Lyhyesti: Edustaja Haglund puhui ruotsalaisen eduskuntaryhmän ryhmäpuheenvuorossa ja uudelleen vielä debatissa tästä niin sanotusta silmäkääntötempusta. Ymmärrän tämän puheen niin, että toisella kädellä Puolustusvoimille annetaan ja toisella otetaan, eikö niin, edustaja Haglund. [Carl Haglund nyökkää.] — Kyllä.

On totta, että tässä Sipilän hallituksen ohjelmassa on lähinnä näihin materiaalihankintoihin tarkoitettu tämä parlamentaarisestikin sovittu lisäys, hyvä niin, mutta tämä toimintamenojen leikkaus puolustushallintoonkin kohdistuessaan aiheuttaa ongelmia, en kiistä sitä. (Eduskunnasta: Hyvä!) Tilanne voi johtaa siihen, ettemme kykene riittävästi nostamaan Puolustusvoimien toiminnan tasoa, esimerkiksi lisäämään reserviläisten kertausharjoituksia tai varusmiesten maastovuorokausia, ja vaara on, että tällä vaalikaudella materiaallinen taso paranee, mutta toiminnallinen puoli ei, ei ainakaan riittävästi. Tämä vaara on mielestäni otettava vakavasti, ja toivon asialle ymmärrystä yli hallitus- ja oppositiorajojen.

15.16 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen: Arvoisa rouva puhemies! Tässä salissa on puhuttu paljon koulutuksesta ja näistä kipeistä säästöpäätöksistä, joita tämä hallitus on joutunut tekemään. Yhtään niitä vähättelemättä haluan kuitenkin lähetää koteihin äideille, isille, isovanhemmille, lapsille ja nuorille terveisiä, että kyllä me näistä selviämme. (Välihuutoja vasemmalta)

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Me nimittäin olemme lähdössä uudistamaan meidän suomalaista koulutusjärjestelmää ennennäkemättömän isolla tavalla. Me olemme tuomassa meidän peruskouluihin uusia oppimisympäristöjä, uutta pedagogiikkaa. Otetaan digiloikkaa, koulutetaan meidän opettajiamme täydennyskoulutuksella, jota he ovat itsekin toivoneet. Lisätään liikuntaa, lisätään kieltenopetusta; aloitetaan kokeilu siitä, että kieltenopetus alkaa jo varhaisemmassa vaiheessa. Toteutetaan toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformi, joka toteutetaan nimenomaan jatko-opintokelpoisuutta vaalien ja säilyttäen, lisäten työssäoppimista, purkamalla päällekkäisyyttä: päällekkäistä hallintoa, päällekkäistä tekemistä. Meillä on yliopistouudistus saamassa jatkoa innovaatiouudistuksen muodossa ja niin edelleen, eli tulee paljon hyviä asioita meidän koulutuskentälle. Meidän koulutuskentässä on paljon uudistamisen tarvetta säästöistä riippumatta.

Valitettavasti olemme tilanteessa, jossa Suomi on elänyt yli varojensa ja velaksi, ja nyt se pysäytetään tällä hallituksen kunnianhimoisella, kipeitäkin päätöksiä sisältävällä ohjelmalla, jotta lastemme ei tarvitse maksaa meidän velkojamme myöhemmin. Mutta minä haluan korostaa sitä, että tämä tehdään nimenomaan sillä tavalla, että suomalaisten nuorten, lasten, myös aikuisten, osaamis- ja koulutustaso kymmenen vuoden aikajänteellä nousee ja että Suomesta tulee maa, jossa tekee mieli oppia koko ajan uutta.

15.18 Elinkeinoministeri Olli Rehn: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos suorapuheisesta, asiallisesta keskustelusta. Kiitos etenkin edustaja Ville Niinistölle siitä, että hän on valmis esittämään vaihtoehdon, ja odotankin suurella mielenkiinnolla vaihtoehtobudjettia syksyllä. Se on sellaista veteraaniedustaja Osmo Soininvaaran peräänkuuluttamaa oppositiopoliittikkaa, mikä ei ole mitään pöyhöpopulismia vaan uskottavaa vaihtoehtopoliittikkaa, mikä vie asiaa varmasti eteenpäin.

Toisaalta edustaja Niinistö totesi puheenvuorossaan, että ilmastotavoitteet alistetaan yritysten kilpailukyvyille. Tuntisin piston sydämessäni, jos näin todella olisi, mutta se ei vastaa hallitusohjelman kirjainta eikä sen henkeä. Hallitusohjelma lähtee siitä, että päästöttömän ja uusiutuvan energian osuus saadaan yli 50 prosentin 2020-luvulla ja omavaraisuus yli 55 prosentin. Tämä on erittäin realovihreä ja kunnianhimoinen tavoite, joka menee aiempia ja myös EU-tavoitteita pidemmälle. Ei se minusta kuulosta siltä, että ilmastotavoitteita poljetaan. Lisäksi hallitusohjelmassa todetaan, että luovutaan hiilen käytöstä 2020-luvulla — jälleen erittäin kunnianhimoinen tavoite. Tavoitteena on siten tehdä Suomesta kestävä kasvun kärkimaa, ja tässäkin asiassa toivon asiallista yhteistyötä koko opposition, etenkin vihreän opposition, kanssa.

Edustaja Haglund esitti myös myönteisiä arvioita uuden hallituksen talousohjelmasta, vaikka vähän tulikin tunne, että tämä on sarjassa "väärin sammutettu". Ei ihme, että hän esitti myönteisiä arvioita, sillä tämä on realistinen reformiohjelma, jota puolueenne on pitkään peräänkuuluttanut Suomen saamiseksi liikkeelle.

Till slut: jag är säker på att ni mycket gärna skulle ha, eller egentligen mycket hellre underskrivit statsminister Sipiläs regeringsprogram än de tio tidigare program ni har skrivit under.

15.21 Sisäministeri Petteri Orpo: Arvoisa rouva puhemies! Tähän alkuun haluan yleisesti todeta sen, että jos meillä ei nyt ole valmiutta tehdä näitä kipeitä ratkaisuja velkaantumisen pysäyttämiseksi, niin meidän taloudeltamme lähtee pohja ja ne, jotka siitä eniten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

kärsivät, ovat pienituloisia ja heikoimmassa asemassa olevia. Siksi olen tyytyväinen tämän hallituksen rohkeuteen tehdä päätöksiä.

Arvoisa puhemies! Edustaja Räsänen nosti esiin huolen sisäisen turvallisuuden tilasta. Tämä huoli on aivan oikea, koska meidän turvallisuusympäristömme on muuttunut. Kansainväliset uhat haastavat meitä — kansainväliset kriisit, kansainvälinen rikollisuus, kansainvälinen terrorismi, kyberuhat — ja näihin meidän pitää pystyä vastaamaan. Hallitusohjelma vastaa mielestäni hyvin näihin haasteisiin sekä ohjelmallisesti että myös resurssien osalta. On totta, että 50 miljoonaa euroa sisäisen turvallisuuden parantamiseen ja turvaamiseen ei ole 75 miljoonaa euroa. Meillä on haasteita, mutta täytyy olla realisti ja sanoa, että jos sisäiseen turvallisuuteen kuitenkin panostetaan vaikeissa tilanteissa, kun suurimmalla osalla hallinnonaloista leikataan merkittäviäkin määriä, niin tämä on positiivisempi lähtökohta. Mutta en millään tavalla halua väheksyä niitä haasteita, joita meillä on edessä siinä, että me voimme taata suomalaisten hyvän turvallisuuden ja toteuttaa hallitusohjelman hienon tavoitteen siitä, että Suomi on myöskin tulevaisuudessa maailman turvallisimaa maa.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja vielä ministerit Mäntylä, Rehula ja Toivakka, ja sen jälkeen sitten lähdetään debatoimaan lisää. Ihan ensiksi ministeri Mäntylä, olkaa hyvä.

15.22 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä: Arvoisa rouva puhemies! Haluan myöskin osaltani kiittää tästä hyvin mielenkiintoisesta keskustelusta ja myöskin näistä kommentteista, joita on tullut suuntaan ja toiseen. Ja voin myöskin osaltani vakuuttaa, että kannan ihan yhtä syvää huolta niistä vaikeista päätöksistä, joita täällä joudutaan tekemään ja joita tänne on kirjattu.

Tässä oikeastaan suoria kysymyksiä ei tainnut tulla muita kuin se, kun edustaja Pekonen kysyi tästä hoitajamitoituksesta. Se tarkalleen ottaen kuuluu ministeri Rehulalle, ja hän varmasti siihen sitten omalta osaltaan vastaa. Mutta sen verran haluaisin sanoa, että on ihan totta, että tämä hoitajamitoituksen tarkastelu joudutaan nyt osana tätä kokonaisuutta tekemään. Se on juurikin näin, mitä tässä edustaja Pekonen nosti esiin.

Mutta samalla haluaisin myöskin muistuttaa ja huomauttaa siitä, että tänne hallitusohjelmaan, mitä tässä nyt lähdetään viemään eteenpäin, on kirjattu myöskin yksi erittäin merkittävä asia vanhustenhoidon kannalta, ja se on nimenomaan tämä kotihoidon uudistus. Siitä on puhuttu vuosia, että sille pitäisi tehdä jotain, ja nyt sille ollaan ihan aidosti tekemässä jotain. Sille ollaan tekemässä sitä, että näitä työnkuvia tarkastetaan, muun muassa niin, että nämä vanhukset, jotka sinne kotiin tarvitsevat niitä palveluita, varmasti saavat sen oikean ihmisen tekemään ne palvelut. Mutta sillä myöskin edistetään sitä hoitajien jaksamista ja työhyvinvointia, että he siellä jaksavat sitä arvokasta, raskasta työtä tehdä. Tähänkin on varattu kuitenkin rahoitusta.

Samoin, kun katsoo, mihin rahoitusta on varattu, siellä on kuitenkin mittavia, merkittäviä panostuksia koko sote-sektorille — ja sinne kuuluvat lapsiperheet, sinne kuuluvat vanhukset, sinne kuuluvat omaishoitajat, sinne kuuluvat osatyökykyiset, mielenterveyskuntoutujat. Eli kyllä siellä on paljon semmoisia asioita, joilla ihan varmasti pyritään tekemään myöskin niitä hyviä asioita — sen rinnalla, että valitettavasti joudumme tekemään kipeitä päätöksiä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

15.25 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula: Arvoisa rouva puhemies! Kolmesta asiasta:

Ensinnäkin tähän eläkkeensaajien asumistukijärjestelmän muutokseen. Ne tiedot, jotka itselläni tällä hetkellä on, ovat sensisältöiset, että noin yhdellä kolmasosalla niistä eläkkeensaajista, jotka tällä hetkellä ovat asumistuen piirissä, kuukausittaiset tulot lisääntyvät. Toki on selvää, että tuo miinusmerkki ja tuo luvun suuruus tarkoittavat sitä, että paljon on niitä, jotka joutuvat nykyistä tarkemmin omaa talouttaan arvioimaan, mutta kun yritetään viestittää täältä, että kaikilta menee ja niin paljon, niin noin yksi kolmesta eläkkeensaajasta tulee saamaan kuussa enemmän tämän järjestelmämuutoksen vuoksi.

Toisekseen aiheellinen kysymys: mitä tapahtuu tasa-arvolle tämän hallitusohjelman jälkeen? (Eva Biaudet: Tulemme vahtimaan!) — Arvoisa edustaja Biaudet, arvaan sen, että näin tulee tapahtumaan. — Minulla ei ole mitään sellaista tietoa, että esimerkiksi yhtäkään hanketta, joka sosiaali- ja terveysministeriössä tasa-arvon edistämiseksi olisi menossa, olisi pysäytetty tai lakkautettu. Koko tämän strategisen hallitusohjelman idea on se, että niiden asioiden, jotka ovat valmistelussa, valmistelua jatketaan. Tai esimerkiksi laki itsemääräämisoikeudesta, joka jäi viime vaalikaudella käsittelemättä: minusta on itsestäänselvyys, että kyseinen laki tulee tämän eduskunnan käsiteltäväksi.

Kolmas asia liittyy tähän sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen ja rahoituksen uudistukseen. Täällä onneksi näyttää siltä, että kaikkikin kantavat huolta siitä, että uudistus saadaan aikaan. Yksi kysymys nimittäin peruskysymyksenä on: haluammeko me sen ihan oikeasti? Raiteet, joilla valmistelu etenee, ovat eduskunnan perustuslakivaliokunnan viime vaalikauden lopussa linjaamat. Sillä valmistelupohjalla edetään, ja nyt on vain sitten kysymys siitä, että pitää olla sekä tahtoa että voimaa viedä tuo uudistus siihen asentoon, että ihmiset ihan oikeasti voivat olla turvallisin mielin julkisten palvelujen osalta.

15.27 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Lenita Toivakka: Arvoisa rouva puhemies! Myös minä kiitän tästä keskustelusta. On hyvä, että täällä kannetaan huolta meidän vientiyritystemme mahdollisuudesta kasvaa ja työllistää enemmän ja viedä osaamistaan ulkomaille. Suomalaista osaamista todella kaivataan maailmalla.

Mutta meidän täytyy muistaa, että viennin kilpailukyky lähtee siitä, että kotipesä on kunnossa, ja hallitusohjelma sisältää runsaasti keinoja siihen, miten yritysten toimintaympäristö vahvistuu ja miten kannustetaan työntekoon, työllistämiseen ja ylipäättänsä investointeihin. Siinä mielessä näitä lääkkeitä kannattaa nyt meidän syödä, vaikka ne kipeältä tuntuvatkin, että nyt vahvistetaan yritysten etua.

Mutta hyvin tärkeää on — mitä olen yrittäjiä paljon kuunnellut — luoda nyt jo alkuvaiheessa, kun uusi hallitus aloittaa työnsä, luottamuksen ilmapiiri. Yritykset ja yrittäjät odottavat meiltä kaikkea muuta kuin poukkoilevaa päätöksentekoa. He haluavat, että he voivat luottaa siihen, että poliittiset päättäjät luovat sellaisen toimintaympäristön, että täällä uskalletaan kasvaa ja työllistää. Tästä lähtee myös viennin vahvistuminen ja se halu, että suomalaiset yritykset haluavat kasvaa, kansainvälistyä ja lähteä maailmalle.

Sitten täällä oli useampia puheenvuoroja meidän kehitysyhteistyöhömmä kohdistuvista leikkauksista. Ne ovat hyvin valitettavia. Kuitenkin tässä tilanteessa, kun lähes kaikkialta leikataan, meidän hyvinvointiyhteiskunnassamme koulutukselta, terveydenhoidolta, sosiaaliturvalta uhkaa pudota pohja pois, jos emme tee näitä välttämättömiä leikkauksia, ja sen takia näitä täytyy tässäkin tilanteessa kohdistaa myös kehitysyhteistyöhön.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Mutta itse näen tämän — tästä vastuullisena ministerinä, nyt kun näitä leikkauksia joudumme tekemään — myös mahdollisuutena uudistaa meidän kehitysyhteistyötämme, tehdä sitä eri tavalla, hakea painopisteitä, priorisoida ja ennen kaikkea tehdä sitä niin, että keskitämme selkeämmin kehitysyhteistyöhön käytettäviä varojamme niin, että ne myös tuntuvat ja vaikuttavat siellä kohdemaissa ja erityisesti niiden ihmisten arjessa. Siksi on tärkeää, että me kirkastamme Suomen painopisteet niin, että kehitysyhteistyövaramme menevät kaikkein köyhimpien hyväksi. Tämä voi tarkoittaa luopumista jostakin, mutta meidän täytyy yhdessä keskustella painopisteistä, ja valmistelu näiden leikkausten osalta jatkuu.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja siirrytään jälleen sitten debattikeskusteluun. Ihan ensiksi edustajat Rinne, Niinistö, Arhinmäki, Haglund ja Räsänen, olkaa hyvä, 1 minuutti. Edustaja Rinne aloittaa.

15.30 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on selkeästi todettava se, että sosialidemokraattisen opposition kärkiviesti kohdistuu näihin epäoikeudenmukaisuuksiin ja yhteiskunnan kahtiajakoon, jotka tämä hallitusohjelma pitää sisällään.

Tässä on nyt keskusteltu veroista. Ulkoministeri Soini totesi tässä vähän aikaa sitten, että perussuomalaiset ovat hoitaneet työmiehille 460 miljoonaa euroa veronalennuksia. Me olemme pyytäneet eduskunnan tietopalvelusta tarkan analyysin siitä, mitä tämä tarkoittaa käytännössä. Se tarkoittaa käytännössä sitä, että neljään ylimpään tuloluokkaan kohdistuu kaksi kolmasosaa näistä verotuksen keventymisistä. Tämä tarkoittaa suhteessa sitä, että jos on 1 000 euroa ja 7 000 euroa palkkaa tai tuloja, niin se on kuusi kertaa enemmän suhteessa tälle 7 000 euroa tienaaavalle kuin 1 000 euroa tienaaavalle. Se tarkoittaa ihan rahassa 2 euroa suhteessa 60 euroon — 25 kertaa, noin 30 kertaa, isompia kevennyksiä näille rikkaille ihmisille. Tämäkö on, ulkoministeri Soini, teidän politiikkaanne tavallisten työmiesten tueksi?

15.31 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Elinkeinoministeri Rehn piti rakentavan puheenvuoron, ja siihen mielelläni tartun. Hallitus ohjelmassaan ei totea ympäristönsuojelusta ja ilmastonsuojelusta mitään kovinkaan myönteistä, ja siinä, mihin pääministeri viittasi ilmastopolitiikassa, hallitus toteaa, että se edistää kansainvälistä ilmastopopimusta ja on valmis noudattamaan EU:n ilmastopakettia, mutta ei sano sitä, että tämä ei ole ilmaston lämpenemisen rajoittamisen tavoitteen kannalta riittävä sitoumus. Kaikki kansainväliset asiantuntijat arvioivat, että myös EU-maiden on oltava valmiita nostamaan tarjoustaan, jotta ilmaston lämpeneminen voidaan rajoittaa alle 2 asteen. Hallituksella pitäisi olla valmius ja kyky keskustella riittävästä sopimuksesta myös omien sitoumustensa kannalta. Tällaista valmiutta ette ole ilmaisseet. Jos sellainen ilmestyy, olen positiivinen.

Energiaremontista haluaisin sanoa, että toivon, että hallituksen kasvupaketissa on mittavia sisältöjä ja toimenpiteitä sille, että oikeasti biotaloutta, uusiutuvaa energiaa edistetään Suomessa kestävästi. Jos tällaista on tiedossa, olemme valmiita yhteistyöhön sillä saralla, koska nyt ne tavoitteet, jotka olette kirjanneet, ovat osin vanhoja. Niin kuin kivihiilen osalta on sovittu jo aiemminkin, että 2025 mennessä ajetaan kivihiili alas, nyt tarvitaan toimenpiteitä, demonstraatiolaitoksia, kokeiluja ja ihan normeja uusiutuvan energian käyttöönottoon. Tässä olemme valmiita yhteistyöhön, jos sitä olette valmiita edistämään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

15.32 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä salissa on moneen kertaan todettu, että me emme ole samassa veneessä, mitä näihin säästöihin tulee, ja pääministerikin sen jo täällä myönsi. Tuloerot kasvavat, ja eriarvoisuus lisääntyy.

Arvoisa puhemies! Osallistuin alkukeväästä sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon parlamentaarisen työryhmän työskentelyyn, ja täällä salissa on läsnä monia edustajia, jotka olivat tässä työryhmän työskentelyssä mukana. Tämän työryhmän työskentelyn aikana ilmeni, että Suomen sisäisen turvallisuuden yksi suurimmista riskeistä, ellei suurin, on eriarvoisuuden lisääntyminen, ja tästä olen todella huolissani. Mutta hallitus on ilmeisesti tähän kiinnittänytkin huomioita. Onko juuri tästä syystä, arvoisa sisäministeri, sisäisen turvallisuuden määrärahoihin esitetty 50 miljoonan euron lisäys, jotta turvallisuutta voidaan pitää yllä, vaikka eriarvoisuus Suomessa lisääntyy?

15.33 Carl Haglund r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan ensiksi kiittää ministeri Niinistöä hyvästä ja rehellisestä vastauksesta, ja olisin kysynyt teiltä, herra pääministeri: Tiesittekö, herra pääministeri, että näin on, kun kerroitte lehdistötilaisuudessa, että puolustukseen panostetaan? Oliko niin, herra pääministeri, että te ette tiennyt, mistä olitte päättäneet, vai oliko niin, että halusitte tietoisesti antaa väärän kuvan siitä, minkälaisia puolustusmäärärahoja hallitus kohdistaa nyt tulevalle vaalikaudelle? Tässä syntyy vääjäämättä semmoinen kuva. En voi muuta kuin pahoitella tätä. Kysyn myös valtiovarainministeriltä, koska teillä on vastuu tästä kehyksestä, johon viittasin. Jos valtiovarainministeri Stubb ehtisi siihenkin vastata, se olisi erittäin hyvä asia, koska tämä on iso asia. Meillä oli laaja parlamentaarinen sopu siitä, että puolustusmäärärahoihin panostetaan, ja nyt tosiasia ei ole niin kuin te olette kertoneet. Tämä on ikävä asia.

No, sitten toinen huomio: ministeri Rehn totesi ihan oikein, että tässä ohjelmassa on paljon semmoisia asioita, joita RKP olisi voinut kannattaa, mutta sen sijaan tässä on ikävä kyllä ministereillä myös semmoisia asioita, jotka johtavat siihen, että tuntuu ihan hyvältä istua täällä just nyt. — Kiitos.

15.34 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On myös syytä korjata se väärinkäsitys, että hallitusohjelman myötä oltaisiin ikään kuin parantamassa sisäisen turvallisuuden tasoa. Tuo 50 miljoonaa euroa, joka hallitusohjelmassa on, on vain osa siitä määrärahasta, joka oltaisiin tarvittu sen vajeen paikkaamiseen, jotta pystyttäisiin säilyttämään nykyinen toimintataso, esimerkiksi nykyinen poliisimiesten määrä. Olen huolestunut tästä sen takia, että tästä ohjelmasta puuttuu myös se viime hallituskauden harmaan talouden rahoitus, se 20 miljoonaa. Eli kyseessä ei ole pelkästään nyt se 75:stä 50 miljoonaan vaan käytännössä puolet siitä rahasta, joka oltaisiin tarvittu, jotta pystyttäisiin edes tämä nykyinen taso säilyttämään. Kyllä minua huolestuttaa se, jos meillä on uhkana, että neljän vuoden aikana 450 poliisimiestä vähenee, samassa suhteessa myös sitten Rajavartiolaitoksesta ja oikeuslaitoksesta.

Toinen asia, nämä koulutusleikkaukset: kyllä hyväksyn... (Puhemies: Aika!) — No, minä sanon sitten toisen kerran.

15.36 Maarit Feldt-Ranta sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, fru talman! Taisi olla perussuomalaisten ryhmäpuheenjohtaja, joka sanoi, että jos opposition esitykset ovat vilpittömiä, perusteltuja ja rakentavia, niitä kuunnellaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Arvoisa pääministeri, tässä hengessä, vilpittömästi, perustellusti ja rakentavassa hengessä, toivoisin, että panisitte vielä kerran käden sydämellenne ja miettisitte, josko hyväosaiset ihmiset voisivat jollain tavalla olla tässä taakankannossa mukana, ettei koko tätä taakkaa panna eläkeläisten, opiskelijoiden, lapsiperheiden ja huono-osaisten harteille.

Sitten, hyvä pääministeri, myös rakentavassa hengessä joudun nyt paljastamaan, että teidän prosessikaaviostanne on löytynyt paha virhe, nimittäin jokaisen insinöörin kauhu, kehäpäätelmä. Tämä teidän kehäpäätelmänne kuuluu sillä tavalla, että koska hyväosaiset (Puhemies koputtaa) eivät saa sosiaalietuksia, niin heidän ei tarvitse olla tässä taakankannossa mukana. Myös ryhmäpuheenjohtajanne Vanhanen toisti tämän pahan kehäpäätelmän. Pankaa nyt tämä kaavio tältäkin osin kuntoon, ettei teiltä mene maine sekä edellisessä että nykyisessä ammattikunnassa.

15.37 Susanna Huovinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aivan aluksi haluan toivottaa paljon voimia ja jaksamista sosiaali- ja terveysministeriön uusille ministereille, kun vastaatte tämän ohjelman päätösten seurauksista esimerkiksi pienituloisten, monisairaiden, köyhien suomalaisten arjessa, sillä siellä ne todella näkyvät konkreettisella tavalla.

Herra pääministeri, viime viikon perjantaina... — Ahaa, herra pääministeri poistuikin. — Herra varapääministeri, viime viikon perjantaina oma eskarilaiseni tuli kotiin, samoin kuin tuhannet ja tuhannet eskarilaiset tässä maassa, ylpeänä ja todistus kädessä. Hän oli ylpeä, että hän saa aloittaa ensi syksynä koulutiensä, mutta valitettavasti nyt hallituksenne aikoo pilkkoa tulevien eskarilaisten päivän ja siirtää nämä 6-vuotiaat varhaiskasvatuksesta, pois päiväkodista, kesken päivän jonkinlaisiin kerhoihin. Tällä tavoinko tasa-arvoinen koulutie taataan kaikille lapsille tässä hyvin ainutlaatuisessa nivelvaiheessa?

Kaikkiaan tämä hallituksen linja koulutuksen vähättelyn osalta tuntuu aika karmivalta, ja olisi mukava kuulla, hoidetaanko todella esimerkiksi heikommilla kelpoisuusvaatimuksilla tulevaisuudessa vanhukset ja vammaiset?

15.39 Kaj Turunen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään on paljon keskusteltu näistä koulutuksen leikkauksista, ja se on noussut päivän teemaksi. Kyllä on niin, että pääministeri Sipilän hallituksen ei ole tarvinnut hirveästi itse keksiä näitä koulutusleikkauksia, ne on itse asiassa keksitty jo aikaisemmin. On tällainen Uudistava Suomi -raportti, jossa on korkeakoululeikkaukset aika rajulla kädellä kirjoitettu jo, ja tätä raporttia ovat olleet kirjoittamassa, sorvaamassa nykyisten oppositiopuolueiden edustajat Kiuru, Haglund, Huovinen, Räsänen, ja itse edustaja Rinne on ollut mukana. Yliopistot ovat karvat pystyssä olleet tämän raportin jälkeen. Tämä 40-sivuinen raportti itse asiassa kertoo sen, miten korkeakouluilta leikataan. Ei ole tämän hallituksen tarvinnut näihin paljon paneutua.

Ja mitä tulee sitten edustaja Lindtmaniin, kun hän omassa puheessaan sanoi, että hallitusohjelman tulonjakovaikutukset on laskettu eduskunnan laskentapalvelussa, niin kun hän sen mainitsi, niin sain ne laskelmat tänne näin, ja siellä on seitsemän asiaa, jotka on laskettu, eli vain murto-osa hallitusohjelmasta, ja näissä seitsemässäkin ovat tulonjakovaikutukset pienituloisille hyvät. (Outi Alanko-Kahiluoto: Höpö höpö!)

15.40 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun olen seurannut tätä keskustelua, olen hieman hämmästynyt sen sävystä, kun esimerkiksi päämi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

nisteri Sipilä esitti aivan oikein, että meillä on vaikea ja vakava tilanne ja nimenomaan niin, että sen velan varassa emme voi enää elää, emme kerta kaikkiaan. Ja toinen asia, mitä pääministeri sanoi aivan oikein, on se, että on tärkeää, että pidämme nämä asiat omissa käsissä emmekä mene sille Kreikan tielle, joka johtaa jonain päivänä varmuudella siihen, että emme saa enää omista talousasioista itse päättää vaan sieltä tulevat mustasalkkuiset miehet päättämään meidän asioista.

Tätä varten on räätälöity hallitusohjelmaan esimerkiksi tämä biotalouden tie. Meidän tulee käyttää omia raaka-aineita, tehdä niistä energiaa, tehdä tuotteita, myydä ne ja pärjätä niillä. Ajatelkaa, esimerkiksi kotikuntani Ilomantsi on menettänyt tämän biotalouden syrjimisen ja kivihiilen käytön tautta yli sata työpaikkaa. Pampalon kultakaivos toi meille sata työpaikkaa, mutta biotaloudessa olemme tähän asti menettäneet toistasataa työpaikkaa — tässä esimerkki. Otetaan tämän maan kaikki mahdollisuudet käyttöön, niin pärjäämme paljon paremmin ja velka, jota joudumme väkisin vielä jonkin aikaa ottamaan, pienenee koko ajan ja oma kansantalous paranee. Käytetään tätä tietä, lopetetaan riitely ja ennen kaikkea katsotaan positiivisesti tulevaisuuteen. Sillä me pärjäämme.

15.42 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä vasemmisto-oppositio, johon luen myös vihreät, kertoi, mistä ei saa leikata. Mutta kukaan teistä ei kertonut, mistä sitten saa leikata. (Anneli Kiljusen välihuuto) Näin ollen te ette tarjoa vaihtoehtoja, te tarjoatte pelkkää humpuukia, kun annatte Suomen kansan ymmärtää, että voisimme selvitä ilman vaikeita ja kipeitä säästöjä. (Välihuutoja)

Yhteiskuntasopimus on todella tärkeä Suomelle, jotta saamme kilpailukykyä vahvistettua ja sitä kautta työllisyyttä vahvistettua. Täällä edustaja Arhinmäki todisteli, että yhteiskuntasopimus ja sitä kautta tapahtuva kilpailukykyyn vahvistuminen ei lisää työllisyyttä. Voisiko vaikka vara-Arhinmäki Pekonen tai joku muu sieltä kertoa, mikä talouden tutkimuslaitos on kertonut, että tällainen kilpailukykyyn vahvistuminen ei muka lisää työllisyyttä? Kaikki muut ovat sitä mieltä, että se nimenomaan lisää meidän työllisyyttä.

Mitä tulee sitten siihen, että AKT:n puheenjohtaja on sanonut, että tämä on mafiamaista kiristämistä, niin hän ainakin puhuu asiasta, jonka hyvin tuntee. (Naurua)

15.43 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on kyllä yhteinen tilannekuva, mutta, edustaja Zyskowicz ja hyvä perusporvarihallitus, ei Suomi leikkaamalla tästä suosta nouse. (Välihuutoja) Me tavoittelemme talouskasvua, mutta te esitätte leikkauksia, mikä nimenomaan hidastaa sitä kasvua. (Ben Zyskowiczin välihuuto) Näin kireä finanssipoliittinen linja hidastaa talouskasvua ja estää meitä saavuttamasta sitä tavoitetta korkeammasta työllisyydestä ja paremmasta talouskasvusta. Ja vielä lisäksi, esittämämme rajut, mittavat leikkaukset koulutukseen haittaavat vielä tulevaa tuottavuuskasvua, mikä on ongelma Euroopassa, mikä on globaali ongelma. Me tarvitsisimme nimenomaan panostuksia tutkimukseen ja tuotekehitykseen, koulutukseen, jotta me saisimme parannusta tuottavuuteen ja korkeaan osaamiseen. On väärää politiikkaa leikata näin paljon, tehdä näin mittavia leikkauksia. Ja kaiken lisäksi se osuu ihmisiin, se osuu suomalaisten oikeudentuntoon, koska nämä leikkaukset eivät ole oikeudenmukaisia.

Pääministeri Sipilä on poistunut, mutta minun sydämeeni kyllä sattui se, että hän piti tätä säästöpuhetta kitinä. Se ei ole sivistynyttä puhetta, se on sydämetöntä puhetta. Minun oikeudentajuuni osui myös se, kun pääministeri on sanonut ja valtiovarainministeri on sano-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

nut, että kaikkiin sattuu. Minun mielestäni ja sosialidemokraattien mielestä kaikkein heikoimmat tulee säästää, kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin ei pidä sattua.

15.44 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! KD on kymmenen vuotta puhunut siitä, että Suomeen pitäisi perustaa perheministeriö, ja hallitukseen on ensi kertaa nyt nimetty perhe- ja peruspalveluministeri. Silloin, kun olimme hallituksessa, edellisellä kaudella, tämä visiomme ei käynyt toteen, mutta nyt, kun me jäimme oppositioon, se heti tuli voimaan, niin että tämä on osoitus vahvasta oppositiopolitiikasta. (Naurua) Iloitsemme siis tästä perheministerin nimikkeestä, mutta hallituksen perhepolitiikan sisältö näyttää lapsiperheiden asumiskulujen kasvuna, päivähoitomaksujen nostona ja päivähoidon ja koulujen ryhmäkokojen kasvuna.

Arvoisa puhemies! Erityisesti perhepolitiikassa tarvitaan enemmän resursseja ennalta ehkäisevään toimintaan. Muuten yhteiskunnalle lankeaa vielä isompi lasku maksettavaksi siitä, että perheissä voidaan huonosti.

15.45 Matti Vanhanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksityiskohdistati tietysti tämä kokonaisuus muodostuu, mutta silti minusta hallitusrintamallakin olisi oikeus ja kohtuus saada näihin isoihin kysymyksiin vastauksia. Mikä on opposition valmius leikkauksiin? Mitä te arvelette, että tämä leikkausten kokonaismäärä sopeutuksista on? Teillä voi olla sitä vero... (Välihuutoja) Osa teillä voi olla verotusta, mutta mikä on se mit-takaava? Sen jälkeen olisi hieman helpompi keskustelua käydä.

Sitten toinen — edustaja Lindtman seisookin onneksi valmiina — (Naurua) viennin edistämiseen liittyen: Kun työmarkkinat tekevät maltillisia edunvalvonnallisia sopimuksia, ne eivät yksin riitä. Sekään, että valtio pidättäytyy viennin kustannusten lisääntymisestä, ei yksin tule riittämään. Tarvitsemme hallituksen arvion mukaan myös noin 5 prosentin kustannuskilpailukykyloikkaa. Yhdyttekö te tähän arvioon? Mikä on se teidän mittakaavanne nyt tämän kilpailukyvyn saavuttamiseksi? Ei tarvitse ottaa kantaa keinoihin vaan tähän mittakaavaan.

15.46 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voin edustaja Vanhaselle toimittaa SDP:n vaaliohjelman ja SDP:n ennen vaaleja julkaiseman talouslinjan (Välihuutoja) — talouslinjan — jossa on sekä säästöjä että tulojen lisäyksiä niin, että myös hyväosaiset osallistuvat näihin talkoisiin. (Välihuutoja) — Voin sen toimittaa. Lupaan toimittaa tänään sen sähköpostilla, näette sieltä. — Sieltä löytyy yksityiskohtaiset listat.

Mutta, arvoisa rouva puhemies... (Välihuutoja) — Jos saan puhua. — Tämän päivän uutinen on se, että pääministeri myönsi, että näistä hallituksen toimista suurituloiset ja rikkaat on rajattu ulos. Hallitus on siis tietoisesti tehnyt politiikkaa, jolla Suomi jaetaan kah-tia. Ja ulkoministeri Soini on tässä mukana, te olette tämän allekirjoittanut. Kertokaa nyt, jos tämä ei mielestänne ollut vaikea, onko se teistä oikein. Mitä vastaatte arkkikiipspalle, mitä vastaatte edustaja Kääriäiselle?

Ja vielä kysyn kilpailukyvyistä, kiristyspaketista. Se, millä te kiristätte, on väylämaksujen korottaminen, rataverojen korottaminen, infrahankkeiden vähentäminen, matkustaja-alustuki, teollisuuden energiaverotuki. Miten tämä kiristyspaketti lisää Suomen kilpailukykyä? Neljännen kerran kysyn: Arvoisa pääministeri, ojentaa yhteistyön kättä. Oletteko valmiita luopumaan tästä kiristyspaketista?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

15.48 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa pääministeri Sipilä, myönsitte, että hallituksen tekemät leikkaukset kohdistuvat epäoikeudenmukaisesti pienituloisiin. Olisi hyvä myös tuntea perusasiat. Sanoitte, että hyvätuloisilta ei voi leikata, kun he eivät saa sosiaalietuksia. (Juha Sipilä: Etuuksia!) Poliitikassa eriarvoisuutta voidaan vähentää ainakin kolmella eri tavalla: sosiaalietuksien kautta, verotuksen kautta ja palveluiden kautta. Nyt te teette politiikkaa, jolla te viette kaikkein köyhimmiltä, eniten palveluita tarvitsevilta palveluita. (Mika Niikko: Ei pidä paikkaansa!) Te uhkaatte korottaa niiden palvelumaksuja ja kuluja, jotka sairastavat eniten ja tarvitsevat eniten palveluita. Te teette veropolitiikkaa, jossa te ette lainkaan välitä siitä, että myös me hyvätuloiset haluaisimme kantaa osuutemme siinä tilanteessa, jossa Suomi on. Älkää tulko meille sanomaan, että hyvätuloiset ja kaikki suomalaiset kärsivät tästä tilanteesta yhtä paljon. Se ei pidä paikkaansa.

15.49 Kimmo Kivelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Opposition huoli eriarvoistumisesta on oikeutettu, (Vasemmalta: No niin!) mutta on samanaikaisesti syytä muistaa vertailu pääministeri Lipposen hallitukseen. Erityisesti vihreiden korkealle arvoistama professori Hiilamo vertailee näitä kahta hallitusta, Sipilän hallitusta ja Paavo Lipposen ensimmäistä hallitusta. Te neljä puoluetta, jotka nyt olette oppositiossa, olitte Lipposen hallituksissa. "Toisin kuin Lipponen aikoo Sipilä nyt kurittaa palkansaajia ja armahtaa perusturvan varassa olevia", kirjoittaa professori Hiilamo ja sitten jatkaa myös: "Sosiaalipolitiikan ydinkysymyksen, köyhyyden, näkökulmasta voi todeta, että Sipilän ykkönen on Lipposen ykköstä parempi vaihtoehto." Tämä on syytä muistaa. Lähdetään yhdessä talkoiisiin eriarvoistumisen torjumiseksi.

15.51 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä vähintään 5 prosentin yksikkökustannusten alentamisloikka, jota hallitus tavoittelee: voi tietysti kyseenalaistaa, kannattaako se tehdä sellaisilla toimenpiteillä, jotka vaarantavat yhteiskuntarauhan, vaarantavat meillä sopimusyhteiskunnan periaatteet, kolmikantaisen valmistelun, ja ennen kaikkea, kannattaako tuottavuusloikkaa hakea toimenpiteillä, jotka vievät hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuudelta, sen siiviltä, kantokyvyn, kun leikataan opetusta esimerkiksi 600 miljoonalla. Kyllä me tarvitsemme tuottavuutta, me tarvitsemme talouden tervehdyttämistä pitemmällä aikavälillä, mutta se, että nyt leikataan liian rajusti, liian epäoikeudenmukaisesti ja epätasa-arvoisesti, vie meidän velanmaksukykyämme pitemmällä aikavälillä.

Ja tämä kiristyslista, tämä mafialista, todella epätasapainoinen. Ei tässä uhata elinkeinoelämältä ottaa mitään muuta kuin elinkeinotukia muutama kymmenen miljoonaa. Kaikki lähes puolitoista miljardia kohdistuu palkansaajien, heidän perheittensä (Puhemies: Aika!) tulevaan toimeentuloon.

15.52 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Herr talman! Jag förenar mig med riksdagsledamot Vanhanen om det att det är viktigt att tala också om de stora linjerna. Det är också väldigt viktigt att alla invånare i Finland kan känna att den här regeringen kan arbeta för att deras framtid ska kunna bli bättre. Det att regeringen har fokuserat på att förbättra sysselsättningen och få ekonomin i skick är ett behjärtansvärt och viktigt ändamål, men samtidigt så sade finansministern här att Finlands konkurrenskraft halkar efter. Men jag vill påminna om att kvinnornas konkurrenskraft halkar väldigt mycket efter, och det enda som re-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

geringen bryr sig om att beröra det här är att konstatera att kvinnor och män, att vi är jämställda.

Olen erittäin syvästi huolestunut siitä, että meillä naisten on hyvin vaikea kokea, että tämä hallitus on heitä varten. Ensi töikseen hallitus on lähtenyt romuttamaan kaikkein suurinta saavutusta, joka ehkä 30 vuoteen on tasa-arvossa saatu. Ei ehkä ehkäisypillereiden jälkeen ole tapahtunut niin suurta muutosta naisten elämässä kuin oikeus subjektiiviseen päivähöitoon, (Puhemies: Aika!) ja sitä on lähdetty romuttamaan. Olen iloinen siitä, että (Puhemies: Aika!) tasa-arvoministeri Rehula lähtee tekemään tasa-arvopolitiikkaa. Olen tukena, jos tarvitsette.

15.53 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan vielä tähän tuottavuushyppyy. Me olemme menettäneet lähes 100 000 teollista työpaikkaa. Kysymys kuuluu, onko silloin jotain tehtävä, ja jos on tehtävä, niin tämä 5 prosentin tuottavuushyppy on nimenomaan se keino, että suomalaisen työn kilpailukyky suhteessa saksalaiseen, suhteessa ruotsalaiseen parannetaan. Sitä kilpailukykyä vahvistetaan, pelastetaan niiden ihmisten työpaikkoja siellä teollisuudessa ja muualla viennissä. Tämä on se avainkysymys.

Täällä edustaja Vanhanen esitti demarioppositiolle aivan selkeän kysymyksen, johon Lindtman vastasi, mutta siitä ei ottanut mitään selvää. Kysyn vielä uudestaan: oletteko te sitä mieltä, että tämä tuottavuushyppy pitää tehdä, ja jos olette, niin millä tavalla se tuottavuushyppy pitää tehdä?

15.54 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Lindtman täällä kertoi, että meillä on selkeitä vaihtoehtoja siitä. Hallituspuolueet tulevat kyllä saamaan sähköpostia tänään.

Mutta, arvoisa puhemies, minä olen hieman hämmentynyt tästä keskustelusta, kun kuuntelee tätä. Minusta tuntuu, että koko viime kauden perussuomalainen eduskuntaryhmä on kadonnut täältä salista, nimittäin niin paljon ovat puheet muuttuneet. Mutta koska minä muistan ne puheet, niin minä täällä vielä tänään kertaalleen kävin läpi, löytyisikö täältä edes joku toimi, millä hyväosaiset osallistuisivat näihin talkoisiin. On hyvin hämmäntävää, mutta valitettavasti sitä toimea ei löydy.

Erityisesti perussuomalaisten Timo Soinille toteaisin niin, että tämä on eräänlainen maailmanennätys, että hän onnistui tekemään hallitusohjelman, joka on täysin päinvastainen niiden lupausten kanssa, joita hän Tammelan torilla kansalle kertoi. Nyt tinkii tavallinen kansa, tinkii eläkkeensaaja, (Eduskunnasta: Takuueläkkeisiin tuli nousu!) tinkii työtön, tinkii lapsiperhe mutta vuorineuvos ei tingi.

Täällä syvästi arvostamani edustaja Kääriäinen muun muassa käytti puheenvuoron siitä, voisiko hallitus vielä harkita uudestaan näitä veronkevennysten oikeudenmukaisuuksia. Eivätkö rikkaat voisi osallistua lamatalkoisiin kiristyvän verotuksen myötä? (Puhemies: Aika!) Eikö kaikkein suurituloisimmilla ole tähän varaa? Kysyisin ministeri Soinilta, jos hän olisi salissa, hänkö tämän estää. Onko perussuomalaisen (Puhemies: Aika!) porvarihallituksen uusi motto "kyllä kansa tinkii"?

15.56 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Täytyy todeta nyt ensi alkuun niihin puheenvuoroihin liittyen, jotka täällä on hyvässä hengessä tehty tästä, olem-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

meko samassa veneessä enää yhteiskunnassa: Totta kai olemme, siitä ei ole minkäänlaista halua luopua. Se ei tarkoita sitä, että samassa veneessä kaikki tehtävistä riippumatta kapteenista soutajaan saavat samaa palkkaa vaan että jokaiselle on olemassa veneessä hyödyllinen paikka ja tehtävä ja mahdollisuuksia edetä. Meidän on ennen kaikkea huolehdittava, ettei yhteinen vene uppoa, niin kuin nyt on ollut uhkana.

Siinä suhteessa olen hämmästynyt, kuinka vahvaa kritiikkiä yhteiskuntasopimus jatkuvasti saa täällä huoneessa. Ei työn tuottavuuden lisääntyminen ole työmiehelle vahinko, vaan se on keskeinen keino säilyttää hänen työpaikkansa. Täällä pohditaan ja murehditaan, mitä työmies tästä uudistuksesta ajattelee, mutta eikö kukaan mieti, mitä työmies ajattelee siitä, jos hän menettää työnsä? (Outi Alanko-Kahiluoto: Entäs työnainen?) Se on mielestäni suurempi huoli. Kilpailukyky on kaikkien etu, koska ilman sitä ei ole työtä eikä kasvua ja tie kohti konkurssia jatkuisi ilman työtä ja kasvua. Sen tien päässä taas odottavat eurokriisimaiden kaltaiset leikkaukset. (Puhemies: Aika!)

Mitä tulee tähän viimeisimpään puheenvuoroon, niin me olemme hyvin, hyvin tarkkaan miettineet tätä leikkauslistan sekä veropolitiikan tasapainoisuutta, niin paljon kuin se vain näillä reunaehdoilla on mahdollista. Työtulovähennys kohdistuu pieni- ja keskituloisiin, (Puhemies: Aika!) miinus 450 miljoonaa, solidaarisuusvero jatkuu, (Puhemies koputtaa) ja voitte itse lukea lisää.

15.57 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Te, arvoisa pääministeri, totesitte vähän aikaa sitten tässä salissa, että on vain vähän toimia tässä salissa tehtävissä kilpailukyvyyn parantamiseksi. Jäin tuota itsekin vielä pohtimaan, ja ymmärrän hyvin näkökulmanne siksi, että te kiellätte täällä menosopeutuksen ja veroilla yhteisen vastuun kantamisen, mutta samalla kertaa te tosiasiaassa teette mahdottomaksi kilpailukyvyyn tavoittelemisen, koska te leikkaatte niin paljon koulutuksesta — toisin kuin tässä kauniissa ja hymyilevässä kuvassa vielä ennen vaaleja lupasitte: "Koulutuksesta ei leikata." Siltä osin, jos verosopeutus olisi ollut käytössä, myöskään koulutukseen kohdistuvat säästöt eivät olisi olleet niin suuria. Se tarkoittaa nyt sitä, että te leikkaatte koulutuksesta eli te leikkaatte Suomen kilpailukyvyistä. Osaaminen on ollut tämän maan paras lääke kilpailukyvyyn parantamiseksi, ja siitä te olette nyt valmiita tinkimään. Siksi tässä salissa ihmiset eivät ymmärrä, miksi me tavoittelemme toisaalta osaamistason nostoa, jos kerran kaikilla koulutusaloilla te tosiasiaassa laskette koulutustasoa. Tätä ei moni suomalainen ymmärrä, (Puhemies: Aika!) koska me leikkaamme kilpailukyvyistä. Ovatko nämä, Soini, siis niitä oikeita (Puhemies koputtaa) mutta vaikeita päätöksiä?

15.59 Tuomo Puumala kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Tässä useampi edustaja, viimeksi edustaja Krista Kiuru, on aivan perustellusti puhunut koulutuksesta ja siihen kohdistuvista leikkauksista. Muutenkin tuo tosiasioiden tunnustaminen on jonkinlainen viisauden alku. Ennen kuin aivan päästämme hurskastelua valloilleen, niin ehkä nämä numerot on syytä käydä vielä läpi. Viime vaalikaudella koulutuksesta leikattiin 1 309 miljoonaa euroa, siis 1,3 miljardia (Krista Kiuru: Mutta ei koulutustasoa laskemalla!) — siis 1,3 miljardia. Tämä hallitus leikkaa 541 miljoonaa plus indeksit päälle. Se on noin puolet vähemmän, mutta olen aivan samaa mieltä teidän kanssanne, että vieläkin se on paljon. Moni noista asioista on sieltä edellisen hallituksen vatulointikorista, kuten tuo toisen asteen uudistus, joka tullaan viemään aivan järkevällä tavalla eteenpäin. (Naurua) Siellä ei ole pakkohakua, jonka kaadoimme tuolla välikysymyksellä. Olen siihen edelleenkin erit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

täin tyytyväinen: sitä ei tulla viemään eteenpäin. Mutta rahoitusjärjestelmää uudistetaan, ja se on kaikin puolin perusteltua. Subjektiiivinen päivähoito-oikeus oli esillä jo viime vaalikaudella, (Puhemies koputtaa) samaten ammatillisen koulutuksen tuo 40 miljoonaa euroa, se poistettiin jo teknisistä kehyksistä. (Puhemies: Aika!)

16.00 Ozan Yanar vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näin hurjien leikkausten jälkeen perussuomalaisten on turha kutsua itseään tavallisten kansalaisten ja pienen ihmisen puolueeksi. Se, että te katsotte vierestä, kun heikennetään heikko-osaisten tilannetta, on hurjaa. Ministeriauton takapenkki maistuu ministeri Soinille ja kumppaneilleen. Periaatteista viis, takinkäntö on hurjaa. Ja pakko nyt sanoa, että miten te kehtaatte, kyllähän siellä hymyillen kehtaatte. Tällaista sanojen ja tekojen ristiriitaa ei ole vähään aikaan nähty. Tässä puhutaan siitä, että vienti ei vedä, mutta samalla ollaan valmiita leikkaamaan koulutuksesta ja tutkimuksesta. Eli kysyn: millä me saamme niitä nokioita, joilla kilpailaan maailmanmarkkinoilla?

Toinen juttu on se, että tässä hoetaan vieläkin, että kaikkiin tulee sattumaan, vaikka VM on eilen tekemässään selvityksessä osoittanut, että näin ei ole. Perusoikeistohallitus on tehnyt käsittämättömän hallitusohjelman, ja ihmiset ovat peloissaan. Kyllä tässä tehdään sitä sinulta minulle -politiikkaa, valitettavasti.

16.02 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä täytyy sanoa, että minä olen pöyristynyt siitä, että me emme puhu vain siitä, että uudistamme koulutusta. Te totesitte, pääministeri, että te mieluummin kannatatte juustohöyläysten sijaan uudistuksia. Nyt nämä teidän kauniisti kehumanne uudistukset ovat osoittautuneetkin juustohöyläämiseksi ja pahimmaksi laatuaan, koska te myönnätte, että osaamistasoa voidaan laskea kaikilla koulutusasteilla.

Minusta tämä on todella iso juttu, että me täällä hyväksyisimme sen, että varhaiskasvatuksesta on varaa tehdä sellaista kasvatusta, johon eivät osallistu kaikki lapset enää jatkossa, tai sen, että me laskemme maisteritasoa kandidatasoon tässä yhteiskunnassa. Ne ovat niin isoja arvovalintoja, että olette omalla toiminnallanne osoittaneet sen, että kahtiajako syvenee. Te ette sitoutuneet peruskoulun yhteisesti, parlamentaarisesti tehtyyn uudistustyöhön vaan olette leikanneet kaikki peruskoulun kehittämisrahat, kaikki tasa-arvoa tukevat elementit pois peruskoulusta, toisin kuin yhdessä parlamentaarisesti sovittiin. Minusta se on todella iso ja huono osoitus (Puhemies koputtaa) siitä, että ei olla perillä siitä, mitä tässä yhteiskunnassa tosiasiassa tapahtuu. (Puhemies: Aika!)

16.03 Tuomo Puumala kesk (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Tässähän eivät vielä nuo panostukset ole keskustelussa. Nythän hallitus aikoo tehdä muun muassa peruskouluun erittäin mittavia panostuksia, siis jopa historiallisen merkittäviä. En sano tätä sillä, että se jotenkin poistaisi tätä leikkaustuskaa, jota kaikki kyllä koemme.

Sen lisäksi täällä oli esillä tämä yhteisötakuun kysymys. Myös siihen on suunnitteilla erittäin ison mittaluokan panostukset. Kun olemme havainneet, että nuorisotakuu ei toimi, tilalle pitää tehdä parempi, kohdistetumpi järjestelmä, joka aidosti tukee ja auttaa suomalaista nuorisoa.

Täällä on myös paljon rakenteellisia uudistuksia. Muun muassa edustaja Nylander kysyi sitä, miten tuo toisen asteen uudistus on tarkoitus viedä eteenpäin. Se on hyvä kysymys. Sitä emme ole koskaan vastustaneet vaan aina kannattaneet, että kannustettaisiin op-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

pilaitoksia saamaan nuoret ulos sieltä ammatillisesta koulutuksesta ja myös rahoitus maksettaisiin sen mukaan — siis että ei makseta nuppiluvun mukaan vaan sen mukaan, että sieltä koulusta valmistutaan. Ja tuloksellisuusrahan osuutta voidaan nostaa, että se voidaan viedä nopeammin eteenpäin. (Puhemies koputtaa) Se oli hyvä osa tätä esitystä, (Välihuuto) ja se tulee menemään eteenpäin. (Puhemies: Aika!)

16.04 Joakim Strand r (vastauspuheenvuoro): Värderade herr talman! Maamme taloutta ei käännetä kestäväälle kasvu-uralle minkä tahansa yrittämisen tai työn tekemisen kautta. On hyvä, mutta ei missään tapauksessa riitä, että rakennamme toisillemme asuntoja tai pilkomme naapurille puita. Toivon vilpittömästi, että ministerit ymmärtävät korkean teollisen jalostusarvon sekä kasvaville markkinoille suuntautuvan viennin merkityksen ja potentiaalin maamme hyvinvoinnin rakentamisessa ja että muistamme, että meillä on edelleen useita todellisia helmiä Suomenmaassa, eri puolilla maata. Jos esimerkiksi Vaasassa sijaitsevan Pohjois-Euroopan johtavan energia- ja cleantech-keskittymän veturit, jotka tuovat Suomeen miljardeja ja työllistävät kymmeniätuhansia omassa ekosysteemissään, päättävät lähteä Vaasasta tai Helsingistä, on seuraava osoite Kiina, Intia tai Brasilia, ei mikään muu Suomen kaupunki. Paikallisesti teemme tiivistä yhteistyötä korkeakoulujen ja elinkeinoelämän kanssa. Miten hallitus ja valtiovalta aikovat olla konkreettisesti mukana näiden teollisuutemme helmien (Puhemies koputtaa) toimintaedellytysten turvaamisessa? Toivon syvällisempää pohdintaa kuin mitä hallitusohjelmaperissa on. — Kiitos.

16.05 Mikko Alatalo kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastauksena edustaja Lindtmanille siitä, että infraan ei satsata: Yksi parhaista asioista tässä hallitusohjelmassa on, että tiestön korjausvelan vähentämiseen laitetaan 600 miljoonaa euroa. Jos ei tämä työllistä, niin mikä sitten työllistää? Nimenomaan tärkeä asia on myös se, että saisimme uusia liikennehankkeita rahoitettua. Kysyisinkin pääministeriltä ja ministereiltä: miten me saamme? Ehkä liikenneministeri Berner voisi vastata myös siihen, missä vaiheessa lähdetään tätä väylärahastoa rakentamaan, että saamme tätäkin kautta työtä kansalle. Kansa äänesti vaaleissa sen puolesta, että myös maakuntiin saadaan tiehankkeita.

Toinen asia on tietysti biotalous, joka tuo meille työtä todellakin voimakkaasti. Äänekosken tehdas muun muassa käyttää niin paljon puuta, että 100 000 pöllikuormaa vuodessa sinne viedään myös Pohjois-Pirkanmaalta, se mukaan lukien.

Mutta kysyisin myös tästä pienyrittäjien asiasta pääministeriltä. Myös ne ovat tärkeitä työllistäjiä. (Puhemies koputtaa) Nyt myös liikkeen- ja ammatinharjoittajat pääsevät tähän yrittäjävähennyksen piiriin, eivät pelkästään osakeyhtiöt. Tämä...

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt alkaisi aika olla täynnä.

...on hyvä asia. Jos voitte sitäkin vielä selittää.

16.07 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Puumala yritti tuoda esille, että hallituksen suuret säästöt koulutuksesta eivät olisikaan niin ongelmallisia. Mutta haluan sanoa, että kaikkien puolueiden yhteinen tilannekuva käsittääkseni oli se, että viime hallitus teetti todella suuria leikkauksia koko koulutusjärjestelmään ja monet meistä, minä mukaan lukien, kokivat, että se oli jo liikaa ja että enää ei saa leikata koulutuksesta, ja jos tehdään rakenteiden uudistamista, niin sieltä tulevat säästöt ohjataan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

koulutuksen laadun parantamiseen. Digitalisaatiokin maksaa, sanovat kaikki opettajat, jotka asian kanssa ovat tekemisissä, koska tarvitaan lisää opettajien täydennyskoulutusta, tarvitaan uusia opetusmenetelmiä ja laitteita, jotka maksavat. Sitten kuitenkin jatkossakin tarvitaan niitä opettajia ihan yhtä lailla, jotta me voimme taata tasa-arvoisen koulutuksen kaikille.

Hallituksen leikkaukset päiväkodeissa ja peruskouluissa sekä toisella asteella vaarantavat juuri koulutuksen tasa-arvoa. Kun siihen lasketaan päälle myös opintotuen heikentäminen ja lainapainotteisuus, tässä on se iso uhka, että nuorten koulutuksesta tehdään semmoiseen umpiperään johtava järjestelmä, jossa ei ole mahdollisuutta jatkokouluttaa itseään, (Puhemies koputtaa) ei ole mahdollisuutta elinikäiseen oppimiseen ja koulutustaso laskee. Se on meidän kilpailukyvyllä suuri miinus ja ihmisten vapaudelle.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Kolme puheenvuoroa vielä, ja sen jälkeen täällä on kaksi ministeriä, jotka mieluusti vastaavat. Tässä vaiheessa, siis seuraavana, edustaja Jalonen.

16.08 **Ari Jalonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Odotan todellakin opposition vaihtoehtobudjetteja ja niihin liittyviä sopeutuslistoja, sopeutuslistoja, joista ilmenee yhtä hyvä kokonaisuus kuin hallituksen ohjelmassa on. Täällä vaihtoehtobudjetteihin ollaan aikaisemmin oppositiossa suhtauduttu erittäin vakavasti ja ne on tehty huolella. Me olemme esimerkiksi tehneet siihen aikaisemmin Wahlroos-veron, mitä nyt edustaja Urpilainen kehui, että se on edellisen hallituksen hyvä työ. Olen tyytyväinen, että se myös pysyy tässä tämän hallituksen esityksessä, ohjelmassa.

Miten oppositio aikoo pitää tämän kokonaisuuden kasassa niin, ettei kokonaisveroaste nouse eikä talouskasvu esty? Muistutetaan vielä, että hallitustunnustelupaperissa (Puhemies koputtaa) lähes kaikki puolueet allekirjoittivat sen.

16.09 **Mikaela Nylander r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Puumala puhui ihan asiaa, mutta hän puhui väärästä asiasta. Nimittäin hän puhui siitä, että sisältöä pitää uudistaa toisella asteella ja rahoitusta pitää uudistaa. Olen täsmälleen samaa mieltä, mutta minun kysymykseni liittyi rakenteellisiin uudistuksiin. Tässä liitteessä, hallitusohjelman liitteessä, todetaan, että rakenteelliset uudistukset viedään läpi, ja nyt kun te olette selkeästi viestittäneet, että luovutaan kriteereistä, luovutaan lupajärjestelmästä, niin kysymykseni kuuluu: miten aiotte viedä näitä rakenteellisia uudistuksia eteenpäin? Ja nämä, rahoitus ja sisältö, eivät ole vastauksia tähän minun esittämäni kysymykseen. Koko Suomi odottaa nyt näitä vastauksia, mitä tapahtuu rakenteille.

Ja sitten toinen asia vielä: Puhutaan varhaiskasvatuksesta. Se ei ole varhaiskasvatusta ja visioita siitä, että siirretään osa lapsista kerhotoimintaan esiopetuksen jälkeen. Se ei voi olla kunnianhimoista varhaiskasvatusta. Missä viipyy (Puhemies: Aika!) varhaiskasvatustalaki kakkonen?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja aika reilunpuoleisesti... (Mikaela Nylander: Joo, anteeksi!) — Edustaja Paloniemi ja sen jälkeen kaksi ministeripuheenvuoroa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

16.11 **Aila Paloniemi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oppositio ja erityisesti kansanedustaja Gustafsson tuossa arvostelivat kovasti hallitusta petetyistä lupauksista, ja vaikka taakse ei saisi katsoakaan, sen minä tiedän, minun on pakko muistuttaa ammattikorkeakoulukenttää erittäin hyvin tuntevana, että ministeri Gustafssonin aikana leikkattiin todella rajusti, kaikkein rajuimmin, ammattikorkeakoulujen rahoituksesta, (Välihuutoja) ja kun ne olivat henkitoreissaan, hänen puoleensa käännettiin ja hän lupasi pyhästi ammattikorkeakouluväen läsnä ollessa, että nyt leikkaukset loppuvat ja sitten indeksiä ei jäädytetä, mutta kävi aivan täysin päinvastoin. (Välihuutoja) Eli minusta kannattaisi kuitenkin katsoa vähän peiliin ja miettiä, mitä on tehty viime kaudella. Ja sitten kaiken lisäksi te sumeilematta ja aivan sattumanvaraisesti leikkasitte aloituspaikkoja ammattikorkeakouluista kuuntelematta niitä lainkaan. Että ihan tuubiin ei mennyt kyllä viime kaudella esimerkiksi ammattikorkeakoulu-uudistus. (Välihuutoja)

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Annetaan tässä vaiheessa vielä edustaja Gustafssonille puheenvuoro, ja sen jälkeen on ministeri Soini.

16.12 **Jukka Gustafsson sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! — Niin raskasta kuin se olikin, kaksi vuotta opetusministerinä, niin olen saanut siitä työstä erittäin paljon hyvää palautetta, erityisesti koskien ammattikorkeakoulujen asioitten hoitoa. Kun silloin hallitusohjelmassa sovittiin, että noin 2 000 aloituspaikkaa vähennetään — osin tämän ikään kuin nuorten määrän vähenemisen johdosta ja osin sen takia, että me koulutimme vuosittain 700—800 viestintä-, kulttuuri- ja tiedottajaopiskelijaa työttömäksi — niin hoidin sitä asiaa erittäin räätälöidysti niin, että ammattikorkeakoulut itsenäisesti päättivät noin 1 000 opiskelupaikan siirtämisestä linjalta A linjalle B.

Mitä sitten tähän ammattikorkeakoulujen kokonaissäästöön tulee, (Puhemies koputtaa) se oli minustakin kohtuuttoman suuri, mutta se tehtiin hallituksessa yhteisin päätöksin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Seuraavana puheenvuoro ministeri Soinille, 2 minuuttia, ja häntä seuraa ministeri Stubb, niin ikään 2 minuuttia.

16.13 **Ulkoasiainministeri Timo Soini:** Arvoisa herra puhemies! Meillä ei ole työvoimapula, meillä on työnantajapula. Meillä on pula niistä ihmisistä, niistä yrittäjistä, jotka voivat tarjota työtä. Tämä hallitus on lähtenyt voimakkaasti siihen, että pieniin ja keskisuiuriin yrityksiin syntyisi työpaikkoja, kannustettaisiin riskinottoon, saataisiin Suomi nousuun. Ja tämä on yhtä lailla yrittäjän ja työntekijän etu.

Miten tämä hallitus kannustaa työntekijöitä? Kohdistamalla heihin suurimmat verohuojennukset, nimenomaan pieni- ja keskituloisiin työntekijöihin. Hallitus siis kannustaa heitä. Lienee itsestään selvää, että kaikki me haluamme sitä, että työllisyysaste paranee. Siihen on tehtävä keinoja, jotta näin käy. (Eva Biaudet: Myös naisten!) — Aivan oikein, edustaja Biaudet: naisia myös työelämään. Kannatan lämpimästi. Mutta en kannata pakkojakoa kotihoidon tuelle. Ja täytyy sanoa, että sen, mitä viime hallitus yritti, tämä hallitus torjui ja lähti sille tielle, että yhteiskunta ei määrää perhettä vaan perheessä määräävät vanhemmat, ja se on aivan oikea tapa. (Välihuutoja)

Aivan lopuksi haluan sanoa, kun vasemmistoliitto puhuu velkaelvyttämisestä: koska te velkaelvytätte teidän omaa puoluettaanne tai siirrytte siellä kuuden tunnin työpäiviin, kun te täällä ihan toista mesoatte? Lupaen, että ajan rajusti puoluetukiaisten leikkauksia myös tu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

leviin budjetteihin, jotta se valtiosihteerien vähentäminen, erityisavustajien vähentäminen ja puoluetuen vähentäminen varmasti etenee.

16.15 Valtiovarainministeri Alexander Stubb: Arvoisa puhemies! Nostaisin esitetyistä kysymyksistä kolme pöydälle. Ensimmäinen liittyy edustaja Haglundin kysymykseen puolustusministeriön ja Puolustusvoimien lisämäärärahoista: siitä, olimmeko tietoisia päätöksistä. Totta kai olimme tietoisia ja varmasti entinen puolustusministeri myös. Eli me seuraamme parlamentaarisen selvitysryhmän loppuraporttia, ja vuosille 2016, -17, -18, -19 ja -20 ne määrärahat ovat 45, 69, 92, 110 ja 130 miljoonaa. Kuten edustaja Haglund tietää, niin toimintamenosäästöjä ei ole vielä jyvitetty ministeriöiden välille, eli kyllä me pidämme kiinni tästä parlamentaarisen ryhmän rahoitusehdotuksesta, ja Puolustusvoimien toiminta turvataan.

Toinen kysymys, johonka en ehkä vastannut tuossa aikaisemmassa kysymysrypäskeskustelussa, liittyy harmaaseen talouteen — olisikohan ollut edustaja Hassi ja muutamat muut, jotka sen nostivat esille. Siihen olemme verotuottojen lisäämisessä satsanneet. Toivottavasti saamme 150 miljoonaa, jossa tiivistetään yritysveropohjaa, torjutaan harmaata taloutta aktiivisesti kansainvälinen toimintaympäristö ja Suomen kilpailukyky huomioiden, tavoitteena 150 miljoonan euron verotuottojen lisäys.

Viimeinen kysymys liittyy tähän oikeudenmukaisuuskokonaisuuteen veropoliittisin toimin. Kyllä tässäkin voi varmasti osittain rakentaa vastakkainasettelua, mutta pyrkisin sitä omalta osaltani välttämään. Ehkä vastauksena on se, että me annamme noin 450 miljoonan työtulovähennyksen. (Harry Wallin: Mitä sillä tekee työtön tai eläkeläinen?) Itse asiassa se toimii sillä tavalla, että työtulovähennyksen vaikutus lievenee ja loppuu tietyllä tulotasolla, joten tämä verokevennys kohdistuu automaattisesti pienille ja keskituloisille. Kun toivottavasti saamme aikaan yhteiskuntasopimuksen, niin silloin myös ansiotulovero tulee laskemaan kautta laitain, ja tämä keskittyy toivon mukaan myös pieni- ja keskituloisiin.

Ja viimeinen huomio: solidaarisuusvero jatkuu vaalikauden loppuun saakka, vaikutus 65 miljoonaa euroa.

16.18 Carl Haglund r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää valtiovarainministeriä vastauksista. Nyt on kyllä todettava, että teidän vastauksenne ja ministeri Niinistön vastaus olivat täysin erilaisia, niin että, herra pääministeri, mikä on nyt sitten se oikea tieto? Tämä asia ei nyt oikein parantunut.

Sinänsä pidän ministeri Stubbin lausuntoa hyvänä, mutta tosiasia on, että minun käsitykseni on hieman erilainen, ja nähtävästi myös puolustusministerin käsitys on hieman erilainen. Tässä on teillä nyt speksit yhtä sekaisin kuin ministeri Lindströmin lausunnossa viikonloppuna, että ensiksi ollaan yhtä mieltä ja sitten ollaan toista mieltä ja tulee kahta eri linjaa sieltä hallituksen aitiosta, niin että, pääministeri, nyt pitää saada nämä asiat kuntoon. Nämä ovat isoja asioita, ja puolustuksen määrärahat eivät ole mikään pieni, vähäpätöinen asia, ja teiltä tulee kahta eri viestiä tämän saman keskustelun aikana sieltä teidän pöntöstänne. Että jos te kykenisitte nyt saamaan sen linjan kuriin, se olisi hyvä.

Pidän hyvänä, jos te ette ole vielä jyvittäneet niitä kustannuksia Puolustusvoimille, joten pidän tätä ministeri Stubbin lausuntoa lupauksena, ja pannaan se korvan taakse.

16.19 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pääministeri Sipilä mielestäni puhui hyvin ensimmäisessä puheenvuorossaan siitä, että kokonais-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

veroaste ei nouse. Mielestäni tämä on hyvä signaali suomalaisille yrittäjille ja yrityksille, koska halusimme tai emme, olemme globaalissa verokilpailussa mukana. Tälläkin hetkellä lähes 30 000 suomalaistaustaista yritystä toimii Virossa. Virolaiset ovat itse asiassa linjanneet, että e-asukasjärjestelmän tavoite on, että he saisivat vuoteen 2025 mennessä 10 miljoonaa uutta kansalaista, mikä varmasti tarkoittaisi myös sitä, että suomalaisia yrityksiä siirtyisi sinne.

Haluaisinkin oikeastaan kysyä tästä. Hallitusohjelmassa kyllä linjataan, että yhteisövero pidetään kilpailukykyisenä, mutta onko meillä mitään muita verotyökaluja meidän pakissamme, jos kilpailu verotuksellisesti kiristyy? Ja kuten edustaja Strand sanoi, on mahdollista, että tulevaisuudessakin suomalaisia yrityksiä siirtyy muun muassa Viroon.

16.20 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun täällä on tivattu, nyt jo, oppositiolta varjobudjettia, siis ennen kuin me olemme nähneet edes yhtä budjettiesitystä hallitukselta, niin ymmärrän (Välihuuto) — paitsi Jalonen, Vanhanen, ministeri Rehn, Satonen ja niin edespäin — että tämän uuden hallituksen alku on ollut tässä hie-man horjahteleva. (Välihuutoja) Kyllä me tietysti kaikin voimin täältä oppositiosta olemme, jos te tulette järkeville linjoille, valmiita tukemaan, mutta ehkä voi olla liikaa se, että ensin oppositio tekee varjobudjetin, jotta hallitus voi ottaa siitä mallia.

Ensinnäkin totean tästä tuottavuusloikasta, että totta kai me kaikki kannatamme tuottavuuden parantamista. Mutta kuten Etlan johtaja Maliranta on todennut, hallituksen päätökset vievät täysin toiseen suuntaan. Nämä liikennehankkeet, jotka, edustaja Alatalo, täällä leikataan, vähentävät työllisyyttä. Kysyn vielä kerran pääministeriltä: oletteko valmiita luopumaan kiristyspaketista?

16.21 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lindtman, puheenjohtaja Vanhanen kysyi suoraan, mikä on SDP:n sopeutustarpeen mittakaava, mutta sitä vastausta ei tullut. Edustaja Lindtman, te kerroitte, että te lähetätte keskustan puoluetoimistoon vanhan vaaliohjelman, jota äänestäjätäkään eivät ostaneet. Ei sitä ohjelmaa tarvita, tarvitaan konkreettinen esitys. (Välihuutoja)

Mitä tulee sitten tähän yhteiskuntasopimuskeskusteluun, niin on aivan kohtuutonta, (Puhemies koputtaa) että kun pääministeri kuvasi hyvin rauhallisella ja perusteellisella tavalla, mistä tässä on kokonaisuutena kysymys, aikoi pistää siinä itsensä täysin likoon, niin täällä vasemmistoliitto on lakkoasennossa jo ennen kuin nämä neuvottelut on käyty. Kyllä nyt tarvitaan yhteen hiileen puhaltamista ja kaikkia toimia, joilla me saamme kolmen kokonaisuuden — sopeuttamistoimet, uudistustoimet sekä kilpailukykyä parantavat toimet — käyttöön. Ja kun oppositiolta tulee hyviä esityksiä, niin kyllä niitä varmasti hallitus ottaa pöytään. Meillä on nyt poikkeuksellisen yhteistyökykyinen pääministeri tällä hetkellä.

16.22 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totean vielä kerran, että meidän talouslinjastamme löytyy 3+1-malli ja — toisin kuin teidän vaaliohjelmanne — se on edelleen voimassa. Tässä taisi käydä niin, että vaaleissa kansa osti keskustan vaaliohjelman. Kysyn, missä se nyt on. (Heinäluoma: Tuli kokoomuksen ohjelma!) — Tuli kokoomuksen ohjelma. — Vieläkö se jostain löytyy? Näyttää siltä, kuten edustaja Gustafsson sanoi, että tässä on todella maailmanennätystalkoot menossa, takkia käännetään.

Mutta palataanpa vielä vaikka tähän työllisyyteen. Pyydettiin puhumaan suurista linjoista. Tämä tavoite nostaa työllisyysaste 72 prosenttiin on aivan oikea. Mutta miten siihen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

päästään, kun te leikkaatte työllisyysmäärärahoja viidenneksen, viivaatte yli työllisyyttä ja elinkeinoelämää tukevat hankkeet, leikkaatte tutkimuksesta ja tuotekehityksestä? Jopa Vesa Vihriälä on todennut, että nämä leikkaukset, jotka teette tällä aikataululla, ovat liian rajuja, ne leikkaavat kasvua. Ja kun tähän päälle vielä laittaa elinkeinoelämän hätähuudon (Puhemies koputtaa) tästä tutkimusrahojen leikkaamisesta...

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt on aika täynnä!

...miten näihin tavoitteisiin päästään?

16.23 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen opposition kanssa samaa mieltä, että hallitusohjelman leikkaukset ovat kamalia, ne tekevät kipeää. Mutta vielä kamalampaa ja vastuuttomampaa olisi se, että ei säästöjä tehtäisi, meillä ei ole varaa jättää tekemättä. Ja tässä voisi sanoa erityisesti oppositiojohtaja Rinteelle, että minkä taakseen jättää, sen edestään löytää.

Edustaja Lindtman, ei täällä ihan varjobudjettia olla penätty, mutta ollaan kysytty opposition kantaa tähän strategiseen hallitusohjelmaan, mitä olette tästä mieltä, annatko näille strategisille valinnoille tukenne. Täällä edustaja Urpilainen jo vähän tapaili ja sanoi, että oikeansuuntaisia toimia tehdään, mutta edustaja Rinne, oppositiojohtaja Rinne, ei ole sanonut tästä vielä sanaakaan. Oletteko samaa mieltä Urpilaisen kanssa? Mikä on SDP:n, pääoppositiopuolueen, linja, ja tuetteko yhteiskuntasopimusta? Rinne puheessaan sitä ikään kuin tuki, mutta ryhmän puheenjohtaja Lindtman sitten veti ruksit yli. Mikä on SDP:n... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

16.24 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Niin, miten työllisyystavoitteeseen päästään? Vastaan lyhyesti: kilpailukyvyllä, luomalla yksityissektorin työpaikkoja, purkamalla siis byrokratiaa, tekemällä johdonmukaista teollisuuspolitiikkaa, huolehtimalla teollisista työpaikoista ja huolehtimalla yrittäjän mahdollisuuksista pärjätä ja päästä alkuun tässä maassa. Siitä ei huolehdi tempputyöllistämällä, ei kurssituksilla eikä näillä muilla, jo moneen kertaan tyhjiksi havaituilla keinoilla. (Jukka Gustafsson: Ihanko ne tyhjiä vaan on kaikki? Voi jestas sentään!)

16.25 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä keskustelusta voisi hyvin kysyä, mikä on äänestäjän kuluttajansuoja. Se on äärimmäisen mielenkiintoinen asia.

Mutta, puhemies, oikeastaan pyysin puheenvuoron sen takia, että minuakin huolestuttaa sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon resurssit ja se, miten ne on huomioitu nyt tässä tulevassa hallitusohjelmassa. Niin kuin tässä on tuotu esille, sisäiselle turvallisuudelle on tulossa 50 miljoonaa euroa lisää ja oikeudenhoidolta ollaan leikkaamassa jopa 40 miljoonaa euroa, jos on uskomisen siihen, mitä tässä yhdessä liitteessä lukee. Sen lisäksi ollaan ilmeisesti ajattelemassa, että siirretään oikeusjutut poliisiautojen takapenkille käsiteltäviksi ja poliisien suunnalta sillä tavalla kuin tässä lukee: "Poliisi kirjoittaa rangaistusmääräyksen, jonka syyttäjää vahvistaa" ja "Alioikeuksista siirretään summaariseen menettelyyn rikosasiat, joista voi seurata sakkoa tai vankeutta enintään kaksi vuotta". Onko näin, ja mihiin nämä arviot perustuvat?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

16.26 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On pakko pääministeri Sipilän kanssa olla eri mieltä siitä, onko tämä kiristystä taikka uhkailua. Kyllä niistä painotuksista, joita tässä on, täytyy sanoa, että tuolla ay-liikkeen puolella näin työntekijöiden edustajana, tuntuu siltä, että on tietty vaihtoehto, esimerkiksi paikallisen sopimisen laajentaminen niin, että se koskettaa sellaista järjestäytymätöntä työnantajakenttää, joka ei ole sopimassa alan työehdoista. Mutta joka tapauksessa sen paikallisen työehtosopimuksen noudattaminen on erityisen tärkeä ja pyhä asia, ja pidetään siitä kolmikantaisuudesta kiinni. Kysynkin, onko niin, että yleissitovaa työehtosopimusta ei murskata sillä, että lähdetään uudistamaan rakenteita.

Samalla voi sanoa, että 100 tunnin työajan lisääminen tuo lisää työttömyyttä tähän maahan. Se ei työllistä ketään, vaan enemmänkin vain joudutaan vielä enemmän tekemään. Joten täytyy sanoa, (Puhemies koputtaa) että tämän hallituksen työelämäntuntemus ja puheet ovat enemmänkin niin kuin tuota hevon sontaa, mutta täytyy sanoa, että hallitus on johdonmukainen, koska hallitus ohjelmassaan on sitoutunut myös polttamaan sitä.

16.28 Harri Jaskari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Toivoisin kyllä myöskin opposition puolelta vähän enempi tällaista kehittämisnäkökulmaa. Se on ihan niin kuin pääministeri on sanonut, että voidaan saada vähemmälläkin parempaa ja laadukkaampaa tekemistä, jos aidosti aletaan miettimään, mitä uudella tavalla voitaisiin viedä eteenpäin.

Sitten meidän täytyy myöskin tunnistaa nämä faktat. Jos meillä on esimerkiksi 5 prosentin hintakilpailukykyongelma, niin vaikka me kuinka yritämme vääntää jollain muulla, me emme sitten juuri pärjää, jos emme hoida sitä kuntoon ja saa niitä aitoja työpaikkoja.

Sama tilanne on vaikka koulutuksessa. Te puhuitte siitä, että voisimme jopa vähemmälläkin saada enemmän liittyen tähän digitalisoitumiseen. Tällä hallituksella on hyvä strategia siinä, että se laittaa myöskin panostuksia, mikä voi johtaa säästöihin ja itse asiassa parempiin tuloksiin vaikka koulutuksessa, jos me aidosti mietimme yhdessä, miten tämä voidaan hoitaa.

Lopettakaa nyt yksipuolinen kritisointi, ja katsotaan kehittämisnäkökulma tähän asiaan. (Välihuutoja — Puhemies koputtaa) Miettikää kehittämisen kannalta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Tuppurainen, ja sen jälkeen kaksi ministeripuheenvuoroa, ministeri Lindroos ja ministeri Orpo.

16.29 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaaliohjelmasamme esitimme ne kehittämisajatuksat, joita meillä suomalaisesta yhteiskunnasta oli, ja kyllä, totta, ne ovat varsin erilaiset kuin perusporvarihallituksella tuntuu olevan.

Tähän koulutukseen ja tuottavuuteen ja niiden väliseen kytkeyn: Kaikki alkaa varhaiskasvatuksesta — mutta mitä te teette varhaiskasvatukselle? Te kasvatatte ryhmäkokoja, ja te rajaatte päivähoito-oikeutta. Työttömän lapsella ei enää ole sitä vastaavaa päivähoito-oikeutta kuin kaikilla muilla. Tämä on väärää politiikkaa. Samoin on se tietoinen valinta, minkä te teette koulutuspolitiikassa, että te laskette koulutustasoa, että te vähennätte maisterintutkintoja tilanteessa, jossa meillä on se vakava tilanne edessä, että koulutustaso muutenkin on laskussa. Juuri nyt pitäisi panostaa koulutustason nousuun, jotta me saisimme aikaan sen tuottavuusloikan, jota myös me, edustaja Satonen, täällä oppositiossa kannattamme ja tavoittelemme. Mutta tuottavuutta ei saavuteta koulutuksesta ja tutkimuksesta leik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

kaamalla eikä etenään työaikaa pidentämällä. Se lisää työpanosta mutta ei edistä tuottavuustavoitetta, ei äynän pätkeä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt ministeri Lindroos, yksi minuutti.

16.30 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Niin, arvoisa puhemies, ministeri Lindström! (Puhemies: Suokaa anteeksi!)

Edustaja Myllykoski, ei yleissitovuuden kimppuun olla hyökkäämässä. Itse asiassa, jos — ja toivottavasti — tämä paikallinen sopiminen kehittyy siihen suuntaan kuin hallitusneuvotteluissa oli yhteisymmärrys, se vahvistaa yleissitovuutta, ei heikennä sitä. Tämä on se tavoite, mikä hallituksella on.

Edustaja Gustafsson, tänne strategiseen hallitusohjelmaan on kirjattu oikeusprosessien nopeuttamista, joustavoittamista ja keskittymistä ydintehtäviin. Tarkoitus on nimenomaan se, että kevennetään näitä prosesseja. Täällä on muun muassa se, että lyhennetään tuomioistuinten käsittelyaikoja ja kehitetään korkeinta hallinto-oikeutta aidoksi ennakkoratkaisu-tuomioistuimeksi ja rajataan valitusoikeuksia huomioon ottaen perustuslaista ja ihmisoikeussopimuksista tulevat reunaehdot.

Edustaja Henriksson, te heititte tällaisen kuolemantuomioon liittyvän puheenvuoron. Minä en ole mikään pyöveli. En todellakaan rupea ajamaan mitään kuolemantuomiota, ja se sanottakoon nyt tässä kerta kaikkiaan selväksi.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Seuraavana ministeri Orpo, yksi minuutti.

16.31 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Henrikssonille: Se oli sisäministeriön ja oikeusministeriön hallinnonalaan liittyvä parlamentaarinen työryhmä, ja se päätyi siihen, että yhdessä näille aloille tarvitaan 75 miljoonaa ja 20 miljoonaa harmaan talouden kitkentään. Tämä harmaa talous -kysymys meidän täytyy hallituksen sisällä katsoa yhdessä valtiovarainministeriön kanssa ja pohtia resursointia ja toimenpiteitä.

Mitä tulee tähän nyt hallitusohjelmassa olevaan 50 miljoonan lisämäärärahaan oikeus- ja sisäministeriölle, niin se ei todellakaan ole 75 mutta se on kuitenkin 50 enemmän kuin moneen muuhun paikkaan, josta tällä hetkellä joudutaan leikkaamaan. Se haastaa hyvin voimakkaasti sekä sisäministeriön että oikeusministeriön. Meidän täytyy tehdä todella paljon töitä, jotta me pystymme turvaamaan hyvän sisäisen turvallisuuden tason. Erityisesti sisäministeriön puolella suurimmat haasteet ovat poliisin toiminnoissa ja rajalla, mutta me haemme (Puhemies koputtaa) kaikin keinoin resursseja, joilla me voimme hyvän oikeuden ja sisäisen turvallisuuden tason säilyttää.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Haavisto ja sen jälkeen pääministerillä 2 minuutin puheenvuoro.

16.33 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on ihmetelty ministeri Soinin salkkuvalintaa silloin tällöin. Minä en ihmettele lainkaan sitä. Itse asiassa pidän ulkoministerin tehtäviä näinä aikoina mahdollisesti maan kannalta kaikkein tärkeimpinä, kun ajattelemme Isisin nousua, Välimeren tilannetta, Ukrainan tilannetta. Kaik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

ki ne vaikuttavat suoraan myös meidän talouteemme, ja joudumme kansainvälisessä, aika myrskyvässä maastossa, ilmapiirissä, liikkumaan.

Minua huolestuttaa se, että hallitus on vähentänyt niitä resursseja, joilla sitten ulkoministeri tai koko kansakunta voi toimia. Meillä lisätään puolustusmäärärahoja mutta samaan aikaan leikataan kehitysyhteistyötä. Rauhanvälitysasioista ei ole selkeää mainintaa hallitusohjelmassa. Uskon, että niitä perinteisiä avuja, joita Suomella olisi kansainvälisen tilanteen rauhoittamiseen, pitäisi nyt mobilisoida liikkeelle entistä enemmän.

Kysynkin oikeastaan hallitukselta, miten tätä puolta on ajateltu hoitaa näiden leikattavien määrärahojen valossa. Pääministeri, totesitte hyvin, että 0,7 säilyy tavoitteena kehitysyhteistyössä, mutta on hyvin huolestuttavaa, että esimerkiksi kansalaisjärjestöille näytetään nyt tulevan hyvin suuria leikkauksia, ja osa on ollut tätä kansalaisjärjestötoimintaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pääministeri, 2 minuuttia, sitten muutama edustajapuheenvuoro ja sen jälkeen ministeri Grahn-Laasonen ja ministeri Berner ja sitten vielä hetki sen jälkeen keskustelua, ja sitten siirrymme normaaleihin puheenvuoroihin. — Pääministeri, olkaa hyvä.

16.34 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Neljä asiaa poimin:

Ensinnäkin sisäinen ja ulkoinen turvallisuus. Ne ovat ainoat plusmerkkiset rivit tuossa listassamme. Näihin tulee lisää rahaa, ja kaikilta muilta hallinnonaloilta lähtee pois. Tämä on valitettava lopputulos ja kokonaisuus.

Sitten yhteiskuntasopimus. Olenko valmis perumaan ajatuksen yhteiskuntasopimuksesta? En, en ole. Eli jos yhteiskuntasopimus ei toteudu, olemme päämme puhki koettaneet miettiä sitä, millä tämä kilpailukykyloikka sitten otetaan. Ja minusta on reilua kertoa etukäteen se, mitä toimia me joudumme sitten tekemään, ellei se tapahdu. Näin teimme myöskin tuossa tunnusteluvaiheessa, jossa erittäin hyvässä hengessä kävimme keskustelua. Silloin jo kerroin, että arvioni mukaan pari miljardia euroa vähemmän joudutaan leikkaamaan, jos päästään myönteiseen lopputulokseen. Käyn näitä keskusteluja — tällekin päivälle olen sopinut neljä puhelinkeskustelua tähän aiheeseen liittyen työmarkkinaosapuolten kanssa. Jatkan niitä keskusteluja.

Sitten kysyttiin harmaasta taloudesta. Valtiovarainministeri kertoikin tuossa, että 150 miljoonaa euroa on tarkoitus saada, erityisesti niistä eristä, jotka virtaavat yrityksistä Suomesta ulos. Ja jatkamme tätä työtä, minkä edellinen hallitus aloitti.

Sitten edustajat Alatalo ja Wallinheimo kysyivät yrittäjyyttä parantavista keinoista. On 5 prosentin yrittäjävähennys, sukupolvenvaihdoksia helpotetaan, tulolähdejako käy tarpeettomaksi, kotitalousvähennyksellä haetaan vauhtia kotitalouksien remontteihin, yhtiömuodon vaihtoa helpotetaan, luovutustappio muuttuu vähennyskelpoiseksi pääomatuloista, helpotetaan specialistien palkkaamista EU- ja Eta-alueen ulkopuolelta. Kaikki tämä tähtää siihen, että nimenomaan pk-yritykset, jotka ovat olleet niitä työllistäjiä, työllistäisivät myöskin jatkossa.

16.36 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on hallitus yrittänyt tuoda rakentavia vaihtoehtoja tähän keskusteluun, mutta oppositio haluaa ne tyrmätä ja ottaa tarkoituksenhakuisesti hyvin negatiivisen lähtökohdan tähän koko keskusteluun. Siinä mielessä ihmettelen, miten oppositio ei huomaa näitä hyviäkin esityksiä, mitä täällä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

on. Tämä hallitus ei ole ainakaan tässä vaiheessa tekemässä samoja toimenpiteitä kuin mitä aikaisempi hallitus teki, kuten arvonlisäveron, sähköveron ja bensaveron korotuksia. Näitä meillä ei ole tarkoitus toteuttaa, kunhan yhteiskuntasopimus toteutuu. Sen lisäksi me olemme myös panostamassa lastensuojeluun ja lapsiperheiden tukemiseen ja vanhusten hoivaan ja veteraanien tukemiseen. Ja täytyy myös muistaa, että kyllä me tämän solidaarisuusveron, 65 miljoonan euron, keinoin myös rokotamme hyvätuloisia jatkossakin. Joten ei voida väittää, että hallitus pelkästään ottaa (Puhemies koputtaa) vähävaraisilta, kun päinvastaista toimenpidettä teemme: kevennämme (Puhemies koputtaa) ansiotuloverotusta pieni- ja keskitulolisilta 450 miljoonaa... (Puhemies: Aika!)

16.37 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri kysyi sitä, kannattaako SDP tuottavuuden korottamista. Totta kai kannattaa. Me olemme aina halunneet työmarkkinoilla edistää sitä, että työn tuottavuus nousee, mutta me kytkemme siihen myös ihmisten hyvinvoinnin työssä, koska monet edellisten — sellaistenkin edellisten, joissa keskustakin on ollut mukana — hallitusten tekemät ohjelmat osoittavat sen, että työn tuottavuutta voidaan parhaiten edistää siten, että parannetaan johtamista, työn organisoimista, ihmisten jaksamista ja tuottavuutta samanaikaisesti ja siihen sitoutuu koko työyhteisö. Nyt ongelma on se, että tuottavuusloikkaa haetaan ikään kuin etukäteen katetulla pöydällä, jossa toinen osapuoli on valinnut sen ruuan, jota syödään, ja toiselle tarjotaan kitkerää keittoa. Tämän kattauksen ja sen kiristysruuvin, joka siihen liittyy, me haluamme peruuttaa ja sen jälkeen lähteä hakemaan ihan aidosti tuota tuottavuusloikkaa sillä tavalla, että ne välineet syntyvät.

Mutta lisäksi on vaikea ymmärtää sitä logiikkaa, että mikäli tuota tuottavuusloikkaa (Puhemies koputtaa) ei synny, niin sen jälkeen leikataan kotimaista kulutuskysyntää ja lisätään verotusta (Puhemies koputtaa) sellaisilla aloilla, jotka esimerkiksi vaikeuttavat työsäkäyntiä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: No nyt olisi aika täynnä.

16.39 Annika Saarikko kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen tämän keskustelun aikana miettinyt, mitä hyvää hallitusohjelma kuitenkin kaikesta vaikeasta talousajasta huolimatta lupaa, myös niihin vaalitavoitteisiin peilaten, joita omalla puolueellani oli. Biotalouteen panostetaan, lapsiperheiden kunnalliseen kotiapuun panostetaan, takuuläke nousee, omaishoitajien asema paranee, satsataan maakuntien liikennehankkeisiin, puretaan normeja, tehdään yrittäjävähennys.

Alkukeskustelusta mieleeni on jäänyt soimaan edustaja Ville Niinistön puhe häpeästä leikkauksien yhteydessä. Olen miettinyt, hävettävätkö nämä leikkaukset minua. Eivät, mutta ne harmittavat, ja enemmän hävettäisi, jos näitä ei nyt tehtäisi ja jätettäisiin tämä maa tällaisessa kunnossa tuleville sukupolville.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja tämän jälkeen ministeri Grahn-Laa-sonen, yksi minuutti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

16.40 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos monista koulutusta käsitelleistä puheenvuoroista. Ihan muutamia pelkoja haluaisin nyt hälventää tässä, nimittäin opettajien täydennyskoulutus nousi esiin edustaja Niinistön puheenvuorossa. No, sitä on tulossa. Opettajat ovat sitä toivoneet, jotta voivat olla maailman parhaita opettajia myös tulevaisuudessa.

On puhuttu siitä, tuleeko nyt umpiperätutkintoja, joilla sitten jatko-opintokelpoisuus meidän nuorilta poistuu. No, ei tule. Ei tule mitään tämän kaltaista.

Samoin meillä on tulossa lisäpääomitusta yliopistoille ja mahdollisesti myös ammattikorkeakouluille tulevaisuudessa, jotta me pystymme parantamaan meidän tutkimuksen laatua ja yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen ja elinkeinoelämän yhteyksiä.

No, sitten on kipeitä kohtia. Opintotukileikkaus on yksi sellainen, opiskelijaliikkeelle erittäin kipeä, meidän opiskelijoita harmittava asia, ja ymmärrän sen hyvin. Mutta toisaalta siinäkin pitää huomata tämä uudistus, mikä siihen ollaan tekemässä, joka johtaa siihen, että opintoraha, asumislisä ja lainan osuus, se yhteissumma nousee 1 100 euroon, mikä on enemmän kuin mitä opiskelijalla on ollut käytössä tähän asti.

Ja vielä, saanko sanoa vielä varhaiskasvatuksesta, kun se nousi hyvin monissa puheenvuoroissa esiin? — Tämä on niin ikään yksi tämän hallitusohjelman leikkausosion kipeimpiä asioita, ymmärrän sen erittäin hyvin. Mutta haluan nostaa kuitenkin esiin sen, että siitä huolimatta, että subjektiivinen päivähoito-oikeus puolittuu, jokaisella lapsella säilyy kuitenkin mahdollisuus (Puhemies koputtaa) varhaiskasvatukseen myös tulevaisuudessa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt sitten aika olisi täynnä, kiitoksia.

16.41 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Liikenneverkoston osalta käydystä keskustelusta: On niin tosiaan, että kehyksessä on siirretty painopiste nimeämättömiltä hankkeilta perusväylänpitoon ja teiden peruskorjaukseen. Tämän lisäksi hallitus on sitoutunut kertaluontoiseen 600 miljoonan panokseen seuraavan kolmen vuoden aikana liikenneverkoston korjausvelan kuntoon laittamiseksi.

Edellisen kauden parlamentaarinen työryhmä on tehnyt esityksen liikenneväylien korjausvelan vähentämisestä ja uusien rahoitusmallien käyttämisestä. Se toimii varmasti hyvänä lähtökohtana tuleville päätöksille, joita on tarkoitus tehdä vielä tämän vuoden puolella.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Seuraavana ministeri Vehviläinen. — Ja sitten pyytäisin, josko vielä joku edustajista haluaa puheenvuoron, niin... — Jaaha, kaikki haluavat. (Naurua) Se oli vähän väärä lähestymistapa. (Naurua) — Ministeri Vehviläinen joka tapauksessa nyt jatkaa.

16.42 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Teistä, hyvät 200 kansanedustajaa, 159 on myös kuntapäättäjiä. Ja olen aivan varma, että te kaikki jaatte sen ajatuksen, että meidän on yhdessä purettava ja joustavoitettava näitä kuntia koskevia tehtäviä ja erilaisia velvoitteita. Meillä on siinä kunnianhimoinen tavoite, että me pystyisimme jopa miljardin euron edestä saamaan kustannussäästöjä tässä aikaiseksi, ja toivon teitä tähän työhön mukaan.

Samalla toinen asia on se, että olemme sitoutuneet siihen, että emme anna uusia velvoitteita ja tehtäviä. Myös tässä pyydän teiltä tukea.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Uudistuksista totean sen verran, että uudistuksia ei saa käyttää piilonimenä leikkauksille. Uudistuksilla pitää saada aikaan aitoa muutosta, sellaista pysyvää tilaa, johonka me haluamme. Täällä on jo vilahdellut tämä digitalisaatio. Meidän ei tule sitä pelätä, vaan meidän on nähtävä se mahdollisuutena. Normien purkamisessa voimme edetä yrittäjyyden edistämiseksi, maatalouden tilanteen helpottamiseksi, ja kokeilutoiminnassa meillä on valtavat mahdollisuudet tällä vaalikaudella.

16.43 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Lenita Toivakka (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Haavisto esitti huolensa kehitysyhteistyörahoista, ja haluan tässä painottaa sitä, että kyse on nyt Suomen taloustilanteesta, ei suinkaan hallituksen tekemästä arvovalinnasta. Nyttén, kun joudumme kaikkialta leikkaamaan, joudumme leikkaamaan myös kehitysavusta, ja nyt on tietysti tärkeätä huolehtia, että me pohdimme vaikuttavuutta ja uudistamme myös meidän kehityspolitiikkaa samalla. Ja minä olen varma, että meidän kehitysyhteistyön ammattilaiset pystyvät tässäkin asiassa uudistumaan ja tekemään tuottavuusloikan, kunhan saadaan poliittinen tuki, poliittiselta johdolta tuki, uuteen suuntaan ja sitä kautta toimintatapojen uudistamiseen. Lupaen, että annan tälle täyden tuen.

Meidän täytyy myöskin nyt selkeästi, kun resursseja on selkeästi vähemmän, miettiä sitä, miten näitä painotetaan, ja painopiste tulee ehdottomasti olemaan kaikkein köyhimmissä maissa, joissa pystytään sitten niihin kaikkein köyhimpien ihmisten elinoloihin ja heidän oikeuksiinsa tekemään parannuksia. Mutta se tietenkin tarkoittaa sitä, että jostakin joudutaan luopumaan ja johonkin taas kohdentamaan enemmän. Näitä valintoja meidän täytyy tehdä, ja työ on tietenkin käynnissä ja keskustelut alkavat virkamiesten ja kansalaisjärjestöjen kanssa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Kiitoksia. — Nyt muutama edustajan puheenvuoro.

16.45 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lasten oikeudet ovat olleet tässä monessa puheenvuorossa ihan aiheellisesti esillä. Muistutan kuitenkin siitä, että kaikkia hyviä asioita ei tehdä pelkästään miljoonilla tai sadoilla miljoonilla euroilla. On puhuttu varhaiskasvatuksesta ja peruskoulutuksesta, mutta se kirjaus, mikä täällä on jäänyt vähemmälle huomiolle, koskee lasten huolto- ja tapaamisoikeuslainsäädännön uusimista. Siihen liittyy merkittäviä ongelmia, joiden kulut, välittömät ja välilliset, ovat miljoonaluokkaa, kymmeniä miljoonia.

Lainsäädännön muuttaminen sinänsä ei paljoa maksa, koska se on virkamiestyötä. Tämä laki ja siihen liittyvät ongelmat koskevat huoltokiusaamista, vieraannuttamista ja ongelmia tapaamisoikeussopimusten noudattamisessa. Todennäköisesti ainakin ministeri Lindström on yhtenä ministerinä vastaamassa näistä asioista ja samoin Mäntylä ja Rehula omalta saraltaan. Kysymykseni kuuluu, millä aikataululla ja ovatko nämä kaikki kolme edellä mainittua asiaa tässä lakipaketissa mukana, kun uudistusta lähdetään tekemään.

16.46 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä salissa on paljon puhuttu koulutukseen liittyvistä asioista ja niistä valitettavista leikkauksista, mitä hallitus on kohdistamassa koulutukseen. Hallitus verhoaa nämä leikkaukset jotenkin uudistamiseksi ja rakenteiden uudistamiseksi. Täytyy varmaan muistuttaa hallitusta sen omasta ohjelmasta, että ainoastaan puolet tästä 625 miljoonasta on sitä, mitä te kutsutte rakenteel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

liseksi uudistamiseksi. Muu lähtee koulutuksen laadusta. Se lähtee meidän tulevaisuudesta, tulevaisuuden osaamisesta ja luultavasti siitä osaamisesta, millä nimenomaisesti tämä maa tulevaisuudessa olisi kilpailukyvyyn kannalta erittäin hyvä.

Pääministeri Sipilä on paljon puhunut myös tästä politiikan uudesta kulttuurista. Minun mielestäni tähän kulttuuriin sopisi nyt hyvin selkärankaisesti se, että pyytäisitte julkisesti anteeksi näitä petettyjä lupauksia, mitä olette tässä koulutuslupauksen ohella antanut. Moni hallituksen ministeri, opetusministeri Grahn-Laasonenkin, on todennut useaan otteeseen, että koulutuksesta ei saisi leikata. Ja kun te nyt olette leikkaamassa, niin olisi rehellistä nyt todeta, että kyllä, näin teemme ja olemme pettäneet lupauksemme. (Puhemies koputtaa)

Vielä toinen asia, mihin haluan tässä lopussa puuttua, on se...

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Jaaha, ehkä tälle kertaa riittää tämä yksi asia.(Naurua)

16.47 Timo V. Korhonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän kilpailukykyyn liittyen hallitusohjelmassa on ainakin yksi erittäin iso linjaus, joka ei käytännössä vaadi uhrauksia, mutta lisää nopeasti meidän kilpailukykyä, lisää monella tavalla uusia työpaikkoja. Ja sehän on totta kai tämä turhan byrokratian, turhan sääntelyn poistaminen. Meidän pitää päästä rajoittavasta sääntelystä mahdollisuuksien tukemiseen, ja minä toivon, että tässä hallituksella on erittäin vahva rooli ja tahtotila, kuin myös sitten kaikilla hallinnon portailla.

Mutta, puhemies, me olemme erittäin vaikeassa taloudellisessa tilanteessa. Ja kun näitä keinoja mietitään käsiteltäessä hallituksen strategista ohjelmaa, niin kyllä pakko on todeta, että entisen valtiovarainministerin pitämässä ryhmäpuheessa oli ainoastaan yksi esitys, jolla päästään tässä maassa eteenpäin ja ylöspäin. Siellä oli neljä sanaa: "Nyt ei ole hötkyilyn aika." Ja valitettavasti sekin liittyi ulkopolitiikkaan. Eli ei tässä strategisen ohjelman käsitelyssä riitä se, että on olemassa joku vaaliohjelma. Kyllä niitä keinoja (Puhemies koputtaa) pitää pystyä esittelemään täällä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja sitten olisi aika, ja edustaja Turunen seuraavana.

16.49 Kaj Turunen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan edustaja Myllykoskelle, jota olen aina pitänyt niin optimistisena edustajana, ja nyt hän on jotenkin pessimismin syvissä mudissa, kun kertoo, että tämä hallitusohjelma lisäisi työttömyyttä, kun tämä on rehellisesti sanottuna nousun ja kasvun ohjelma, jonka tarkoituksena on saada välittömästi, tai suhteellisen nopealla aikavälillä kuitenkin, yli 100 000 työpaikkaa ja nostaa työllisyysaste 72 prosenttiin. Jos nämä tavoitteet, tämä työllisyyden kasvu ja työllisyysasteen kasvu, ovat tavoitteina, niin minkään muun tyyppisellä hallitusohjelmalla niitä ei saa aikaan kuin tällä. Ja kyllähän tämä niin on, että kyllä pääministeri suojelee kaikista heikoimmassa asemassa olevia. Kun tutustuu tähän hallituksen ohjelmaan, niin kyllä (Puhemies koputtaa) pidetään huolta kaikista heikoimmassa asemassa olevista.

16.50 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täytyy sanoa, että kun on lukenut hallitusohjelman, niin on niin kuin olisi ottanut otteita Murheel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

listen laulujen maasta. Kyllä se niin on, että jos 100 tuntia työaikaa tuodaan lisää, niin se itse asiassa luo työttömyyttä tähän maahan aivan varmasti. Siis ne työtilaisuudet tulevat entistä harvemmille. Tämä on totta, se pitää nyt edustaja Turusenkin myöntää, että ei pelkästään 100 tuntia lisäämällä tähän maahan luoda työpaikkoja. Joka tapauksessa, oli sitten tunteista taikka päivistä kysymys, työn tarjontaan ja työttömyysturvaan puuttuminen ei luo työllisyyttä tähän maahan.

16.51 Nasima Razmyar sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Taisi juuri ministeri poistua paikalta, ministeri Toivakka, joka aikaisemmin kertoi, että kyseessä on nimenomaan Suomen taloustilanne, jonka vuoksi leikkaamme merkittävästi, yli yhden kolmasosan, meidän kehitysavustamme. Varmasti Suomella menee huonosti, mutta meneekö niin huonosti, että kaikista heikoimmassa asemassa olevilta ihmisiltä, joilla ei ole vettä, ruokaa, olemme ottamassa pois? Toisaalta ehkä tämänkin voi korjata, kuten keskusta taisi korjata omassa puoluevaltuustossaan: pistetään lipas kiertämään, niin eivätköhän rahat mene sitten myös näille kohdemaille. Tämä on häpeällistä Suomelle ja antaa meistä erittäin valitettavan kuvan.

Toinen asia koskee myös asiaa, josta täällä useat edustajat ovat puhuneet, eli tasa-arvon kehitystä ylipäänsä suomalaisessa yhteiskunnassa. Ministeri Rehula taisi sanoa, että mistään kohteista erityisesti emme ota pois. Minäpä kerron teille: Sipilän hallitus päätti huonontaa miesten ja naisten välistä tasa-arvoa, kun se päätti leikata 4 miljardia. Näistä 4 miljardista erityisesti, kun puhutaan indekseistä ja niiden leikkauksista, 60 prosenttia osuu naisiin (Puhemies koputtaa) ja erityisesti köyhimpiin naisiin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt olisi kuitenkin aika. — Edustaja Kalmari jatkaa seuraavana.

16.52 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomen yksikkötyökustannukset ovat 15 prosenttia korkeammat kuin esimerkiksi Saksassa. Edustaja Myllykoski, jos te itsekkin uskoisitte siihen, että työtä jakamalla voisi menestyä, miksi ette tee sitä omassa puolueessanne nyt, kun teillä on talousvaikeudet? Miksi ette siirry kuusi-tuntiseen työpäivään ja ota lisää velkaa, jos usotte, että sillä teidän taloutenne paranee? Kilpailukyky on sellainen asia, että meidän on pakko tehdä töitä sen eteen. Meidän on pakko tehdä töitä sen eteen, että yrittäjäys kannattaisi. Nimenomaan, kunnes työpaikat syntyvät sinne pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, on mielestäni erittäin oikea arvovalinta se, että esimerkiksi verotusta siellä helpotetaan ja tehdään kaikki ne keinot, millä voidaan esimerkiksi normeja ja lupamenettelyjä helpottaa ja joustavoittaa.

16.53 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä keskustelusta päätellen, että hallitusohjelma ei ole niin hyvä kuin sen laatijat uskovat mutta ei se ole myöskään niin huono kuin osa oppositiosta väittää.

Edustaja Myllykoski äsken sanoi, että jos pidennetään työaikaa, niin se lisäisi työttömyyttä. En ole ollenkaan samaa mieltä edustaja Myllykosken kanssa. Kyllähän se on niin, että kun meillä ei ole muita aseita käyttää sen jälkeen, kun emme enää pysty devalvoimaan, niin meidän täytyy sitten sisäisesti katsoa, että me saamme meidän yrityksemme kilpailukykyisemmiksi, että vientimarkkinat rupeaisivat vetämään. Kyllä minä uskon, että meidän kannattaa ihan vakavasti harkita tämän työajan pidentäminen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

16.54 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! 10 miljardia on kurotava umpeen, se on edellisten hallitusten perintöjä. Sitä ei suoriteta ja tehdä, aivan kuten edustaja Terho tässä sanoi, pelkällä tempputyöllistämällä. Velkaantuminen on nyt pysäytettävä, siitä ei ole enää mahdollista peräytyä. Julkisuudessa on tartuttu yksittäisiin kipeisiin leikkauksiin, mutta lisäpanostuksista ei useinkaan mainita ollenkaan. Edustaja Niikko esitti hyvän listan niistä hyvistä toimenpiteistä, mitä hallitusohjelma sisältää. Kuten pääministeri on monessa puheessaan tässä lausunut, yhteiskuntasopimuksen onnistuminen on avainasemassa. Leikkauspaineet muun muassa pienituloisten kohdalla pienenevät totaalisesti, jos sopimus saadaan aikaiseksi. Tämä hallitus on toimintakykyinen, ja päämääränä on nostaa Suomi oikeasti suosta.

16.55 Ilkka Kantola sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Sipilä, sosialidemokraatit kannattaa sopimisen yhteiskuntaa. Uskomme, että sopiminen lisää kilpailukykyä. Yhteiskuntasopimuksen tavoittelemisen sinänsä on arvokasta. Mikä sen sopimuksen sisältö on, se on sitten toinen kysymys.

Teidän tapanne tavoitella yhteiskuntasopimusta vaikuttaa kuitenkin vaaralliselta riskin ottamiselta. Oletitte, että yhteisymmärrys syntyy muutaman päivän neuvotteluissa. Kun ei syntynyt, niin lopetitte neuvottelut — jatkoitte sitten hallitusohjelman rakentamista. Nyt hallitus on liittänyt ohjelmaansa yhteiskuntasopimuksen rakentamisen tavalla, joka työmarkkinajärjestöissä palkansaajapuolella on herättänyt ärtymystä ja vaikuttanut kiristämiseltä tai uhkailulta. Tässä tunnelmassa, kun tulisi edetä sopimussyhteiskunnassa, ei ole ilman muuta selvää, että pystymme varjelemaan niitä tärkeitä asioita, joita viime kaudella pystyttiin varjelemaan, kun saatiin aikaan toistuvasti maltillisia palkkaratkaisuja, joiden avulla juuri ylläpidetään kilpailukykyä, kun palkat eivät lähde lentämään. Palkkojen karkaamisesta on paha kokemus Matti Vanhasen toisen hallituksen ajalta, jolloin palkat lähtivät nousuun.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (koputtaa): Kiitoksia, ja nyt olisi aika täynnä.

16.56 Outi Mäkelä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin tässä hallitusohjelmassa on paljon erittäin ikäviä päätöksiä, jotka tekevät kipeää säästöjen muodossa. Mutta olemme tilanteessa, jossa näitä päätöksiä ei voi olla tekemättä, ja kaikki tämän täällä salissa tietävät, toivottavasti myös myöntävät. Tässä on ollut hieman kahdenlaista ilmaa siitä, onko esimerkiksi sosialidemokraattien porukka mukana tässä yhteiskuntasopimuksessa vai ei, ja esimerkiksi edustaja Kantolan puheenvuoro äsken oli hieman arveleva, että sopiiko se teille vai ei. Kuitenkin haluaisin vielä tässä todeta sen, että pääministeri toteaa, että tässä säästöjen ilmastossa on tärkeää, että voidaan kohdentaa päätöksiä ja säästöjä seiniin ja rakenteisiin ja prosessien uudistamiseen, ja tältä osalta on erittäin hyvä, että ollaan muun muassa oikeudenhoidon prosesseja sujuvoittamassa ja nopeuttamassa ja näitä liian pitkiksi venyneitä oikeudenkäyntejä ollaan saamassa vihdoinkin kuriin, ja tällä tavalla parannetaan ihmisten oikeusturvaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Minulla on täällä pyydettyinä puheenvuoroina vielä edustajat Sarkkinen, Vartiainen ja Lauslahti. Ja jos tämän jälkeen on tuiki

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

tärkeitä puheenvuoroja, niin vielä muutama otetaan. Sen jälkeen siirrytään sitten ihan normaaliin puhujalistaan.

16.58 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Haluaisin todeta ulkoministeri Soinille ja edustaja Kalmarille sellaisen perusasian, että valtiontalous ei ole niin kuin kotitalous, mutta puolueen talous on niin kuin kotitalous. On hämmäntävää, kuinka epäselviä tällaiset taloudelliset perusasiat tuntuvat tässä salissa olevan. Ja on hämmäntävää, että näin ala-arvoista keskustelua joutuu täällä kuuntelemaan.

Mutta sitten toisesta asiasta. Täällä on tänään keskusteltu byrokratian purkamisesta ja normitalkoista. Mutta aivan kuten sopeutukset tekevät kipeää vain köyhimmille ja heikoimmille ja rikkaat lipeävät talkoista, niin myös normien ja byrokratian purkutalkoot koskevat eri tavalla pienituloisia ja rikkaita tässä hallitusohjelmassa. Hallitusohjelmassa puhutaan normien ja byrokratian purkamisesta, mutta todellisuudessa lisätään byrokratiaa ja kontrollia pienituloisille kontrolloimalla lisää työttömyysturvaa, rajaamalla opintotukea ja kontrolloimalla ja kyykyttämällä Ara-vuokra-asujia ja lisäämällä asumiseen liittyvää byrokratiaa.

16.59 Juhana Vartiainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiinnittää sekä opposition että hallituksen huomion siihen, että hallitus todella panee itsensä alttiiksi kunnianhimoisella runsaan 100 000 työllisen lisäyksen tavoitteellaan. Siitä järkevä asiantuntija-arvio on, että noin puolet voi toteutua ilman rakenteellisia uudistuksia, ja ilman niitä ei selvitä, toisin kuin entinen ministeri Ihalainen näyttää ajattelevan. Ja noin 50 000 lisätyöllistä on todella saatava erilaisilla rakenteellisilla uudistuksilla, joissa nyt vihdoin päästään liikkeelle.

Me tiedämme muiden maiden kokemuksista, että tällaisilla uudistuksilla, paikallisella sopimisella tai työttömyysturvan keston rajaamisella tai aktivointitoimilla, todella on merkitystä — katsokaa Saksaa, Ruotsia, Norjaa, joissa työllisyys kasvaa. Ja jos ei näitä tehdä, niin hallitus ei tule onnistumaan. Tämä toivottavasti luo sopivan aktiivisen ja sopivan pelokkaan mielen myös hallituksen ministereille, mutta luo myös oppositiolle ihan mainion tilaisuuden neljän vuoden kuluttua kurmuuttaa hallitusta, jos näissä uudistuksissa ei ole edetty. — Kiitos.

17.00 Sanna Lauslahti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aika ajoi Suomen ohitse, vanhat reseptit eivät enää toimi. On aika ottaa aivan uudenlaisia konsteja ja keinovalikoimaa.

Yhteiskuntasopimus ei ole kiristyskonsti. Se on ennen kaikkea johtajuuden osoitus, johtajuutta ottaa eduskuntaan niitä päätöksiä, joita aikaisemmin on tehty aivan väärissä paikoissa. Yhteiskuntasopimusta tarvitaan siksi, että Suomi selviytyy. Yhteiskuntasopimusta tarvitaan siksi, että meidän kilpailukykyimme saadaan takaisin niihin uomiin, joissa sen pitää olla.

Menoleikkaukset ovat kipeitä, mutta menoleikkaukset ovat myöskin tapa, jolla me voimme pakottaa uudistautumaan, miettimään asioita aivan uudella tavalla, jolloin ehtona on: parempaa palvelua mutta pienemmällä rahalla.

17.01 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on tullut varsin epätodellinen olo. Olen odottanut nyt yli 5 tuntia sitä, että tässä talouskeskustelussa vii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

tattaisiin Suomen ulkopuolelle, varsinkin kun on puhuttu isosta kuvasta ja muka strategi-sesta ohjelmasta. Viestini hallitukselle on, että me emme elä tynnyrissä. Tässä hallitusoh-jelmassa ja tässä salikeskustelussakaan ei ole tuotu lainkaan esiin sitä, miksi Suomi vel-kaantuu, samoin kuin kaikki rahaliiton maat. Olen varsin pettynyt edustaja Vartiaiseen, koska hän ei tuonut tätä tosiasiaa esiin, että keskeinen syy, miksi Suomi on taantumassa, on tietenkin se, että Euroopassa vallitsee jo seitsemättä vuotta taantuma, joka on pisin, minkä moderni taloushistoria tuntee. Suomi ei voi nousta, jos Eurooppa ei nouse. Täällä yritetään münchenhausenin keinoja: hallitus yrittää nostaa itsensä hiuksista suosta. Tämä täytyy ym-märtää. Ja varsinkaan, kun hallituksella on ihan ensi käden tietoa siitä, mihin leikkaus- ja kiristyspolitiikka Euroopan on ajanut, ei pitäisi yrittää toistaa sitä samaa, jos haluamme ta-louskasvua.

17.03 Juhana Vartiainen kok (vastauspuheenvuoro): On niin, edustaja Harakka, että tot-ta kai tämä kansainvälinen taantuma on heikentänyt Suomen julkisen talouden tilaa, mutta tämä kestävyysvaje ja tällä ja ensi vuosikymmenellä siitä tuleva julkisen talouden krooni-nen heikkous johtuvat ensisijaisesti meidän omista asioista eli väestön ikääntymisestä. Sitä pahentaa myös tämä kilpailukyvyn heikentyminen, jonka on annettu tapahtua vuoden 2007 jälkeen. Eli tässä on keskeisesti meidän omia laiminlyöntejä ja oman talous- ja työmarkki-napolitiikan virheitä, ja me voimme ne itse myös korjata. — Kiitos.

17.03 Jari Leppä kesk (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Yksi asia, joka meidän kaikkien on syytä karistaa hartioiltamme ja jaloistamme: toivon, että me emme vastustaisi niin ankarasti uudistuksia ja pelkäisi niitä uudistuksia. On nimittäin aivan eri asia nämä he-vooskuurimaiset sopeutustoimet ottaa vastaan tässä yhteiskunnassa silloin, kun me teemme myöskin ne tarvittavat ja perustellut uudistukset, kuin se, että me samat sopeutustoimet teemme ilman uudistuksia. Se on aivan eri asia. Ja siksi toivon, että me olemme paljon avoimempia kuin mitä tämä keskustelu tuolta oppositiopuolelta on, miten sitä on käyty täl-tä osin.

Puhemies! Meillä tarvitaan rohkeita uudistuksia. Meillä tarvitaan hallinnon virtaviiva-is-tamista, byrokratian purkua, normien purkamista. Me tarvitsemme biotalouden edistämis-tä, tarvitsemme vientikilpailukykyä. Mutta samalla me tarvitsemme niitä toimia, joilla me pystymme omatoimisesti myöskin edistämään sitä, että korvaamme omalla tuotannollam-me tuontia. Ja tässä energia, ruoka ja niin edelleen ovat merkittävässä asemassa. Siksi me tarvitsemme voimakkaat panostukset — niin kuin hallitus on halunnut lähteä liikkeelle — biotalouteen.

17.04 Simon Elo ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun en ole minkään sor-tin sosialisti, niin on vaikea ymmärtää näitä puheenvuoroja, mitä SDP:ltä ja vasemmisto-liitolta tulee. Heidän talouslinjansa on tyrmätty vuodesta 2003 asti vaaleista vaaleihin. Kun kuuntelee näitä puheenvuoroja, niin kyllä tulee mieleen selostaja Antero Mertarannan kuo-lematon lausahdus "Taivas varjele, mitä sieltä tulee". Viimeksi kummallekin puolueelle tuli vaaleissa täystyrmäys. Onko todella niin, arvon vasemmisto, että yhä teidän linjanne on "ei" sopeutuksille, "kyllä" lisävelalle, "kyllä" Kreikan linjalle, "kyllä" sille, mitä Syrizalle on tapahtunut Kreikassa — eli troikan talutusnuoraan myös Suomi?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

17.05 **Sanna Marin sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voin kertoa edustaja Elolle, että SDP:n linja on "kyllä" kasvulle, "kyllä" työllisyydelle, "kyllä" paremmalle huomiselle.

Täällä edustaja Turunen aikaisemmin sanoi, että tämä hallitusohjelma on työn ja kasvun ohjelma, että heikossa asemassa olevilta ihmisiltä ei oteta. Voinko kysyä nyt ihan suoraan, olemmeko me lukeneet samaa ohjelmaa? Minä en löydä tästä hallitusohjelmasta juuri mitään elementtejä, joilla tuetaan aktiivisesti elinkeinopohjan vahvistamista, uuden kasvun syntymistä, uusia panostuksia siihen, että oikeasti saadaan aikaan kasvua ja työllisyyttä. (Jari Leppä: Se on täynnä niitä!) Sen sijaan tämä hallitusohjelma leikkaa: koulutuksesta, osaamisesta, kaikesta siitä, mihin se tuleva kasvu voi sitten tulevaisuudessa pohjautua. Meidän pitää rakentaa meidän elinkeinopohja uudestaan, ja se ei koulutusleikkauksella, säästöillä, tutkimusleikkauksella onnistu. Kyllä meidän pitää laittaa silloin rahaa uusiin investointeihin, osaamisen vahvistamiseen ja sitä kautta kasvun vahvistamiseen.

17.06 **Katja Hänninen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä salissa on syytelty meitä vastuuttomuudesta ja siitä, että velalla oltaisiin elvyttämässä. Kuntapoliitikkona voin todeta, että jos kunnissa ei otettaisi velkaa investointeihin, niin siellä ei rakennettaisi yhtään mitään tänä päivänä. Yhtään koulua, päiväkotia tai julkista tilaa ei pystytty peruskorjaamaan ilman velanottoa. Se on välttämätöntä peruskorjausta, jotta voidaan huolehtia siitä, että lapsilla ja vanhuksilla on turvalliset ja terveelliset tilat ilman sisätilaongelmia.

Jotakin hyvää tästä hallitusohjelmasta täytyy sanoa, elikkä on hienoa, että panostetaan biotalouteen, lastensuojeluun ja omaishoitoon varataan lisää rahoitusta. Sehän on hieno juttu. Mutta koska hallitusohjelmaa pitää tarkastella kokonaisuutena, niin mitään hyvää en löydä näistä leikkauksista, mitä hallitus nyt on esittämässä. Jos me leikkaamme koulutuksesta, se kyllä tulee näkymään tulevaisuudessa Suomen kilpailukyvyssä. Se se vasta heikentää meidän mahdollisuuksiamme päästä maailmanmarkkinoille.

Toivoisin, että vielä harkitsisitte tosissanne näitä leikkauksia, sitä, miten ne kohdistuvat. Nyt ne kohdistuvat kaikista epäoikeudenmukaisimmalla tavalla: rikkailta ei oteta, köyhiltä vain.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat! Tätä debattia on käyty poikkeuksellisen pitkään, ja vähitellen siirrytään normaaleihin puheenvuoroihin. Täällä on pari pyydettyä puheenvuoroa, jotka vielä myönnän. — Ensimmäisenä edustaja Ala-Nissilä.

17.08 **Olavi Ala-Nissilä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Harakka puhui näistä ulkoisista tekijöistä. Todellakin, me elämme globaalissa, jatkuvassa rakennemuutoksessa, myöskin siinä Saksan vetämässä yhteisvaluutassa, ja digitalisaatio myös vie työpaikkoja.

Suomen vienti on ollut euromaissa kaikkein huonoin monta vuotta. Paras se on ollut Baltian maissa, joissa on tehty muuten kustannussopeutuksia ja kilpailukyyn parantamista. Todellakin minusta tämä hallitusohjelma ja yhteiskuntasopimus muodostavat tällaisen sillan yli tämän synkän virran, vähän niin kuin Nokia oli aikanaan, mutta nyt on tämmöinen silta tämän vaikean ajan ylitse. Se meidän on tehtävä, jotta komissaari Kataisen salk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

kumiehet eivät tule tänne meitä opettamaan, miten julkista taloutta ja kilpailukykyä hoide-
taan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Mäkisalo-Ropponen, ja sen
jälkeen edustaja Pirttilahti, ja sen jälkeen sitten siirrytään normaaliin puheenvuorolistaan.

17.09 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Halli-
tus on korostanut täällä paljon, että sopeuttamistoimenpiteet tulee nähdä uudistamisena ja
kehittämisenä. Erityisesti koulutuksen säästöjen sijasta hallitus puhuisi mieluummin kehittä-
misestä.

En missään nimessä vastusta kehittämistä, mutta esimerkiksi päiväkotien lapsiryhmien
koon kasvattaminen ei ole kehittämistä, se on lapsilta pois ottamista. Käytännössä se tar-
koittaa sitä, että aikuisilla ei ole enää niin paljon aikaa pitää lapsia sylissä tai ohjata erityis-
tukea tarvitsevia. Kehittämistä ei myöskään ole peruskoulujen luokkakokojen kasvattami-
nen. Se on oppilailta pois ottamista. Käytännössä se tarkoittaa, etteivät oppilaat saa enää
niin paljon henkilökohtaista tukea ja ohjausta. Tämä voi heikentää esimerkiksi erilaisten
oppijoiden pysymistä normaalilla oppimispolulla. Putoaminen oppimispolulta altistaa syr-
jäytymiselle, ja se vasta kallista on.

Immettelenkin, onko hallitus lainkaan laskenut näistä säästöpäätöksistä tulevia vaihtoeht-
toiskustannuksia. Pitkällä tähtäimellä näistä tuleva lasku voi olla nimittäin suuri.

17.10 Arto Pirttilahti kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Loppupuolella
tässä meidän debatissamme on puhuttu myös uudistuksista, ja yhdyn täysin tähän päämi-
nisteri Sipilän toiveeseen, että lähtisimme koko eduskuntana uudistuksiin mukaan. Toivot-
tavasti niissä aika monessa on myös parlamentaarinen pohja mukana.

Hallitus ei ole itse keksinyt kaikkia näitä uudistuksia. Esimerkiksi kunta-alalla meitä on
jo kymmenen vuotta kiusattu erilaisilla uudistuksilla. Toivonkin, että tämä kuntauudistus
ja sote-uudistus saataisiin tämän hallituksen aikana maaliin, jotta voitaisiin lähteä sisältö-
jen kehittämiseen, hallinnon tehokkuuden parantamiseen. Sitä kautta saadaan myös byro-
kratiaa kevennettyä.

Aika moni muukin taho, kuten koulusektori, on varmaan näihin uudistuksiin jo kylläs-
tynyt. Tänään on tullut viesti muun muassa Ammattiosaamisen kehittämisyhdistykseltä eli
AMKE ry:ltä, joka toivoo, että toisen asteen reformiin lähdettäisiin välittömästi.

Eli kyllä uudistusmielialaa on maakunnassa, mutta toivon, että uudistuksia saataisiin
myös päätökseen.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tämän jälkeen siirrytään puhujalis-
taan.

17.11 Markku Rossi kesk: Arvoisa herra puhemies! Pikkuparlamentin vieressä on Paasi-
kiven patsas, ja sen jalustassa lukee: "Kaiken viisauden alku on tosiasiajn tunnustaminen."
Käy hyvin selväksi, miksi nykyinen oppositio ollessaan hallituksessa ei löytänyt yhteistä
sen hallituksen — siis Kataisen hallituksen ja Stubbin hallituksen — aikaista tilannekuvaa,
siis sitä talouden tilannekuvaa, jonka perusteella Sipilän hallitus joutuu arvioimaan nyt ti-
lannetta ja tekemään ratkaisuja. Jos tuo tilannekuva olisi neljä vuotta sitten pystytty näke-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

mään hallituksen toimesta niin, että tosiasiat olisi tunnustettu, nähty Suomen talouden tilanne, pystytty tekemään sopeuttamistoimenpiteitä, uudistamistoimenpiteitä, me olisimme tänä päivänä helpommassa tilanteessa. Nyt joudumme tekemään niitä ratkaisuja, jotka ovat välttämättömiä, jotta Suomi uudistuu, työllisyys paranee, kansantalous kasvaa ja kaiken kaikkiaan me saamme Suomen nostettua ylös.

Ratkaisujen Suomi on Sipilän hallituksen peruslinjaus. Nyt tarvitaan todellakin ratkaisuja, ei ainoastaan vatulointia, ei ainoastaan miettimistä, miten asioita viedään eteenpäin. Siksi on hyvä, että maahan näyttää muodostuvan vahva hallitus. Hallituksen tehtävänä on hallita. Hallitus toimii luonnollisestikin eduskunnan luottamuksen varassa. Me olemme vaaleilla valittu eduskunta, ja tältä pohjalta parlamentarismimme toimii.

On hienoa nähdä myös, että hallitusohjelmassa kunnioitetaan parlamentarismia myös yli vaalikausien. Erityisesti tämä näkyy näiden eri parlamentaaristen työryhmien työn tuloksena hallitusohjelmassa. Viitataan tässä muun muassa puolustukseen, sisäiseen turvallisuuteen ja korjausvelan poistamiseen tai ainakin sen vähentämiseen, siis niihin työryhmien esityksiin, mitä edellisen eduskunnan aikana tehtiin. Tältä osin on hyvä, että tuo parlamentarismi kulkee yli hallitus- ja vaalikausien.

Kun keskustelussa on todettu, että hallituksessa on vain 14 ministeriä ja se ikään kuin loukkaa demokratiaa, että demokratia on kaventunut, itse asiassa näen tämän pikemminkin päinvastoin. Kun Kataisen hallitus aloitti neljä vuotta sitten — tai silloin oli vielä neuvottelut päällä koko ajan — niin joka tapauksessa tuo 19 ministerin kokoonpano ei pystynyt tätä Suomen taloutta oikaisemaan, ei pystynyt niitä uudistuksia toteuttamaan, mitä tarvittiin. Voi kysyä, oliko se sitten demokratian voitto jollakin lailla. Mielestäni ei ollut. Päinvastoin kävi niin, että demokratia ei todellakaan toiminut, koska hallitus ei kyennyt toimimaan. Hallitus ei kyennyt tekemään niitä ratkaisuja, mitä piti, ja tosiasiallisesti virkakunta otti tuona aikana enemmän valtaa.

Sillä ei ole merkitystä, kuinka monta avustajaa hallituksen ministereillä on, mutta sillä on merkitystä, kuinka pääministeri johtaa hallitustaan ja kuinka ministerit toimivat: toimivatko he kollegiaalisesti, toimivatko he sillä lailla yhdessä, että politiikan suunta määritellään ensin ja sen jälkeen eri ministeriöt toteuttavat noita päätöksiä. Nythän on käynyt niin, että eri poliittisten staabien lisääntymisten myötä voi helposti kuvitella, että kansliapäälliköt ovat vetäneet käsijarrun päälle ja sanoneet, että no hallitkaapa sitten. Me tiedämme sen, että jos virkakunta ei ole samalla puolella, niin vaikeaahan se on. Mutta olen aivan varma, arvoisa herra puhemies, että Sipilän hallituksen aikana tulee toteutumaan Suomessa se, että Ratkaisujen Suomen poliittinen agenda tulee toteutumaan myös virkakunnan kautta eli normaalin valtion valmistelukoneiston kautta.

Herra puhemies! Tähän me tarvitsemme tietysti emme ainoastaan osaamista, määrätietoisuutta vaan oikeasti nöyryyttä, koska sitä nöyryyttä tarvitaan siihen, kuinka me saamme kaikki suomalaiset tähän mukaan. Minä ymmärrän oppositiota varsin paljon, ei siinä mitään, mutta oleellista on se, että tämä kansakunta kulkisi yhdessä samaan suuntaan, pystyisi edistämään Suomen yrittäjyyttä, pystyisi viemään työllisyyttä eteenpäin, huomioisi koko maan tarpeet. Näistä muun muassa biotalous on meille yksi sellainen voimavara, joka tuota työtä tulee luomaan ja aikaansaamaan seuraavien vuosien aikana.

Herra puhemies! Sipilän hallituksella on vaikeat ajat edessä, mutta uskon, että eduskunnan luottamuksella se tulee pärjäämään, ja lopputuloksena neljän vuoden päästä me sitten arvioimme tuon kokonaisuuden.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

17.17 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Hallitusneuvottelujen tuloksena muotoutunut strateginen ohjelma määrittää, miten tuore hallitus lähtee luotsaamaan maataamme kohti tulevaa. Edellisten hallitusten perintö ei ole häävi, ja nykytilanne on kieltämättä keho. Tästä johtuen ikävät leikkaukset ovat välttämätön paha, koska velkataakkaa ei voida loputtomiin kasvattaa. Valtiontalous on saatava vakaammalle pohjalle. Meidän pitää yhdessä remontoida Suomi siihen kuntoon, että vienti vetää ja töitä riittää. Kasvun myötä voimme taas investoida lisää palveluihin.

Pitkä leikkauslista herättää luonnollisesti tiukkasävyistä julkista keskustelua, se on selvä. Leikkauskohteiden määrä kauhistuttaa monia. Mielestäni perusideana on, että leikataan vähän useammasta osoitteesta sen sijaan, että leikkaukset kohdistuisivat vain muutamaani kohteisiin isolla kädellä. On muistettava, että hallitusohjelman verorintamalta kantautuu myös positiivisia uutisia, kuten esimerkiksi se, ettei esimerkiksi arvonlisäveroa koroteta. Tämä heijastuu kaikkien meidän elinkustannuksiin. Myös bensaverot, sähköverot ja alkoholiverot säästyivät korotuksilta.

Edellä mainituista kohteista menneellä vaalikaudella oltiin valmiita rokottamaan. Nykyiset oppositiopuolueet olivat näitä veronkiristyksiä ajamassa. Nyt veronkiristys on oppositiolle kirosana. Uusi hallitus laskee pienipäästöisten autojen verotusta, ansiotuloverotusta pieni- ja keskituloisille unohtamatta pienyrittäjille suunnattua yrittäjävähennystä, eli on verotukseen liittyen positiivisiakin uutisia.

Arvoisa puhemies! Tarvitsemme kestäviä rakenneuudistuksia, jotka vievät maamme taas kohti parempaa tulevaisuutta. Säästökuurin lisäksi hallitus pyrkii luomaan uutta kasvua toimillaan. Yritysten ja yrittäjyyden vahvistaminen on hallitusohjelman positiivista antia. Yritysten menestys luo työpaikkoja ja verotuloja. Tätä kautta hyvinvointi paranee. Markkinoiden toiminnan tehostaminen ja vapaan kilpailun vahvistaminen lainsäädäntöä uudistamalla ja sääntelyä purkamalla vaikuttaa lupaavalta uudistukselta. Työn tekemiseen kannustaminen näkyy hallituksen linjassa, ja näin pitääkin olla.

Sote-remontti on korkealla hallituksen työjärjestyksessä. Edelliseltä hallitukselta toteutumatta jäänyt merkittävä ja välttämätön uudistus tullaan viemään maaliin nyt. Kansalaisten terveys ja hyvinvointi ovat läsnä muutoinkin hallitusohjelmassa. Esimerkiksi liikuntaan aiotaan panostaa lisäämällä koulupäivään tunti liikuntaa. Tämä on hieno ja rohkea veto.

On muistettava, että hallitus ei vain ota vaan se myös antaa. Esimerkiksi liikenneverkko saa jo pitkään tarvittua remonttirahaa. On muistettava, että tämän lisäksi hallitukselta tulee miljardiluokan investointipaketti, jonka kohteet julkaistaan myöhemmin.

Se, miten hallitusohjelma tulee näkymään käytännön tasolla, selviää myöhemmin. Esimerkiksi koulutuksen saralla säästöpainotus ovat suuret. Toisaalta säästöjen kohdentamisella voidaan vaikuttaa siihen, miten leikkaukset vaikuttavat koulutuksen laatuun ja saavutettavuuteen. Säästöt tulee kohdentaa mahdollisimman järkevästi, ja erilaisia mahdollisuuksia toiminnan tehostamiseen tulee kartoittaa aktiivisesti. Leikkauksia ei saa nähdä liian mustavalkoisesti, ja niiden vaikutuksia on puntaroitava kokonaisuutena investointien myönteiset vaikutukset huomioon ottaen.

Edelliseltä hallitukselta puuttui kyky tehdä vaikeita päätöksiä paineen alla. Uskon, että uudelta hallitukselta löytyy päätöksentekokykyä ja se kykenee johtamaan Suomea kohti kirkkaampaa tulevaisuutta. Muutos vaatii työtä ja aikaa. Nyt on työ aloitettu. Tarkoituksena on säilyttää Suomi hyvinvointivaltiona, jossa ehdottomasti pidetään huolta myös kaikin pienituloisimmista ja heikoimmista. Kannatan hallituksen ohjelmaa. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

17.21 Wille Rydman kok: Arvoisa puhemies! Neljä vuotta sitten pyrittiin Säätytalolla onnistumaan poliittisessa yrityksessä, jonka mielekkyyttä olisi tullut alusta pitäen epäillä. Kun hallitusneuvotteluihin osallistuneiden puolueiden skaala ulottui kokoomuksesta vasemmistoliittoon ja kristillisdemokraateista vihreisiin, oli aivan luonnollista, ettei yhteisesti jaettavissa olevaa arvopohjaa hallitukselle ollut löydettävissä. Yhtä luonnollista oli, ettei noin erilaisten puolueiden välille ollut helppoa löytää yhteisymmärrystä Suomen tulevasta suunnasta. Kohtalokkainta oli silti se, etteivät nuo kuusi puoluetta kyenneet pääsemään yhteisymmärrykseen edes vallitsevista tosiasioista. Näin syntyi hallitusohjelma, joka rakennettiin auttamattoman epärealististen taloudellisten oletusten pohjalle ja joka oli siksi alusta pitäen tuomittu epäonnistumaan. (Sirpa Paatero: Kuka sitä johti?)

Onneksi neljän vuoden takaisista virheistä näkyy nyt opitun. Ensinnäkin hallitusneuvotteluihin osallistuneiden puolueiden määrä puolitettiin kuudesta kolmeen. Toisekseen hallituksen poliittiseksi pohjaksi valikoitui kolme sellaista puoluetta, joilla eroistaan huolimatta on myös riittävästi yhteistä arvopohjaa ja poliittista näkemystä. Kolmanneksi hallitus, toisin kuin edeltäjänsä, ei ole ohjelmassaan yrittänyt kaunistella julkisen taloutemme mittavia haasteita, vaan on laatinut realistisen ja kunnianhimoisen ohjelman Suomen suunnan kääntämiseksi kohti taloudellista kasvua ja julkisen talouden tasapainottumista.

Vallitsevan tilanteen edellyttämät päätökset eivät tietenkään ole helppoja ja tuskin kovin suosittujakaan, mutta vaativana aikana puolueilta edellytetäänkin isänmaan edun asettamista lyhyen tähtäimen poliittisten irtopisteiden keräämisen edelle. Nyt käsiteltävänä me oleva hallitusohjelma on tämän suhteen erittäin onnistunut. Uskallan jopa väittää, että se on rohkein, ennakkoluulottomin ja tulevaisuusorientoitunein hallitusohjelma, mitä Suomessa on tällä vuosituhannella laadittu.

Hyvä edustajat, on aivan luonnollista, että toistaiseksi julkisessa keskustelussa suurimman huomion ovat saaneet osakseen hallitusohjelman mittavat sopeutustoimet. Suomen ongelmat ovat luonteeltaan pitkälti taloudellisia, ja talouden tuleekin siksi olla poliittisen huomion keskipisteessä. Toisaalta on niinkin, että talouspoliittisen keskustelun tasossa olisi vielä jonkin verran toivomisen varaa. On helppo vaatia, että leikkaukset pitäisi kohdistaa jonnekin muualle, mutta tuntuu olevan kovin vaikea osoittaa, missä kohtaa budjettikirjaa tuo "jossain muualla" täsmällisesti ottaen sijaitsee.

Sopeutus päätösten ei myöskään saisi antaa varastaa julkisessa keskustelussa kaikkea huomiota. Hallitusohjelmaan sisältyy lukuisia verotuksellisia ja sääntelyn purkamiseen liittyviä toimenpiteitä, joilla luodaan parempia edellytyksiä kotimaiselle yrittäjyydelle ja työllisyydelle. Tätä kautta rakennetaan pohjaa myös tulevalle talouskasvulle, joka viime kädessä on Suomen taloudellisen tervehtymisen tärkein edellytys.

Merkittävänä elementtinä hallitusohjelmassa on myös digitalisaation saama painoarvo. Digitalisaation tarjoamia mahdollisuuksia ei ole Suomessa vielä lähimainkaan täysimääräisesti hyödynnetty tai aina edes oivallettu. On sekä uudenlaisten opetusmenetelmien että hallinnon ja julkisen palvelutuotannon tehostamisen kannalta erinomaista, että hallitus on nostanut tämän teknologisen murroksen erityisen huomionsa kohteeksi.

Tärkeää on sekin, että hallitus sitoutuu ohjelmassaan vahvasti läntiseen integraatioon ja lujittaa Suomen asemaa osana Pohjoismaita, Euroopan unionia ja läntisiä turvallisuusjärjestelmiä. Kiristyneessä kansainvälispoliittisessa ympäristössä myös oman puolustuksen uskottavuudesta huolehtiminen on välttämättömyys. Tässäkin asiassa hallitus tuntee vastuunsa sitoutumalla ohjelmassaan Puolustusvoimien kipeästi tarvitsemiin määrärahoihin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Herra puhemies! Ei tästä helppo nelivuotiskausi ole tulossa, mutta vaikeina aikoina tarvitaan poliittisia päättäjiä, jotka kykenevät tekemään rohkeita ja joskus epäsuosittujakin päätöksiä. Ohjelmastaan päätellen maassa näyttäisi vihdoinkin olevan sellainen hallitus. Sellaista hallitusta ja sen ohjelmaa on helppoa ja miellyttävää tukea.

17.27 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Olemme kuulleet tänään kauniita, yleviä ja jopa herkistäviä sanoja isänmaan yhteisistä talkoista. Kunpa ne olisivat totta. Kunpa talkoisiin osallistuisivat kaikki. Kunpa vahvimmat kantaisivat painavimmat taakat. Näissä talloissa heikot kantavat painavimmat taakat: lapset, eläkeläiset, vähäosaiset. Varakkaat ovat siirtyneet jo kahvipöytään ja huutavat sieltä neuvoja ja määräyksiä.

Kuten puheenjohtaja Rinne jo puheenvuorossaan totesi, se luottamus, joka on Suomen suurin voimavara, sopimisen ja yhteistyön henki, on hylätty vallan innossa ja ryhdytty uhkailemaan, kiristämään ja haastamaan riitaa. Hallitus kantaa siitä vastuun.

Suomi on nyt kansantuotteella mitattuna syvemmissä lamassa kuin 90-luvun alussa. Silloinkin meillä oli porvarihallitus. Vetoankin hallitukseen: Älkää toistako Ahon ja Viinasen virheitä. Tehkää omia virheitä. Ihmisiä kaikki vain ovat, ja siihen myös opposition on suhtauduttava ymmärtäväisesti.

Tässä puheenvuorossa haluan keskittyä vain yhteen kohtalokkaaseen virheeseen. Kun rankaisette työttömiä, se on väärin, mutta he ovat, me olemme, sentään aikuisia ihmisiä. Älkää rankaisko työttömien lapsia. Kun työttömän perheeltä viedään oikeus lapsen kokopäivähoitoon, hallitus hylkää juuri ne lapset, jotka ovat suurimmassa syrjäytymisen vaarassa. Jos lopustakin hoidosta tulee vielä maksullista, niin köyhien lapset eivät saa varhaiskasvatusta lainkaan eivätkä pääse ikätovereidensa joukkoon. Tämä leikkaus varmistaa, että syrjäytyminen ja osattomuus alkavat jo tarhaiässä.

Kaksi- ja viisivuotiaiden lasten isänä tuntuu hirvittävältä, että koulutuksen ja mahdollisuuksien tasa-arvo on hylätty, lapset jakautuvat perinnöllisiin pärjääjiin ja osattomiksi tuomittuihin. Ymmärtäkää, että tämä säästö kostautuu monin verroin tulevina vuosina. Itse asiassa te ymmärrätte sen. On melkoisen kyynistä, että hallitus on jopa varautunut lisäämään lastensuojelun kuluja. 90-luvun laman ja systemaattisen syrjäytymisen tulokset ovat jo nähtävissä tänä päivänä: nuoret tipahtavat koulutuksesta ja töistä. Älkää toistako Ahon ja Viinasen virheitä toiseen ja kolmanteen polveen.

Arvoisa puhemies! Hyvät edustajat, Winston Churchill kunnioitti kauniisti toisen maailmansodan lentäjäsankareita kesällä 40. Hän sanoi: "Koskaan eivät niin monet ole olleet velkaa niin harvoille." Nämä sanat koskevat myös hallitusohjelmaa, tosin päinvastaisina. Koskaan eivät niin harvat ole velkaa niin monille.

On uskomatonta, että tässä hallitusohjelmassa niin monen äänestäjän tahto on muutettu niin harvojen hyödyksi. Köyhien ääni on muutettu rikkaiden ääneksi. Tämän ovat keskustan ja perussuomalaisten äänestäjät kauhukseen huomanneet — heidän äänensä on varastettu. (Markku Rossi: Ohhoh!)

Hallitus leikkaa niiltä, jotka ovat puolustuskyvyttömiä: lapsilta ja vanhuksilta. Asumistuen leikkaus heikentää rajusti vuokralla asuvan ikäihmisen elämää. Kuvitellaan vaikka Marttaa, joka pitkän työuran jälkeen saa eläkettä 1 100 euroa kuussa. Hän menettää 100 euroa kuussa, yli tai alle, asuinpaikasta riippuen, pieneläkeläiseltä 1 000 euroa vuodessa. Oletteko aivan varmoja, hyvät herrat, jotka olette jo poistuneet, että ette mitenkään pärjäisi ilman tältä Martalta takavarikoitua tonnia?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Martalla on kaksi vaihtoehtoa, ensinnäkin muuttaa kotoa. Sitäkö hallitus haluaa, hyvä ihmiset, että vanhat ihmiset pakotetaan muuttamaan omasta kodistaan? Hallitusohjelman termeillä se on "kannustinvaikutus". Meillä muilla on asialle toinen nimi. Se on häätö.

Tietenkään vanha ihminen ei halua muuttaa kotoaan pois. Hän kiristää vyötä ja lahjoittaa teille sen 1 000 euroa, ja mihin te sen käytätte? Te annatte pieneläkeläisen rahat rikkaiden ihmisten hyvinvointiin. Kas kun sattui, että eläkeläisten asumistuen heikentämistä saadaan melkein tasan sama summa kuin minkä heitätte menemään uuteen yrittäjävähennykseen.

Hallitus lahjoittaa 130 miljoonaa euroa henkilöryityksille. Niistä on tietenkin lukumääräisesti eniten pieniä toiminimiä, ja saahan myös maatalousyrittäjiä aina avittaa. Mutta suurimmat tukisummat menevät harvojen käsiin, niiden käsiin, joilla on varallisuutta jo yllin kyllin, tulonsiirto pieneläkeläisiltä vauraille yrittäjille.

Tein eilen vain yhdeltä alalta pienen pistokokeen Kaupparekisterin tietoihin. Arvatkaa, montako asianajotoimistoa ja lakiasiaintoimistoa on oikeutettu yrittäjävähennykseen? 334 lakitoimistoa on kommandiittiyhtiöitä, jotka eivät itse edes kehtaisi pyytää hyviin ansioihinsa vielä tukiaisia, 334 vain tällä yhdellä alalla, joten kymmenet miljoonat otetaan tarvitsevilta niille, jotka eivät sitä tarvitse. Tulonsiirto pieneläkeläinen-Martalta tapahtuu siis lakimies Martille. Kun Martti näillä rahoilla ostaa itselleen uuden auton entistä halvemmalla, niin ei ihme, jos hänestä tämä hyvien herrojen hallitus on oikein passeli eikä hän ymmärrä sitä kitinää, mitä kuulee kansalaisilta, jotka eivät halua luopua mistään, jotka eivät ymmärrä, että isänmaa vaatii uhrauksia meiltä kaikilta. — Kiitos.

17.32 Outi Alanko-Kahiluoto vihr: Arvoisa puhemies! Sipilän hallitus vie kansalaisilta uskon politiikkaan. Eniten leikataan niiltä, joilla on valmiiksi vähiten. Pääministeri Sipilä on sanonut, että kaikilta suomalaisilta leikataan. Se ei pidä paikkaansa. Meiltä hyväosaisilta ei viedä mitään. Hyväosaisten venevero on kuin veisi tikkarin ministerin suusta, ei tunnu missään. Hallituksen leikkauksista suurin osa kohdistuu pienituloisiin ja heihin, joille julkiset palvelut ovat elintärkeitä. Sosiaali- ja terveysministeriön kohdistetut indeksien leikkaukset kasvattavat tuloeroja, pienituloisuutta, lapsiköyhyyttä ja köyhyydessä elävien vanhusten määrää — näin on eduskunnan tietopalvelu laskenut. Julkisia palveluita heikennetään ja palvelumaksuja korotetaan. Hallitus on sokea köyhyydelle, eriarvoisuudelle, romuttaa hyvinvointivaltion turvarakenteet ja unohtaa tasa-arvon. Sukupuolten tasa-arvon edistämisessä hallitus ottaa ainoastaan taka-askeleita.

Jos hallitusohjelmasta pitäisi päätellä, millaisen Suomen kolmen ässän hallitus haluaa, vastaus kuuluisi: hallitus haluaa Suomesta eriarvoisen takapajulan, jossa köyhien perheiden lapsilta on viety tasavertainen mahdollisuus opiskeluun ja jossa nuoret naiset eivät enää uskalla hankkia lapsia.

Sipilän hallituksen ohjelma on ensimmäinen hallitusohjelma sitten Paavo Lipposen ensimmäisen hallitusohjelman, joka ei mainitse tasa-arvon edistämistä hallituksen tavoitteena, ei myöskään erittele keinoja tasa-arvon saavuttamiseksi. Hallitus jättää ruman jäljen suomalaisen tasa-arvon historiaan. Vaikka tasa-arvo meillä toteutuu edelleen puutteellisesti, hallitusohjelmakirjauksilla on ollut tärkeä rooli tasa-arvon edistämisessä. Hallitusohjelman ainoa viittaus sukupuolten tasa-arvoon on toteamus siitä, että miehet ja naiset ovat Suomessa tasa-arvoisia. Hallituksen käsitys, että tasa-arvo on Suomessa jo riittävästi toteutunut eikä sitä kohden tarvitse erikseen pyrkiä, osoittaa pöyristyttävää tietämättömyyttä tai piittaamattomuutta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Hallitus ei esitä tekemiensä leikkausten ja elvytystoimien vaikutuksia tulonjakoon mutta ei myöskään sukupuolivaikutuksia. Johtuuko tämä hallituksen häpeästä omaa politiikkaansa kohtaan? En ihmettelisi. Vaikka hallitus ei tee sukupuolivaikutusten arviointia, hallituksen toimilla on merkittäviä sukupuolivaikutuksia. Indeksileikkauksista selvästi suurempi osa, 58 prosenttia, kohdistuu naisiin. Myös julkisen talouden leikkauksista valtaosa kohdentuu naisvaltaisille aloille. Julkisella sektorilla työskentelevistä 72 prosenttia on naisia. Julkisen sektorin leikkaukset johtavat siis työpaikkojen vähenemiseen erityisesti naisilta. Kuntiin ja niiden tehtäviin kohdistuvat leikkaukset samoin kuin hallituksen uhkaus antaa kunnille vapaat kädet olla noudattamatta osaa nykyisestä peruspalveluita koskevasta lainsäädännöstä johtaa myös erityisesti naisiin kohdistuviin irtisanomisiin. Hallituksen julkiseen sektoriin kohdistuvat leikkaukset iskevät kaikkein kipeimmin naisvaltaisiin aloihin ja lisäävät naisten työttömyyttä.

Hallitus tekee oikeistolaista sosiaalipolitiikkaa, jossa hoivavastuu vyörytetään julkiselta yksityiselle. Kun näin tehdään, vastuun kantavat ennen muuta naiset. Hallituksen kaavailema vanhempainvapaan lomakertymän leikkaus koskee nimenomaan naisia, sillä he käyttävät vanhempainvapaasta yli 90 prosenttia.

Erityisen räikeä, sukupuolittunut ja eriarvoisuutta kasvattava arvovalinta on päivähoitoon tehty leikkaukset ja subjektiivisen päivähoito-oikeuden poisto työttömien vanhempien lapsilta. Hallitus rajoittaa päivähoito-oikeutta, nostaa päivähoitomaksuja ja kasvattaa päiväkotien ryhmäkokoja. Päivähoidon ryhmäkokojen kasvattaminen heikentää varhaiskasvatuksen laatua ja kasvattaa lasten eriarvoisuutta. Ryhmäkokojen kasvattaminen tarkoittaa myös päivähoidon työntekijöiden vähentämistä ja lisää naisvaltaisen alan työttömyyttä.

Vanhuspalvelujen henkilöstön vähentäminen, päivähoidon ryhmäkoon kasvattaminen ja koulujen luokkakoon suurentaminen koskevat naisvaltaisia aloja. Subjektiivisen päivähoito-oikeuden purkaminen kohdistuu enemmän naisiin kuin miehiin, sillä naiset kantavat suurimman hoivavastuun lapsista. Siksi subjektiivisen päivähoito-oikeuden purkaminen heikentää ennen muuta naisten työssäkäynnin edellytyksiä. (Puhemies koputtaa) Miksi hallitus heikentää naisten työssäkäynnin edellytyksiä, jos sen on tarkoitus kasvattaa työllisyysastetta?

Valitettavasti nyt puhe aika päättyy, mutta onko sillä niin väliä, kun kaikki miesministerit ja melkein koko hallitus ovat häipyneet paikalta? Kiinnostavaa muuten on, että kolme ministeriä teki päätöksiä kuunneltuaan kolmeatoista miespuolista talousasiantuntijaa, ja nyt täällä naisten puheenvuoroja kuuntelee hallituksen ministereistä ainoastaan yksi jäljellä oleva nainen. Kiitos, Anne Berner.

17.38 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Alkuun kannatan edustaja Arhinmäen tekemää epäluottamuslausetta.

Hallitus on linjannut leikkaavansa 200 miljoonaa euroa ansiosidonnaisesta työttömyysturvasta ja 50 miljoonaa euroa vuorotteluvapaasta välittöminä toimina, ja mikäli yhteiskuntasopimusta ei synny, vielä 120 miljoonaa lisää työttömyysturvasta. 200 miljoonan euron säästö ansiosidonnaisesta päivärahasta merkitsisi sen keston vähentämistä ja todennäköisesti myös sen tason leikkausta. Taustalla heiluu työvoiman tarjonnan lisäämisen keppi, jonka mukaan työttömyysturvan leikkaaminen johtaa työttömyyden alenemiseen. Nykyisessä kysyntälaman tilanteessa työajan pidennys — jota hallitus esittää, tai ainakin sen 5 prosentin tuottavuuden kehitystä — on väärä tapa hakea kilpailukykyä, sillä se johtaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

työttömyyden kasvuun. Jo nyt monissa yrityksissä lisääntyvä työmäärä hoidetaan olemassa olevan henkilöstön venymisillä eikä uusia palkata. Laskelmien mukaan 100 tunnin työajan pidentäminen tarkoittaisi 115 000 henkilötyövuoden vähentämistä. Eli yli 100 000 työpaikkaa vähenisi sillä, että meillä 100 tuntia enemmän otettaisiin työaikaa käyttöön. Samalla se tarkoittaisi 4,5 miljardin tuloutusta yrityksille ilman minkäänlaisia sidonnaisuuksia investoinnista kotimaahan.

Paikallisen sopimisen laajentaminen toki varmasti on mahdollista, ja tänään debatissa työministeri jo kiirehtikin lohduttelemaan edustaja Myllykoskea, että ei ole pelkoa yleissitovuuden poistamisesta. Ja oikein onkin, että yleissitovaa työehtosopimusta ja paikallisen sopimisen menettelyä ei laajenneta niille tahoille, jotka eivät osallistu työehtosopimusneuvotteluihin.

On selvää, että hallitus myös suunnittelee kauppojen aukioloaikojen vapauttamista tai ainakin laajentamista. Miksi ihmeessä yhden elinkeinoalan toimintaedellytysten parantamisen kustannukset kaadetaan kunnille ja työntekijöille? Miten ihmeessä lapsiperheet voivat selvitä arjesta samalla, kun hallitus runntaa lapsiperheiden palveluita? Kuinka ihmiset näihin pätkätöihin rientävät? Kansainvälinen työjärjestö ILO on julkaissut hiljattain tutkimuksen, jonka mukaan vuoden 2008 jälkeen tapahtunut työehtojen heikentyminen ja silpputyön lisääntyminen vaarantavat yhteiskuntavakauden. ILO vaatii toimia silpputyön ehkäisemiseksi, mutta hallitusohjelmassa kehitetään vain palkansaajia ja pienituloisia ja ollaan kauppojen aukioloaikatoiveilla lisäämässä silpputöitä.

No, hallitus on kuitenkin ottamassa härkää sarvista suuntaamalla toimintansa kaikkien tiedossa olevaan kansainväliseen vahvuuteemme ja sen tulevaisuuteen eli metsään. Biotalous ja cleantech ovat hallitusohjelman parasta antia. Hieman ristiriitaa ja ihmetystä kuitenkin herättävät leikkaukset tutkimuksesta ja korkeakoulutuksesta, aivan kuin luultaisiin, että biotalouden ja metsien luomat mahdollisuudet ovat toteuttamista vaille valmiit. Näin ei toki ole. Toivottavasti hallitus ottaa tosissaan cleantech-hankkeiden pilotoinnin, uudistaa hankintalakia kotimaista cleantechiä suosivaksi ja pohtii myös verotuksellisin keinoin kuten poisto-oikeuksien laajentamisella julkisten hankintojen suuntaamista cleantechiin. Hallitusohjelmassa on siis tällä sektorilla hyviä toiveita, ja ainakin toivotaan niitten toteutuvan.

Mutta, arvoisa puhemies, lopuksi: Jokaisella jääkiekkjoukkueella on tunnuslappaleensa, ja tälle kolmen ässän hallitukselle sopii kuin nakutettu Jussi Raittisen Samassa veneessä. Lainaan tähän loppuun kertosaattia, joka hyvin kiteyttää hallituksen arvot ja linjat. "Ja kaikkihan me samassa veneessä ollaan, vaikka järjestys on toki saatu tähänkin jollaan, toiset soutaa ja toiset vähän melalla avittaa. Ja kalansaaliskin jaetaan, vaikkei ihan tasan, saa soutajat perkuutähteitä kasan, sillä solidaarisuuttahan Suomessa tarvitaan."

17.44 Anna-Maja Henriksson r: Värderade talman, arvoisa puhemies! Regeringen Sipilä som är den 74:e regeringen i Finlands historia har serverat oss sitt regeringsprogram. Ett program som andas insikt om det ekonomiskt utmanande läge som landet befinner sig i och en vilja att förnya sig. Å andra sidan, ett program som yppar stora brister vad gäller synen på jämställdhet, minoriteter, landets tvåspråkighet samt främjande av rättsstatsprincipen och demokratin.

Arvoisa puhemies! Olemme nyt saaneet hallituksen, jossa oikeusministerin odotetaan samanaikaisesti hoitavan toista, työministerin salkkua. Jo hallituksen ensiaskeleet todista-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

vat, että uudella työministerillä tulee olemaan täysi työ työministerin tehtävän hoitamisessa. Yritysten Kela-maksuja koskevan ministeri Lindströmin avauksen vuoksi joutuukin kysymään, kuka johtaa yhteiskuntasopimusta koskevaa hallituksen työtä ja onko pääministerillä, työministerillä ja valtiovarainministerillä yhtenäinen näkemys asiasta. Tämä ei ole epäolennainen seikka. Kyse on miljardista eurosta, kyse on tunnelmista työmarkkinoilla ja edellytyksistä saattaa satamaan hyvin tärkeä yhteiskuntasopimus.

Noin 10 prosentin työttömyyden vallitessa ja työllisyystilanteen käydessä yhä haastavammaksi on käsittämätöntä, että hallitus vaikuttaa asettavan toissijaiseksi niin työllisyysasiat kuin tärkeän oikeussektorinkin, koska yhden ja saman henkilön katsotaan ehtivän hoitaa molemmat. Sallikaa minun todeta, että sellaista superihmistä ei toki ole olemassa. Järjestely tulee väistämättä johtamaan virkamiesvallan kasvuun. Onko pääministeri todella sitä mieltä, että tämä on paras tapa edistää demokratiaa ja synnyttää luottamusta päätöksentekijöitä kohtaan?

Herr talman! Regeringen har i bilagorna till regeringsprogrammet en liten text, som kan vara nog så giftig för vårt rättsväsende och för hela rättsvården. Man säger nämligen att man ska skära ner domstolarnas och rättsvårdens resurser år 2018 med 20 miljoner euro och 2019 med 40 miljoner euro. Dessa enorma inbesparingar på rättsvården ska göras genom att brottmål som i dag lagförs i våra allmänna domstolar, där maximistrafvet är 2 år fängelse, ska förpassas till polisen för att avgöras. Åklagaren skulle fatta beslut och fastställa straffet och den åtalade kunde föra ärendet till domstol om han eller hon så önskar. Med det här har man tänkt spara 20 och sedan 40 miljoner euro. Tillåt mig fråga på vad denna inbesparing baserar sig.

Det här skulle alltså kunna betyda att misshandelsmål och bedrägerier kunde avklaras i polisbilens baksäte. Kan regeringen förklara hur man då riktigt har tänkt och hur man har tänkt stärka brottsoffrets ställning i en sådan här situation? Att hitta förenklade förfaranden till exempel gällande rattfyllerimålen är helt välkommet, ett sådant utredningsarbete är också på gång, men i reformivern nu måste man också kunna göra en mera djupgående analys om för- och nackdelar med förslaget och vad som är förenligt med rättsstatsprincipen.

Miten voimme taata sen, että Suomi on myös tulevaisuudessa maa, joka soveltaa oikeusvaltioperiaatetta ja kunnioittaa vallan kolmijakoa, jossa riippumattomilla tuomioistuimilla on riittävät resurssit? Kaikki puolueet tässä salissa olivat edustettuina parlamentaarisessa työryhmässä, jonka aikaisempi sisäministeri Räsänen ja minä asetimme ja joka luovutti raporttinsa tämän vuoden maaliskuussa. Kaikki olivat yksimielisiä siitä, että sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon resursseja on lisättävä vähintään 75 miljoonalla eurolla.

Tämä, mitä hallitus nyt esittää, ei ole järkevää politiikkaa. Suomen kaltaiselle oikeusvaltiolle toimiva tuomioistuinlaitos on a ja o. Maamme kilpailukyky on myös riippuvainen siitä, että maamme oikeuslaitokseen ja joustaviin prosesseihin voidaan luottaa. Miljoona euroa tarkoittaa noin 12:ta tuomarinvirkaa, 40 miljoonaa euroa vastaa lähes koko Valtakunnansyyttäjänviraston budjettia. Valtion ydintehtävistä leikkaamisesta ei hyvää seuraa.

Värderade talman! Under den senaste regeringsperioden såg också landets första nationalspråksstrategi dagens ljus. En strategi som tar fasta på att stärka såväl finskan som svenskan, vilka bägge två är små språk ur ett större perspektiv sett. Mellanrapporten som just har avgetts för någon vecka sedan betonar att arbetet med nationalspråksstrategin behöver fort-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

sätta, men inte ett enda ord finns i regeringen Sipiläs regeringsprogram om nationalspråksstrategin. Varför? Inför riksdagsvalet satt alla partier som är representerade här i en debatt på Ständerhuset där också president Ahtisaari var närvarande. Jag kunde åtminstone inte där höra någon som skulle ha motsatt sig det här arbetet. Ahtisaari var också mycket tydlig med att det här arbetet borde få en fortsättning.

Arvoisa puhemies! Saamelaisia maamme ainoana alkuperäiskansana ei mainita sanallakaan hallituksen ohjelmassa. Suomessa asuu Euroopan ainoa alkuperäiskansa, ja kaiken viime kaudella saamelaisasioissa tehdyn kovan työn jälkeen, jolloin ILO 169 -sopimuksen ratifiointi jätettiin yli vaalien lepäämään, olisi mitä suurimmassa määrin toivottavaa, (Puhemies koputtaa) että tämä asia voitaisiin nyt viedä satamaan.

Lopuksi, arvoisa puhemies, ehdotan seuraavaa epäluottamuslausetta: "Pääministeri Sipilän hallitusohjelma perustuu realistiseen tilannearvioon ja sisältää monia kannatettavia ehdotuksia työllisyyden parantamiseksi, yrittäjyyden edistämiseksi ja työelämän uudistamiseksi. Koulutukseen kohdistuvat säästöt ovat kuitenkin täysin ylimitoitettuja, hallitusohjelmassa ei myöskään riittävästi huomioida sukupuolten välistä tasa-arvoa, pohjoismaista yhteistyötä, suvaitsevaisuutta, kehitysapua tai maamme kaksikielisyyttä, ja tällä perusteella eduskunta toteaa, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta."

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Seuraavana on edustaja Essayah.— Edellinen puheenvuoro kesti yli kuusi ja puoli minuuttia. Pyrin kohta viiden minuutin kohdalla nuijalla kertomaan, että nyt ollaan lähellä aikaa, jolloin puheenvuoron toivoisi loppuvan.

17.50 Sari Essayah kd: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Se on varmasti hyvä muistuttaa meitä innokkaita puhujia.

Tuoreen hallituksen hallitusohjelmaa lukiessa on kaksijakoiset tunteet. Esityksissä ja tavoitteissa on paljon kannatettavaa, kristillisdemokraattienkin vaaliohjelman sivuilta löytyneitä linjauksia. Meidän mielestämme yhteiskunnan tulee kannustaa kansalaisiaan yrittämiseen, vastuunkantoon, ahkeruuteen. Korkea tuottavuus ja työllisyys sekä kansalaisten hyvä ostovoima luovat pohjan taloudelliselle menestykselle. Siksi pidän myönteisenä kasvupaketin 1,6 miljardin panostuksia, jotka on tarkoitus suunnata talouskasvua ja työllisyyttä tukeviin hankkeisiin, muun muassa liikenneväylien korjaukseen. Rapistuvasta tiestöstä kärsivät yritysten lisäksi kaikki tiellä liikkujat. Samoin muut panostukset yrittäjyyteen ja byrokratian karsiminen ovat oikeita toimenpiteitä.

Myös talouden tasapainottaminen on välttämätöntä, mutta paikkaa leikkauslistan kärkipäässä en soisi hallitusohjelman tavoin lapsiperheille ja eläkeläisille. Päivähoidon ja vanhustenhuollon leikkaukset ja sosiaali- ja terveyspalveluiden palvelumaksujen korotukset sekä eläkeläisten asumistuen yhtenäistämiset nipistävät ennenkin niukasta toimeentulosta.

Keskusta ja perussuomalaiset kritisoivat viime kaudella rajusti lapsilisiin kohdistuneita toimenpiteitä. Kuitenkin nyt esitettyjen lapsiperheisiin kohdistuvien toimenpiteiden vaikutus on euromääräisesti huomattavasti suurempi ja laaja-alaisempi. Odotamme hallitukselta perheystävällistä ja perheitä tukevaa politiikkaa vauvasta vaariin. Valitettavasti hallitusohjelman linjaukset antavat näiltä osin sijaa suureen huoleen.

Arvoisa puhemies! Hallitus on aivan oikein asettanut tavoitteeksi, että Suomi on koulutuksen, oppimisen ja modernin oppimisen kärkimaa. Kuitenkin hallituksen tavoitteet ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

käytännön toimenpiteet ovat koulutuspolitiikan osalta pahasti ristiriidassa keskenään. Aikomus leikata koulutuksesta 600 miljoonaa euroa ei ole keino tavoitteiden mukaisesti saavuttaa koulutuksen kärkimaan paikka. Maistereiden määrän rajaaminen, yliopistojen indeksijäädökset, Akatemian tutkimusrahoista eli korkeimmasta tieteestä leikkaaminen johdavat Suomen tärkeimmän resurssin eli osaamistason laskuun.

Sen sijaan haluan suhtautua avoimin mielin muun muassa oppisopimuskoulutuksen uudistamiseen ja jopa toisen asteen ammatillisen koulutuksen perusteelliseen remonttiin. Jos säästöt todella haetaan hallinnon ja rakenteiden uudistamisen kautta eikä opetuksen laatu kärsi ja jatko-opintomahdollisuudet taataan, niin parhaimmillaan saadaan nykyistä tiiviimpiä urapolkuja. Tosin kaavailtu opintotuen leikkaaminen ja indeksisidonnaisuuden purkaminen lyövät korville tätä nopeamman valmistumisen tavoitetta, toimeentulon järjestäminen viikonloppu- ja iltatöin kun pakkaa venyttämään opintoja.

Arvoisa puhemies! Me kristillisdemokraatit haluamme, että terveydenhuollon resurssit ohjautuvat hallintoviidakon sijasta laadukkaan ja saavutettavan hoidon takaamiseen. Aiomme olla erityisen valppaina tämän asian suhteen. Odotamme hallituksen myös lunastavan lupauksensa siitä, että oppositiopuolueet saavat olla mukana sote-uudistuksen valmistelussa aivan kuten viime kaudellakin.

Uuden hallituksen EU-linjaus ei eroa niistä linjauksista, jotka sisältyvät Kataisen hallituksen 2013 antamaan selontekoon EU-politiikasta, kuten edustaja Räsänen täällä jo aiemmin totesi. Suomi oli silloinkin vastustamassa yhteisvastuuta veloista ja pienen EU-budjetin ja tiukan talouskurin kannalla. Muistamme hyvin, miten perussuomalaiset arvostelivat oppositiossa KD:tä siitä, ettei kuuden kansanedustajan puolue kyennyt sen enempää vaikuttamaan sixpack-hallituksen EU-linjaan. Nyt iso 38 kansanedustajan puolue hyväksyi aivan samat linjaukset, vaikka on yksi kolmesta vahvasta hallituspuolueesta.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmaan sisältyy tavoite kumota puoluelaista kohta, jonka mukaan eduskuntaryhmän hajoaminen johtaa puoluetuen jakoperusteen tarkistamiseen. On tyyliä käyttää kansallista lainsäädäntöä eduskuntaryhmän sisäisten epävarmuuksien ratkomiseen. Aate kantaa, jos se on kantaakseen.

Arvoisa puhemies! Kuten alussa totesin, hallitusohjelmassa on paljon sinällensä ihan hyviä ja kannatettavia kirjauksia, mutta se ei toteuta sosiaalisesti oikeudenmukaista politiikkaa, ja siksi kannatan edustaja Räsäsen tekemää epäluottamusehdotusta.

17.56 Antti Rantakangas kesk: Arvoisa herra puhemies! Juha Sipilän hallitus sai erittäin kovan tehtävän hoidettavakseen. Edellisen kauden aikana Suomen kilpailukyky rapistui, työttömyys kasvoi nopeasti ja valtio velkaantui suunnattomalla tavalla. Monet hallituksen uudistukset jäivät toteuttamatta, ja voi sanoa, että tässä mielessä Sipilän hallitus on jopa kohtuuttoman kovan tehtävän edessä. Mutta luotan, että tällä ohjelmalla Suomen talous saadaan kestäväälle kasvu-uralle ja velkaantumistahtia hidastettua ja sitä kautta mahdollisuus myöskin tulevaisuudessa turvata hyvinvointiyhteiskunnan tärkeää perustaa.

Tämän hallituksen ohjelman tärkeä sisältö on parantaa työn tekemisen kannattavuutta sekä edistää veropolitiikalla työllistämistä. Yrittäjyyden ja omistajuuden sekä yrityksen rahoituksen vahvistaminen on tärkeä asia, koska me tarvitsemme lisää yrittäjiä, lisää työnantajia ja niitä, jotka voivat tarjota työpaikkoja. Vain sitä kautta me saamme näitä Suomen taloudenkin asioita kuntoon. Me tarvitsemme kasvua edistäviä panostuksia, ja oli erittäin hyvä, että tämä 1,6 miljardin euron paketti aikaansaatiin. 600 miljoonalla pystytään kuromaan umpeen tätä infran korjausvelkaa. Se ei silläkään vielä ratkea kuin ehkä neljännek-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

sen osalta, mutta hyvään alkuun päästään, ja uskon, että se antaa myönteisiä vaikutuksia myös koko Suomelle.

Julkisen talouden säästöt ovat kipeitä asioita, ja täällä erityisesti koulutussektorin säästöistä on aivan oikein ymmärrettävästi puhuttu. Mutta ilman säästöpäätöksiä tästä kokonaisuudesta ei valitettavasti selvitä. Eli tarvitaan sopeuttamistoimia, tarvitaan kilpailukyyn parantamista, tarvitaan uudistamishankkeita. Tämä kokonaisuus voi muodostaa sellaisen paketin, jolla Suomi selviää.

Tarvitaan myöskin rakenteellisia uudistuksia, jotka tuovat pitkällä tähtäimellä meidän talouteen kestävyysvajeen umpeen kuromista, ja näistä tämä sote-uudistus on merkittävin. Luotan ministeri Rehulaan, että hän kokemuksellaan pystyy viemään tämän satamaan. Oli sinänsä harmillista, että neljä vuotta meni tämän asian valmistelussa ilman juurikaan tuloksia, mutta nyt on hallituspuolueitten yhteinen linjaus olemassa. Ja kun siihen vielä tulee parlamentaarinen seurantaryhmä mukaan tämän uudistuksen kautta, niin pystytään varmasti sosiaali- ja terveystenonon kasvupainetta hillitsemään. Siitähän siinä on kysymys. Tärkeää on myöskin, että kuntien rahoitus ja tehtävät saadaan tasapainoon. Tästäkin on puhuttu pitkään, ja myöskin edellisellä kaudella oli yrityksiä, mutta mihinkään tuloksiin ne eivät johtaneet.

On myöskin tärkeää, että me puramme tarpeetonta sääntelyä ja byrokratiaa. Sekin on ollut vuosikausia puheina ainakin vaalikentillä, mutta koko ajan on tullut uutta lainsäädäntöä, uusia normistoja ja erilaisia tarkastus- ja lupaprosesseja, jotka ovat vaikeuttaneet myöskin ihmisten elämää ja ennen kaikkea yritystoiminnan ja erilaisten investointien etenemistä.

Täällä on puhuttu siitä, onko mitään positiivisia asioita täällä sosiaali- ja terveystenononlella. On useitakin. Nostan erityisesti esille nämä omaishoidon ja perhehoidon panostukset. On tärkeää, että siellä parannetaan omaishoitajien mahdollisuutta pitää vapaapäiviä, ja se tulee myöskin pienentämään osaltaan laitoshoidon tarvetta. Se on tärkeä panostus.

Ja ehkä työllisyyden kannalta ja maakuntien kannalta isoin kokonaisuus liittyy tähän biotalouteen. Sillähän on nyt koko poliittisen kartanakin osalta laaja tuki, ja nyt tällä kertaa näitä biotalouden edellytyksiä viedään konkreettisella tavalla eteenpäin muun muassa energiapolitiikassa, jossa otetaan aivan uudenlaisia askeleita bioenergian, kotimaisen energian hyödyntämisessä. Ne ovat toimenpiteitä, jotka tuovat koko maahan työpaikkoja. Elikä se tavoite, mikä keskustalla on ollut, että koko Suomen voimavarat otetaan käyttöön, mielestäni varsin hyvin toteutuu tässä kolmen puolueen hallituksessa.

Vasemmalta puolelta on todella nostettu voimakkaasti nämä sopeuttamistoimet esille, mutta olemme valitettavasti siinä tilanteessa, että ilman sopeuttamistoimia emme selviä, vaan ne ovat yksi osa tätä kokonaispakettia eli uudistuksia, panostuksia kasvuun ja sitten näitä sopeuttamistoimia. Yhteiskuntasopimus on äärettömän tärkeä kokonaisuus, ja uskon, että pääministeri tekee kaiken voitavan, että se saadaan aikaan. Silloin saadaan myöskin kilpailukykyä parannettua, minkä pitäisi olla kaikkien etu, sitä kautta uusia työpaikkoja, verotuloja ja talouden kasvuun lisää vauhtia. Uskon, että ay-liikekin on vastuullinen, mutta niin pitää olla myöskin työnantajaleirin.

18.01 Juho Eerola ps: Arvoisa rouva puhemies! Tunnustettavahan se on: Hallitus leikkasi lapsilisiä, eläkeläisten ja vähäosaisten etuuksia. Hallitus leikkasi lisäksi ansioturva kuu-lematta työmarkkinajärjestöjä. Korotetun ansiopäivärahan korvausprosenttia laskettiin. Li-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

säksi hallitus leikkasi turvallisuudesta: poliisilta ja Puolustusvoimilta. Köyhempää kansanosaa kyykytettiin oikein kunnolla ja ostovoiman laskiessa velkaannuttiin lisää.

Arvoisa puhemies! Muistin virkistämiseksi on tunnustettava se tosiasia, että näin toimivat edelliset hallitukset. Samalla valtio velkaantui niin, että luottoluokitusta laskettiin ja jopa EU, joka ei ole kuuluisa tarkasta taloudenpidostaan, antoi Suomelle noottia. Me olemme nyt niin velkaantuneita, että myymme lapsiemme tulevaisuutta. Tämä ei yksinkertaisesti enää käy, vaan nyt on ryhdyttävä toimiin. Aikaisemman hallituksen päättämättömyys ja löperö toiminta valtiovarainministeriössä on ajanut maamme kuilun partaalle, ja pääministeri Sipilän hallituksella on edessä kova ja hikinen urakka, jossa myös ehkä omilla soilla laulua aina kuuluu.

Tosiaan valitettavasti tämäkin urakka sisältää leikkauksia, sillä maamme ei kyennyt uudistamaan sinipunaisin silmin ja punavihrein kyynelin. Keskustan, perussuomalaisten ja kokoomuksen sinivalkoinen hallitus ajaa sosiaali- ja terveystalouden maaliinsa ja joutuu tekemään raskaita toimia isänmaamme pelastamiseksi. Elvyttäminen eli velanoton jatkaminen on Kreikan tie. Jos elvyttäminen toimisi, ei vasemmistoliittokaan olisi yt-neuvotteluissa pyrkinyt talouden tasapainottamiseen vaan ottanut velkaa, elvyttänyt lisää. Ymmärrän, että punaiset veljemme ja sisaremmemme ovat pettyneet äänestäjien tahtoon, mutta ei kaikki ole niin varjoisaa kuin vielä muutama kuukausi takaperin.

Demokratia toteutuu entistä paremmin nyt myös kunnissa, sillä kuntien lakisääteisiä tehtäviä vähennetään roimasti ja kunnat saavat aikaisempaa enemmän valtaa järjestää tehtäviään ja miettiä parhaiten toimivia malleja omaan kuntaansa.

Kasvua haetaan keventämällä pieni- ja keskituloisten verotusta ja myös kannustinloukuja puretaan. Työtulovähennystä korotetaan ja solidaarisuusveroa jatketaan vaalikauden loppuun.

Omais- ja perhepäivähoitajien vapaita lisätään työssäjaksamisen parantamiseksi. Lastensuojeluun ja lapsiperheiden kotiapuun panostetaan. Vanhusten kotihoitoa resursoidaan aiempaa enemmän ja perhehoitoakin vihdoinkin kehitetään.

Henkilökohtaisesti merkittävimpana kirjauksena hallitusohjelmassa pidän lapsen huolto- ja tapaamislain uudistamista ja sitä, että erotilanteissa turvataan lapsen oikeus sekä isään että äitiin eli molempiin sukupuoliin, ja tähän on selkeä tasa-arvokirjaus, vaikka väitettiin täällä edustaja Alanko-Kahiluodon toimesta, että täällä ei sellaisia mainintoja ole tähän tasa-arvoon liittyen.

Ympäristöministeriö säilytetään ja lisäksi avataan uusi kansallispuisto.

Rapautuva tieverkko saa todellisen piristysruiskeen. Jokainen meistä, joka kävi vaalikamppailuaan ratikkalinjojen ulottumattomissa, huomasi, kuinka huonossa kunnossa tietömme on. Hallituksen toimet tulevat sekä parantamaan turvallisuutta maanteilla että vaikuttamaan positiivisesti kilpailukykyymme.

Turvallisuudesta tuli mieleen, että maanpuolustusta ja poliisiakaan ei edellisen hallituksen tavoin enää ajeta alas.

Arvoisa rouva puhemies! Tarkkaan taloudenhoitoon ei mahdu suomalaisen sosiaaliturvajärjestelmän väärinkäyttö, vaan sitä selkeytetään osana maahanmuuttopolitiikkaan kohdistuvia uudistuksia. Turvapaikkakäsittelyä ja muita viranomaisprosesseja tehostetaan ja kotouttamista järkeistetään. Viime vuonna Suomeen tuli EU- ja Eta-alueen ulkopuolelta reilusti yli 10 000 henkeä, joista yli kolmannes perheen yhdistämisen kautta. Työperäistä maahanmuuttoa oli alle neljännes kokonaismäärästä. Turvapaikkaturismi on siis ja kukoo, mutta nyt on luvassa muutoksen tuulia. EU:n perheen yhdistämisdirektiivi on huomattavasti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

tavasti tiukempi kuin kansallinen lainsäädäntömme. Hallitus paneutuukin käytäntöjen muuttamiseen länsieurooppalaiselle tasolle siten, että kiristyksiä esimerkiksi toimeentuloedellytyksiin on ehkä luvassa. Perussuomalaisten vahva kädenjälki näkyy myös siinä, että veronmaksajamme eivät jatka EU- ja Eta-alueen ulkopuolelta tulevien koulutuksen kustantamista. Suomi tarvitsee lahjakkuuksia eikä koko maailmaa kylään ilmaisten palveluiden perässä.

Arvoisa rouva puhemies! Kannatan nykyistä hallitusta ja sen ohjelmaa.

18.07 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! On helppo kritisoida yksittäisiä säästöjä. Yksikään säästö, joka vaikuttaa ihmisten arkeen, ei ole helppo päättää tai toteuttaa. On selvää, että kansalaisilla tai kansalaisryhmillä on oikeus protestoida. Meidän on kansanedustajina kuitenkin katsottava tätä hallitusohjelmaa kokonaisuutena, joka vaatii myös vaikeiden yksityiskohtien toteuttamista. On tärkeää, että kokonaisuudesta päätetään nyt, vaikka osa to-teutuksista tapahtuukin myöhemmin.

Suomi on saanut nyt hallituksen, joka tunnustaa tosiasiat. Meidän on tehtävä muutos ja luovuttava asioista, joihin olemme tottuneet. Valtion budjetissa suurimmat erät ovat tulonsiirtoja, sosiaaliturvaa ja palveluita. Jos halutaan säilyttää palvelut tulevaisuudessa, on ensi sijassa tehtävä rakennemuutoksia mutta myös suuria säästöjä. Nämä kohdistuvat väistämättä tulonsiirtoihin ja sosiaaliturvaan monilla eri tavoilla. Tavoitteena on se, että meillä on myös tulevaisuudessa laadukas terveydenhuolto ja muut hyvinvointiyhteiskunnan palvelut.

Hallituksen tärkeimpiä tavoitteita on Suomen saattaminen samalle tasolle kilpailijamaiden kanssa viennissä ja investointien houkuttelevaisuudessa. Tarvitsemme panostusta yrittäjiin, helpotuksia työn teettämiseen ja tekemiseen sekä ennen kaikkea tarvitsemme osaa-vaa ja hyvinvoivaa työvoimaa. Tämä edellyttää järkevää työvoimapolitiikkaa, joka ei estä ketään vastaanottamasta tarjottua työtä.

Työelämän on uudistuttava niin, että myös osa-aikatyön arvo ymmärretään. Elämässä tulee eteen tilanteita, joissa täysipäiväinen työ ei ole mahdollista tai järkevää. Sairauden, vanhemmuuden, opiskelun tai eläkkeelläolon aikana osa-aikatyö on usein paras vaihtoehto niin yksilön kuin yhteiskunnankin kannalta. Osa ihmisistä on koko elämänsä osatyökykyisiä. Työelämän uudistamisella pyritään parantamaan myös heidän asemaansa.

Toivon myös, että työelämän uudistaminen tulee tarkoittamaan vanhempainvapaiden ta-saamista — nimenomaan vanhempainvapaan, ei kotihoidon tuen, kautta — ja tämän myötä myös tasa-arvoisen työelämän edistämistä. Hallituksen tulisi edistää myös perheellisten naisten ja erilaisten vanhempien työllisyyttä.

Työ on monesti hyvinvoinnin edellytys, mutta se ei yksin riitä. Avuntarvetta on lyhyt-ai-kaista ja pitkäaikaista, ja myös järjestelmän on joustettava entistä paremmin eri tilanteisiin sopivaksi. Terveiden edistämistä ja varhaista tukea tullaan nyt vahvistamaan poikkihallinnollisesti päätöksenteossa, palveluissa ja työelämässä sekä lainsäädäntömuutoksilla että paremmalla toimeenpanolla.

Terveiden edistämistä on myös panostaminen liikuntaan. Liikuntasuosittelun mukaan lasten ja kouluikäisten tulisi liikkua jopa 2 tuntia päivässä. Tutkimusten mukaan liikunta parantaa myös oppimista. Tunti lisää liikuntaa koulupäivään on tältä hallitukselta panos-tus, joka näkyy terveempinä ja hyvinvoivina aikuisina. Toivon, että hallituskauden aikana pystytään myös luomaan pysyviä käytäntöjä lasten ja muidenkin ikäryhmien liikunnan edistämiseksi. Tämä on myös kustannuksen näkökulmasta parasta ennaltaehkäisyä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Hyvä puhemies! Yhteiskunnan muuttuessa on myös koulutuksen pystyttävä vastaamaan nopeasti ja ketterästi uusiin tarpeisiin tai uusimpiin tutkimustuloksiin. Koulutukseen ja varhaiskasvatukseen on jouduttu kohdentamaan myös säästöjä, jotka ovat oikeasti erittäin vaikeita. Ymmärrän sen, että koulutus ei voinut täysin säästyä leikkauksilta näin rajussa tilanteessa. Näen kuitenkin myös niin, että paineet ryhmäkokojen pienentämisestä ja pitämisestä järkevinä siirtyvät nyt kunnille.

Hallitusohjelmassa on otettu kunnianhimoiseksi tavoitteeksi vuoden 2020 ilmastotavoitteiden saavuttaminen jo tämän vaalikauden aikana. Kivihiilen käytöstä luopuminen ja tuontiöljyn käytön puolittaminen ovat tavoitteita, jotka pakottavat etsimään ratkaisuja uusiutuvasta energiasta. Erityisen hienoa on panostus kiertotalouteen ja meille vesillä ja rannoilla liikkujille panostus Itämeren tilan parantamiseen ravinteiden kierrätyksestä edistämällä. Itämeren ja muiden vesistöjemme mahdollisuudet matkailun kehittämisessä ovat merkittävät, mutta vain puhtaiden vesien äärellä viihtyvät niin ihmiset kuin eläimetkin. Kiertotalous tuo Suomelle muitakin suuria mahdollisuuksia, joita toivon tämän hallituskauden aikana laajemminkin edistettävän. Toivon myös, ettei suomalaisten koskien ja saariston suojeleminen joutuisi missään vaiheessa kompromissien uhriksi.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esittämät uudistukset, säästöt ja leikkauksetkin ovat tarpeellisia hyvinvoinnin ja talouskasvun aikaansaamiseksi. Tilanne on vaikea, mutta tunnelma varovaisen toiveikas. Päätösten toteuttamisessa tarvitaan viisautta. Tätä toivon hallituksemme ministereille heidän vaikeassa mutta tärkeässä työssään. Suomi on maa, joka on aina selvinnyt vaikeista ajoista. Niin me tulemme selviämään tälläkin kertaa. — Kiitos.

18.12 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Hallitukselta ei tarvita nyt vain viisautta, vaan hallitukselta tarvitaan sydämen viisautta. Se on viisautta, joka huomioi yhteiskunnassa ne, jotka muuten jäävät huomioimatta: heikompiosaiset, köyhemmät ja sairaat ihmiset.

Valitettavasti täytyy sanoa, että hallituksen tällä ohjelmalla murennetaan nyt pala palalta suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa. Mitä tulee ohjelman toimiin pienituloisten eläkeläisten tai lapsiperheiden näkökulmasta katsottuna, voidaan oikeastaan unohtaa heikomista huolehtiminen. Vaikka takuueläkettä korotetaan, meillä on sen jälkeenkin Suomessa aivan liikaa niitä eläkeläisiä, jotka eivät meinaa tulla eläkkeellään toimeen. Heidän tilanteensa heikkenee entisestään, sillä hallitus esittelee liudan toimenpiteitä, joilla eläkeläisten toimeentulon kannalta merkittävistä asioista säästetään.

Kansaneläkkeen indeksijäädytykset ja suunnitelmat eläkeläisten asumistuen poistamisesta ja sulauttamisesta yleiseen asumistukeen ajavat monet eläkeläiset äärimmäisen ahtaalle. Jo nyt iso osa eläkkeestä voi monella mennä lääkkeisiin ja muihin terveydenhoitomenoihin. Siitä huolimatta hallitusohjelmassa esitetään lääke- ja taksikorvausten alentamista sekä terveydenhuollon asiakasmaksujen korottamista. Etenkin paljon sairastaville eläkeläisille näiden toimien yhteisvaikutus on aivan kestämätön. Eläkkeensaajien Keskusliiton mukaan pelkkä eläkkeensaajan asumistuesta leikkaaminen merkitsee 1 100 euroa kuukausieläkettä ja 500 euroa vuokraa maksavalle eläkeläiselle jopa 95 euroa kuukausittaista heikennystä toimeentuloon.

Arvoisa puhemies! Omaishoitoa tarvitaan tulevaisuudessa yhä enemmän, ja jo nyt joka kuudes suomalainen on omaishoitaja. Hallitus on kehumus laittavansa omaishoitajan asemaa tällä kaudella kuntoon. On kuitenkin hyvä huomata, kun kaikki tiedämme, että omaishoidon kehittämisohjelma aiotaan toteuttaa vain osittain, vaikka olisi äärimmäisen tärkeää viedä kehittämisohjelman ehdotukset kokonaisuudessaan eteenpäin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Sen paremmalta ei näytä vanhustenhoidossa, jossa työskennellään jo nyt jaksamisen äärrirajoilla. Vanhustenhoidon nykytilanne ei varmastikaan ole kenellekään tässä salissa epäselvä. Hallitus aikoo kuitenkin nyt väljentää henkilöstömitoitustarpeita vanhainkodeissa, mikä lisää hoitohenkilökunnan valtavaa taakkaa entisestään. Onko hallitus todella sitä mieltä, että näillä toimilla taataan arvokas vanhuus? Hyvinvointiyhteiskuntamme rakentajat ansaitsevat parempaa kuin mitä nyt sen purkajat ovat valmiita vanhustenhueltoon panostamaan.

Arvoisa puhemies! Hallituksen toimet iskevät kipeästi myös lapsiperheisiin. Subjektii-visen päivähoiton rajausta ja yli kolmevuotiaiden päiväkotiryhmäkokojen nosto eivät tue hallituksen tavoitteita varhaiskasvatuksen kehittämisestä, ja lapset joutuvat näissä päätöksissä maksamiehiksi. Viime vaalikaudella tehtiin valtava työ sen eteen, että saatiin rahoitus perusopetuksen ryhmäkokojen pienentämiseen. Nyt tämä työ vesitetään ja rahat otetaan kokonaan pois. Päivähoitomaksuja sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan maksuja korotetaan. Tämä ajaa pieni- ja keskituloiset lapsiperheet ahtaalle ja vähentää perheiden tasa-arvoa, jos perheillä ei ole enää varaa laittaa lasta iltapäiväkerhoon. Monessa harrastuksessa maksut ovat jo nykyään pilvissä, ja koulujen iltapäiväkerhojen toiminta on ollut äärimmäisen arvokasta, jotta jokaisella lapsella voisi olla mielekästä tekemistä perheen taloudellisesta tilanteesta riippumatta. Perheen vaikeudet toimeentulossa lisäävät lapsen osattomuutta monella tavoin ja edesauttavat lasten syrjäytymistä. Tämähän on hallituksen ajama uusi suunta Suomelle?

Arvoisa puhemies! OECD:n tuoreesta raportista käy ilmi, että Suomi ei enää mahdu tuloeroilla mitattuna maailman tasa-arvoisimpien maiden joukkoon. OECD ottaa myös huomioon maksausti kantaa tuloerojen kaventamisen puolesta talouskasvun näkökulmasta. Nyt hallitusohjelman toimet osuvat kipeimmin heikommin toimeentuleviin, mikä entisestään repii tulokuilua suuremmaksi. Vaikka hallitus tavoittelee toimillaan kasvua, ne voivat tosiasiassa haitata sitä. Ehkä vieläkin suurempi ongelma kuin hidas talouskasvu on kuitenkin yhteiskunnan koheesion heikentyminen. Maailman talousfoorumi on varoittanut tuloerojen kasvun tekevän hallaa yhteiskunnalliselle ja poliittiselle vakaudelle, joka on ollut tukijalkamme ja selkärankamme.

Näillä sanoin, arvoisa puhemies, kannatan edustaja Rinteen tekemää epäluottamusesitystä.

18.17 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Sipilän hallituksen visio maalailee kauniita tulevaisuuskuvia, mutta karut liitteessä kuvatut leikkaukset rakentavat syrjivää Suomea. Kaikkein vähäosaisimmilta leikataan, lapsilisää ja opintotukea pienennetään, koulutuksesta ja tutkimuksesta, tulevaisuuden iduista, leikataan kautta linjan.

Vihreillä on vaihtoehto, jossa valtiontaloutta tasapainotetaan toisella tavalla: yhdistämällä ilmastonmuutoksen torjunta, talouden vakaus ja tulevaisuus. Koulutuksen säästöt voi korvata ympäristöhaitallisten tukien karsinnalla. Vihreät toteuttaisivat työllistäviä uudistuksia, työn ja sosiaaliturvan yhteensovittamista, pienyritysjärjestyksen helpottamista sekä kasvualojen vauhdittamista energiaremontilla ja investoinneilla.

Hallitus linjaa, että korkeakoulujen ja yritysten innovaatiotoimintaa tiivistetään. Tavoitetta lamaannuttavat leikkaukset Tekesin määrärahoista, Suomen Akatemialta, yliopistoilta. Huoli perustutkimuksen tulevaisuudesta on todellinen. Suomi on jo nyt taantunut tutkimuksessa maailman kärjestä, mihin meillä ei ole varaa. Juuri tutkimus nostaa vientimahdollisuuksia ja taloutta uusien tuotteiden kehittämisen mahdollistajana.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Lapsilta leikataan poikkeuksellisen rajusti. Toisen asteen koulutus ajetaan ahdinkoon leikkauksin, joita keskustapuolue itse suitsi välikysmyksessään kolme kuukautta sitten. Päivähoidon ryhmäkokoja kasvatetaan ja lasta tukevaa subjektiivisen päivähoidon oikeutta rajoitetaan. Jos vanhempi jää työttömäksi tai hoitaa nuorempaa sisarusta, hallitus kaavaillee, että lapsen tulee jäädä pois kokopäivähoidosta.

Nykyajan työelämä on sellaista silppua, että varmistunut päivähoito on monesti edellytys työllistymiselle. Vaikka elämme vaikeita aikoja ja valtiontaloutta on tasapainotettava, lasten ja perheiden hyvinvointiin panostaminen on nähtävä investointina tulevaisuuteen. Lapsiperheiden hyvinvointia tukevia palveluja ei pidä rapauttaa, kuten tehtiin viime laman aikaan 90-luvulla. Leikkaukset kouluterveystieteiden, neuvolaan ja opetuksen tasoon kasvattivat lamasukupolven, jonka pahoinvointi näkyi lisääntyneinä huostaanottoina ja syrjäytyneisyyden kasvuna. Meillä ei ole varaa toistaa virheitä ja hukata nuoria. Jokainen syrjäytynyt nuori maksaa valtiolle 1,2 miljoonaa euroa puhumattakaan nuoren ja hänen läheistensä inhimillisestä kärsimyksestä. Päivähoito on erityisen tärkeää perheissä, joissa on työttömyyttä, uupumista tai päihdeongelmia. Työttömätkin vanhemmat voivat aktiivisesti hakea töitä tai ottaa vastaan lyhyen työn, kun päivähoito on jo järjestetty.

Arvoisa puhemies! Pienyrittäjän aseman parantamiseen on lupaavia ja hyviä uudistuksia tulossa, kuten yrittäjävähennys. Suomen Yrittäjien ohjelmasta on poimittu hyviä aihioita vietäväksi eteenpäin, ja toivon niille menestystä. Myös hallituksen lupaava perustulokeilu on kannatettava ja työllisyyttä edistävä toimi. Hallitus lupaa myös luovansa osallistavan sosiaaliturvamallin. Toivon, että kyseessä on kannustava malli, joka yhdistää työtä ja sosiaaliturvaa.

Mutta tietääkö hallitus, että luonnon monimuotoisuus hupenee pelottavaa vauhtia ja menossa on kuudes sukupuuttoaalto? Alle 2 prosenttia Etelä-Suomen metsistä on suojeltuja. Silti hallitus leikkaa kaksi kolmasosaa luonnonsuojelualueiden hankinnan määrärahoista. Kauniit puheet Itämerestä ja kiertotaloudesta eivät auta, kun hallitus leikkaa suojavyöhykkeiden määrärahoja. Suomen ympäristökeskuksen lakkautus, siis sulauttaminen Luonnonvarakeskukseen, on otettu pelolla vastaan henkilöstössä. Ilmastotyöstä on hallitusohjelmassa kauniita sanoja, mutta leikkaus tuulivoiman tuista halvaannuttaa alan kehitystä ja tulevaisuudennäkymiä. Leikkaus joukkoliikenteen tuista ei sekään edistä ilmastotavoitteita. Onneksi hallitus sentään lupaa satavuotiaalle Suomelle lahjaksi uuden kansallispuiston. Suositon lämpimästi merellistä helmeä, Porkkalaa, uudeksi kansallispuistoksi.

Arvoisa puhemies! Kylmäävää luettavaa on kehitysyhteistyön määrärahojen leikkaukset kaikkein köyhimmillä maailmalla. Leikkaukset halvaannuttavat humanitäristä työtä.

Vammaispolitiikan näkökulmasta hallitusohjelma sisältää huolestuttavia asioita. YK:n vammaisten oikeuksien yleissopimuksen ratifiointia ei mainita lainkaan, ja arveluttavaa on liitteen kirjaus vammaislakien yhdistämisen uudelleentarkastelusta. Ohjelmassa on heikennyksiä esteettömyysmääräyksiin, mikä heikentää myös vanhenevan väestön mahdollisuuksia asua omassa kodissaan. Mutta on hyvä, että hallitusohjelmassa on sentään kiinnitetty huomiota vammaisten työllistymiseen ja yrittäjyyteen.

Hallitus leikkaa koulutuksesta satoja miljoonia, alasajaa luonnonsuojelua ja kurjistaa köyhimpiä. Näinkö Suomi nousuun?

18.23 Annika Lapintie vas: Arvoisa rouva puhemies! — Siitä onkin pitkä aika, kun täältä on voinut sanoa "rouva puhemies". — Puhutaan yhtä, tehdään toista. Tämä kuvaa sitä ristiriitaa, joka on hallitusohjelman kirjausten ja selitysten sekä todellisuuden välillä. Hal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

litusohjelmaa julkistaessaan keskustan miljonääri, pääministeri Juha Sipilä sanoi, että se sisältää kipeitä, kaikkia suomalaisia koskevia leikkauksia ja että jokaisen suomalaisen on osallistuttava talkoisiin. Hän kuitenkin painotti, että vahvojen ja hyväosaisten on kannettava muita suurempi vastuu. Ikävä kyllä se ei hallitusohjelmassa näy, vaan päinvastoin.

Hallitusohjelman suorana seurauksena leipäjonot tulevat pitenemään ja yhteiskunta jakautuu yhä selvemmin rikkaisiin ja köyhiin. Jättileikkauksista kärsivät nimenomaan pienituloiset, eläkeläiset, opiskelijat ja lapsiperheet, jotka ovat julkisten palveluiden ja yhteiskunnan tukiverkoston varassa. On edesvastuutonta ja täysin epäoikeudenmukaista, että hyväosaiset selviävät näistä leikkaustalkoista kuin koira veräjästä samalla, kun vähempiosaiset tuntevat leikkaukset nahoissaan.

Elinkeinoelämän Keskusliiton, Suomen Yrittäjien ja Perheyrittysten liiton johtaman miljonäärihallituksen leikkaukset koskettavat kaikkia paitsi maanviljelijöitä, yhteiskunnan hyväosaisempia, osinkojen saajia, yrityksiä ja maanpuolustusta. Hyväosaiset taputtavat käsiään muun muassa autoveron 200 miljoonan alennuksesta, kotitalousvähennyksen rajan 30 miljoonan euron korotuksesta ja siitä, että omaisuus- ja yritysverotuksen kokonaisuutta kevennetään. Hyväosaisten ilonaiheeksi voi laskea hallitusohjelman liiteosassa olevan kirjausten, jonka mukaan jo valmiiksi alhainen yhteisöveron taso tullaan pitämään kilpailukykyisenä. Tämä tarkoittaa sitä, että jos Suomen kilpailijamaat alentavat omaa yhteisöveroaan, niin Sipilän hallitus seuraa perässä.

Lisäksi, jos palkansaajat ja ay-liike eivät nöyryy polvilleen hallituksen yhteiskuntasopimukseen, sen kaatuminen tullaan maksattamaan lapsiperheillä, työttömillä ja eläkeläisillä. Jos ay-liike ei suostu Corleone-tyyppisiin palkanalennusvaatimuksiin, työeläke- ja yrittäjäeläkeindeksi puolitetaan vuonna 2018 ja 2019. Lapsilisiin miljonäärihallitus puuttuu yhteiskuntasopimuksen kaatuessa 120 miljoonan euron leikkauksella. Eläkkeensaajien menetykset olisivat arvoltaan 272 miljoonaa euroa ja työttömyyspäivärahan saajien arvioitut menetykset 120 miljoonaa euroa.

Hyväosaisten oma osallistuminen jätettiin — uskomatonta mutta totta — pelkän vapaaehtoisuuden varaan. Hyväosaisten vastuunkanto olisi oikeasti voitu toteuttaa muun muassa veronkorotusten kautta, mutta siihen ei hallitus halunnut lähteä. Miljonäärien hallitus alentaa hyväosaisten perintöveroa yritysten sukupolvenvaihdoksissa 40 miljoonalla eurola ja metsätilojen sukupolvenvaihdoksissa 20 miljoonalla eurolla.

Valtiovarainministeriön vaikuttavuusmuistion ja sen laskelmien mukaan menojen leikkauksista ja verojen muutoksista kärsivät eniten eläkeläiset, ikääntyneet, lapsiperheet ja työttömät. Ainoa ryhmä, joka hyötyy hallituksen toimista, on työssä käyvät. Myös arkkipiispa Kari Mäkinen puuttui tähän terävästi ja sanoi, että olisi toivonut hallitusohjelman olevan lähempänä leipäjonoja. Paras keino oikeudenmukaisen yhteiskunnan toteuttamiseen olisi Mäkisen mukaan juuri verotuksen eikä vapaaehtoisuuden kautta. Nyt heikoimmassa asemassa olevat joutuvat pakosta kiristämään vyötään entistä tiukemmalle.

Tämän vuoksi hallitusohjelma ei ansaitse tukea, ja kannatan edustaja Arhinmäen epäluottamusesitystä.

18.28 Joakim Strand r: Värderade fru talman! Talouspolitiikan linjanvedossaan hallitus lupaa parantaa yrittämisen edellytyksiä sekä panostaa uusiin kestäväen kasvun mahdollisuuksiin. Sääntelyn ja normien purku sekä kattavan yhteiskuntasopimuksen rakentaminen ovat muutamia esimerkkejä tervetulleista pyrkimyksistä. On kuitenkin tärkeä muistaa, että maamme taloutta ei käännetä kasvavalle, kestäväälle kasvu-uralle minkä tahansa yrittämi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

sen tai työn tekemisen kautta. On hyvä, mutta ei missään tapauksessa riitä, että rakennamme toisillemme asuntoja tai pilkomme naapurille puita.

Toivon vilpittömästi, että hallitus ymmärtää korkean, teollisen jalostusarvon sekä kasvaville markkinoille suuntautuvan viennin merkityksen ja potentiaalin maamme hyvinvoinnin rakentamisessa. Yksi uusi työpaikka korkean jalostusasteen vientiteollisuudessa luo automaattisesti useita muita uusia työpaikkoja alihankintaverkostossa, logistiikassa, palvelusektorilla ja niin edelleen. Olisinkin kaivannut hallitukselta huomattavasti syvällisempää pohdintaa ja kirjauksia juuri korkeaan osaamiseen perustuvan modernin teollisuuden toimintaedellytysten kehittämisestä ottaen huomioon, että strategisessa ohjelmassa puhutaan yksityiskohtaisesti esimerkiksi hevosen lannan käytön sallimisesta energiantuotannossa.

Värderade fru talman! Pohjoismaisen ulottuvuuden ohittaminen lähes kokonaan hallituksen paperissa tuntuu erikoiselta siitakin syystä, että Ruotsi on yhdessä Saksan kanssa tärkein vientimaamme.

Om vi ska kunna göra affärer i Norden i framtiden, på den vägen hämta in pengar för finansieringen av välfärdstjänsterna i Finland bör vi se till att våra barn och unga lär sig en god svenska i ett tidigt skede i våra skolor. Jag vill gärna tro att regeringen inser vikten av att slå vakt om och utveckla våra kunskaper i våra nationalspråk.

Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajat! Maininnat korkeakoulujen ja elinkeinoelämän yhteistyöstä innovaatioiden kaupallistamiseksi ovat hyviä, mutta vaativat myös konkreettisia panostuksia. Koulutussektorin, tieteen ja tutkimuksen valtavat leikkaukset eivät tähän isoon kuvaan oikein istu. Hallitus lupaa asettaa alkusyksyyn mennessä yksityiskohtaiset mittarit, joilla arvioidaan tavoitteiden toteutumista. Tämän ei pitäisi olla vaikeaa. Julkiset tutkimus-, kehitys- sekä infrapanostukset on tietenkin ohjattava pääasiallisesti sellaisille alueille ja aloille, joilla nimenomaan teollinen jalostusarvo ja vienti ovat korkeimmillaan ja joilla myös yritykset itse panostavat vahvasti tutkimukseen ja kehitykseen. Tätä kautta luodaan ja tuodaan uutta rahaa koko maamme hyvinvointipalveluiden rahoittamiseksi.

Pidän hyvänä mainintaa siitä, että osaaminen on koottava kansainvälisesti kilpailukykyisiksi keskittymiksi. Jos esimerkiksi Vaasassa sijaitsevat Pohjois-Euroopan johtavan energia- ja cleantech-keskittymän veturit, jotka tuovat maahan miljardeja euroja, työllistävät kymmeniätuhansia omassa ekosysteemissään, päättävät lähteä Vaasasta ja Helsingistä, on seuraava osoite Kiina, Intia tai Brasilia, ei mikään muu Suomen kaupunki. On siis koko maamme etu, että eri seutuja kehitetään niiden omista vahvuuksista lähtien ja että todella ymmärrämme korkean teollisen jalostusarvon sekä kasvaville markkinoille suuntautuvan viennin merkityksen ja potentiaalin maamme hyvinvoinnin rakentamisessa.

Genom att stärka förutsättningarna för exportindustri med hög förädlingsgrad skapar vi nya pengar för finansieringen av välfärden i vårt land.

Fru talman! Jag understöder ledamot Henrikssons förslag med de motiveringar hon hade. — Kiitos, tack.

18.32 **Peter Östman kd:** Värderade fru talman! Uuden hallituksen ohjelma sisältää useita mielenkiintoisia ja välttämättömiä avauksia. Onnittelen hallitusta ohjelmaneuvoittelujen saamisesta päätökseen ripeästi muutamassa viikossa. Vaikka ohjelma pitää tietysti arvioi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

da kokonaisuutena, täytyy kuitenkin todeta, että se myös sisältää huolestuttavia ehdotuksia, joista seuraa heikennyksiä tietyille ihmisryhmille.

Vastauksissamme hallituksen muodostajalle tiivistimme kristillisdemokraattien vision vuodelle 2025 seuraavasti: Haluamme sosiaalisesti oikeudenmukaisen ja turvallisen Suomen, maan, joka on perhe- ja yrittäjäystävällinen, innovatiivinen, kilpailukykyinen ja taloudellisesti menestynyt. Jotta tämä visio toteutuisi, tarvitaan uudistuksia ja ennen kaikkea maamme kilpailukykyä huolehtimista. Kilpailukyky on paras tae, jotta me pystymme ylläpitämään hyvinvointiyhteiskuntaa. Mielestäni hallituksen ohjelma varsin pitkälle tähtää tämän vision toteutumiseen, ja uskon, että kristillisdemokraatit olisivat hyvin sopineet mukaan Sipilän konservatiiviseen porvarihallitukseen. Mutta tällä kertaa ei kokoonpanossa ollut tilaa pienemmille puolueille. KD:n työ jatkuu nyt oppositiosta, vaikka hallitustunnustelija oli erittäin tyytyväinen meidän vastauksiimme.

Arvoisa rouva puhemies! Ymmärrämme, että isänmaa on monien suurten haasteiden edessä. Tämän vuoksi ilkeän arvostelun ja halvan populismin sijaan kristillisdemokraatit haluavat tehdä vastuullista, rakentavaa ja toteuttamiskelpoisia vaihtoehtoja tarjoavaa oppositiopolitiikkaa.

Suomen työmarkkinat ovat Pohjoismaiden jäykimmät. Kun Suomi suunnitteli liittymistä euroalueeseen, luvattiin lisää joustavuutta työmarkkinoille. Huolimatta näistä lupauksista työmarkkinoiden joustavuus ei ole parantunut, vaan päinvastoin. Suomen työmarkkinat ja suomalaiset verotuet on räätälöity pitkälti raskaan vientiteollisuuden tarpeisiin. Tällainen järjestelmä ei vastaa nykyaikaisen globaalin talouden tarpeisiin. Vanhat teollisuusmaat, kuten Saksa, Tanska ja Ruotsi, pärjäävät nykyään varsin hyvin globaalissa kilpailussa. Suomella on myös menestymisen mahdollisuuksia, mutta kyllä se edellyttää, että talous saadaan kuntoon ja liian jäykät työmarkkinat joustavammiksi. Tästä näkökulmasta on toivottavaa, että hallitus yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa pääsee sopimukseen laaja-alaisesta yhteiskuntasopimuksesta.

Mielestäni ne toimenpiteet, jotka ohjelmassa luvataan yrittäjille, yritysverotuksen muutokset sekä byrokraattisen sääntelyn purkaminen, ovat ehkä ohjelman konkreettisimmat ja parhaimmat esitykset. Yrittäjävähennyksen käyttöönotto henkilöyrityksille ja elinkeinonharjoittajille on myönteinen asia. Pidän myös hyvänä asiana biotalouteen panostamista sekä kilpailukykyä huomioivaa ilmasto- ja energiapolitiikkaa.

Toisaalta olen hieman huolissani tutkimus- ja innovaatioirahoituksiin kohdistuvista melko isoista leikkauksista. Erityisesti nyt kaivataan innovaatioita tukevaa asennetta.

Tarvitsemme sekä rakenteellisia uudistuksia että sopeuttamistoimia, ja uusi hallitus joustuikin tekemään alusta alkaen monia raskaita ja vaikeita päätöksiä, eikä näiltä Suomen kannalta välttämättömyiltä päätöksiltä voi pitkälti mikään yhteiskunnan sektori välttyä. Hallitusohjelmassa olisi kuitenkin mielestäni pitänyt pyrkiä löytämään eri väestöryhmiin kohdistuvien menoleikkausten sekä veromuutosten osalta tasapainoisempia ratkaisuja. Nyt toimenpiteet kuormittavat suhteellisesti eniten lapsiperheitä, eläkeläisiä, ikääntyneitä ja muuten heikommassa asemassa olevia. Toivon, että näiden säästötoimenpiteiden seurauksena ei synny muita seurauksia ja lieveilmiöitä, jotka säästötavoitteista poiketen vain lisäisivät kustannuksia.

Fru talman! Avslutningsvis, vi har i dag hört många dramatiska talturer här i plenisalen och det har varit överslag från båda sidorna. Jag upprepar det jag sade i debatten: jag anser att regeringsprogrammet kanske inte är så perfekt som de som har varit med och gjort det an-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

ser, men inte är det heller alls lika dåligt så som en del oppositionsrepresentanter försökt framhåva.

Arvoisa rouva puhemies! Uusi hallitus ei ole helpon tehtävän edessä. Kristillisdemokraatit seuraavat ja arvioivat aktiivisesti hallituksen työtä. Toivomme hyviä päätöksiä ja lupaamme tehdä rakentavaa ja vastuullista oppositiopolitiikkaa. — Kiitos.

18.39 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on käyty monipuolista keskustelua. Tässä viimeksi edustaja Lapintie viittasi arkkipiispaan, kuten monet muutkin, ja se on ihan hyvä näin eettisessä mielessä. Kuitenkin samalla on kuultu paljon liturgiaa, tällaista talousliturgiaa — sanoisin melkein, että kreikkalaista talousliturgiaa — joka ei vie sitten yhtään Suomea eteenpäin.

Muistan, että kun vuonna 2006 lähdin eduskunnasta, niin silloin Suomen talous oli muuten kunnossa, vaikka silloinkin oli tuulen tuomia verotuloja varmaan, me olimme Luxemburgin kanssa parhaita julkisessa taloudessa parilla mittarilla. Sitten tuli kansainvälinen finanssikriisi, ilman Suomen omaa syytä. Meidän pankit olivat kunnossa, mutta se iski vientivetoiseen talouteen dramaattisesti, jolloin meidän bkt taisi 2009 pudota 8 prosenttia. Samalla, vähän piilossa, Suomen teollisen tuotannon pohja on rapautunut hyvin huolestuttavalla tavalla — Nokia, paperiteollisuus, teknologiateollisuus ja niin edelleen — ja me olemme hävinneet 100 000 työpaikkaa. Nyt suomalainen yhteiskunta näivettyy, me emme pääse tälle vuoden 2008 bkt-tasolle vielä useampaan vuoteen. Näin ei voi jatkaa, sillä tämä romuttaa meidän hyvinvointiyhteiskuntamme pohjan.

Me elämme mielestäni hyvin vaativissa oloissa, jatkuvassa talouden, tuotannon, kaupan globaalissa rakennemuutoksessa, se jatkuu koko ajan. Samalla me elämme siinä Saksan vetämässä yhteisvaluutassa, johon Lipposen hallituksen aikana menttiin. Siinäkin voidaan pärjätä, mutta pitää elää niin kuin saksalaiset. Suomalaiset eivät ole missään vaiheessa oikein ymmärtäneet, mitä tarkoittaa yhteisvaluutassa eläminen. Ruotsalaiset ymmärtävät sen paremmin. Vienti on kehittynyt Suomessa euromaista huonoiten jo monta vuotta. Parhaiten se on kehittynyt Baltian maissa. Me tiedämme, että näissä maissa nimenomaan on tehty talouden sopeutusta sekä julkisella sektorilla että kilpailukyvyyn hyväksi. Kun tuossa entisessä ammatissani vierailtiin Virossa, niin muistan aina pääministeri Andrus Ansipin puheen, kun tämä sanoi, että karmea historia opettaa Viroa. Sen takia he liittyivät heti Euroopan unioniin ja Natoon, myöskin euroon myöhemmin. Mutta hän sanoi, että koskaan se ei ole Virolle riittänyt, se ei ole koskaan heille riittänyt, vaan Viro haluaa olla taloudellisesti itsenäinen, kun elää suuren naapurin varjossa. Niinpä Virolla ei ole velkaa juuri lainkaan valtiolla, vajaa 10 prosenttia bkt:stä. Se on Suomellekin tärkeä asia, tämä taloudellinen itsenäisyys. On selvää, että jotta Suomi pääsee tämän synkän virran yli, me tarvitsemme tämän hallitusohjelman, sen toteutuksen, ja myöskin sitten tämän yhteiskuntasopimuksen.

Sitten meillä on vielä kaksi muuta ongelmaa ollut. Varsinkin viime vuosina ongelmana on ollut päätösten täytäntöönpano: on tehty otsikkotasolla päätöksiä, mutta niitä ei saada tehokkaasti, taloudellisesti ja vaikuttavasti täytäntöön. Ja kolmas ongelma on tuottavuus, jossa Suomi on jäänyt jälkeen viimeisenä viitenä vuonna muista tärkeistä länsimaista pahasti. Eli myöskin nämä haasteet meidän pitäisi ottaa.

Arvoisa puhemies! Toisena asiana lyhyesti puhun tästä hallituksen toimintatapauudistuksesta "sujuvampaan Suomeen". On nimittäin niin, että raskas hallinnollinen taakka, tarpeeton byrokratia, monimutkaiset lupakäytännöt, pitkät valitusprosessit nousevat esiin jat-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

kuvasti keskusteltaessa yrittäjien kanssa, viljelijöiden kanssa. Ja myöskin tavallisten ihmisten kanssa kun asioi, niin he kokevat asiat liian monimutkaisiksi ja liian hitaiksi. Hallitusohjelmassa on viisi hyvää kärkihanketta, joiden tavoitteena on ottaa todella tuottavuusloikka julkisissa palveluissa ja yksityisellä sektorilla tarttumalla digitalisaation mahdollisuuksiin ja purkamalla turhaa säätelyä ja byrokratiaa. Keskeistä on juuri purkaa normeja, sujuvoittaa lupakäytäntöjä, järjestyttää valitusprosesseja, ottaa käyttöön kokeilukulttuuri ja parantaa yleensäkin johtamista ja toimeenpanoa. Toimintatapoja pitää uudistaa, pelkkä digitalisaatiohan ei auta, ja tästä meillä on hyviä esimerkkejä maailmalla ja Suomessakin Verohallinnossa. Tämä toimintatapojen parantaminen, normien purkaminen ja byrokratian vähentäminen ei ole helppo tehtävä, ja siinä pitää edetä normi kerrallaan, mutta se on täysin mahdollinen, ja siihen meidän pitää hallitusta kannustaa.

Puhemies! Oleellista on myös se, että valtioneuvoston yhteyteen perustetaan lainsäädännön vaikuttavuusarviointielin, jonka tehtävänä on varmistaa lainsäädännön vaikutusarviointien laatu ja lainsäädännön laatu yleensäkin. Julkisen sektorin johtamisen (Puhemies koputtaa) laadun parantamiseksi käynnistetään myös erityinen ohjelma, ja on todettu vielä, että innovatiivisuus ja palvelualltius pitää nostaa uusiksi virkamieshyveiksi perinteisten rinnalle, ja miksei tämä ohje sovi meille kansanedustajillekin.

18.45 Tiina Elovaara ps: Arvoisa rouva puhemies! Hallitusohjelma leikkauksineen on aiheuttanut odotetusti kovan kritiikkitulvan. Vaikeista päätöksistä huolimatta on ohjelmassa myös hyviä asioita. Erityisesti koulutuksen leikkauksia on moitittu. Koulutuksen puolelle tulee kuitenkin useita positiivisia asioita. Otamme käyttöön digitaalisia oppimisympäristöjä, uudistamme pedagogiikkaa, parannamme koulurauhaa ja lisäämme tunnin liikuntaa koulupäivään. Lisäämme taiteen perusopetusta ja kulttuuritoimintaa. Haluamme myös lisätä työelämälähtöistä oppimista uudistamalla oppisopimuskoulutusta.

Arvoisa puhemies! Erityisen iloinen olen etsivän nuorisotyön ja nuorten mielenterveyspalvelujen vahvistamisesta. Yhtä lailla tärkeää on lastensuojelun uudistaminen ja lapsiperheiden kotipalvelujen saatavuuden turvaaminen.

Arvoisa puhemies! Opposition kritiikistä huolimatta uskon, että omaishoidon resurssien parantaminen sekä perustulokokeilu ilahduttavat yli puoluerajojen. Kipeät leikkaukset tuntuvat monilla sektoreilla. Toimivaan demokratiaan kuuluu moniäänisyys sekä valveutunut oppositio. Maailman tapahtumat, eurokriisi sekä viime hallituksen huono ja päätöskyvytön politiikka ovat ajaneet Suomen välttämättömän eteen. On kyettävä katsomaan peiliin yli puoluerajojen. Erityisen kipeää katsominen on nykyisille oppositiopuolueille, sillä heidän harjoittamansa politiikka on ollut vauhdittamassa hallitsematonta velkakehitystä.

Arvoisa rouva puhemies! Vaikka peiliin katsominen ja päätösten kestäminen tekee kipeää, toivon, että aiemman politiikan harjoittajat kykenevät antamaan itselleen anteeksi. Nykyinen hallitus haluaakin kutsua opposition mukaan rakentavaan vuoropuheluun sekä laittamaan Suomea kuntoon. Hallituksen tekemät välttämättömät toimet varmistavat, että voimme huolehtia toisistamme jatkossakin ja että jaettavaa olisi tulevaisuudessa enemmän.

18.47 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Olen todella huolissani siitä, mitä hallitusohjelman linjaukset tarkoittavat heikoimmassa taloudellisessa asemassa oleville kansalaisille. Muun muassa indeksileikkaukset, palvelumaksujen korotukset, eläkkeensaajien asumistuen heikentäminen, lääkekorvausten pienentäminen ja opintotuen leik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

kaukset vaikeuttavat vähävaraisten kansalaisten elämää. Erityisesti opiskelijat, köyhät lapsiperheet ja pienituloiset eläkeläiset joutuvat näissä säästötalkoissa maksumiehiksi. Pahoin pelkään, että olemme nyt toistamassa 1990-luvun aikana tekemiämme virheitä. Silloin tehtyjä säästöjä maksetaan edelleen ylisukupolvisesti.

Nyt tehdyillä hallituksen päätöksillä esimerkiksi eläkeläisköyhyys uhkaa lisääntyä huolestuttavan paljon. Vaikka takuueläkkeeseen on tulossa korotus, se ei kompensoi pienellä eläkkeellä elävien ikäihmisten toimeentulon heikennyksiä. Esimerkiksi eläkkeensaajien asumistuki voi vähentyä jopa lähes 100 eurolla. Kun tähän lisätään vielä sosiaali- ja terveyspalvelujen maksujen korotukset ja lääkekorvausten leikkaukset, kirpaisee kokonaisuus erityisesti pienituloisia, paljon sairastavia ikäihmisiä. Jo tällä hetkellä moni ikäihminen joutuu miettimään, ostaako kaupasta ruokaa vai apteekista lääkkeitä. Näiden ihmisten määrä tulee kasvamaan ja monen hätä syvenemään.

Pääministeri on todennut, että päätökset tekevät kaikille kipeää. Nyt kuitenkin näyttää siltä, että kipu kohdistuu lähinnä pienituloisiin. Kukaan ei kiistä sopeuttamistoimenpiteiden välttämättömyyttä, mutta olisin toivonut, että hallitusohjelmassa korostuisi myös kansalaisten hyvinvoinnin ja ihmisarvoisen elämän edistäminen yhtenä yhteiskuntapolitiittisena päämääränä. Sosiaalisesti ja eettisesti kestävässä yhteiskunnassa yhteiskunnan tila arvioidaan kaikkein vaikeimmassa tilanteessa olevien ihmisten näkökulmasta. Tämä näkökulma on unohtunut tässä hallitusohjelmassa.

Arvoisa puhemies! Pääministeri Sipilä on puhunut paljon uudistamisesta. Hän on sanonut, että sopeuttamistoimenpiteet pitää nähdä kehittämisenä. Olen itse ollut kymmenen vuotta muutosvalmentajana erilaisissa työyhteisöissä ja nähnyt, miten kokeilukulttuuria ja pitkäjänteistä kehittämistyötä yhdistämällä saadaan todella hyviä uudistuksia ja tuloksia aikaan. En siis missään tapauksessa vastusta kehittämistä. Mutta kehittämistä ei mielestäni ole päiväkotien lapsiryhmien koon kasvattaminen. Se on lapsilta pois ottamista. Käytännössä se nimittäin tarkoittaa sitä, että aikuisilla ei ole enää niin paljon aikaa pitää lapsia sylissään ja ohjata erityistukea tarvitsevia.

Kehittämistä ei myöskään mielestäni ole peruskoulun luokkakokojen kasvattaminen. Se on oppilailta pois ottamista. Käytännössä se nimittäin tarkoittaa, etteivät oppilaat saa enää niin paljon henkilökohtaista apua ja tukea. Tämä taas voi heikentää erityisesti erilaisten oppijoiden pysymistä normaalilla oppimispolulla, ja tämä voi johtaa oppimisesta syrjäytymiseen. Pitkällä aikavälillä tämä se vasta kalliiksi yhteiskunnalle tuleekin.

Arvoisa puhemies! Jotain hyvää minä hallitusohjelmasta löysin. Positiivista on panostukset omaishoittoon, kotipalveluihin ja perhehoitoon. Näissä asioissa hallitus jatkaa Susanna Huovisen ministerinä aloittamia hyviä uudistuksia.

18.52 Li Andersson vas: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä oleva hallitusohjelma on mielestäni oikeistolaisimpia papereita, joilla tätä maata on pitkään aikaan johdettu. Vaikka hallitus finanssipoliittisesti lähinnä jatkaa edellisen hallituksen viitoittamalla kiristävällä linjalla, edustavat nyt valitut sopeutuskeinot suurta muutosta suomalaiseen yhteiskuntapolitiikkaan.

Tämä hallitusohjelma nojaa pienituloisten sosiaaliturvaan tehtäviin rajuihin leikkauksiin, työsuhdeturvan heikentämiseen ja työajan pidentämiseen. Työajan pidennys ja leikkaukset esitetään kompensoitavaksi palkansaajille veronkevennyksillä ja valtion omaisuuden myynnillä rahoitetuilla panostuksilla korjausvelan lyhentämiseen ja kärkihankkeisiin. Vaikka työttömyyden kasvu viennin piristymisen seurauksena taittaisikin, tulevat nämä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

esitetyt leikkaukset joka tapauksessa rapauttamaan hyvinvointivaltion perustaa ja syventämään luokkaeroja. Hallitusohjelman ideologiseksi päälinjaksi paljastuikin mielestäni pyrkimys tietoisesti kaventaa julkista sektoria ja siten myös hyvinvointivaltion roolia sekä kasvattaa tuloeroja. Kiteytettynä: eläkeläisiin, opiskelijoihin, lapsiperheisiin ja työttömiin kohdistetut heikennykset eivät ole uudistuksia tai rohkeita päätöksiä tai vastuun kantamista vaan leikkauksia ja erittäin epäoikeudenmukaisia sellaisia.

Arvoisa rouva puhemies! Suomen ei tule, ei kannata eikä se voi kilpailla työvoiman hinnalla, vaan osaamisella sekä hyvillä tuotteilla ja palveluilla. Lukuisissa kansainvälisissä vertailuissa Suomen osaaminen ja koulutustaso on nostettu maan keskeisimmäksi kilpailukykytekijäksi. Tämän lisäksi varhaiskasvatus ja koulutus ovat keskeisissä rooleissa myös tasa-arvon edistäjinä. Maksuton ja laadukas julkinen koulutusjärjestelmä on taannut meille jokaiselle mahdollisuuden sosiaaliseen nousuun ja sivistykseen.

Arvoisa rouva puhemies! Subjektivisen päivähoito-oikeuden rajoittaminen, päivähoiton ryhmäkokojen kasvattaminen sekä perusopetuksen laadun parantamiseen ja opetusryhmien pienentämiseen tarkoitetuista valtionavustuksista luopuminen eriarvoistavat lapsia ja lapsiperheitä. Päiväkodeissa ja peruskouluissa työskentelevien työtaakka kasvaa, ja työttömien lapsilla ei ole enää yhdenvertaista oikeutta varhaiskasvatukseen. Tämä politiikka vaarantaa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tasa-arvoistavaa tehtävää.

Oppositiossa viime hallituskaudella olleet perussuomalaiset ja keskusta vastustivat silloin koulutusleikkauksia erityisesti toiselle asteelle. Nyt nämä puolueet ovat hallituksessa toteuttamassa vielä lisää leikkauksia, jotka merkittävästi kohdistuvat juuri kaikista heikoimmassa asemassa olevaan opiskelijaryhmään eli ammattiin opiskeleviin nuoriin. Jo nyt ammattiin opiskeleville on tarjolla heikoimmat tukipalvelut ja vähiten lähiopetusta.

Hallitusohjelman mukaan hallituksen kymmenen vuoden tavoitteena on nostaa suomalaisten osaamis- ja koulutustasoa. Hallitusohjelman konkreettiset linjaukset ovat kuitenkin täysin ristiriidassa tämän tavoitteen kanssa. Koulutuksesta ja tieteestä leikataan yli 500 miljoonaa ja Tekesistä viedään 130 miljoonaa. Kolmannen lukukauden käyttöönotto vähentäisi yliopistojen henkilökunnan tutkimukseen ja tieteen harjoittamiseen käytettävissä olevaa aikaa. Hallitusohjelman liitteessä on myös esitetty tavoitteeksi, että merkittävä osa korkeakouluopiskelijoista siirtyisi työelämään jo kandidaatin tutkinnolla ja että kelpoisuusehtoja erityisesti kuntien puolella tullaan päivittämään tätä mahdollistamaan. Lähtökohdana on maisterin tutkinnon suorittavien määrän vähentäminen viidenneksellä nykyisestä. Käytännössä tämä siis tarkoittaa, että suomalaisten opiskelijoiden osaamistasoa lasketaan.

Lukukausimaksujen käyttöön ottaminen EU- ja Eta-maiden ulkopuolisille opiskelijoille tekee suomalaisesta korkeakoulutuksesta maksullista. Se on periaatteellisesti iso askel suomalaisen koulutuksen kaupallistamisen tiellä. Samaten hallitusohjelman kirjaukset opintotukeen tehtävistä leikkauksista yhdistettynä linjauksiin vähintään 1 100 euron suuruisen opintotuen kokonaistasosta tulevat todennäköisesti tarkoittamaan opintotuen lainaosuuden kasvattamista tai maisteritason opintotuen tekemistä kokonaan lainaan perustuvaksi. Nämäkin uudistukset maksullistavat suomalaisen korkeakoulutuksen ja pakottavat Suomen nuorison velkaantumaan.

Arvoisa rouva puhemies! Tästä syystä kannatan edustaja Arhinmäen epäluottamusesitystä.

18.57 Mats Nylund r: Värderade fru talman, arvoisa rouva puhemies! Den nya regeringen bygger sitt regeringsprogram på en realistisk ekonomisk analys. Det är helt nödvändigt

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

att anpassa offentliga sektorns utgifter efter intäkterna. Det är rätt att regeringen i sin skat-tepolitik slår fast att Finlands totalskattegrad inte får öka. Eftersom inget, absolut inget, be-skattas så hårt i Finland som inkomster från arbete, så skulle det ha krävts betydligt starka-re linjedragningar här.

Jordbruket och landsbygden har fått flera positiva skrivningar i regeringsprogrammet. Även betoningen på företagande och framför allt skrivelserna om förbättringar av verk-samhetsförutsättningarna för småföretagare är något som, om det förverkligas, kommer att gynna ekonomin i Finland.

Arvoisa puhemies! Huoleni aihe on kuitenkin maanviljelijät. Jo nyt maanviljelijöiden ta-loudellinen tilanne on erittäin huono ja kannattavuus on alhainen. Siitä huolimatta hallitus-ohjelman liitteessä Ehdolliset toimenpiteet hallitus uhkaa alentaa sekä lfa- että ympäristö-tukea. Lfa-tuen tarkoitus on edistää maanviljelyä niillä alueilla, joilla kannattavuus muu-ten olisi heikko. Samanaikaisesti hallituksen yhtenä tavoitteena on nostaa ruuan tuotannon kannattavuutta. Siksi ihmettelenkin, miten hallituksen matematiikka toimii. Valtio ei voi hallita markkinoita eikä hintojen kehitystä. Valtio voi parantaa tilannetta tukieuroilla tai veronalennuksilla. Siksi minusta erityisesti lfa-tuen mahdollinen leikkaaminen onkin hal-lituksen määränpään vastaista.

Värderade talman! Regeringen säger sig även vilja satsa på bioekonomi och förespråkar rena lösningar. Därför är det ytterst motstridigt att hota med eventuella nedskärningar i mil-jöstödet för lantbruket. Man vill minska på de utsläpp från åkrarna som rinner ut i Öster-sjön, men är inte färdig att satsa pengar på det. Menar centern att den ekonomiska bördan för denna politik ska falla på bonden?

Arvoisa rouva puhemies! Hallitus ei ole sanallakaan maininnut yhtä kysymystä, joka vii-me eduskuntakaudella herätti ristiriitaa, eli miten turvataan ammattikalastajien toiminta-edellytykset. Vapaa-ajankalastajien tilanne kyllä turvataan, mutta ei pienyrittäjien, joiden tilanne on jo nyt vaikea. Kaiken lisäksi kalastajille tulee vielä maksettavaksi uusi vero, ve-nevero. Näinkö hallitus vähentää byrokratiaa, lisäämällä uusia veroja? Ammattikalastajien pääasiallinen tehtävä on tuoda kotimaista kalaa kuluttajien pöytiin. Hallitusohjelmassa sa-notaan, että toteutetaan lohi- ja meritaimenstrategiaa Itämeren lohikantojen varmistami-seksi. Aikooko hallitus valita strategiasta vain haluamiansa osia, vai toteuttaako se strate-gian kokonaisuudessaan, johon kuuluvat myös lohikiintiöt ja ammattikalastajien toiminta-edellytysten parantaminen?

Till sist, fru talman, så förenar jag mig med ledamot Henrikssons analys av regeringspro-grammet och stöder hennes förslag om misstroende. — Tack.

19.01 **Mikko Alatalo kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Oopperalaulaja Jaakko Ryhänen sa-noi minulle, että "tämä sali on ehkä paras sali, missä olen koskaan laulanut". Ja kyllähän täällä aikamoista protestilaulua on kuultu tänään ja suoraa huutoakin. Ainakin televisiosta kuulemma on tullut ihan huutoa.

Mutta tosiasia on kuitenkin se, että Sipilän hallitus joutuu tekemään maamme tulevai-suuden kannalta hankalia mutta välttämättömiä päätöksiä. Työttömyys on korkealla, ta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

louskasvu hiipunut, vienti ei vedä, kilpailukyky on rapautunut, ja meidän täytyy tehdä sisäinen devalvaatio. Velaksi emme voi pidemmän päälle elää.

Omaishoitoon on tulossa panostusta, hyvä näin, mutta toivon kuitenkin, että hallitus ja eduskunta vielä tarkastelisivat hallitusohjelman kokonaisvaikutusta eläkeläisiin. Taitetun indeksin vuoksi eläkeläiset ovat jääneet jälkeen ansiotason kehityksestä. Viime hallituskaudella taitettuakin indeksiä vielä leikattiin, eikä eläketulovähennyksen muutos kompensoinut leikkauksesta kuin osan ja senkin vain osalle eläkeläisistä. Nyt valitettavasti joudutaan jäädyttämään kansaneläkeindeksiin ja kuluttajahintaindeksiin sidotut korotukset, ja tätä, jos vain varaa on jossain vaiheessa, pitäisi korjata.

Takuueläkettä nostetaan, se on hyvä asia, mutta tähän korotukseen tulisi liittää ainakin vastaava kansaneläkkeen korotus, koska muussa tapauksessa ne pientä työeläkettä saavat, joiden eläketurvasta osa on kansaneläkettä, jäävät ilman korotusta.

Säästölistaan sisältyy myös eläkeläisten asumistuen muuntaminen yleiseksi asumistueksi, jolloin osalla tuki kyllä nousee, mutta suurimmalla osalla ei, vaan päinvastoin laskee.

Verotusta kevennetään korottamalla työtulovähennystä yleisesti. Sama korotus pitäisi tehdä myös kuntien ja valtionverotuksen eläketulovähennykseen.

Arvoisa puhemies! On hyvä asia, että tiestön korjausvelan vähentämiseen ollaan laittamassa 600 miljoonaa euroa. Tällä työllistetään myös erittäin paljon maansiirtourakoitsijoita. Toivon mukaan myös uusiin liikennehankkeisiin jossain vaiheessa saadaan rahaa. Sitä kysyinkin liikenneministeriltä, että toivottavasti se väylärahasto jossain vaiheessa saadaan henkilöltä, joka on onnistunut keräyksissä aika hyvin omassa aikaisemmassa toiminnassaan.

Hyvä, että Suomi ottaa käyttöön raskaan liikenteen tienkäyttömaksun. Kustannus kompensoidaan kotimaiselle ammattiliikenteelle, ja toivottavasti se sitten kompensoidaan todellakin, ettei siitä jää osa jonnekin sinne byrokratian rattaisiin. Tienkäyttömaksut ovat tehokas keino kerätä maksuja myös ulkomaiselta ammattiliikenteeltä, ja ne tulisi kohdistaa nimenomaan tieverkon kehittämishankkeisiin.

Hallituksen on tehtävä kyllä nopeasti päätös autoverosta markkinahäiriöiden välttämiseksi. Autoveron kompensointi ajoneuvoverolla edellyttää riittävää siirtymäaikaa, ja korotus tulee kohdistaa siihen autokantaan, joka nyt hyötyy autoveron laskusta. Korkean autoveron jo maksaneiden ei pidä joutua muutoksen maksumiehiksi. Autoveron alentaminen on hyvä asia, se edistää autokannan uusiutumista ja vähäpäästöisempiä autoja, ja myös vaihtoautojen hinnat putoavat, jolloin niitä saavat edullisesti myös vähätuloisemmatkin ihmiset.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelma lupaa oikeudenmukaisuutta maankäyttöön, oikeutta rakentaa omalle maalle korostetaan. Tämä on hyvä asia. Maankäytön ohjausvaltaa ja vastuuta siirretään valtiolta kunnille, ja rakentaminen haja-asutusalueille joustavoituu.

Jätevesiasetusta kohtuullistetaan. Totta kai se on tarpeellinen, se pitää olla, mutta kun ohjelma korostaa kehittyneitä puhdistusprosesseja yhdyskuntaliitteille, kiertotalous voi laajentua ilman maaperän laadun heikentymistä.

Arvoisa puhemies! Päinvastoin kuin media on väittänyt, kulttuurilaitoksilta ei leikata. Kulttuuri on yksi hallituksen kärkihankkeista, siksi siihen panostetaan. Henkilökohtaisesti korostan sitä, että tekijänoikeuksista on pidettävä kiinni myös digitalisaation aikana. Erinomaista on se, että hallitusohjelmaan on kirjattu tekijänoikeustulojen ohjaamisella yritykseen verotuksellisesti kannustavampi menetelmä. Sehän on jo Ruotsissa ja Saksassa toi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

minnassa. Yleisradion tulevaisuus on turvattava, koska se tärkeä julkisen palvelun tehtävä ja sen kulttuuritehtävä ja valistustehtävä on erittäin suuri.

Pienyrittäjät ovat tärkeitä Suomen taloudelle, ja täytyy sanoa, että hyvä asia oli nimenomaan tämä, että nyt henkilöyrietykset ja liikkeenharjoittajat pääsevät myös yritysvähennyksen piiriin. Mutta ennen kaikkea tuo investointivaraus olisi tärkeä pienille yrityksille, että he selviävät veroista silloin, jos investoidaan uuteen ja nimenomaan työhön.

Kiitos siitä, että byrokratiaa tullaan vähentämään, toivon mukaan näin tapahtuu, ja viennin tuetaan rahallisesti. Pk-sektoria kehitetään. Täältä voidaan saada juuri niitä kaivattuja työpaikkoja, millä sitten sitä kaikkea hyvää ihmisille tarjotaan. Toivon mukaan lähemme taloudelliseen kasvuun, jolloin kaikkia leikkauksia ei tarvitse tehdä.

19.07 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa rouva puhemies! Olen kuunnellut oppositiota tänään tarkasti. Edustaja Arhinmäki voisi tutustua ulkoministerin työnkuvaan ennen kuin alkaa rähjäyttämään ministeri Soinin lähtemisestä Suomen rajojen ulkopuolelle työasioissa.

On turha vetää johtopäätöksiä, että perussuomalaiset olisivat muuttaneet mielensä esimerkiksi maahanmuutosta. Emme ole. Suomalainen demokratia on kuitenkin sopimista, ei minkään puolueen sanelemista. Kolmen kimppa tarkoittaa yhteistyötä. Jos ei ole kompromissikykyä, ei koskaan voi olla hallituksessa.

Olemme ainoana Pohjoismaana taantumassa. Velkakello ei enää kauhistuta vain asiantuntijoita. Suomen tilanne taloudellisesti on vakava ja huono. Suomen kilpailukyky on menetetty. Suomi tarvitsee kipeästi uusia työpaikkoja. Meillä on työnmaksajapula.

Politiikassa pitää muistella vanhoja. Edellisen laman Lipposen hallitus 1995—1999 leikkasi kotihoidon tukea roimasti. Sipilän hallitus toimii nyt toisin. Nykyinen hallitus aikoo nostaa takuueläkettä. Lisäksi toimeentulotukeen tehdään jatkossakin indeksikorotus ja lääkesäästöt eivät koske lääkekaton vuoksi pienituloisimpia. Sosiaalipolitiikan ydinkysymyksen, köyhyyden, näkökulmasta voi todeta, että tämä hallitus on silloista Lipposen hallitusta parempi köyhälle.

Arvoisa rouva puhemies! Pitää muistaa menneet, elää tässä hetkessä ja rakentaa tulevaisuutta. Hallitusohjelma tähtää työpaikkojen lisäämiseen. Jos on töitä, on tuloja ja tulevaisuus. Hieno asia on, että käyttöön otetaan 5 prosentin yrittäjävähennys liikkeen- ja ammatinharjoittajille. Vihdoin otetaan käyttöön pienten yritysten maksuperusteinen arvonnalisävero. Suomi alkaa rokottamaan ulkomaalaisia autoilijoita, eli tienkäyttömaksu tulossa.

Hyvä asia on, että luonnonvaroiltaan rikas Suomi edistää nyt puurakentamista. Jätevesiasetusta lievennetään. Uusiutuvan energian käyttöä lisätään. Tämä sisältää muun muassa kotimaisen energian eli turpeen. Ilmastopolitiikassa uutta on arkijärjen, vientiteollisuutemme kilpailukyyn sekä reilun taakanjaon huomioon ottaminen.

Edellisestä hallituksesta poiketen lapsilisiin ja työeläkkeisiin ei kosketa. Panostuksia lisätään lastensuojeluun ja lapsiperheiden tukemiseen, omais- ja perhehoitajien sijaisjärjestelmän kehittämiseen, vanhusten kotihoitoon ja veteraanien tukemiseen. Hyvä asia on koulurauhan edistäminen. Koulurauha parantaa opettajien ja opiskelijoiden mahdollisuuksia keskittyä opetukseen.

Hallituksen tavoite on täysin romutetun no bail-out -säännön uskottavuuden palauttaminen.

Ei pidä elää Impivaarassa ja pidättäytyä vain kahden marginaalikielen pakollisessa opetuksessa. On hyvä, että nyt mahdollistetaan alueelliset kokeilut kielivalikoiman laajenta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

miseksi eli mahdollistetaan ruotsin kielen opiskelun sijaan jonkin muun kielen opiskelu kokeiluluontoisesti.

Tärkeä kirjaus hallitusohjelmassa on se, että EU:n turvapaikanhakijoiden sisäiset siirrot perustuvat vapaaehtoisuuteen. Ulkomaille maksettavan sosiaaliturvan tarkoituksenmukainen kohdentuminen otetaan tarkasteluun tällä vaalikaudella. Törkeisiin rikoksiin syyllistyneiden ja yleiselle järjestykselle vaarallisten ulkomaalaisten henkilöiden maasta poistamista nopeutetaan.

Työvoiman tarveharkinnasta pidettiin kiinni. Perheen yhdistämisen kriteereitä tarkennetaan EU:n perheenyhdistämisdirektiivin mukaisesti. Hyvä asia on, että laaditaan riippumaton selvitys maahanmuuton kustannuksista. Sen jälkeen oppositiokin voi keskustella maahanmuutosta järjellä eikä tunteella.

19.12 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa rouva puhemies! Ken tuntee historian, ymmärtää nykyisyyttä ja pystyy ennustamaan tulevaa. Siitä tässä on todellakin tänään täysistuntosalissa kuultu. Eduskuntavaaleista on kulunut kuusi viikkoa, ja Suomelle valittu uusi eduskunta on aloittanut työskentelyn. Käsittelyssämme on nyt valtioneuvoston tiedonanto pääministeri Sipilän hallituksen ohjelmasta. Uusi hallitusohjelma muodostettiin jämäkästi ja uudistuvasti — oululaisena diplomi-insinöörinä sanoisin, että jokseenkin prosessikaaviomaisesti.

Suomen tilanne on sen kaltainen, että saman pöydän ääreen kokoontuvien päättäjien ja vastuunkantajien on oltava valmiita tekemään aitoja niin hallinto- kuin työelämäuudistuksia ja siten kantamaan kortensa kekoon Suomen yhteisen tulevaisuuden eteen. Hallitusohjelma kertoo siitä, että vastavalittu hallitus on valmis työntekoon luomalla ja käyttämällä niitä työkaluja, jotka lisäävät suomalaista työtä, työpaikkoja ja yrittäjyyttä.

Hallituksen suunnitelmissa uudistusten keskiössä on oltava kansalainen, vapauden ja vastuun tasapaino, tahto kokeilla, uskallus epäonnistua ja tarvittaessa jopa muuttaa kurssia sekä kyky nähdä hallituskautta pidemmälle. Tässä vaiheessa on kiitettävä siitä, että isänmaamme kannalta elintärkeä yhteinen näkemys taloustilanteesta ja tahtotila vaikeillekin päätöksille on löytynyt. Kiitokset tästä niin hallituksen tunnustelija, arvoisa pääministeri Sipilälle kuin ministeri Soinille ja ministeri Stubbille.

Hallitusohjelmassa merkittävää on työ ja työllisyyttä lisäävät uudistukset. Työllä tämä maa on nostettu ja rakennettu, ja niin tulee olemaan jatkossakin. Työelämään kohdistuvat muutostarpeet ovat nyt ja lähitulevaisuudessa tärkeämpiä kuin ehkä koskaan aikaisemmin. Siksi on erityisen tärkeää, että hallitus tekee mahdollistavia osa-aikatyötä ja joustavuutta edistäviä valintoja jo linjapaperissaan. Panostusten ja uudistusten kautta yrittäjät kykenevät tekemään niitä investointeja, joista on tällä hetkellä huutava pula ja jotka tuottavat uusia työpaikkoja. Siten saamme talouden rattaat pyörimään.

Hallitusohjelma linjasi myös työvoimahallinnon kokonaisuudistuksesta, joka tukee työllistymistä. Kokonaisvaltaisen uudistuksen tavoitteena on helpottaa työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmia, purkaa passivoivia toimia, yhdenmukaistaa työvoimahallinnon tulkintoja sekä painottaa resursseja panostamalla aitojen passivointitoimien sijaan aktivoiviin toimenpiteisiin.

Meillä on yhteiskunnassa ehkä enemmän resursseja kuin koskaan aikaisemmin. Mutta valitettavasti olemme myös kyenneet hukkaamaan niitä liiankin tehokkaasti. Tarvitsemme uudenlaista kokeilukulttuuria: tavoitellaan innovatiivisia ratkaisuja, parannetaan palveluita, edistetään omatoimisuutta ja yrittäjyyttä sekä vahvistetaan alueellista ja paikallista pää-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

töksentekoa ja yhteistyötä. Kokeilussa hyödynnetään asiakas- eli kansalaislähtöisiä toimintatapoja.

Oulun kaupunki on panostanut voimakkaasti työllisyyden edistämiseen, muun muassa nuorten kesätyöseteleihin, opiskelijoille tarjottaviin harjoittelupaikkoihin ja oppisopimuksen kuntalisään. Oulun kaupunki onkin yhdessä Oulun seudun kuntien kanssa esittänyt, että Oulun seutu asetettaisiin nuorisotyöllisyyden kokeilualueeksi. Tätä kautta Oulun seutu saisi mahdollisuuden edetä ja toimia nuorisotyöllisyyden kokeilualueena. Oulun seutu on näet maamme seuduista ainut, jossa työelämään tulevat ikäluokat ovat suurempia kuin työeläkkeelle jäävien ikäluokat. Seutu on maamme nuorinta, kaupunkilaisten keski-ikä on 36,5 vuotta, ja olisi koko Suomen etu, että suurin osa nuorista saisi koulutuksen lähellä synnyinseutua, varsinkin kun Oulu on koko pohjoisen Skandinavian osaamiskeskus.

Arvoisa rouva puhemies! Sipilän hallitusohjelma luo puitteet uudistaa rakenteita, katsoa pidemmälle tulevaisuuteen, koota osajia yhteisten innovaatioiden äärelle sekä tiivistää koulutuksen, yhteiskunnan ja elinkeinoelämän yhteyksiä. Euromääräiset säästöt tuntuvat kovilta. Uskon, ettei kukaan tässä salissa käy sitä kiistämään. Samalla ne ovat kuitenkin välttämättömiä, kun haluamme rakentaa rakasta isänmaatamme Hangosta Utsjoelle.

Arvoisa puhemies! Aika käy vähiin, ja Oulun kaupunginvaltuuston puheenjohtajana olen aloittanut aina valtuuston kokoukset mietelauseella. Loppuun mietelause, jonka valitsin uudelle hallitukselle ja eduskunnalle. Sitä käytti aikanaan valtiovarainministerinä ja pääministerinäkin toiminut Katainen. "Vain sanakirjassa menestys tulee ennen työtä." Näillä sanoilla tuen Sipilän hallitusta ja sen hallitusohjelmaa. — Kiitos.

19.18 Tarja Filatov sd: Rouva puhemies! Mikään ei ole hyvää eikä pahaa ennen kuin se on sellaiseksi todistettu. Tällä shakespearelaisella lähtökohdalla ajattelin tarkistella hallitusohjelmaa, kun siihen tartuin.

Hallitusohjelmassa on aivan oikein keskitytty kilpailukyvyn vahvistamiseen ja talouden tasapainottamiseen ja työn korostamiseen. Tämä on erittäin hyvä juttu. Mutta se, mikä ohjelmasta puuttuu, on oikeudenmukainen taakanjako ja tasa-arvon edistäminen. Se on taas paljon huonompi juttu.

Eniten huolestuttaa se, että säästöpäätökset kasautuvat samoille ihmisille. Hallitus säästää yhteensä pari miljardia ihmisiltä, jotka eniten tarvitsevat hyvinvointivaltion tukea. Joskus tuntuu siltä, että meidän pohjoismainen hyvinvointivaltio on pikkuhiljaa liukunut ensin hyvinvointiyhteiskunnaksi ja nyt se on liukumassa hyväntekeväisyysyhteiskunnaksi. Nämä kaikki kolme asiaa ovat täysin erilaisia valtioita.

Valtiovarainministeriön arvion mukaan leikkaukset kohdistuvat eniten opiskelijoihin, työttömiin, eläkkeensaajiin ja lapsiperheisiin, ja tarkempi tarkastelu osoittaa, että säästöt ja maksujen korotukset myös kasautuvat.

Tässä keskustelussa on sanottu, että on selvää, että hyvinvointiyhteiskunnan tukia ja palveluja tarvitsevat ovat herkästi juuri niitä osapuolia, jotka säästöissä kärsivät. Näin varmasti on, koska he saavat valtiolta paljon. Mutta kohtuutonta on se, että hyvätuloiset eivät osallistu ollenkaan taakanjakoon, päinvastoin he saavat palkakseen veronkevennyksiä.

Valitun politiikan riskinä on se, että kotimarkkinat hiipuvat kulutuskysynnän hiipuessä. Säästöt kohdistuvat ihmisiin, joilla ei ole muuta vaihtoehtoa kuin käyttää kaikki rahansa kotimarkkinoilla. Jopa IMF, jota Suomi yleensä arvostaa on kuunnellut, korostaa malttia varjella kasvun siemeniä Suomessa, ja etupainotteiset leikkaukset uhkaavat hyydyttää Suomen orastavan kasvun.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Hallitus puhuu ohjelmassaan luottamuksesta. Luottamuspääoma onkin ollut yksi Suomen ehdottomista vahvuuksista. Työmarkkinoilla kolmikantainen yhteistyö on tuottanut vakautta ja työrauhaa. Sopimusyhteiskunta on hidas ja jäykkä joskus, mutta vastapainoksi se on vakaa ja luotettava. Nyt hallitus hakee hintakilpailukykyä viennin vahvistamiseksi. Osaaminen ja tuottavuus uhkaavat jäädä sivurooliin. Hallitus on päättänyt oman linjansa ohjelmassaan, ja se asettaa työmarkkinajärjestöt kohtuuttomaan tilanteeseen, erityisesti työntekijäjärjestöt. EK:lle on katettu herkullinen pöytä, sen toiveet on hallituksen yhteiskuntasopimukseen valmiiksi kirjoitettu. Työntekijäpuolelle tarjotaan kitkerää keittoa ja pahiksen roolia.

Jos kilpailukykyloikkaan johtavaa yhteiskuntasopimusta ei synny, hallitus paikkaa purukumilla rikki menneen kilpailukyvn. On vaikea ymmärtää, miten aikuiskoulutustuen leikkaaminen, tutkimus- ja tuotekehityspanosten leikkaaminen, yliopistojen rahoituksen leikkaaminen tai työttömyysturvan leikkaaminen edistävät kilpailukykyä. Nehän ovat niitä lääkkeitä, joita tarjotaan, jos tuota sopimusta ei synny.

Erityisesti koulutusta tarvitaan tuottavuusloikkaan. Koulutusleikkaukset ovat suuria, vaikka sopimus syntyisikin, ja huoli on siitä, miten meidän työelämämme saa osaavaa työvoimaa. Jatkuvasti yrityksistä ja työnantajilta tuleva viesti on se, että opiskelijat eivät osaa tarpeeksi, ja nyt me ajattelemme, että heitä vähemmän opettamalla me nousisimme tästä taantumasta.

Normien purussa hallitus keskittyy yritysten vapauksien lisäämiseen. Jos norminpurku tuottaa lisää työpaikkoja, niin se on hyvää. Mutta jos se tuottaa epävarmuutta tai uhkaa ympäristöä, niin silloin se kääntyy pahaksi. Lisää talvivaaroja työpaikkoja tavoitellessa me emme todellakaan tarvitse, koska se on kallista puuhaa.

Yksilön kohdalla taas linja on hieman toinen, erityisesti jos yksilö on työtön tai tarvitsee hyvinvointivaltion turvaverkkoja. Heidän kohdallaan vapaus vähenee ja byrokratia kasvaa ja köyhyys uhkaa kasvaa.

Etsin kovasti kohtia, joissa hyvätuloinen ihminen osallistuisi lamatalkoisiin, enkä montaa ohjelmasta löytänyt. Veronmaksu, siinä saamme kevennystä, venemaksu kyllä, jos vene on, uusi päivähoitomaksu, jos lapsia on, kiinteistöveron korotus. Nämä osallistumiset kyllä taitavat kompensoitua pois, kun verotusta kevennetään. Ja ainahan voi ostaa uuden auton, jos näyttää siltä, että joutuu maksumieheksi.

19.24 Antero Vartia vihr: Arvoisa rouva puhemies! On hallitusohjelmassa jotain hyvääkin. Päätös lopettaa hiilen polttaminen ja puolittaa fossiilisen öljyn tuonti on paitsi välttämätön myös viisas. Onkin annettava hallitukselle tunnustusta siitä, että energiapoliittiset linjaukset ovat kunnianhimoisia. Toivon, että hallituksella riittää kestävyyttä pistää nämä tavoitteet myös toimeen. Kotimainen uusiutuva energia on kaikkien eduskuntapuolueiden asialistalla, ja sen edistämiseksi on tehtävä yhteistyötä yli puoluerajojen. Jos hallituksen asettamat tavoitteet halutaan saavuttaa, on työ aloitettava nyt. Syitä meillä on lukuisia. Yksi niistä on se, että energiaremontti on äärimmäisen järkevä kansantaloutemme kannalta.

Arvoisa puhemies! Julkinen valta mahdollisti aikoinaan NMT-verkon rakentamisen. Tämä avasi Nokialle tien ryhtyä valmistamaan matkapuhelimia suomalaisille. Suomalaiset taas olivat innostuneet ostamaan matkapuhelimia, ja näin Nokia sai syyn kehittää puhelimista yhä parempia. Kun muu maailma heräsi matkapuhelinbuumiin muutamaa vuotta myöhemmin, löytyivät maailman parhaat matkapuhelimet Suomesta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Nokia ei olisi koskaan onnistunut valloittamaan maailmaa ilman toimivia kotimarkkinoita. Juuri sen vuoksi suomalaisilla yrityksillä on oltava mahdollisuus kehittää tuotteitaan ensin kotimaan markkinoille ennen kuin niillä on edellytyksiä lähteä valloittamaan maailmaa. Tämä on syytä pitää mielessä, kun etsimme sitä seuraavaa Nokkaa. Tämä on syytä pitää mielessä, kun povaamme cleantechistä Suomen seuraavaa vientivalttia.

Ilmastonmuutos on aikamme suurin uhka. Ehkä nurinkurista kyllä, se on myös aikamme suurin bisnesmahdollisuus. Pian lähes kaikissa maailman valtioissa ryhdytään taisteluun ilmastonmuutoksen pysäyttämiseksi. Koska ihmiskunta ei kuitenkaan lakkaa tarvitsemasta energiaa, on meidän kehitettävä uusia tapoja tuottaa energiaa, ja tällä kertaa puhtaasti.

Suomesta löytyy enemmän kuin tarpeeksi insinööritaitoa, myös puhtaiden teknologioiden saralla. Siitäkin huolimatta olemme jäämässä muun maailman jalkoihin, erityisesti globaalisti merkittävien aurinkoenergian ja tuulivoiman osalta. Tämä voidaan korjata. Olennaista on muuttaa pelisääntöjä siten, että fossiilisten polttaminen ei enää kannata.

Jokaiselle kansalaiselle tulisi olla taloudellisesti kannattavaa ryhtyä käyttämään uusiutuvaa energiaa. Esimerkiksi nettomittarointi on erinomainen keino. Se tarjoaa jokaiselle suomalaiselle mahdollisuuden ja syyn ryhtyä itse energiantuottajaksi. Tämä synnyttäisi kysyntää, johon suomalaiset cleantech-yritykset lähtisivät varmasti myös vastaamaan.

Maailmalla energiamurros on jo pitkällä. Seuraavan 15 vuoden aikana uusiutuvaan energiaan investoidaan globaalisti jopa 9 000 miljardia euroa. Se on paljon rahaa, paljon bisnestä, ja suomalaisilla yrityksillä tulisi olla parhaat mahdolliset edellytykset päästä ottamaan siitä osansa.

Hallitusta tarvitaan nyt hajautetun uusiutuvan energian esteiden raivaamisessa. Muutos ei saa kaatua pitkittyviin lupaprosesseihin, ammattivalittajiin tai vanhan energia-alan itsekäisiin etuihin. Hallituksen lupaama uusi tukijärjestelmä on saatava voimaan mahdollisimman pian, sillä meillä ei ole aikaa hukattavaksi. Nokia ei olisi koskaan noussut, jos NMT-verkon kehittämistä olisi hankaloitettu valtiovallan taholta.

Arvoisa puhemies! Erityisesti öljynkäytön puolittaminen on kova tavoite. Pääministeri Sipilä ja minä molemmat tiedämme, miten erinomaisia nykyiset sähköautot ovat. Toisin sanoen se teknologia, jolla liikenteestä tehdään puhdasta, on jo täällä. Öljystä voidaan päästä eroon. Nyt meidän on vain luotava kuluttajille riittävät verokannustimet, jotta päästöttömät autot saadaan yleistymään Suomen teillä.

Energiaremontti on Suomelle huikea taloudellinen mahdollisuus. Se avaa suomalaisille yrityksille kanavan globaaleille markkinoille. Energiaremontti luo työpaikkoja, ja se tekee suomalaisista riippumattomampia öljyn hinnan heilahteluille. Ja tämä kenties tärkeimpänä: jos puolittaisimme öljyn kulutuksen, säästäisimme 3,5 miljardia euroa ulkomaan ostoihmemme joka vuosi. Sen sijaan, että raha menisi jatkossakin venäläisille öljy-yhtiöille, tuo 3,5 miljardia voitaisiin käyttää suomalaisten yritysten tuottamaan puhtaaseen energiaan. Hyvässä energiapolitiikassa piilee paljon vastauksia Suomen nykyisiin ongelmiin — ehkä enemmän kuin moni uskookaan.

19.28 Katja Hänninen vas: Arvoisa rouva puhemies! Hallitusohjelma oli todella karua luettavaa. Se oli pahempi kuin olin kuvitellut, pahempi kuin pahimmassa painajaisunissani olin voinut kuvitella. En olisi arvannut, että perussuomalaiset ja keskusta olisivat lähteneet näin radikaalisti romuttamaan niitä hyvinvointivaltion rippeitä, jotka meillä vielä ovat jäljellä. Suuri pettymys oli, kun hallitusohjelma julkaistiin. Emme todellakaan oppo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

sitiossa ilakoi näiden leikkausten edessä, vaan me olemme huolissamme siitä, miten yhteiskuntamme vähäosaisimmille käy. Miten käy pienituloisille eläkeläisille, lapsiperheille, opiskelijoille ja niille kansalaisille, jotka kaikista kipeimmin tarvitsevat yhteiskuntamme huolenpitoa? Pääministeri Sipilä totesi, että kaikkiin sattuu. Ei taida sattua kaikista rikkaimpiin ja hyväosaisiin, vaan nimenomaan niihin heikoimmassa asemassa oleviin sattuu todella paljon ja kipeää, kovaa.

Palveluilta otetaan rahaa pois montaa kautta. Koulutukseen ja varhaiskasvatukseen tehtävien leikkausten lisäksi huomio kiinnittyy kuntien valtionosuuksien jäädytyksiin, mikä leikkaa suoraan peruspalveluista. Tosin sosiaalisia ja terveysongelmia ehkäisevien kulttuur-, liikunta- ja koulutuspalveluiden yksityistämistä helpotetaan vastauksena kuntien rahoitukseen.

800 miljoonan suorien sosiaaliturvaleikkausten ja yhteiskuntasopimuksen nimissä ay-liikkeeltä kiristettävien palkanalennusten myötä ostovoima jatkaa laskuaan. En ymmärrä, miten kotimarkkinoiden kurjistaminen auttaa vientiteollisuutta elpymään. Ei mitenkään. Päinvastoin ostovoima laskee ja työllisyystilanne vain pahenee.

Tarpeellinen 1,6 miljardin investointipaketti työllistää, ja mahdollinen tuloveron lasku lisää hieman kotitalouksien käytössä olevaa rahaa, mutta samalla veroale vähentää entisestään hyvinvointipalveluiden rahoituspuhjua.

Arvoisat edustajat, täällä käytettiin hyviä puheenvuoroja siitä, että hallitusohjelmassa tehdyt leikkaukset kuvastavat arvovalintoja, ja niistä tässä politiikassa on kysymys. Me leikkaamme sieltä, mistä katsomme, että pystymme leikkaamaan, eikö näin ole? Ja valitettavasti tämä hallitusohjelma sisältää äärimmäisen oikeistolaisia arvovalintoja. Siellä otetaan meidän peruspalveluista, kaikilta tosiaan niiltä heikoimmassa asemassa olevilta, otetaan julkisista palveluista, lapsista.

Lapsiperheitä rokotetaan siis lakkauttamalla lapsilisien indeksikorotukset, huonontamalla vanhempainrahaa ja poistamalla subjektiivinen päivähoito-oikeus. Kauppojen aukioloaikojen vapautus tulee aiheuttamaan ongelmia, jos kunnissa ei ole tarjolla riittävästi hoitopaikkoja lisääntyvissä vuorotöissä käyville. Tämähän on jo monilla aloilla ongelma. Aamu- ja iltapäivätoiminnasta otetaan. Sinne laitetaan maksua lisää vanhemmille ja myös sitten tiukennetaan maksujen perimättömyysmahdollisuutta. Päivähoitomaksuihin tulee myös korotukset.

Arvoisa rouva puhemies! Liikenne- ja viestintävaliokunnan jäsenenä pidän tarpeellisenä 600 miljoonan investointipaketin varaamista liikenteeseen, mutta eihän se riitä. Rahoitusta aiotaan myös kohdentaa uudelleen eli siirtää uusista hankkeista perusväylänpitoon ja yksityisteiden korjaamiseen. Alan järjestön mielestä 2,4 miljardin korjausvelkaan pitäisi vastata vähintään 300 miljoonalla vuodessa. Yksityiskohtaisempaa listaa näistä liikennehankkeista ei ole olemassa.

Autoveron alentaminen voi nopeuttaa autokannan uusiutumista ympäristöystävällisemmäksi, mutta eihän köyhillä kansalaisilla ole varaa ostaa uusia autoja. Sen sijaan puolet alennuksesta otetaan kuitenkin takaisin vuosittaisen ajoneuvoveron korotuksella, mikä sekin kohdistuu auton omistamiseen eikä huomioi sitä, että pitkien välimatkojen Pohjois- ja Itä-Suomessa auto on erilainen välttämättömyys kuin paremman joukkoliikenteen Ruuhka-Suomessa. Joukkoliikenteen ongelmia muuten syvennetään vähentämällä sille maksettua tukea 15 miljoonalla.

Lakivaliokunnan jäsenenä kiinnostavaa on, että tuomioistuinten työtaakkaa halutaan vähentää vaikeuttamalla jatkokäsittelyn saamista seuraavaan oikeusasteeseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Missä on Sipilän, Soinin ja Stubbin mainostama rikkaiden osallistuminen talkoisiin? Miksi ei oteta käyttöön varallisuusveroa, josta myös perussuomalaiset vaalien alla kovasti mesosivat tuolla turuilla ja toreilla? Vaaditte silloin, että rikkaidenkin täytyy osallistua. (Puhemies koputtaa) Aivan oikein, vaaditte silloin kaikkia osallistumaan näihin talkoisiin, mutta hallitusneuvotteluissa te annoitte periksi jostain syystä.

Kannatan edustaja Arhinmäen epäluottamuslausetta.

19.34 Thomas Blomqvist r: Värderade fru talman! Jag vill börja med att konstatera att regeringsprogrammet innehåller flera bra skrivningar, målsättningar och åtgärder. Inte minst satsningarna på företagare och företagsamhet är bra, likaså målsättningen att minska onödig reglering och överflödigt byråkrati. Också analysen av den ekonomiska situationen vi befinner oss i är bra och flera av åtgärderna som tar sikte på att balansera statsekonomin kan understödjas.

Samtidigt måste jag konstatera att programmet kommer att innebära kraftiga och alltför stora nedskärningar inom utbildningssektorn. Det kan inte vara klokt att göra så här dramatiska minskningar i anslagen som finns till för att ge våra barn och unga en möjlighet att utbilda sig och därmed föra vårt samhälle framåt. Hela programmet andas en oförståelse för hur viktig bildning, utbildning och forskning är för vårt land. Jag kan inte godkänna de här delarna av regeringsprogrammet.

Regeringsprogrammet saknar även tydliga formuleringar om hur vi ska skapa ett mer jämställt samhälle, inte heller rättvisaspekten ges utrymme i programmet. Jag efterlyser visioner och målsättningar om hur vi kan skapa ett ännu mer rättvist samhälle där alla ges möjlighet att vara delaktiga och där ingen glöms bort. Den nordiska välfärdsstaten och hur man vill utveckla och fördjupa det nordiska samarbetet överhuvudtaget borde definitivt ha fått en större plats för att regeringsprogrammet skulle få mitt stöd.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmassa on monia puutteita, ja siinä on myös kirjauksia, joita ei missään tapauksessa voi hyväksyä, kuten sivistyssektorin ja opiskelijoiden, lasten ja nuorten määrärahojen liian rajuja leikkauksia. Tällä tavalla ei rakenneta tulevaisuuden kilpailukykyistä, avointa ja osaavaa Suomea.

Samalla on myönnettävä, että hallitusohjelma sisältää myös monia hyviä asioita. Omalta osaltani minun on helppo hyväksyä taloudellisen tilanteen kuvaus ja suurin osa tavoitteista ja toimenpiteistä, jotka tähtäävät yrittäjyyden ja työnteon edistämiseen. Ilahduttavaa on myös se, että hallitus aikoo vakavissaan ryhtyä töihin tarpeettoman sääntelyn ja byrokratian poistamiseksi.

Fru talman! I regeringsprogrammet som vi fått ta del av saknas viktiga skrivningar som lyfter fram hur landets tvåspråkighet och myndigheternas service på båda språken ska tryggas i praktiken. Det är naturligtvis bra att man konstaterar att man tänker värna om det tvåspråkiga Finland i enlighet med grundlagen, men det räcker inte. Jag är besviken över att man inte lyft upp rikedomerna som två nationalspråk innebär och vilka möjligheter de medför. Likaså saknar jag konkreta målsättningar och åtgärder med vilka man vill stärka de båda nationalspråken.

Sipilän hallituksen ohjelmassa todetaan, että meillä on rikas kieli- ja kulttuuriperintö ja että vaalimme kaksikielistä Suomea. Se on hyvä, mutta se onkin ainoa kirjaus maan kaksikie-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

lisyydestä, ja se ei minun mielestäni riitä. Hallituksen tulee pidentää kansalliskielistrategian voimassaoloa ja mahdollistaa, että oikeusministeriön asettama kansalliskieliverkosto, jossa on vastuuhenkilöitä kaikista ministeriöistä ja valtioneuvoston kansliasta, jatkaa työtään ja kehittyy myös tämän hallituskauden aikana. Olen pettynyt siihen, että pääministeri ei aikaisemmin tänään täällä salissa vastannut edustaja Haglundin kysymykseen kansalliskielistrategiasta. Toivottavasti saamme vastauksen tekojen muodossa. Erityisen tärkeää on, että hallitus tulevien hallintouudistusten suunnittelussa varmistaa, että viranomaiset voivat turvata asukkaiden perustuslain mukaiset kielelliset oikeudet. Hallituksen tulee myös turvata resurssit niin, että uudistukset eivät heikennä viranomaisten kykyä turvata kielellisiä oikeuksia käytännössä.

Ärade talman! Det korta regeringsprogrammet ser vid en första anblick rätt så hyfsat ut för jordbrukets del. De positiva skrivningarna som hittas i regeringsprogrammet är bland annat att den nya regeringen lovar att inte stifta nya lagar som skulle medföra nya förpliktelser utan lovar förenklad byråkrati och nya handlingssätt. Målsättningarna är bra, men frågan är hur man ska lyckas omsätta dem i praktiken. Målsättningarna att främja exporten och sänka produktionskostnaderna inom jordbrukssektorn är likaså lovvärda och bra men frågan är vad regeringen kan göra för saken.

Uusi hallitusohjelma sisältää maatalouden kannalta valitettavasti myös asioita, jotka eivät ole kovin hyviä. On huolestuttavaa, että suoria tulotukia aiotaan leikata, erityisesti luonnonhaittakorvausta ja ympäristötukea, sillä ne vaikuttavat välittömästi viljelijöiden tulotuloihin.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmassa on täysin ylimitoitettuja leikkauksia, jotka kohdistuvat koulutukseen, nuoriin ja lapsiin. Hallitusohjelmassa ei riittävästi huomioida sukupuolten välistä tasa-arvoa ja sitä, miten oikeudenmukaisuutta halutaan parantaa yhteiskunnassamme. Ei myöskään riittävästi huomioida pohjoismaista yhteistyötä, suvaitsevaisuutta, kehitysapua tai maamme kaksikielisyyttä.

Tästä syystä kannatan edustaja Henrikssonin ehdottamaa epäluottamuslausetta perusteluineen.

Jag stöder alltså ledamot Henrikssons förslag om misstroende.

19.39 Sari Tanus kd: Arvoisa rouva puhemies! Oli ilo seurata pääministeri Sipilän tapaa viedä hallitusneuvotteluja eteenpäin järjestelmällisesti uudella, raikkaalla tavalla. Yhteistyökykyisiä ministereitä on kaivattu hallitukseen. Onnittelut pääministerille ja koko hallitukselle.

Arvoisa rouva puhemies! Uutena kansanedustajana ja lääkärinä yhteiskunnassa ja hallitusohjelmassa moni asia huolestuttaa. Tämän maan hyvinvointi on vuosikymmenien aikana rakennettu kovan työnteon, kestävien, hyvien kristillisten arvojen ja lähimmäisestä välittämisen perustalle. Siitä ovat hyötäneet kaikki. Ilman ikäihmisten, ison eläkeläisten joukon, peräänantamatonta uurastusta meillä ei olisi nykyistä hyvinvointivaltiota. He ovat pitkällä työviikoilla ja työvuosikymmenillä jo aikanaan maksaneet eläkkeensä ja sen hoidon ja hoivan, mitä he tänä päivänä tarvitsevat ja ansaitsevat. Ei ole oikein, että he joutuvat nyt maksumiehiksi. On kunniavelka huolehtia heidän hyvinvoinnistaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Hyvä sosiaali- ja terveydenhuolto on yksi hyvinvointiyhteiskunnan keskeinen elementti. Sotessa rakenneuudistuksia tehtäessä asiakas on saatava takaisin keskiöön. Rakenteiden ja järjestelmien sijasta eurot on suunnattava potilaisiin ja riittävään henkilökuntaan. Digitalisaatio on tietysti tärkeä, mutta mikään ei korvaa hyvää, lämmintä asiakkaan kohtaamista. Siitä alkaa paitsi hyvä hoito myös tehokas ennaltaehkäisy. Se vähentää turhia toistuvia käyntejä ja kalliita erikoissairaanhoidon tutkimuksia, tuo säästöjä ja lisää hyvinvointia.

Psykologisesti kannattava lämmin asenne pitäisi saada normiksi myös muun muassa verovirastoihin ja työvoimatoimistoihin, joissa monet vaikeassa elämäntilanteessa olevat asioivat. Meillä kaikilla on vastuu toistemme ja varsinkin heikommassa asemassa ja vaikeissa elämäntilanteissa olevien työttömien, pitkäaikaissairaiden ja omaishoitajien sekä lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnista.

Arvoisa rouva puhemies! Ihmisoikeudet ovat perustavaa laatua oleva länsimaisen demokratian merkki. Kristinuskon mukaan ihmiselämä on ainutlaatuisen arvokas sen koosta, iästä, asuinpaikasta, toimintakyvystä ja tuottavuudesta huolimatta. Gynekologina Suomessa minulle on ollut häpeällistä, että uskonnollinen tai eettinen vakaumus on voinut olla esteenä opiskelu- tai työpaikan saannille ja uralla etenemiselle, toisin kuin muualla Euroopassa. Samalla kun toivon, ettei koulutuksesta ja tutkimuksesta, tulevaisuuden työkaluista, leikata euroja niin kovalla kädellä, toivon, että ihmisoikeusloukkaukset koulutuksesta ja työmarkkinoilta poistetaan. Terveystieteiden alalle pyrkivien, suurelta osin tyttöjen ja naisten, opiskeluoikeudet ja työmahdollisuudet on nostettava yleiseurooppalaiselle tasolle Euroopan neuvoston vuonna 2010 antaman päätöslauselman vaatimusten mukaisesti. Myös elämää suojelevien, tyttöjen ja naisten hyvinvoinnin parantamiseen tähtäävien on tässä maassa voitava toimia kaikissa ammateissa, vaikka eivät voikaan toisen elämän lopettamiseen osallistua.

Olen kampanjoinut ja puhunut kristillisten arvojen, oikeuksien ja hyvinvoinnin puolesta. On hyvin ikävää, että suvaitsemattomuus on nostanut päätään tässä maassa. On noustu hyviä kristillisiä arvoja vastaan. Vähemmistöt ja erilaiset filosofiset suuntaukset ovat saaneet paljon näkyvyyttä samalla, kun kristillisiä arvoja on mustamaalattu ja tarkoituksellisesti vääristelty. Toivon, että tämä hallitus ja eduskunta tekevät aikaisempaan nähden kurssi-muutoksen eivätkä lainehdi vallalla olevien muotitrendien ja filosofoinnin talutusnuorassa. Viime hallituskaudella tehtiin tasa-arvon nimissä niin sanotun syrjinnän poistamisen lipun alla äänestys avioliittolaista, mikä toteutuessaan polkee räikeästi lasten perusoikeuksia, lasten lähtökohtaista oikeutta isään ja äitiin. Sen lisäksi oltaisiin luomassa rakenteita, jotka ovat syrjiviä, epätasa-arvoisia ja loukkaavia enemmistöjä, lapsia ja myös sanan- ja uskonnonvapautta kohtaan.

Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin vielä sanoa, että samalla, kun työllisyyteen ja yritysten kilpailukykyyn parantamiseen on panostettava, on myös huolehdittava, että kaikki verotulot jäävät Suomeen yhteiseksi hyväksi eivätkä erinäisten järjestelyjen kautta kyseenalaisesti ohjautu muualle. Monia leikkauksia ei tarvittaisi, jos kaikki olisivat hoitaneet oikein myös verovastuunsa. Tähän moraaliseen epäkohtaan hallitusohjelmassa ei ole puututtu lainkaan.

Arvoisa rouva puhemies! (Puhemies koputtaa) Toivon, että tulevalla kaudella tässä salissa asioita voidaan käsitellä niiden oikeilla nimillä ja käydä rakentavaa, hyvään lopputulokseen päätyvää keskustelua hyvässä hengessä. Toivotan pääministerille, hallitukselle ja kaikille kansanedustajille viisautta, herkkyyttä kuulla ja sitä parasta, mitä tiedän: Jumalan siunausta. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

19.45 **Aila Paloniemi kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Haluan tässä lyhyessä puheenvuorossani nostaa niitä hyviä asioita, joita hallituksen ohjelmassa tavoitellaan vähintään neljän vuoden aikana. Se pitempi tavoitehan on tietysti se, että meidän pitää saada julkinen talous tasapainotettua pitkällä aikavälillä ja velkaantuminen on pysäytettävä ja meidän pitää saada kasvua ja työllisyyttä aikaiseksi. Tässä salissa varmaan ei ole ketään, joka ei näihin yhteisiin tavoitteisiin pyri ja halua pyrkiä. Tietysti keinot ovat sitten erilaisia, mutta minun mielestäni tässä meidän tuoreessa hallitusohjelmassamme on erittäin hyviä asioita.

Meidän kymmenen vuoden tavoitteemme on se, että suomalaiset voisivat paremmin ja kokisivat pärjäävänsä erilaisissa elämäntilanteissa. Jokaisen suomalaisen, jokaisen kansalaisen pitää kokea voivansa vaikuttaa, voivansa tehdä valintoja tässä yhteiskunnassa ja ottaa myös vastuuta.

Sosiaali- ja terveydenhuollossa, kuten täällä on jo varmasti puhuttukin moneen kertaan, painopiste on voimakkaasti ennaltaehkäisyssä. Ennalta ehkäisevät palvelut joka tapauksessa pitkässä juoksussa ovat huomattavasti edullisempia kuin korjaavat palvelut, joita niitäkin tässä yhteiskunnassa tarvitaan. Me emme koskaan pääse eroon myöskään korjaavista palveluista, mutta nekin voidaan järjestää järkevästi ja uusilla tavoilla. Hoitoketjut on meidän saatava sujuviksi, ja meidän on saatava tietojärjestelmät vihdoinkin toimimaan. Minä uskon, että yhteisillä varoilla tässä isossa uudistuksessa me saamme enemmän terveyttä ja hyvinvointia aikaiseksi.

Itse sain tehdä työtä tuossa hyvinvointiryhmässä, ja mielestäni erinomaisen hieno tavoite ja hieno kärkihanke on se, että me toteutamme lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelman. Tässä salissa on puhuttu pelkästään leikkauksista ja sopeutuksista ja sanottu, että nyt perheet, lapset ja nuoret hylätään, mutta minun mielestäni se kyllä ei ole ihan koko totuus. Me tässä lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelmassa lähdemme siitä, että me otamme huomioon perheiden monimuotoisuuden ja haluamme todellakin edistää lapsen etua. Me haluamme vahvistaa vanhemmuutta ja matalan kynnyksen palveluita. Palvelut on järjestettävä lapsi- ja perhelähtöisesti nimenomaan hallintorajat ylittäen. Erotilanteissa on turvattava lapsen etu ja oikeus kumpaankin vanhempaan, isovanhempiin ja lähipiiriin niin hyvin kuin se on mahdollista. Tämä päivänä tilanne on se, että esimerkiksi monet isovanhemmat jäävät erotilanteissa täysin tyhjän päälle. On suorastaan sellainen buumi yhteiskunnassa, että monet isovanhemmat syrjäytetään lapsen elämästä. Tästä tulee ainakin minulle kovasti paljon palautetta kentältä, ja minä olen iloinen, että tätäkin asiaa nyt tässä hallitusohjelmassa todella painotetaan.

Miksi hallintorajat ylittäen? Meillä pannaan sosiaali- ja terveystalouteen valtavasti resursseja, mutta minusta on hirveän tärkeätä, että ne palvelut nyt avataan ja katsotaan, mihin ne resurssit sijoittuvat. Minä väitän, että kaikki resurssit eivät kohdistu oikeisiin paikkoihin. Minä voin tässä yhteydessä ottaa myös mielenterveyspalvelut esille, koska ne koskevat kaikenikäisiä suomalaisia ja minä olen käynyt keskusteluja kaikkien suomalaisten mielenterveysjärjestöjen kanssa. Kaikki heidän edustajansa totesivat, että sillä puolella ei niinkään tarvita lisää resursseja mutta tarvitaan ihan oikeasti sitä parempaa resurssien kohdentamista. Siksi on minusta tärkeätä, että me muistamme myös tämän, että pelkästään raha ei riitä parantamaan palveluita vaan juuri se, että me tiedämme ja katsomme ne vaikuttavat keinot, millä me pystymme niitä palveluita parantamaan. Tämän asian me aiomme nyt tässä tämän neljän vuoden aikana kyllä, tämän kokonaisuuden, perata.

Sitten on ilman muuta otettava käyttöön perheystävällisen työpaikan toimintamalleja, ja niitä on vietävä käytäntöön.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Vielä ehdin sanoa tässä, ennen kuin puheenvuoroni päättyy, että minä olen iloinen, että omaishoitajien asemaa vihdoinkin parannetaan. Siitä on puhuttu aika monta hallituskautta. Nyt sitä parannetaan ja perhehoitoa, sekä lyhyt- että pitkäaikaista, lisätään. Se tarkoittaa sitä, että omaishoitajat saavat lomittajia paremmin lyhytaikaisen perhehoidon avulla. Koska me tarvitsemme vanhuspalveluiden uusia välimuotoisia hoitopaikkoja, niin toimeksiantosuhteinen, hyvin tuettu perhehoito on erinomainen mahdollisuus saada esimerkiksi alkavaa muistisairautta sairastavia ikäihmisiä inhimillisen ja yhteiskunnalle edullisen hoidon pariin.

Tässä muutamia hyviä asioita hallitusohjelmasta.

19.51 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Keskustelun kohteena olevan hallitusohjelman tärkein kirjaus ja tavoite on suomalainen työ. Ohjelmassa lausutun tavoitteen mukaisesti Suomessa työn tekeminen ja työn teettäminen on aina kannattavaa. Tästä tavoitteesta on helppo olla samaa mieltä. Vientivetoisen pienen pohjoismaisen hyvinvointivaltion tulevaisuus riippuu osaamisestamme ja kyvystämme olla innovatiivisia edelläkävijöitä. Peräsähköttöön ja laakereilla lasketteluun meillä ei ole varaa, emmekä pysty kilpailemaan tuotantokustannusten edullisuudella. Vain vahvuksiamme oikein hyödyntämällä meillä on mahdollisuus pärjätä globaalissa kilpailussa. Menestys edellyttää ennen kaikkea kansallista yhteenkuuluvuutta, halua ajaa Suomen etua.

Hallitusohjelmassa on eteenpäin menevän kokonaisuuden ohella monia hyviä yksittäisiä asioita. Viimein tartumme määrätietoisesti digitalisaation mahdollisuuksiin. Tietoyhteiskunnasta tehdään ihmisläheisempi ja käytettävämpi ja samaan aikaan kustannustehokkaampi. Turhaa sääntelyä puretaan ja EU-säännösten toimeenpanossa pidättäydytään kansallisesta lisäsäätelystä.

Ohjelma on maahanmuuttokriittisempi ja eurokriittisempi kuin koskaan aiemmin. Tähän on syytä olla erityisen tyytyväinen. Suomen eduskunnan ja hallituksen tehtävänä on palvella Suomen kansaa sekä suomalaisten etua. Olemme kansalla töissä, se meidän täytyy aina muistaa.

Pohdin, onko oppositiolla, joka niin kärkkäästi hallitusohjelmaa arvostelee, vastausta, miksei näitä yksittäisiä asioita ole tehty jo aiemmin. Miksei kannattamattoman tuulivoiman tukea ole leikattu aiemmin? Miksei omaishoitoon ole tehty panostuksia aiemmin? Miksei kauppojen aukioloaikoja ole vapautettu aiemmin? Miksei puoluetukea ja ministerien ja avustajien määrää ole otettu aiemmin leikkauslistalle? Ei kai vain apupuolueiden miellyttämisen takia? Ennen kaikkea: miksi välttämättömät päätökset on lykätty muiden tehtäväksi?

Mikään inhimillinen ei ole täydellistä, ja myös hallitusohjelma on päinvastaisista väitteistä huolimatta inhimillinen eli ihmisten tekemä. Ohjelmaa arvioitaessa on muistettava, että eletään vaikeita aikoja sekä velaksi. Sen, että hallituspohjasta riippumatta ohjelmaan sisältyy leikkauksia, ei pitäisi tulla kellekään yllätyksenä. Minkä taakseen jättää, sen edestään löytää — vanhan kansan sanonnassa asuu viisaus tälläkin kertaa.

Nostan tässä yhteydessä esille hallitusohjelman kirjauksen: "Suomalaiset ovat valmiita vaikeisiin ratkaisuihin, kun ne toteutetaan oikeudenmukaisesti ja parempaa tulevaisuutta rakentaen." Tämän lauseen sisällön tulee erityisesti näkyä hallituksen politiikassa. On pidettävä huoli, etteivät hallitusohjelman säästökirjaukset aiheuta millekään ihmisryhmälle kohtuutonta tilannetta, ja samaan aikaan on valvottava hiljaisen enemmistön etua. Yhteiskuntasopimukseen on sitouduttava kaikkien osapuolien. Sopimus on sopimus; se ei voi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

tarkoittaa yksipuolista työnantajapuolen sanelua työntekijäpuolen suuntaan. Kaikkien on kannettava vastuunsa, kaikkien on tehtävä osansa. Työmarkkinajärjestöt tunnustetaan neuvotteluosapuoliksi, jotta ne tuottaisivat ratkaisuja yhteiskunnan ongelmiin. Ellei niitä ratkaisuja tuoteta, on valtiovallan hoidettava asiat muuten parhaaksi katsomallaan tavalla.

Arvoisa puhemies! Toivon ja odotan näiden vaikeiden päätösten johtavan Suomen uudelle kasvun uralle, että voisimme ylläpitää hyvinvointiyhteiskuntamme jatkossakin. Suomen kansan parhaaksi meidän on tehtävä nämä päätökset. Tekevä voi erehtyä, erehdyksistä pitää oppia, mutta tekemättä emme voi jättää.

Näillä sanoin ja evästyksin annan luottamukseni hallitusohjelmalle.

19.54 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämän hallituksen strategisen ohjelman nimi on Ratkaisujen Suomi. Otsikointi ei voisi olla tähän aikaan muuta kuin täydellinen. Keskellä taantumaa elävä Suomi ja sen talous tarvitsevat suunnanmuutoksen. Uuteen nousuun ja kasvuun päästään vain rohkeiden ratkaisujen kautta. Rohkeita ratkaisuja Suomen ongelmiin myös saadaan.

Julkisen talouden vakauttamiseksi ja tulevien sukupolvien velanmaksu-urakan helpottamiseksi hallitus toteuttaa yhteensä 4 miljardin euron julkisen talouden säästöt tämän vaalikauden aikana. Lisäksi hallitus on sitoutunut viemään läpi mittavia rakenneuudistuksia, jotta yli 10 miljardiin euroon nouseva julkisen talouden kestävyysvaje saadaan kurottua umpeen. Rakenneuudistuksiin lukeutuvat eläke- ja sote-ratkaisun toteuttaminen, kuntien toimintatapojen ja tehtävien uudistaminen, normitalkoiden toteuttaminen sekä työmarkkinoiden uudistaminen työn tekemistä, työllistämistä sekä yrittäjyyttä kannustavaksi.

On selvää, että hallitus ei yksin voi muuttaa omilla päätöksillään Suomen suuntaa. Eri-tyisesti työmarkkinauudistuksen pohjana olevassa yhteiskuntasopimuksessa etujärjestöillä on näytön paikka. He päättävät sen, halutaanko Suomessa ottaa tarjolla oleva 5 prosentin tuottavuusloikka sekä kuroa umpeen keskeisten vertailumaiden kilpailuetua maailmanmarkkinoilla. Neuvottelupöydässä on mahdollisuus näyttää se, että Suomen etu laitetaan todellakin etusijalle. Hallitus itse on valmis auttamaan sopimuksen syntyä miljardin euron tuloveron alennuksella kansalaisten ostovoiman parantamiseksi.

Arvoisa puhemies! Oppositio ja erityisesti vasemmisto ovat tehtävänsä mukaisesti jo teillanneet hallituksen epäonnistuneeksi. Suomalaisia on peloteltu kylmästä kyydistä ja tuttuun tapaan liki kaikkia leikkauksia on jo kauhisteltu. Oppositio puolueet ovat oikeassa siinä, että näin isot päätökset tuntuvat jokaisen suomalaisen arjessa. Silti ne on syytä toteuttaa, jos suomalainen hyvinvointiyhteiskunta halutaan säilyttää myös tuleville sukupolville. Tässä tilanteessa tekemättä jättäminen ei voi olla vaihtoehto.

Hallitusohjelmaan sisältyy joukko parannuksia, joiden läpiviennistä myös vasemmiston luulisi olevan iloinen. Hallitus muun muassa alentaa pienituloisten ansiotuloverotusta, vähentää tiestön korjausvelkaa, toteuttaa kansallisen mielenterveysohjelman sekä perustulokokeilun. Hallitus lisäksi laajentaa taiteen prosenttiperiaatteen käyttöä, vahvistaa omaishoitajien asemaa, toteuttaa takuueläkkeiden korotuksen, parantaa lapsiperheiden kotipalvelujen saatavuutta sekä lisää perhehoitoa.

Arvoisa puhemies! Liikuntaihmisenä hallitusohjelmasta on syytä nostaa esille myös kirjaus liikunnan lisäämisestä tunnilla suomalaisten lasten ja nuorten koulupäivässä esimerkiksi Liikkuva koulu -ohjelman kautta. Käytännössä tämä merkitsee Liikkuvan koulun toteuttamista valtakunnallisesti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Tällä hetkellä suomalaisnuoret liikkuvat vähiten koko läntisessä maailmassa. Terveys-suositusten mukaan liikkuu vain noin 50 prosenttia alakoululaisista ja 17 prosenttia ylä-koululaisista. Joustavoittamalla lasten koulupäivää siten, että liikuntaa lisätään tunnilla, näihin lukuihin voidaan saada paljon muutosta.

Liikkuvammalla koululla on monia tutkittuja hyötyjä. Se tuottaa oppilaille viihtyisämpiä koulupäiviä, oppilaat kiinnittyvät kouluun paremmin, myös oppimistulokset paranevat. Myös oppilaiden osallisuus koulutyössä liikunnan myötä nousee. Liikunnan lisääminen koulussa mahdollistaa myös heikommassa taloudellisessa asemassa olevien sitouttamisen liikunnallisempaan elämäntapaan.

19.59 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa puhemies! Tänään on tullut varsin selväksi, että me olemme huomanneet, että Suomi on kriisissä. Suomi tarvitsee uudistamista.

Hallituksen pitkän aikavälin tavoitteista onkin helppo olla samaa mieltä: nykyistä useammalle mahdollisuus työhön, velkaantumisen hillitseminen, arjen ja yrittämisen helpottaminen turhaa byrokratiaa karsimalla ja hyvinvoiva ympäristö. Uskon vilpittömästi, että jaamme nämä tavoitteet. Monista keinoista sen sijaan olemme täysin eri mieltä. Erityisesti leikkaukset olisi voitu tehdä eri tahdissa ja eri kohteista. Hyvää ja tarpeellista on, että hallitus uskaltaa uudistaa, mutta merkitystä on myös sillä, miten uudistetaan.

Arvoisa puhemies! Kansanedustajana minä olen hyväosainen. Minun ei tarvitse miettiä jatkuvasti, pärjäänkö tai riittävätkö rahani ruokaan. Sen sijaan lapseni tulevaisuus mietityttää. Viime viikonloppuna vietimme kaksivuotiaan poikani syntymäpäivää. Ilon keskellä oli aihetta huoleen. Ehditäänkö hänestä ja muista huolehtia päivähoidossa? Jaksako ja ehtiikö opettaja huomioida hänet aikanaan koulussa? Millaisessa kirjastossa tai nuorisotilassa hän käy — tai onko niitä ylipäätään enää tulevaisuudessa jäljellä? Saako hän nuoruudessaan eväät, joilla pärjää silloinkin, kun en voi auttaa tai minua ei enää ole? Miten hänen tulevat ystävänsä, työkaverinsa ja kumppaninsa voivat? Onko hänen kotimaansa hyvin- vai pahoinvoiva?

Pienempi vähennys asuntolainan koroista tai suurempi lasku yksityislääkärillä käymisestä tai autolla ajamisesta painavat vanhemman vaakakupissa lopulta vähän. Suomalainen on valmis tinkimään ja tekemään paremmin ja uudella tavalla, jos se koituu läheisten ja esimerkiksi juuri lasten eduksi.

Kuten tänään on tullut selväksi, hyväosaisille hallitus tarjoaa kuitenkin tässä vaiheessa lähinnä huonosti kohdennettuja veronkevennyksiä ja kaikkein hyväosaisimmille kainon toiveen "kohtuuden viestin" lähettämisestä. Ehkä meihin suomalaisiin olisi voinut luottaa enemmänkin. On kaikkien etu, että esimerkiksi tuloerot eivät kasva ja että Suomessa olisi aito mahdollisuuksien tasa-arvo.

Myös lastemme tulevaisuus perustuu osaltaan kasvulle. Onko kasvu jossain maassa tai jonain aikana nojannut oikeasti sille, että työssä jo olevat tekevät samaa vanhaa, mutta pakotettuina enemmän? Ei. Kasvu syntyy uudesta ja osaamisesta: tehdään paremmin ja uusia asioita, myös uusilla tavoilla. Viime kädessä kasvun lähtökohta on siis koulutuksessa ja tutkimuksessa. Niistä hallitus näyttää ottavan, ja paljon.

Arvoisa puhemies! Suomi on laaja maa. Kuntien tilanteet ovat erilaisia, ja samaan lopputulokseen voi päästä eri keinoin. Kokemuksellani suurehkon kaupungin apulaispormestarin työstä uskallan sanoa: hallituksen ajatus luopua pilkuntarkasta kuntapalveluiden toteutuksen säätelystä on hyvä. Vastapainoksi pitäisi kuitenkin säädellä lopputulemia — myös esimerkiksi nuorisotointa tai kulttuuripalveluita. Muuten monet ahdingossa olevat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

kunnat päätyvät näivettämään näitä kuntalaisten palveluita, vaikka edes niiden lopettaminen kokonaan ei ratkaisisi lopulta kuntien talousongelmia.

Palveluleikkaukset erityisesti sivistys- ja hyvinvointipalveluista voivat helpottaa hetken mutta kantavat kurjaa hedelmää. Kuntia ei kirjastolakia tai museolakia romuttamalla pelasteta, norminpurkua kannattaa käyttää johonkin muuhun. Hallitus aikoo myös myllätä esimerkiksi toisen asteen koulutusta jälleen kovalla otteella. Se tulee vääjäämättä lisäämään kelkasta putoamista, mikä tulee todella kalliiksi.

Arvoisa puhemies! Päätöksenteon avoimuus, vuoropuhelu ja tutkittuun tietoon nojaaminen voivat auttaa hallitusta urakassaan ratkaisevasti. Se edellyttää kärsivällisyyttä ja kritiikinsietokykyä. Pitää pystyä tarkistamaan jo tehtyjä päätöksiä ja seuraamaan tuloksia myös toteutusvaiheessa. Pitää johtaa tiedolla.

Iloisena yllätyksenä pääministeri on tänään päättänyt, että hallitus julkaisee hallitusneuvotteluiden taustamuistiot. Olisin vedonnut hallitukseen tässä puheenvuorossa ja pyytänyt näitä muistioita julkisiksi. Nyt hallitus on sen tehnyt — kiitoksia siitä. Avoimuus on tärkeä periaate. Avoimuuden avulla me voimme hyödyntää kansalaisyhteiskuntaa ja esimerkiksi tutkijoita, jotka voivat tarjota kullannarvoisia korjausehdotuksia ennen kuin on haaskattu valtion voimavaroja aivan väärällä ladulla etenemiseen.

Kansleri Kari Raivio kirjoitti viime vuonna raportin tieteelliseen näyttöön perustuvasta päätöksenteosta. Raportti sisältää 14 hyvin konkreettista ehdotusta meille päättäjille. Jos osakin ehdotuksista pannaan toimeen, hallituksen maali on paljon todennäköisemmin neljän vuoden päästä lähempänä.

Moniin vielä täsmentämistä vaativiin kohtiin hallitus voi löytää ideoita myös joukkois- tamalla. Näihin kannattaa sukeltaa tällä kaudella, toivottavasti ihan parlamentaarisella tasolla.

Arvoisa puhemies! Opposition tehtävä ei ole vain haastaa, vaan tarjota myös vaihtoehtoja. Me vihreät tulemme tarjoamaan oman vaihtoehtomme, rakennamme oman varjobudjettimme. Tästä lähdetään. — Kiitos.

20.04 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Hallitusohjelman talous- ja työllisyyslinja lähtee siitä oletuksesta, että Suomen talouden suuri ongelma ovat liian suuret palkkakustannukset, jotka ovat syöneet kilpailukykyä. Niinpä työmarkkinaosapuolia painostetaan alentamaan palkkoja työajan pidennyksillä.

On kysyttävä, miten osaamiseen, tietoon ja teknologiaan perustuvassa yhteiskunnassa voidaan ajatella, että tuottavuutta ja kilpailukykyä saadaan oikeasti kasvuun työaikaa mekaanisesti pidentämällä. Työajan pidennykset lisäävät työttömyyttä, jos sama työ tehdään pienemmällä porukalla. On pakko kysyä, eikö ole hullujen hommaa pidentää työpäivää tilanteessa, jossa lähes puoli miljoonaa suomalaista on täysin vailla työtä, kasata enemmän työtä jo niille, keillä sitä on ennestään. Samaan aikaan Saksassa ja Ruotsissa tehdään työajan lyhentämisen kokeiluja.

Tuottavuutta parannetaan työprosesseja parantamalla, teknologisilla innovaatioilla, oikeilla strategisilla valinnoilla, hyvällä työilmapiirillä ja osaamisella. Palkka on erityisesti teollisuudessa vain yksi kilpailukykyyn komponentti. Toki kilpailukykyyn vaikuttavat myös infrastruktuuri, sääntelykehys, verotus ja yleinen yhteiskunnallinen ympäristö. Tuottavuus tehdään yrityksissä ja työpaikoilla, mutta poliittisilla päätöksillä ja sopimuksilla voidaan luoda puitteita. Laskennalliseen tuottavuuteen ja kilpailukykyyn vaikuttaa myös

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

kysyntä, sillä se vaikuttaa siihen, kuinka tehokkaassa käytössä laitteet, pääoma ja työvoima yrityksissä ovat.

Suomen taloudessa on rakenteellisia ongelmia, mutta ne eivät liity niin paljon työmarkkinoihin tai palkkoihin kuin teollisuuden rakenteisiin ja maailmanmarkkinoihin. Meillä ei ole sellaisia tuotteita, joita maailmalla haluttaisiin ostaa, emme osaa myydä niitä, tai markkinoilla ei ole niille kysyntää. Teollisuuden rakenne on yksipuolinen ja vienti liikaa yksittäisten toimialojen ja yritysten käsissä. Näitä ongelmia ei palkanalennuksilla ratkaista.

Ongelmia voidaan lievittää ja hoitaa panostamalla osaamiseen, tutkimukseen, tuotekehitykseen, innovaatiotoimintaan ja koulutukseen sekä yhteiskunnan infrastruktuuriin. Harmi vain, hallitusohjelma leikkaa juuri näistä. Koulutuksesta ja tutkimuksesta leikataan yli puoli miljardia ja Tekesiltä yli 100 miljoonaa. Osaamisesta, tutkimuksesta ja innovaatiotoiminnasta leikkaaminen on häviäjän strategia. Nyt tarvittaisiin malttia kasvun varjeluksa. Ylimoitettut leikkaukset hydyttävät kasvun ja heikentävät yhteiskunnan hyvinvointia ja tulevaa tuotantopotentiaalia.

Arvoisa puhemies! Lyhytnäköinen leikkauskohde on myös työllisyyden hoidon määrärahat. Näitä määrärahoja käytetään muun muassa pitkäaikaistyöttömien palkkatukiin ja yrittäjien starttirahoihin. Palkkatuella työllistyvä työtön tekee oikeaa työtä työehtosopimusten mukaisella palkalla, ja työllistävä taho saa tukea palkanmaksuun. Määrärahat ja työllistymismahdollisuudet ovat tärkeitä niin työttömien, työllistävien organisaatioiden ja yritysten kuin kuntien ja koko yhteiskunnan kannalta. Vuoden 2015 palkkatukimäärärahat ovat suuresta osasta Suomea jo lopussa, ja tilanne on vaikea. Silti hallitus aikoo leikata määrärahoja 20 prosenttia jo tämän vuoden riittämättömästä tasosta. Leikkaaminen tarkoittaa monien ihmisten kohdalla työttömyyden pitkittymistä, ja kunnille se merkitsee työttömyyssakkomaksujen kasvua. 100 miljoonan leikkaaminen työllisyyden hoidosta kasvavan työttömyyden olosuhteissa on vastuutonta politiikkaa.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelma linjaa, että velvoitteita työn vastaanottamiseen tiukennetaan. Taustalla on ilmeisesti ajatus siitä, että työttömyys johtuu työttömien laiskuudesta ja saamattomuudesta. Hallitukselle kerrottakoon, että todellinen ongelma on se, ettei maassa ole tarpeeksi työtä, eikä se ratkea työttömiä kepitämällä.

Ohjelmassa on yksi erittäin hyvä linjaus, nimittäin linjaus perustulokokeilun toteuttamisesta. Tosin pistää hieman epäilyttämään, mitä perustulolla ohjelmassa ymmärretään, kun samaan aikaan sosiaaliturvan vastikkeellisuutta halutaan tiukentaa. Haluaisinkin kysyä arvovon ministereiltä, joita on paikalla yksi: millaisen perustulokokeilun hallitus suunnittelee toteutettavaksi?

20.09 Lasse Hautala kesk: Arvoisa herra puhemies! Sipilän hallitusohjelma sai nimekseen Ratkaisujen Suomi. Kevään vaaleissa ehdokkaita asettaneet puolueet tekivät vaaliohjelmia, joissa tuntui olevan varsin yhtenäinen kuva — puolueet ilmoittivat säästö- ja supistus- ja sopeutustarpeista — mutta täällä tänään käydyn keskustelun pohjalta voi todeta, että hyvin ovat unohtuneet alkuvuoden puheet. Kolme suurinta puoluetta muodostivat hallituksen varsin ripeään tahtiin, ja puolueet pääsivät hyvin nopeasti yhtenäiseen näkemykseen siitä, mitä Suomessa tulee tehdä, mikä on sopeutuksen tarve ja miten se kohdennetaan, myös siitä, miten ja millä aikataululla velkaantuminen saadaan hallintaan. Näihin kysymyksiin strateginen hallitusohjelma vastaa. Mutta tavattoman tärkeitä ovat myöskin ne toimenpideohjelmat, mitkä tämän pohjalta nyt sitten luodaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Tärkein päämäärä tällä alkavalla kaudella on työllisyysasteen nostaminen, ja tavoitteeksi on asetettu 72 prosenttia. Se merkitsee kymmeniätuhansia uusia työpaikkoja, työttömyyden vähentymistä ja huoltosuhteen parantumista. Meidän on kuitenkin syytä muistaa se, että Suomessa työpaikat syntyvät yrityksiin. Täälläkin käytetyt puheenvuorot ovat todistaneet sen, että julkista sektoria ei voida enää kasvattaa. Jos tarkastelemme meidän yritysraKENNETTAMME, niin nämä työpaikat muodostuvat erityisesti pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Siksi on tärkeää, että niiden investointien rahoitus turvataan ja niille annetaan myös muita kehittymisen mahdollisuuksia. On huolestuttavaa, että meidän kilpailukykyämme on heikentynyt parhaimpiin kilpailijamaihimme nähden noin 15 prosenttia. Meillä on siis kiire näiden toimenpiteiden aikaansaamiseksi. Tällä hetkellä ei ole juurikaan sellaisia suuria yrityksiä, jotka kerralla palkkaavat kymmeniä tai satoja työntekijöitä, vaan kyse on siitä, että työpaikat syntyvät yksitellen ja nimenomaan pieniin ja keskisuuriin yrityksiin.

Biotalous on nostettu ansiokkaasti tässä hallitusohjelmassa esille. Itse sain olla mukana omassa puolueessani biotalouden taustaryhmässä, ja jaoimme sen oikeastaan kolmeen osaluueeseen: maatalouteen, metsätalouteen ja sitten bioenergiaan.

Maatalouden osalta on nostettava esille koko toimialan tämän hetken kannattavuus. Ei ole oikeastaan olemassa sellaista tuotantosuuntaa, jolla voitaisiin sanoa menevän tällä hetkellä hyvin. Maatalouden osalta byrokratiaa on purettava, sitä on purettava niin EU:n toimesta kuin myöskin sitten kansallisesti. Sen lisäksi, että parannamme kannattavuutta, viljelijäväestön keskuuteen on luotava uskoa tulevaisuuteen, ja sitä luodaan parhaiten sillä, että annetaan mahdollisuudet myöskin investointeihin.

Metsätalouden osalta merkittävää on se, että tavoitellaan noin 10 miljoonan kuution hakkuiden kasvattamista. Äänekosken sellutehdas ja myös monet muut tehtaat tarvitsevat merkittävän määrän puuta, ja se on tällä ohjelmalla toteutettavissa.

Bioenergian puolelta nostan esille turpeen ja puuhakkeen käytön. Tuo kasvava hakkuumäärä antaa mahdollisuudet myöskin puuhakkeen lisääntyvälle käytölle.

Biotalous osalta tämä väyläverkosto on äärimmäisen tärkeä. On hienoa, että ministeri Berner on täällä paikalla kuulemassa viestejämme siitä, että meillä tulee satsata väyliin, niin tieverkostoon kuin myöskin rataverkostoon, ja hallitus on osoittamassa siihen 600 miljoonan euron määrärahaa.

Arvoisa puhemies! Kunnille tämä hallitusohjelma antaa paljon mahdollisuuksia toteuttaa muutoksia ja antaa paljon vapauksia. Kannustankin kuntia siihen, että kunnissa lähdettäisiin mukaan kokeiluihin ja ennakkoluulottomasti pohdittaisiin niitä mahdollisuuksia, mitä tämä hallitusohjelma antaa.

20.14 Vesa-Matti Saarakkala ps: Arvoisa herra puhemies! Esitin keskiviikkona 27. toukokuuta perussuomalaisten puoluevaltuuston, puoluehallituksen ja eduskuntaryhmän hallitukseen osallistumisesta päättävässä yhteiskokouksessa, että puolueemme ei hyväksyisi Sipilän hallitukselle esitettyä ohjelmaa, koska sen europoliittinen osio mahdollistaa ta-pauskohtaisesti Suomen myönteisen kannan toisten euromaiden tukemiseen Euroopan va-kausmekanismin kautta ja tukipaketit ovat omiaan kasvattamaan Suomen taloudellisia ris-kejä. En usko, että vaatimalla alusta alkaen yksiselitteisen kielteistä linjaa tukipaketteihin olisimme jääneet ulos hallituksesta. Kielteiselle tukipakettilinjalle olisi ollut uskoakseni saatavissa kansan enemmistön tuki. Mitään mahdottomia en siis ole vaatinut.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Koska asiasta eli hallitusohjelmasta ja osallistumisesta hallitukseen päätettiin puolueemme piirissä yhdellä kertaa, jouduin esittämään hallitusohjelman ja hallitukseen osallistumisen hylkäämistä. Esitykseni ei kuitenkaan saanut kannatusta, joten jätin päätöksestä kokouksen pöytäkirjaan eriävän mielipiteen.

Arvoisa puhemies! Olen esityksestäni huolimatta nyt päättänyt noudattaa perussuomalaisen puolueen, joka minut on eduskuntavaaliehdokkaaksi asettanut, tahtoa eli en lähde eduskunnassa kyseenalaistamaan hallitusohjelmaa ja sitä myötä hallitukseen osallistumista, jonka puolueen ylin päättävä elin on demokraattisesti hyväksynyt. En halua repiä puoluetta hajalle ja lähteä ulkoistamaan itseäni perussuomalaisten toiminnasta lähtemällä eduskunnassa vastustamaan hallitusohjelmaa puolueen päätöksen jälkeen.

Perussuomalaisten puoluevaltuuston kokouksessa puolueemme puheenjohtaja Timo Soini antoi ymmärtää, että seurauksena olisi eduskuntaryhmästä ja puolueesta erottaminen, jos toimisın toisin. Sitä äänestäjätäkään tuskin haluavat. Edessä voisi olla pitkässä juoksussa myös puolueen hajaannus, eikä hallituksenkaan toimintakyky ainakaan vahvistuisi, koska ajautuisimme eri teille.

Olen tuskin ainut perussuomalainen, joka suhtautuu strategiseen hallitusohjelmaan varauksella, ja edessä on vielä hallituksen yksityiskohtaisen toimeenpano-ohjelman rakentaminen ja toteuttaminen, mikä ei varmasti tule tyydyttämään kaikkia. Tässä vaiheessa hallituspuolueiden riveistä ainakin kansanedustaja Immonen on ilmaissut niin ikään kriittisen kantansa hallitusohjelman eurokirjauksiin.

Arvoisa puhemies! Olen joutunut kysymään itseltäni, haluanko järjestää neljän vuoden äänestysrumbaa perussuomalaisille tähän asti tärkeistä asioista ja linjoista ja samalla riskeerata vaikutusmahdollisuuteni pitemmällä aikavälillä, ja olen päätenyt siihen, että en halua. Sen sijaan haluan antaa puolueelle mahdollisuuden. Jos puolue ja puolueväki on oppiakseen tästä tulevasta nelivuotiskaudesta ja politiikasta jotakin oleellista, sen se oppii kyllä ilman äänestystämisiäkin, kunhan kriittiset äänenpainot puolueessamme jatkossa sallitaan ilman jäähyille laittamisia eli tunnustetaan tosiasiat ja hyväksytään todellisuus ilman ylimääräistä värittämistä. Hyvä veli -järjestelmä ja paapominen sekä ylenpalttinen mielistely eivät kuulu aitoon perussuomalaisuuteen.

Lupaen itse puolustaa ja tukea hallitusta omalta paikaltani ja asemistani omien voimavarojeni ja osaamiseni puitteissa. Aloitan sen toteamalla, että edellinen hallitus hyväksyi EU:n talouskurisopimuksen, joka pakottaa tämän hallituksen leikkaamaan.

Arvoisa puhemies! Olen noin 12 vuotta kestäneen poliittisen urani varrella tottunut siihen, että oma tahto ei läheskään aina toteudu, ja olen oppinut ottamaan asiat asioina. Toimintaani on milloin paheksuttu ja parjattu, siitä on loukkaannuttu ja hämmennytty, se on järkyttänyt, on osoitettu mieltä, ja neuvoja on aina ollut tarjolla joka lähtöön. Minkäänlaiset näytöt tai kannatus eivät riitä politiikan pikkusieluille, jos ei ole valmis mielistelemään milloin mitäkin ja ketäkin. Sellainen ei sovi eteläpohjalaiselle.

Olen tässä suhteessa sinut itseni kanssa, mikä on hyvä lähtökohta tekemiselle. En ole kaihtanut kertoa mielipidettäni, kun on vaikuttamisen paikka, koska en halua ryhtyä politiikassa niin sanotuksi leipäpapiksi. Uskon, että suoraselkäiselle politiikalle tulee olemaan vielä tilausta. Mutta jos ei tule, niin joka tapauksessa pystyn katsomaan itseäni aamulla peilistä hyvillä mielin ja toteamaan, että yrittänyttä ei laiteta.

Arvoisa puhemies! Oma vakaumukseni on se, että mitä enemmän pettää itseään, sitä helpommin sen tekee uudestaan, ja vastaavasti, mitä vähemmän sitä tekee, sitä rehellisempänä pysyy, ja rehellisyys on kuitenkin lopulta se, joka maan perii.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

20.21 **Emma Kari vihr:** Arvoisa puhemies! Ihan alkuun kiitos edustaja Saarakkalalle suoraselkäisestä puheesta. Ei varmaan ole helppo paikka tulla sanomaan noita asioita tästä pöntöstä.

Minun täytyy sanoa, että kun minä luen tätä hallitusohjelmaa, minulle syntyy aika vahva mielikuva siitä, kuinka kolme miestä kävelee Smolnaan, kirjoittaa paperille tilannekuvan siitä, mitä Suomi on tällä hetkellä. Tämä on suora lainaus hallitusohjelmasta: "Tuloerot ovat kansainvälisesti katsoen pienet. Naiset ja miehet ovat tasa-arvoisia. Lasten hyvinvointi on korkealla tasolla." Sen jälkeen kun he tämän ovat kirjoittaneet, he kirjoittavat 60 sivua tekstiä siitä, miten tähän saadaan muutos.

Vaikka mieli kuinka tekisi, minä en aio nyt keskittyä tässä siihen, kuinka hallitusohjelmaa valmistelevat työryhmät olivat tasa-arvon irvikuva. Minä en myöskään aio keskittyä siihen, että edellisen kerran, kun tässä maassa valittiin hallitus, jonka ministereistä alle 40 prosenttia oli naisia, minä olin 4-vuotias. Minä en myöskään aio keskittyä siihen, että minä olen tämän jälkeen kasvanut maassa, josta minä olen kuvitellut, että siellä eletään pohjoismaisessa sivistysvaltiossa, enkä missään nimessä ajatellut, että minun oma tyttäreni syntyy tilanteeseen, jossa tämmöinen asia toistuu. Ja nyt minun tyttäreni ollessa 2-vuotias tähän maahan on tulossa hallitus, jossa on 36 prosenttia naisia — eli ei puolet, ei 40 prosenttia, vaan 36 prosenttia. Vuosi on 2015. Sen sijaan minä haluan keskittyä siihen, kuinka hallitusohjelma on tekijöidensä näköinen. Se on paperi, jolla hyvinvoivat veljet taputtelevat toisiaan selkään.

Arvoisa puhemies! Täällä on aika paljon puhuttu talkoohengestä. Täällä on puhuttu siitä, että nyt on yhdessä tekemisen aika. Meille on sanottu, että nyt kaikkiin sattuu. Kaikkiin ei kyllä satu, ja senhän oikeastaan pääministerikin täällä aikaisemmin jo myönsi. Mutta ne ihmiset, joihin ei satu, muistuttavat aika paljon niitä ihmisiä, jotka tämän hallitusohjelman ovat tehneet. Veropolitiikalla nostetaan niitä, jotka ovat jo vahvoilla. Köyhiltä otetaan, rikkailta pyydetään ja millään yhdellä veneverolla tätä pakettia ei tasapainoteta.

Työnantajilta, erityisesti suuryrityksiltä, ei vaadita juuri mitään. Pienellä osalla palkasta saa tehdä hyväntekeväisyyttä, jos siltä tuntuu. Kukaan ei kuitenkaan pakota. Sen sijaan isoille teollisuushankkeille otetaan käyttöön Talvivaaran mukainen ohituskaista lupaprosesseihin. Tehottomat yritystuet, ympäristön kannalta haitalliset tuet välttävät edelleen leikkurin, ja kaikista pahimpana asiana päästökauppatulot otetaan pois kehitysmaiden tyttöjen koulutuksesta ja palautetaan suurimmille saastuttajille. Kokonaiskuvaan tämä sinänsä sopii ihan hyvin, kun otetaan huomioon se, että suomalaisen pörssiyhtiön johdossa istuu neljä kertaa todennäköisemmin ihminen, jonka nimi on Juha, kuin nainen. Kehitysyhteistyöhön käytettävien rahojen leikkaaminen ja näitten rahojen antaminen teollisuudelle kuvaa aika hyvin sitä arvomaailmaa, jota tämä ohjelma edustaa. Tämä hallitus leikkaa mieluummin lasten kouluista kuin ympäristön saastuttamisesta.

Arvoisa puhemies! No, keihin sitten sattuu? Hallitus kohdistaa kovimmat leikkaukset peruspalveluihin. Tämä tarkoittaa vähemmän työpaikkoja, ja se tarkoittaa pitempää päivää niille ihmisille, joiden työt säilyvät. Ja keitä nämä ihmiset ovat? Nämä ihmiset ovat naisia. Julkisen sektorin työntekijöistä 72 prosenttia on naisia. Kun kuntien tehtäviä leikataan ja kuntien annetaan vapaasti valita, noudattavatko ne nykyistä lainsäädäntöä, sekin johtaa nimenomaan naisten irtisanomisiin, koska kuntienkin työntekijöistä, ystävät hyvät, 80 prosenttia on naisia. Kun tämän lisäksi ottaa huomioon sen, että me elämme maassa, jossa naiset hoitavat lapset — isät käyttävät edelleen vain 8 prosenttia vanhempainrahapäivistä, eikä mitään tasaantumista ole näkyvissä — niin on vähän omituista, että meidän pääminis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

teri on todennut, että tässä kohtaa pitäisi vain odotella asennemuutosta eikä tehdä mitään konkreettisia toimia. Ruotsissa vastaava luku, joka täällä on 8 prosenttia, on kolme kertaa suurempi, mutta siellä pidetään huolestuttavana sitä, kuinka vähän isät osallistuvat, ja sen takia isän käyttämää lomaa aiotaan pidentää. Eli tässä tilanteessa, jossa ajetaan äidit köyhyyteen, pakotetaan naiset kotiin, niin täällä hehkutetaan ministeriäitiöstä valinnanvapautta. Tässä luodaan kotiäitiyhteiskuntaa, ja sitä ei kenenkään pitäisi täällä hehkuttaa.

Arvoisa puhemies! Kun hallitusohjelman tilannekuva Suomesta oli se, että tuloerot ovat kansainvälisesti katsoen pienet, (Puhemies koputtaa) naiset ja miehet ovat tasa-arvoisia, lasten hyvinvointi on korkealla tasolla, niin tämän hallitusohjelman toteutumisen jälkeen tuloerot varmasti kasvavat, sukupuolten välinen epätasa-arvo on entistä suurempaa ja lasten luokkayhteiskunta vahvistuu. Minä ymmärrän, että hallituksella ei ole mitään aikomusta tehdä mitään sukupuolivaikutusten arviointia tästä ohjelmasta tai omasta politiikastaan. (Puhemies koputtaa) Silti minä vetoaisin hallitukseen, että edes sen tyyppinen ele näitten asioitten eteen tehtäisiin, että sukupuolivaikutusten arviointi tästä politiikasta ja tästä ohjelmasta tehtäisiin. — Kiitos.

20.27 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Tätä hallitusta on syytetty siitä, että se on uudistanut ensimmäiseksi talkoo-käsitteen, että näissä talkoissa toiset rakentavat saunaa ja toiset juovat sillä aikaa saunakaljat. Minä en ole tästä asiasta täysin samaa mieltä. Minä olen sitä mieltä, että nyt ollaan tekemässä niin laajoja yhteiskunnallisia muutoksia, että pitkällä aikavälillä ne koskettavat meitä ihan kaikkia. Silloin kun me puhumme merkittävästä luokkaerojen kasvusta, silloin kun me puhumme absoluuttisen köyhyyden lisääntymisestä tai säätykierron pysähtymisestä, silloin kun me puhumme epäluottamuksen, levottomuuden ja hukattujen lahjojen yhteiskunnasta, se kyllä vaikuttaa meihin, ihan kaikkiin.

Me olemme tähän asti eläneet sellaisessa maailmassa, jossa saattaa ratikassa tavata vaikka entisen presidentin. Minä lupaan teille, että näin ei ole kauan, jos tätä tietä jatketaan. Hallituskin on ilmeisesti varautunut tähän, koskapa sisäisen turvallisuuden määrärahoja ollaan lisäämässä.

Arvoisa puhemies! Nyt halutaan leikkauksilla maa kuntoon. Tämähän on toiminut aina ennenkin. Mitenkä kävikään silloin viimeksi, kun leikkauksilla laitettiin Suomea kuntoon? Miten kävi 1990-luvun puolivälin uudistuksissa? Funktionaalinen tulonjako, arvonlisäyksen jakautuminen, on muuttunut pysyvästi pääoman eduksi palkkojen kustannuksella. Kun voittojen osuus oli ennen 90-luvun muutoksia 20—25 prosenttia, nyt se on noussut lähes pysyvästi yli 30 prosenttiin. Tuloerojen kasvu, jopa kansainvälisesti vertaillen huima, sosiaaliturvan heikkeneminen, ei nopea, mutta sen tämä hallitus tulee korjaamaan, selvä linja kuitenkin. Tutkimukset laman lapsista kertovat, että kunnissa, joissa lapsilta säästettiin eniten, lasten- ja nuorisopsykiatrian osastot ovat suurimpia ja ylibuukattuja.

90-luvun alun laman varjolla tehtyjä poliittisia, siis poliittisia, päätöksiä voidaankin pitää valtavana pääoman ja etuoikeuksien kaappauksena kansalta eliitille. Nyt meillä on jälleen edessämme sama tilanne. Nyt meillä on edessämme tämän prosessin kakkosvaihe.

Tänään Yle uutisoi, että muuttolinnut ovat jättäneet saapumatta Suomeen. Ehkäpä muuttolinnutkin ovat lukeneet hallituksen uuden ohjelman.

20.31 Mats Löfström r: Värderade herr talman! Jag har glädjen att representera landskapet Ålands valkrets i detta hus. Ålänningarna och jag själv ser fram emot ett gott samarbete

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

med regeringen Sipilä 1, dess ministrar, inte minst Ålandsminister Anne Berner och att kunna stöda regeringen i dessa utmanande ekonomiska tider för republiken Finland.

För tillfället pågår en reform av Ålands självstyrelselag. Arbetet leds av en av justitieministeriet tillsatt parlamentarisk kommitté, med flera riksdagsledamöter och representation från riksdagens samtliga partier, under ledning av president Tarja Halonen.

Åland erhöll självstyrelse genom ett beslut i Nationerna förbund i Genève år 1921. Den senaste revisionen av självstyrelselagen trädde i kraft 1993. Jag är nöjd över att det finns en skrivning i regeringsprogrammet om att reformen av självstyrelselagen fortsätter och att en proposition ges till riksdagen i saken senast 2018.

Den åländska ekonomin har klarat sig bra och Åland har i dag en arbetslöshet på 3,6 procent. Ålands 2 500 företag är motorn i ekonomin. Det är därför med glädje jag ser den ekonomiska politiken i regeringsprogrammet, det kommer att gynna företagandet, entreprenörer och sysselsättning i hela landet, också på Åland.

Herr talman! En viktig sak för Åland är vindkraften. Det var ett stort arbete som gjordes av förra regeringen och förra riksdagen för Ålands deltagande i systemet av inmatningstarifferna. Det är viktigt att nu få det klart också i förvaltningen.

Arvoisa puhemies! Sitten muutama sana merenkulusta. Hallituksen lista mahdollisista menoleikkauksista, liitteessä 2, sisältää merenkulun tuet. Olen tietoinen siitä, että listasta ei ole vielä päätetty, mutta haluan jo tässä vaiheessa nostaa esille ne toiminnan tulosta heikentävät ja kielteiset vaikutukset, joita sillä olisi merenkululle ja maamme viennille, jos tämä leikkaus toteutettaisiin.

Merenkulku ei ole vain Ahvenanmaata koskeva asia, vaan se on Suomea koskeva asia. Suomi on saari Euroopassa, ja 90 prosenttia tuonnista ja 80 prosenttia viennistä tapahtuu meritse. Nykyisen merenkulun tuen ovat tehneet mahdolliseksi EU:n niin sanotut State Aid Guidelines. Nämä ovat olemassa sen varmistamiseksi, että Euroopalla on merenkulkua tulevaisuudessa. Ilman näitä koko merenkulku ulosliputettaisiin mukavuuslippumaihin, kuten Liberiaan tai Bahamaan.

Suomi on saattanut voimaan EU:n valtiontukien suuntaviivat samoin kuin monet muut Euroopan maat. Ilman näitä tukia suomalaiset, Suomen lipun alla toimivat varustamot eivät pystyisi kilpailemaan Viron ja Ruotsin kanssa. Tällainen leikkaus johtaisi Suomen lipun alla kulkevien alusten ulosliputuksiin, mikä ei myöskään ole hyvä asia huoltovarmuuden näkökulmasta, ja johtaisi tuhansien suomalaisten työpaikkojen häviämiseen. Kuten sanottu, olen tietoinen siitä, että näistä ei ole vielä päätetty, mutta juuri siksi haluan valistaa hallitusta, jotta se ei tekisi virhettä, jolla voisi olla haitallisia vaikutuksia talouteen, turvallisuuteen ja työllisyyteen.

Herr talman! Jag ska avsluta med några ord på svenska, mitt och älänningarnas modersmål. Svenska språkets ställning i Finland är av fundamental vikt för Åland. Svenska språket är viktigt för de dagliga kontakter som görs mellan statsförvaltningen, myndigheter och Ålands landskapsregering. Svenska språket är viktigt för att älänningarna ska kunna studera på fastlandet och kunna få specialsjukvård på svenska, då olycksdrabbade flygs med helikopter från Mariehamn till bland annat Åbo. Åbo sjukhus behandlar också många äländska cancerpatienter. Då en människa är svag och sjuk är det extra viktigt att den kan få service på sitt modersmål.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Herr talman! Avslutningsvis, ålänningarna förstår det ekonomiska läget för tillfället i Finland och vi vill bidra genom företagsamhet och entreprenörsanda och hjälpa regeringen Sipilä 1 att sätta Finland i form. Jag ser fram emot samarbete. — Tack.

20.36 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Pääministeri Juha Sipilän hallitus aloittaa työnsä poikkeuksellisen vaikeassa taloustilanteessa. Vuodesta 2008 saakka jatkunut kansantalouden alamäki on vihdoinkin käännettävä kasvuksi. Kansantaloutemme velkaantuu lähes 10 miljardilla eurolla vuodessa, ja työttömyys on kansallinen ongelma, jonka korjaaminen pitää ottaa nyt tosissaan.

Suomi on vientiteollisuuden varassa elävä maa. Jotta uusia työpaikkoja saadaan maamme syntymään, on kilpailukykyimme saatava vähintään kilpailijamaiden tasolle. Pääministeri Juha Sipilän hallituksen tavoite 5 prosentin alennuksesta yksikkötyökustannuksiin on hyvä ja perusteltu. Hallitus ei jää asiassa peukaloitaan pyörittelemään, vaan heinäkuun loppuun mennessä hallitus laatii kustannusten alentamisesta esityksen. Työmarkkinaosapuolilta odotetaan vastausta esitykseen 21. elokuuta 2015 mennessä.

Kun aikanaan Suomi liittyi euroon, jäivät liian vähälle huomiolle ne keinot, joilla yhteisvaluuttaan liittymisen jälkeen hoidetaan kustannusten noususta aiheutuvat ongelmat. Kun devalvaatio jäi silloin pois keinovalikoimasta, on homma hoidettava nyt sisäisellä devalvaatiolla.

Tämä yhteiskuntasopimuksena hallitusohjelmassa mainittu sopimus on perusteltu ulkomaankaupan vauhdittamiseksi. Vanha totuus vientikaupan välttämättömyydestä Suomen hyvinvoinnille pitää edelleen paikkansa. Jos sopimusta ei synny suunnitellussa ajassa, on hallitusohjelman mukaan tehtävä 1,5 miljardin euron lisäsäästöt ja veronkorotukset asetettuun tavoitteeseen pääsemiseksi. Toivottavasti työmarkkinajärjestöillä ja maan hallituksella syntyy neuvotteluissa yhteisymmärrys, sen verran tärkeästä asiasta on nyt tällä kertaa kysymys.

Arvoisa puhemies! Huolimatta hallitusohjelman jo sovitusta vero- ja säästöpäätöksistä rohkenen nostaa keskusteluun myös nyt tehtävien kipeiden leikkausten ja säästöjen oikeudenmukaisuuden. Hallitusohjelman kipeät päätökset koskevat kaikkia suomalaisia, se on perusteltua. Kuitenkin olisi hyvä, jos hallitus keskustelisi vielä yhteiskuntasopimusta soraavassaan suurituloisten isommasta osuudesta taakanjaossa näissä kansallisissa talkoissa. Tätä asiaa on moni merkittävä politiikan toimija jo arvioinut, ja pidän tällaista keskustelua hyvin perusteltuna. Hallitus on sopinut, että kokonaisveroastetta ei nosteta, mutta painotusten muutoksista pitää uskaltaa keskustella.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelman mukaan vaalikaudella toteutetaan pitkään valmistelussa ollut sote-uudistus. Maakuntamallin pohjalle syntynyt ratkaisu tuo uuden ajan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tuottamiseen. Perustuslailliset ongelmat, jotka viime vaalikaudella kaatoivat sote-esityksen silloin, on nyt hoidettu demokratian periaatteita kunnioittaen maakuntahallintoon perustuvalla ratkaisulla. Suorat vaalit tuovat päättämisen jokaisen kansalaisen ulottuville. Maakuntahallintoa on syytä kehittää aidosti elävään suuntaan niin, että päätösvaltaa oikeasti siirretään keskushallinnosta maakuntiin. Sote-uudistuksen valmistelutyö alkaa nyt uudelta pohjalta, ja valmistelussa mukana olevien on pidettävä kirkkaana mielessään lähipalveluiden periaate. Toimivan terveyskeskuksen pitää olla kuntalaisten helposti saavutettavissa. Vaikka päätöksenteko menee maakunnalliseksi, on toiminnan oltava kansalaisten lähellä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Arvoisa puhemies! Energiapolitiikan puolella hallitusohjelma avaa uuden ajan Suomessa. Kaikki puolueet painottivat vaalikampanjoissaan biotaloutta, mikä saa nyt hallitusohjelman mukaan merkittävästi lisää vauhtia. Kotimaisen energiavaihtoehdon pitää aina olla paras ja kannattavin vaihtoehto tulevaisuuden Suomessa. Puu ja turve ovat kotimaisia ratkaisuja, joilla hoidetaan myös välttämätöntä huoltovarmuutta viisaasti. Hallituksen on pidettävä huoli, ettei Euroopan unionin tasolla rakenneta esteitä kotimaisen energian tuotannolle. Tavoite kivihiilestä luopumiselle viimeistään ensi vuosikymmenellä on pidettävä koko ajan kirkkaana mielessä.

Arvoisa puhemies! Liikennepolitiikassa Sipilän hallituksen ohjelma toteuttaa kaivatun muutoksen. Perustienpitoon ja radanpitoon saadaan vihdoinkin tasokorotus, ja hallitus panostaa liikenneväylien korjausvelan hoitoon merkittävän 600 miljoonan euron panostuksen, jolla nopeutetaan väylien kunnon parantamista tällä hallituskaudella.

Hallitus panostaa myös digitaalisten palveluiden olennaiseen lisäämiseen vaalikaudella. Olisi hyvä, että maaseudun nopeiden laajakaistayhteyksien rakentamiseen saataisiin myös lisää määrärahoja. Euroopan unionilta tulevien rakennerahastovarojen käyttö tähän tarkoitukseen olisi parasta mahdollista aluekehitystä. Tätä mahdollisuutta pitää hallituksen ainakin pohtia ja kaikin keinoin edistää.

Lopuksi, arvoisa puhemies: Juha Sipilän hallitus pyrkii palauttamaan no bail-out -säännön uskottavuuden Euroopan unionin politiikassa. Tämä päämäärä on erittäin kannatettava (Puhemies koputtaa) ja vastaa Euroopan unionin perussopimusta ja Suomen liittymissopimuksen nimenomaista kirjausta. Suomen ei pidä maksaa toisten maiden velkoja jatkossa. Parhaillaan Euroopan unioni käy Kreikan kanssa kriisineuvotteluja. Tälle rahan haaskaamiselle pitää tulla loppu, mikä tulkoon näin virallisesti sanotuksi.

20.41 Kimmo Kivelä ps: Arvoisa herra puhemies! Tämä tänään kovan ryöpytyksen kohteeksi joutunut kolmen ässän hallitus on kriisiajan eteenpäin katsova hallitus. Lähin historiallinen vertauskohta on Lipposen ensimmäisessä hallituksessa. Näitä hallituksia yhdistää kriisitietoisuus, johtamisote ja tavoitteellisuus. Ollaan sitten Lipposen hallitusten politiikasta mitä mieltä tahansa, niin joka tapauksessa nämä kolme adjektiivia olivat leimallisia. Oltiin kriisitietoisia, pyrittiin eteenpäin, ja johtajuus oli kouriintuntuva.

Ei käy kiistäminen eikä ole tarpeen kaunistella, että hallitusohjelmassa on rajuja leikkauksia. Ja yhtä lailla opposition kritiikki on oikeutettua — leikkaukset olisi voitu kohdentaa myös toisella tavalla painottaen. Niiden, joilla on varallisuutta, maksukykyä, olisi tullut suuremmin panostuksin osallistua yhteisiin talkoisiin.

Erityisesti koulutuksen leikkaukset ovat milteipä pöyristyttäviä. Olin itse tuossa työryhmässä. Ei se helppoa ollut. On kuitenkin uskottava, että myös tulevaisuudessa Suomi on koulutusta arvostava ja osaamiseen perustuva yhteiskunta. Koulutuksen sektorilla asioita on vastaisuudessa tehtävä uudella tavalla, niukemmin resurssein mutta laadukkaasti. Kaikesta huolimatta tällainen yhtälö ei ole mahdoton. Päinvastoin, jopa koulutuksen kentällä on toivottu rakenteellisia uudistuksia, uutta ryhtiä, mutta uudistusten toteuttamiseen ei ole ollut poliittista tahtoa, eikä taloudellinen pakko ole ollut sanelemassa ennen kuin nyt.

Mutta samanaikaisesti on sanottava, että hallitusohjelmassa on tulevaisuudenuskoa vahvistavia elementtejä. Esimerkiksi te-toimistojen työskentelyssä työnvälitystoiminta nostetaan keskiöön, siis keskitytään työllisyyden hoitoon työttömyyden hoidon sijaan — oireiden hoidosta syihin. Yhtä lailla painotuksena on uusien työpaikkojen luominen, yrittäjyyden hengen vahvistaminen sekä yleisen taloustilanteen parantaminen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Kuulun itse niihin ihmisiin, joita tympii tämä nykyaikainen talouspainotteinen tapa keskustella, käydä yhteiskunnallista diskurssia. Ikään kuin kaikki muu inhimillinen elämä olisi si taloudelle alisteista, että kaikki pitää soveltaa kaupallisesti, on sitten kysymys tieteestä tai taiteesta tai kulttuurin eri muodoista, ja kaikkea inhimillistä elämää arvotetaan sen taloudellisen hyödyn kautta. Tämähän on eräänlaista vulgaaria valistusajattelua, ikään kuin että kaikilla on vain välinearvo suhteessa talouteen. Mutta samaan hengenvetoon on toki tunnustettava tosiasiat: vain terve talous turvaa leivän.

Meitä kutsutaan, suomalaisia, joukkuepeliin. On oltava huolissaan eriarvoistumisen kasvusta, kritiikki sitä kohtaan on oikeutettua. Me tarvitsemme elämään uskoa vahvistavia elementtejä. Saakoon hallitus tukemme kriisitietoisuudessaan.

20.47 Katja Taimela sd: Arvoisa herra puhemies! Oma poliittinen toimintani on alusta alkaen perustunut heikompiosaisten puolustamiseen. Tämän hallituksen ohjelmaa lukiessa voi todeta, että työsarkaa riittää kiitettävästi. Hallitusohjelma on jopa yllättävän kova ja oikeistolainen. Keskusta voitti vaalit pumpulinpehmeällä vaaliohjelmalla. Lopputulos on hyvin kaukana siitä.

On hyvä asia, että hallitus lähtee määrätietoisesti taistamaan valtion velkaantumiskehitystä. Tähän ja miljardiluokan sopeutuksiin myös SDP oli valmis. Hallitus on kuitenkin päättänyt maksattaa sopeuttamisen hyvinvointivaltiota kipeimmin tarvitsevilla ihmisillä. Tähän SDP:tä olisi ollut mahdotonta saada suostumaan.

SDP:n selkeät vaihtoehdot ovat: kunnianhimoisemmat panostukset kasvuun ja työllisyyteen, oikeudenmukaisesti tehtävät sopeutustoimenpiteet, yhdessä sopiminen ja perusturvasta huolehtiminen. Melkein tuntuu, että hallituksen lähtökohtana on ollut hakea ratkaisunsa mahdollisimman kaukaa näistä arvoista ja ajatuksista.

On suorastaan irvokasta, miten hyvätuloisille tarjotaan vapaaehtoista mahdollisuutta osallistua talkoisiin, kun pienituloisille palkansaajille ja eläkeläisille tarjotaan vain pakollisia leikkauksia etuisuuksiin ja palveluihin. Hallitus jakaa näin kansaa voimakkaasti hyvin toimeentuleviin ja heikompiaisiihin ihmisiin. Suurten pääomatulojen ja ansiotulojen saajat on rajattu näiden talkoiden ulkopuolelle tyystin.

Arvoisa puhemies! Hallituksen ulkopoliittinen linja on sisäänpäin käpertyvä. Hallituksen kehitys- ja ympäristöpolitiikka ovat korostuneen taantumuksellisia. Suomen arvostus ja maine kansainvälisesti vastuunsa kantavana maana ja hyvänä yhteistyökumppanina osittain romutetaan niiden myötä. Minkälaisen Suomen hallitus näkee tulevaisuudessa globaalien haasteiden edessä? Olemmeko sellainen eristäytyvä ja epäluuloinen kansakunta kuin hallitusohjelmasta helposti välittyy?

Arvoisa puhemies! Leikkausten ohella hallitusohjelman hälyttävän piirre on se, että hallitukselta puuttuvat tulevaisuuden rakennuspuut ja visio siitä, miten saadaan maa kasvururalle ja ihmisille niitä tärkeitä työpaikkoja. Hallitusohjelman kasvu- ja elinkeinopoliittinen linja on kevyt, kasvupanostukset heikkoja ja työllisyyspolitiikka varsin kurittava. Yhdessä sopimisen kulttuuri heitetään romukoppaan ja työntekijäpuoli pakotetaan härskisti joustamaan. Tämä on ennenkuulumatonta suomalaisessa yhteiskunnassa kaiken kaikkiaan. Mahdollisesti aikaansaataavalla yhteiskuntasopimuksella on jo tässä vaiheessa erittäin ruma kaiku. Tästä ollaan monesti täällä salissa tänään puhuttu.

Hurskastelevista puheista huolimatta hallituksen linja on kaukana yhteistyön rakentamisesta. Ovia päinvastoin suljetaan, vastakkainasetteluja luodaan ihmisten arkeen ja Suomes-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

sa pyritään siirtymään yksipuoliseen sanelupolitiikkaan. Vaikeimmat päätökset siirretään palkansaajajärjestöille ja kunnille, ja mitä vielä, uhkailemalla.

Sote-palveluissa Suomi on ottamassa loikan malliin, josta Ruotsissa on huonojen kokemusten jälkeen päätetty luopua. Tällä tavalla ja tässä laajuudessa ideologisen yksityistämisen tielle lähteminen ei voi tarkoittaa mitään muuta kuin hyvinvointivaltion alasajoa. Hallituksen säästöpäätökset kurittavat erilaisten etuuksien varassa eläviä ja hyvinvointipalveluista kipeimmin riippuvaisia ihmisiä. Suurimpina kärsijöinä ovat lapsiperheet, eläkeläiset, opiskelijat, sairaat ja työttömät. Tällainen arvovalinta on aika häikäilemätön.

Arvoisa puhemies! Hallitus näkee työttömät kulueränä. On merkittävää, miten hallitusohjelmasta loistavat poissaolollaan kaikki työntekijän kannalta positiiviset työelämän kehittämisesitykset. Työvoimapolitiittisia määrärahoja leikataan tässä tilanteessa, kun niitä pitäisi ennemminkin lisätä. Samalla tehdään uudistus työttömyysturvaan, jolla tiukennetaan työn vastaanottamisvelvoitetta, pidennetään koeaikoja ja otetaan ensimmäiset askeleet työehtosopimusten yleissitovuuden murentamiseksi. Omituista kasvupolitiikkaa. Työllisyyspolitiikassa tullaan näkemään ennenkokematon linjanmuutos, ja se tietää myös kylmää kyytiä meidän maamme työttömille.

Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa tänään täällä salissa on sanottu, ettei näille leikkauksille ole vaihtoehtoa. Tämä ei yksinkertaisesti pidä paikkaansa. Vaihtoehto on oikeudenmukaisempi sopeutus- ja veropolitiikka, yhteiseen sopimiseen perustuva yhteiskuntapolitiikka, vastuullinen ulkopolitiikka, sitoutuminen hyvinvointivaltiosta kiinnipitämiseen ja määrätietoinen kasvu- ja työllisyyspolitiikka. (Ari Jalonen: Juuri tuollainen hallitusohjelma on!) — Valitettavasti ei ole.

20.52 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Vaikka edustankin oppositiopuoluetta, totean, että hallitusohjelmaan sisältyy jo paljon mainittujen koulutuksen ja sosiaaliturvan leikkauksien ohella myös joitakin hyviä tavoitteita. Yksi niistä on luopua kivihiilen käytöstä ja puolittaa öljyn käyttö ensi vuosikymmenen kuluessa. Mutta jotta Suomi voisi oikeasti nousta ilmastonsuojelun ja uuden energiatekniikan kärkimaiden joukkoon, tarvitaan paljon selkeämpiä tavoitteita ja konkreettisempia toimia.

Hallitusohjelma asettaa ilmastopolitiikan keskeiseksi tavoitteeksi teollisuuden kilpailukykyyn, mutta jättää rivien väliin, jos edes sinne, itse ilmastomuutoksen hillinnän. Se, millaisia päästövähennystavoitteita hallitus tavoittelee, jää epäselväksi, lukuun ottamatta niitä, jotka on EU:ssa jo päätetty. Sitä hallitus ei kerro, että EU:n ja muun maailman valtioiden tähän mennessä lupaamat päästövähennykset eivät riitä ilmastomuutoksen hillitsemiseen alle kahden asteen.

Ohjelma jättää epäselväksi myös, ymmärtääkö hallitus, että teollisuuden kilpailukyky turvataan asettamalla päästövähennyksille kunnianhimoiset tavoitteet ja kannustamalla kaikkia, niin kansalaisia kuin yrityksiä ja kuntia, investoimaan uusiin, puhtaisiin ratkaisuihin ja luomalla näin kotimarkkinat meidän ilmasto- ja ympäristötekniikan osaamisellemme. Monista ohjelman kohdista tulee vaikutelma, että hallitus päinvastoin uskoo vanhaan perättömään väitteeseen siitä, että ilmastonsuojelu uhkasi kilpailukykyä. Painokkaimmin hallitus lupaa edistää nestemäisiä biopolttoaineita ja mainitsee erikseen hevosenlannan polton. Hallitus ei kuitenkaan halua luopua turpeesta. Se leikkaa tuulivoimatavoitetta ja lupaa etsiä kaikki porsaanreiät EU:n energiatehokkuusnormeista lipsumiseksi.

Biokaasun ja liikenteen biopolttonesteiden edistäminen on sinänsä hyvä asia, mikäli niiden raaka-aineet tuotetaan kestävästi, mutta suomalaisen energiatekniikan osaajien vien-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

nin kehittämisen kannalta paljon tärkeämpiä ovat energiatehokkuus, tuulivoima, aurinkoenergia ja älykkäät sähköverkot. Kaikkien näiden maailmanmarkkinat ovat isot ja kasvavat nopeasti. Näiden osalta hallitus jättää aikeensa epäselviksi tai osittain lupaa jopa taaksepäin menoa.

Ilmastonmuutoksen hillinnässä ylivoimaisesti tärkein on energiatehokkuus. Se on myös suomalaisen ympäristöteknologian suurin alue sekä liikevaihdon että alalla toimivien yritysten määrällä mitattuna. Ja miten hallitus edistää energiatehokkaiden ratkaisujen kotimarkkinoita? Lupaamalla etsiä porsaanreiät EU-lainsäädännön energianormeista lipsumiseksi.

Tuulivoima taas on 2000-luvulla EU-maissa kasvanut enemmän kuin mikään muu sähköntuotantomuoto ja koko maailmassa yli 30-kertaiseksi. Jopa Kiinassa tuotetaan tuulivoimalla enemmän sähköä kuin ydinvoimalla. Tuulivoimaa hallitus edistää leikkaamalla Suomen tuulivoimatavoitetta. Ymmärrän osan siitä kritiikistä, jota syöttötariffiin on kohdistettu, ovathan tuulivoimateknologian hinnat laskeneet nopeammin kuin syöttötariffia säädetäessä oletettiin, mutta johdonmukaisempaa olisi ollut vastaavasti alentaa uusien voimaloiden syöttötariffia, kuten esimerkiksi Saksassa tehdään. Hallitusohjelma jättää täysin arvailujen varaan, kannustetaanko tuulivoimainvestointeja jotenkin muuten vai annetaanko tämän alan kuolla heti, kun se vähäksi aikaa on Suomessakin päässyt vauhtiin.

Nopeimmin maailmassa kasvaa aurinkoenergia, joka tällä vuosituuhannella on paljon enemmän kuin satakertaistunut, ja siitä hallitusohjelma vaikenee suunnilleen täysin. Toivon hartaasti, että energia-asioista vastaava ministeri Olli Rehn toimii viisaammin kuin hallitusohjelmasta voisi päätellä. Aurinkoenergialla on keskeinen merkitys maailmalla käynnistyneessä uuden energiatekniikan vallankumouksessa, jonka tekijöitä ovat tavalliset perheet, pienyritykset ja maanviljelijät. Yhä useammassa maassa tavallinen kuluttaja saa sähköä halvemmalla omasta aurinkopaneelistaan kuin verkosta. Sähkön kuluttajista tulee myös tuottajia, mikä mullistaa sähköjakelun liiketoimintana ja tekee älykkäät sähköverkot välttämättömiksi, mikä tarjoaa myös suomalaisille osajille ison tilaisuuden, mutta hallitusohjelma ei mainitse älykkäitä sähköverkkoja energiapolitiikan osana vaan oudosti osana keinoja pitää koko Suomi asuttuna.

Arvoisa puhemies! Tässä ilmasto- ja energiapolitiikassa on monia muitakin ristiriitaisuuksia ja epä johdonmukaisuuksia, ja toivon, että me voimme myös oppositio—hallitusrajan ylittäen (Puhemies koputtaa) tehdä rakentavaa yhteistyötä, jotta ne hyvät tavoitteet hallitusohjelmasta toteutuisivat.

20.58 Anne Louhelainen ps: Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen ohjelman nimi on Ratkaisujen Suomi. Nyt on aika ryhtyä toimiin. Tämä strateginen hallitusohjelma maalaa ison kuvan ja määrittelee tavoitteet. Todellinen onnistuminen mitataan kuitenkin vasta toiminnassa. Nyt tarvitaan kaikkien osapuolten yhteistyötä, jotta saamme asetetut tavoitteet saavutettua. Meillä ei ole enää varaa kinastella vaan aidosti etsiä ratkaisuja suomalaisten hyvinvoinnin palauttamiseksi. Edellisen hallituksen riitainen työskentely vei kansalaisilta uskon poliittisen päätöksenteon onnistumiseen. Nyt on aika ryhtyä toimiin yhdessä.

Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen ohjelma korjaa niitä virheitä, joita edelliset hallitukset ovat meille jättäneet. Suomen talous on ollut taantumassa jo vuosia. Tavoitteena on, että Suomessa on eettisesti kestävä tasapaino yksilön velvoitteiden ja yhteiskunnan vastuiden välillä. Siksi hallitusohjelmaan on hyvinvointipalveluihin kirjattu määriteltäväksi julkinen palvelulupaus. Sopeutustoimet ovat rajuja ja osuvat kaikkiin. Hallitus on kuitenkin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

valinnut arvomaailmaksi sen, että nyt kun kaikkien on osallistuttava, niin varakkaiden ja hyväosaisten on osallistuttava enemmän. Siksi hallitus jätti muun muassa solidaarisuusveron eli ylemmän tuloluokan veron voimaan koko vaalikauden ajaksi, toisin kuin aiempi hallitus oli suunnitellut.

Tervehdin ilolla hallitusohjelman tavoitteita suomalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi, erityisesti lapsiin, perheisiin, ikäihmisiin, veteraaneihin ja omaishoitajiin kohdennettuja panoksia. Viime viikolla perustimme eduskuntaan omaishoidon tukiryhmän. Valitettavasti ryhmään oli ilmoittautunut vain vähän yli 20 edustajaa. Omaishoitoliitto esittikin jo eduskuntavaalien alla kysymyksen, kuka muistaa omaishoitajaa myös vaalien jälkeen. Meillä on paljon tehtävää omaishoitajien edunvalvojina. Tämä hallitus muistaa omaishoitajia myös omissa kirjauksissaan, ja niistä on hyvä aloittaa. Hallitusohjelmassa kiinnitetään huomiota erityisesti omaishoitajien vapaapäivien turvaamiseen. Resursseja suunnataan 75 miljoonaa euroa omaishoitajien vapaapäivä- ja sijaisjärjestelmien kehittämiseen ja laajentamiseen. Omaishoidon palkkioiden maksatuksessa olevat yhdenvertaisuusongelmat eivät kuitenkaan edisty vielä tätä kautta, vaan omaishoitajat ovat edelleen kunnasta riippuen eriarvoisessa asemassa.

Arvoisa puhemies! Viime hallituskaudella totesimme yhteisesti tässä salissa useaan otteeseen, että hallitus oli säätänyt hyvän lain mutta sen toteuttamiseen ei varattu riittäviä resursseja. Esimerkiksi vanhuspalvelulain ja sosiaalihuoltolain kohdalla kävi näin. Nyt Sipilän hallitusohjelman mukaan näihin epäkohtiin aiotaan puuttua. Vanhusten kotihoitoa lisätään, jotta vanhuspalvelulain henki toteutuisi. Myös takuueläkkeeseen tehdään kaivattu tasokorotus. Niin ikään lapsi- ja perhepalveluita muutetaan lapsi- ja perhelähtöisemmiksi ja hallintorajat ylittäviksi. Määrärahoja suunnataan muun muassa lapsiperheiden kotiavun lisäämiseen. Erotilanteissa vahvistetaan eropalveluita, jotta lapsen etu turvataan ja oikeus äitiin ja isään mahdollistuu. Myös lapsen huolto- ja tapaamisoikeuslainsäädäntöön tehdään kaivattu uudistus. Lisäksi lastensuojeluun tehdään lisäpanostuksia.

Hallitusohjelmassa korostetaan varhaista puuttumista ja poikkihallinnollista yhteistyötä sekä lakien parempaa toimeenpanoa. Mielestäni tämä tuleekin pitää kärkitavoitteena läpi vaalikauden. Yhteistyö eri toimijoiden välillä ja tiedonkulun parantaminen ovat ensisijaisia tavoitteita. Olen varsin iloinen myös siitä, että hallitusohjelmaan on kirjattu konkreettisenä toimenpiteenä se, että yksin elävien asemasta yhteiskunnassamme tehdään selvitys. Se on ensimmäinen askel, ja sen jälkeen olisi hyvä löytää resursseja myös selvityksessä ilmenevien asioiden kohentamiseen. Suomessa on tällä hetkellä yli miljoona yksin elävää, ja määrä kasvaa vuosittain. Tästä aiheesta on tullut paljon huolestunutta palautetta kansalaisilta.

Hallitus on ottanut yhdeksi kärkihankkeekseen myös osatyökykyisten työllistämisen. Tämä on hyvin tärkeä asia. Suomessa on paljon ihmisiä, jotka haluavat töihin mutta eivät löydä paikkaansa työmarkkinoilta. Yksi iso ryhmä on myös vammaiset, joiden yrittämisen edellytyksiä parannetaan. Konkreettisilla toimenpiteillä ja hyvien käytäntöjen laajentamisella voidaan pienilläkin panostuksilla päästä hyviin tuloksiin.

Sosiaali- ja terveyspalvelut on otettu huomioon myös hallitusohjelman nuorisotakuukirjauksessa. Tämä on tärkeää, sillä nuoren syrjäytyminen on kokonaisuus, johon vaikuttavat ennen kaikkea nuoren terveys ja elämänhallinnan kyvyt. Näitä voidaan vahvistaa huolehtimalla hyvästä kouluterveydenhoidosta ja kehittämällä muun muassa mielenterveyspalveluita. Liian moni nuori jää nyt mielenterveysongelmien vuoksi työkyvyttömäksi jo ennen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

työelämään pääsyä. Hallituksen tavoitteena on myös lisätä velvoitteita puuttua koulukiusaamiseen sekä edistää koulurauhaa.

Arvoisa puhemies! Suomen taloustilanne on vakava, ellei jopa vakavampi kuin 90-luvulla. Helsingin yliopiston sosiaalipolitiikan professori Heikki Hiilamo vertaa blogissaan 90-luvun Lipposen hallituksen ja nykyisen Sipilän hallituksen toimia. (Puhemies koputtaa) Hiilamo toteaa blogissaan, suora lainaus: "Sosiaalipolitiikan ydinkysymyksen — köyhyyden — näkökulmasta voi todeta, että Sipilän ykkönen on Lipposen ykköstä parempi." — Kiitos.

21.05 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Käsittelemme valtioneuvoston tiedonantoa pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelmasta. Ohjelma saatiin valmiiksi yllättävän ripeästi. Talouden tasapainottamiseen vaadittavat leikkaukset ja rakenteelliset uudistukset eivät ole helppoja. Kolmen puolueen hallitus on tässä tilanteessa toimiva lähtökohta.

Vaalikentillä saamani yleisin palaute koski vaikeiden päätösten tekemisen välttämättömyyttä. Ihmiset odottavat ratkaisuja, vaikka ne olisivat kipeitä. Toivoa paremmasta ei ole, jos rohkeutta päättämiseen ei löydy.

Hallitusohjelmassa on yrittämisen ja työllistämisen näkökulmista oikea ote. Suomi on saatava liikkeelle. Velalla elvyttäminen ei ole oikea ratkaisu. Se olisi vastuun pakoilua ja ikävien asioiden työntämistä tulevaisuuteen.

Hallitusohjelmassa on useita liikuntaan liittyviä kohtia. Liikkuva koulu -hanke on tarkoitus laajentaa valtakunnalliseksi. Tavoitteena on, että lapselle tulisi päivittäin ainakin tunti liikuntaa. Myös järjestötyön ja vapaaehtoistoiminnan hidasteita tai esteinä olevia normeja puretaan.

Liikkumattomuuden kansanterveydellinen ja taloudellinen merkitys on rakenteellisten ongelmien suuruusluokkaa. Liikkumattomuus on viidenneksi yleisin kuolemien riskitekijä Suomessa. Tutkimusten mukaan vain 10 prosenttia työikäisestä väestöstä noudattaa kestävyys- ja lihaskuntoliikunnan suosituksia. Liikkumattomuudesta johtuvat menot ovat useita prosentteja terveydenhuollon kokonaiskustannuksista.

Suomen ei kuitenkaan tarvitse olla maailman liikkuvin kansa, kuten edellisessä hallitusohjelmassa oli kirjattu. Parempi ja realistisempi tavoite on, että jokaiselle suomalaiselle on löytynyt ikäänsä ja terveyteensä nähden oma luonnikas liikuntamuoto, joka tuottaa mielihyvää myös sosiaalisesti.

Jokaisella lapsella on oltava mahdollisuus omaan liikuntalajiin. Liikunnan ei tarvitse olla kilpa- tai huippu-urheilua. Osa haluaa liikkua ilman kellotusta tai pisteiden laskentaa. Ihmisten erilaisuus, odotukset ja toiveet on hyväksyttävä tässäkin asiassa.

Kolmannen sektorin rooli on tärkeä. Se voi tuoda tarjolle nopeasti ja joustavasti uusia liikuntamuotoja, joista osa jää henkiin ja osa hiipuu muutamassa vuodessa. Uusien lajien synty ja vanhojen evoluutio on normaalia uudistumista.

Luontoympäristön merkitys on ihmisten hyvinvoinnille korvaamatonta. Vuonna 2017 eli Suomen 100-vuotisjuhlavuonna on tarkoitus perustaa uusi kansallispuisto. Kohdetta ei ole hallitusohjelmassa erikseen nimetty, mutta julkisuudessa ovat näkyneet ainakin ehdotukset Porkkalasta ja Suomussalmen Hossasta. Tavoitteen Käsivarren suurtuntureiden alueen kansallispuistosta pitää nähdäkseni olla myös mukana selvitystyössä. Hanke on toteutettavissa niin, että paikallisten yrittäjien ja asukkaiden näkemykset huomioidaan riittävästi. Alue on Suomessa poikkeuksellinen ja ehdottomasti kansallispuiston arvoinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Kiitän pääneuvottelijoita omaishoitajien huomioimisesta. Kiitän myös kirjauksesta, jossa luvataan tehdä lapsen huolto- ja tapaamisoikeuslainsäädännön uudistus. Vieraannuttaminen, huoltokiusaaminen ja tapaamisoikeussopimusten rikkominen on saatava loppumaan. Puutuimme viime vaalikaudella edustaja Juho Eerolan kanssa asiaan lakialoitteellamme. Hienoa, että ongelma on nyt tunnustettu hallitusohjelmatasolla.

Energiaomavaraisuutta parannetaan. Se on jo pelkästään huoltovarmuuden vuoksi perusteltu tavoite.

Alueelliset kielikokeilut mahdollistetaan eduskunnan maaliskuussa hyväksymän tahdon mukaisesti. Kansalaisaloite ja vastalauseeseemme liittyvä lausuma etenevät. Se kuului siis seuraavasti: "Eduskunta kehottaa valtioneuvostoa selvittämään lainsäädännölliset edellytykset alueellisiin kokeiluihin kielivalikoiman laajentamiseksi ilman velvoittavaa toisen kansalliskielen opiskelua." Sitä ei ole mitenkään ennalta sovittu koskemaan ainoastaan Itä-Suomea tai venäjän kieltä.

Puolustusmäärärahoja lisätään parlamentaarisen selvitysryhmän linjausten mukaisesti. Laadittavassa ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa arvioidaan Nato-jäsenyyden vaikutukset Suomeen. Mahdollisuutta Natoon liittymisestä ei suljeta pois keinovalikoimasta millään aikajänteellä, kuten edellisessä hallitusohjelmassa tehtiin.

Tiedolla johtamisesta on puhuttu vahvasti. Tavoitteena on vahvistaa tietoon perustuvaa päätöksentekoa. (Puhemies koputtaa) Konkreettinen kirjaus tiedolla johtamisesta löytyy yllättäen kohdasta, jossa luvataan laatia riippumaton selvitys maahanmuuton kustannuksista.

Arvoisa puhemies! Kiitän pääministeri Sipilää ja pääneuvottelijoita hyvästä hallitusohjelmasta. Usko yrittämiseen, ahkeruuteen ja tulevaisuuteemme on palautumassa.

21.10 Eeva-Johanna Eloranta sd: Arvoisa puhemies! Yhteiskunnan sivistyksen taso mitataan paitsi koulutuksen ja tutkimuksen tasolla myös sillä, miten se kohtelee heikompia. Tällä mittarilla ei hallitus korkeita pisteitä saa.

Otetaan esimerkki ikäihmisistä. Työeläkeindeksit puolitetaan, vanhuspalveluiden hoitamitoitusta heikennetään, takuueläkkeen toivottu korotus vesitetään eläkeläisten asumistuen heikennyksellä. Verohuojennuksia ei tämä hallitus eläkeläisille anna, mutta paljon lääkkeitä tarvitsevia rokotetaan korottamalla lääkkeiden omavastuuosuutta. Suuri joukko ikäihmisiä ajautuu todelliseen köyhyysloukkuun ja joutuu miettimään, ostaako ruokaa vai niitä lääkkeitä, kun molempiin ei enää raha riitä.

Talous pitää tuki saada kuntoon, mutta sitä ei pidä tehdä kaikkein heikoimmassa asemassa olevien kustannuksella. Aika irtokasta on, että suurituloisia kutsutaan vapaaehtoisin taloustalkoisiin, kun vähävaraiset joutuvat kiristämään vyötään pakolla. Kysymykseni hallitukselle kuuluukin: olemmeko siirtymässä pohjoismaisesta hyvinvointivaltiosta hyväntekeväisyysyhteiskuntaan?

Olemme kaikki yhtä mieltä hallituksen kanssa siitä, että Suomen menestys perustuu osaamiseen. Nyt hallitus aikoo kuitenkin tehdä suuria säästöjä koko koulutuskentältä. Koulutusmenoja karsitaan noin 600 miljoonaa euroa. Miten näin valtavat koulutukseen kohdistuvat säästöt voivat auttaa Suomea nousuun? Otan esimerkiksi varhaiskasvatukseen, jonka osalta hallitusohjelma on erityisen paha pettymys — etten sanoisi, että kaikkein eniten pettymystä tulee juuri tässä kohtaa. Pettymyksiä toki on tällä sektorilla paljon muitakin, alkaen opintotuen kiristyksistä ja yliopistoindeksien leikkauksista, joihin ei enää pitänyt koskea.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

OECD:n mukaan 1 euron sijoitus varhaiskasvatukseen tuottaa myöhemmin jopa 7 euroa, enemmän kuin mikään muu kasvatus tai koulutus. Tästä ei hallitus kuitenkaan tunnu välittävän, vaan pelkäästään varhaiskasvatuksesta säästetään 154 miljoonaa euroa subjektiivisen päivähoidon rajauksena ja ryhmäkokojen nostolla. Tuon OECD:n laskelman mukaan tämä tulisi aiheuttamaan seitsenkertaiset, siis yli miljardin euron, menetykset tulevaisuudessa.

Suomessa on kehitetty korkeatasoista esiopetusta jo 15 vuotta. Viime hallituskaudella uudistimme varhaiskasvatusta säätämällä varhaiskasvatuslain ensimmäisestä vaiheesta. Missä ovat hallitusohjelman kirjaukset varhaiskasvatuslain seuraavista uudistusaskelista, joita sivistysvaliokuntakin edellytti, ei kovin monta kuukautta sitten? Esiopetus on ainutlaatuinen elämänvaihe pienelle lapselle, ja se on pääsääntöisesti järjestetty päiväkotien kopäiväisissä esiopetusryhmissä. Nyt hallitusohjelmassa esitetään esiopetuksessa olevan lapsen päivähoidon korvaamista edullisempaan kerhotoimintana. Tämä johtaa koulutuksellisen tasa-arvon romuttumiseen, sillä kerhotoiminnan järjestämisestä ei säädetä millään tavalla.

Yli 3-vuotiaiden päivähoidossa mitoitusta tiukkennee niin, että seitsemän lapsen sijaan yhdellä hoitajalla on jatkossa kahdeksan lasta hoidettavanaan. Päivähoitoryhmien koko nousee siis 24 lapseen. Niistä tulee koululuokkien kokoisia, vaikka lapsi saattaa viettää varhaiskasvatuksessa jopa 10 tuntia päivässä. Laadun heikennyksistä huolimatta päivähoitomaksut kasvavat. On myös syytä huomata, että mitä enemmän ryhmässä on lapsia, sitä enemmän sairaudet tutkitusti lisääntyvät ja tätä kautta myös vanhempien työstä poissaolot, vaikka hallitus nimenomaan haluaisi lisätä niitä työssä läsnäoloja. Suuret ryhmät ovat riski myös erityislapsille, ja ne heikentävät heidän tulevaa koulussa selviytymistään eli juuri sitä osaamista, jota haluaisimme nimenomaan lisätä.

Koulutuksen tulevaisuus aiotaan hallitusohjelmassa turvata modernisoimalla, digitalisaatiolla ja uudella pedagogialla, jotka ovat sinänsä oikein hyviäkin asioita. Ja vaikka seinien määrää ja oppilaitosten verkostoa ja niiden hallintoa optimoimalla voidaan säästöjä jonkin verran saada, johtavat näin suuret leikkaukset kuitenkin viime kädessä ja väijäämättä opetusryhmien koon kasvuun, sillä valtaosa kasvatuksen ja koulutuksen kuluista koostuu nimenomaan opetushenkilöstön palkoista. Digitaaliset oppimateriaalit ja niihin liittyvä uudenlainen pedagogia ovat toki tulevaisuutta, mutta ne eivät voi kokonaan korvata perinteisiä menetelmiä ja kirjoja, eli tuskin oppimateriaalikuluissakaan säästöä loppujen lopuksi tulee, päinvastoin. Aapisia tarvitaan edelleen.

21.15 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Luettuani hallitusohjelman tunnelmani olivat ristiriitaiset. Ohjelman tekstiosuudessa on hyviä ajatuksia, kuten kärkitavoitteeksi nostetut osaaminen ja oppiminen, biotalous ja uusiutuva energia. Tavoitteiden toteutus on kuitenkin vielä hämärän peitossa. Miten ne aiotaan tehdä ja kuinka ne rahoitetaan? Hallituksen 1,6 miljardin kasvupaketista tiedämme vain sen, että 600 miljoonaa suunnataan liikenneväylien korjaukseen. Tälle on tarvetta. Toivon, että hallitus on käsittänyt liikenteen laajasti ja se sisältää myös tietoliikenteen. Maassamme on laajoja alueita, joilla nettiyhteydet eivät toimi. Samalla kun lisätään palveluiden digitalisointia, on varmistettava, että tiedon valtatiet ovat kunnossa kaikkialla Suomessa.

Konkretiaa sen sijaan löytyy ohjelman liitteistä. Tuntuu kuitenkin, että liitteisiin on eksynyt väärät paperit, niin toisenlaisen kuvan ne luovat. Esimerkiksi kärkitavoitteeksi nostettu koulutus on hurjien leikkauksien kohteena. Leikkaukset varhaiskasvatuksesta, esi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

koulusta ja peruskoulusta ovat kaikkein vaarallisimpia koulutuksen tasa-arvon näkökulmasta. Tiedämme myös, että laadukas varhaiskasvatus ehkäisee huono-osaisuuden periytyvyyttä. Näistä säästäminen tulee jatkossa valtavan kalliiksi. Yhtä lailla leikkaukset korkeakouluista sekä tutkimus- ja innovaatorahoista heikentävät osaamisyhteiskuntaamme.

Arvoisa puhemies! Myös minä jaan tässä salissa esitetyn huolen leikkauksien aiheuttamasta eriarvoisuuden kasvusta. Leikkaukset osuvat rajusti pienituloisiin: eläkeläisiin, työttömiin, lapsiperheisiin ja opiskelijoihin sekä maailman köyhimpiin. Ja kun samanaikaisesti rahoitusta vähennetään kunnilta, jotka ovat vastuussa peruspalveluista, rapautuu hyvinvointivaltiomme perustavanlaatuisesti. Kunnat ovat joutuneet kiristämään talouttaan ja supistamaan palveluita jo vuosikausia, eikä loppua näy vielä. Kunnista haetaan lisää säästöjä miljardin verran. Kuntien tehtävien karsintaharjoitus tehtiin viime hallituskaudella. En usko, että tälläkään kertaa haaviin jää solariumvalvontaa suurempaa. Käytännössä edessä on kuntien palveluiden alasajoa.

Niin ikään hallituksen ajatus muuttaa osa kuntien tehtävistä vapaaehtoiseksi tarkoittaa käytännössä niiden supistamista. Kun lakisääteisyys poistetaan, ovat kirjastot, liikuntapalvelut, kulttuuritoiminta, kansalaisopisto, lasten leikkitoiminta, orkesterit, museot ja teatteri monessa kunnassa seuraavana leikkauslistalla. Nämä kaikki ovat palveluita, joilla parannetaan ihmisten hyvinvointia ja joihin pienituloisilla ei ole varaa, jos kunnat eivät niitä tue. Vaarana on, että tulevaisuudessa kunnat eriarvoistuvat ja suomalaiset ovat hyvin eriarvoisessa asemassa siitä riippuen, missä sattuvat asumaan.

Olen laajemminkin huolestunut vallalla olevasta normien purku -hypestä. Varmasti on syytä pohtia, ovatko kaikki normit ajanmukaisia ja tarpeellisia, mutta on kuitenkin muistettava, että normien tarkoitus on suojella ihmistä ja ympäristöä, taata tasa-arvoiset palvelut kaikille ja varmistaa tuotteiden laatu ja kuluttajien oikeudet. Niiden purkaminen ainoastaan yrityksiä silmällä pitäen vie ojasta allikkoon. Toivonkin hallitukselle viisautta ja harkintaa, kun se haluaa purkaa olemassa olevaa lainsäädäntöä.

Arvoisa puhemies! Suomalaisessa metsäpolitiikassa on perinteisesti vallinnut vain yksi totuus kerrallaan. Toivottavasti biotaloudessa ei tehdä samaa virhettä. Hallitusohjelmassa tästä on näkyvissä vaaran merkkejä. Biotalous ja uusiutuva energia tunnutaan käsittävän valitettavan kapea-alaisesti ja yksisilmäisesti kuitupuuna. Metsien hakkuumääriä halutaan kasvattaa rajusti. Se vaarantaa monia muita biotalouden mahdollisuuksia, kuten luonto- ja erämatkailua, luonnontuotteiden käyttöä ja kestävää puurakentamista. Liian suuret hakkuumäärät vaarantavat myös luonnon monimuotoisuutta.

Monimuotoisuudesta puheen ollen hallituksen luonnonsuojelulinjaukset ovat todella huolestuttavia. Pelkällä vapaaehtoisuudella ei turvata monimuotoisuutta. Saimaannorpan kohdalla vapaaehtoisuutta on kokeiltu vuosikymmeniä, mutta laji on edelleen äärimmäisen uhanalainen. Jos haluamme säilyttää tuon ainutlaatuisen Saimaan asukin, ei pelkkä vapaaehtoisuus riitä.

Hallitusohjelmassa esitetyt leikkaukset eivät suinkaan koske meitä kaikkia. Ne osuvat kaikkein voimallisimmin pienituloisiin ja ympäristöön. Tämä ei vastaa vihreiden käsitystä kohtuudesta. Suomea ja suomalaisia ei saada kuntoon leikkaamalla. Siksi en voi kannattaa esitettyä hallitusohjelmaa.

21.21 Elsi Katainen kesk: Arvoisa puhemies! "Väärin sammutettu" on saanut aivan uuden ulottuvuuden, kun on kuunnellut opposition kommentteja uudesta hallitusohjelmasta. Muistan itse viime kaudelta, kun silloin oppositiokansanedustajana sai aina kritiikille hal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

lituksen vastakommentin ja kysymyksen: mistä itse olisit ottanut ja säästänyt? Tämän saman kysymyksen voi nyt vuorostaan esittää ainakin SDP:lle mutta myöskin lähes koko kauden hallituksessa olleille vihreille ja vasemmistoliitolle. Miksi nämä monet rakenteelliset uudistukset ja säästöt jäivät tekemättä silloin viime kaudella?

Kaiken tämän haasteellisuudenkin keskellä on kuitenkin iloittava siitä, että nyt vastuullisilla tahoilla on yhteinen näkemys talouden tilasta eikä sitä ole kaunisteltu. Minä kiitän Sipilän hallitusta rehellisyydestä ja rohkeudesta. Leikkaukset ovat aina kipeitä, mutta Suomen talous ja hyvinvointiyhteiskunta eivät kestäisi, jos jätettäisiin leikkaukset tekemättä. Sekin on selvää, että suuret sopeutukset osuvat väistämättä niihin hallinnonaloihin, joilla on suomalaisten arjessa paljon merkitystä, mutta on syytä myös katsoa opposition rajun kritiikin taakse.

Jos katsomme esimerkiksi koulutusta, on selvää, että leikkauksia tulee — tosin kaksi kertaa pienemmät kuin viime vaalikaudella. Merkittävä muutos viime kauteen on myös, että juustohöyläudistusten sijaan tehdään sellaisia rakenteiden perkauksia, joilla voidaan tehdä asioita tehokkaammin ja paremmin ilman, että koulutuksen laatua tai sen alueellista kattavuutta kovasti kuitenkaan heikennettäisiin. Koulutuksessa myös puututaan niihin seikkoihin, joita viime vuosina on kritisoitu: perusopetuksen kansainvälistä tasoa on arvuuteltu, ammatillisen koulutuksen todellista valmistamista työelämään on myöskin pohdittu ja nuorten yhteiskuntatakuuta on kritisoitu. Nyt niitä pyritään kehittämään niin, että kaikki todella pysyisivät mukana. Lisäksi kulttuuriin ja liikuntaan ei kohdisteta leikkauksia, päinvastoin, ne saavat lisäpanostuksia.

Arvoisa puhemies! Leikkauksia ei pidä muuksi puhua eikä niiden aiheuttamia riskejä myöskään pyrkiä vähättelemään. Ne tarvitsevat seuranta- ja arviointia. Tuon kritiikin alle ovat valitettavasti kuitenkin jääneet hallituksen merkittävät ja täysin oikeat panostukset ennalta ehkäiseviin toimenpiteisiin useilla suomalaisten hyvinvointiin suoraan liittyvillä sektoreilla. Minä lasken tällaisiksi esimerkiksi perustulokokeilun, omaishoitajien jaksamisen tukemisen, perhehoidon lisäämisen ja kotipalvelun lisäämisen. Leikkauksia ei myöskään kohdistettu lapsilisiin eikä pienten lasten kotihoidon tuen ehtoja muuteta. Takuueläkettä nostetaan. Olen myös erittäin luottavainen sen suhteen, että kuntien velvoitteiden purkaminen antaa mahdollisuuden panostaa palveluiden laatuun tiukkojen normien täyttymisen sijaan. Normien purkamisella voidaan toivottavasti myös helpottaa vapaaehtoistyötä, ja sillä lähen olisi positiivinen vaikutus moniin ennalta ehkäiseviin toimiin, joita paikallistasolla hoidetaan vapaaehtoisvoimin. Meiltä on perätty hallituksen arvovalintoja; minusta tässä on joukko sellaisia.

Näen kuntien roolin muuttumisessa paljon mahdollisuuksia suomalaisten hyvinvoinnin suhteen. Toivon, että kunta- ja uudistusministerin johdolla tarkastellaan vielä paljon tätä hallitusohjelmaakin laajemmin, mitä elinvoimatekijöiden korostuminen kuntien tehtävissä voisi mahdollistaa suomalaisten arjen palveluille. Suosittelen vahvasti tutkailemaan elinkaarimalliajattelun sopivuutta ja levitettävyyttä kuntiin. Meidän on päästävä pois liian alakohtaisesti sektoroituneesta ajattelusta enemmän eri elämäntilanteita ja ikäryhmiä huomioon ottavaan ja palvelemaan suuntaan, ja nämä kaikki tietysti ennalta ehkäisevällä otteella.

Arvoisa puhemies! Vielä aivan lopuksi haluan kannustaa hallitusta paneutumaan toden teolla yksin elävien tilanteeseen. Se on yksi aikamme merkittävimmistä eriarvoistavista sosioekonomisista statuksista, johon meidän pitää pystyä ottamaan yhteiskunnallisesti kantaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Toisena viestinä korostan, että toimia miesten ja naisten välisen tasa-arvon edistämiseksi tarvitaan edelleen. Vaikka moni asia on hyvin, emme voi valitettavasti vielä tänäkään vuonna todeta, (Puhemies koputtaa) että tavoitteet olisi saavutettu. Hallitusohjelmassa tavoite ja toteamus naisten ja miesten tasa-arvosta oli selvästi sanottu. Tavoitteitten asettamisen lisäksi sillä sektorilla tarvitaan myös määrätietoisia toimia.

21.26 Ilkka Kantola sd: Arvoisa puhemies! Hyvinvointiyhteiskunnan pohjoismaista mallia on usein kutsuttu sosialidemokraattiseksi malliksi. Sen ytimenä on käsitys hyvinvointivaltiota, jonka kantavia ajatuksia ovat jokaisen kansalaisen oikeus koulutukseen, terveydenhoitoon ja huolenpitoon hänen kotitaustastaan ja varallisuudestaan riippumatta. Kansalaisten oikeudet turvataan lailla ja niiden toteuttaminen rahoitetaan verrattain kireän progressiivisen verotuksen avulla. Tämä yhteiskuntamalli, johon lisäksi sisältyy vahva sukupuolten tasa-arvo, on osoittautunut kansainvälisessä mittakaavassa kansallisen menestyksen ja kilpailukyvyn keskeiseksi tekijäksi.

Hyvinvointivaltion ja sosialidemokraattisen politiikan perimmäisenä tavoitteena on yksilön vapauttaminen. Hyvinvointivaltion tehtävä on vapauttaa yksilöt köyhyydestä, tietämättömyydestä, osattomuudesta, tulevaisuudettomuudesta ja toivottomuudesta. Hyvinvointivaltion tehtävänä on vapauttaa yksilöt pelosta ja turvattomuudesta, syrjinnästä, sorrosta, hyväksikäytöstä ja orjuudesta, vapauttaa kehitykseen, kasvuun, iloon, oppimiseen, luovuuteen, luottamukseen, yhteisvastuuseen ja eettisyyteen. Hyvinvointivaltio ja hyvinvointiyhteiskunta ovat lähtökohtaisesti ja historiallisesti vapautuksen asialla.

Tähän nähden tuntuu erikoiselta, kun keskustan puheenjohtaja Juha Sipilä hallitusohjelmaneuvoittelujen yhteydessä arvioi, että me suomalaiset olemme jääneet hyvinvointiyhteiskunnan vangiksi. Vapauttajasta onkin tullut vankila. Olemme vaikeuksissa, koska hyvinvointiyhteiskunta on vanginnut meidät. Olemme lamassa, koska hyvinvointiyhteiskunta on lamaannuttanut meidät.

Oliko tämä ajatus taustalla, kun hallitusohjelmaa kirjoitettiin? Jos oli, niin näyttää siltä, että vapautusprosessi on alkanut. Hallituksen kaavailemien leikkausten perusteella meidät ovat vanginneet pienituloiset eläkeläiset, työttömät, päivähoitolapset ja peruskoululaiset. Vapautta, liikkumatilaa julkiselle vallalle haetaan heikentämällä näiden asemaa, vähentämällä näiden liikkumatilaa.

Nämä ryhmät ovat ikään kuin pallo jalassa tai kiviriippa, jonka aiheuttamat kustannukset lamauttavat valtiota ja kuntia. Näiden ryhmien saamat edut ovat osa sitä hyvinvointiyhteiskunnan vankilaa, josta nyt hallitus etsii tietä vapauteen. Tarkoittiko Juha Sipilä tätä puheessaan hyvinvointiyhteiskunnasta vankilana? Toivottavasti ei, muutoin on edessä todella kylmä näkymä. Vankila on vahva sana, kuten on vapauskin. Ketkä tai mitkä ovat vapautemme esteitä, sitä on hyvä miettiä. Ehkä olemme vankilassa, mutta olemmeko hyvinvointiyhteiskunnan vankilassa?

Socialidemokraattinen yhteiskunta-ajattelu on aina korostanut koulutuksen merkitystä yksilön vapautumiselle. Mitä parempi koulutus, sitä enemmän yksilöllä on valinnan mahdollisuuksia työmarkkinoilla ja sitä enemmän hänellä on liikkumatilaa myös yhteiskunnassa.

Elinkeinoelämän toimiessa kansainvälisessä ympäristössä tieteellisen ja soveltavan tutkimuksen sekä kehitystyön merkitys kasvaa. Mitä lähempänä olemme kansainvälistä tutkimuksen ja innovaatioiden huipputasoa, sitä suurempi on vapautemme kehittää suoma-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

laisten yhteiskuntaa haluamaamme suuntaan. Tätä vapautta meidän tulisi janota. Tähän vapauteen tarvitaan sekä julkista että elinkeinoelämän rahaa.

Arvoisa puhemies! Suomen ongelma ei ole palvelulupauksissamme, vaan riittämättömässä panostuksessa tutkimukseen ja innovaatioihin. Tieto ja osaaminen vanhenevat tänä päivänä ennätyksellisen nopeasti. Tiedon ja osaamisen tarve kasvaa koko ajan huimaa vauhtia. Mikäli emme pysy tässä vauhdissa mukana, putoamme tietämättömyyden ja osamattomuuden kuiluun. Siitä voi tulla meille vankila, joka vaikeuttaa selviytymistämme käsillä olevassa kilpailussa.

Hallitus leikkaa tutkimusmäärärahoista ja opetuksesta perusasteelta yliopistotasolle saakka. Tätä perustellaan muun muassa sillä, että lisävelan otto merkitsisi räsistystä tuleville sukupolville, lapsille ja lastenlapsillemme. Mutta voi kysyä, keneltä sitten on pois koulutuksen voimavarojen vähentäminen, kenen tulevaisuuden perustaa siinä murretaan. Eikö juuri lasten, joiden huolenpito päiväkodissa heikkenee ryhmäkoon suurentamisen myötä? Eikö juuri lasten, joiden oikeus varhaiskasvatukseen heikkenee?

90-luvun alussa tehtyjen leikkausten vaikutukset ovat tiedossa. Lapsiin ja nuoriin kohdistuvat heikennykset ovat kaikkein pitkävaikutteisimpia. Vakavat puutteet huolenpidossa varhaisessa lapsuudessa voivat kohtalokkaalla tavalla vaikuttaa yksilön koko elämään. Ja toisaalta, onnistumiset lapsen ja nuoren kehityksen, kasvun ja oppimisen tukemisessa vaikuttavat ratkaisevasti yksilön pärjäämiseen ja menestymisen mahdollisuuksiin koko elämän aikana. (Puhemies koputtaa) Onnistunut koulutuspolku on paras tae yksilön omalle vapaudelle. Se on paras keino varmistaa, ettei yksilön elämästä tule vankilaa.

21.32 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa herra puhemies! Olemme ratkaisujen edessä. Talouden tilanneanalyysi on niin hallituksessa kuin oppositiossa sama: Suomi velkaantuu ennätysvauhtia, työttömyys kasvaa, ja kansainvälinen kauppa on jäissä. Tähän se yhteisymmärrys taitaakin sitten loppua. Kansalaisillamme on syvä huoli maamme tulevaisuudesta. Nyt jos koskaan meiltä poliitikoilta vaaditaan ymmärrystä tämän tilanteen vakavuuden edessä. Sivusta huutelu tai arvostelu ei nyt auta. Tarvitaan yhdessä rakentamista ja ratkaisukeskeisyyttä, johon opposition erityisesti toivon mukaan. Onko meistä kaikista siihen?

Pääministeri Sipilän hallituksen ohjelma on rakennettu vankalle pohjalle. Unelmahötön sijaan tavoitteet, toimenpiteet sekä strategiset linjaukset Suomen talouden tasapainottamiseksi ja uuden kasvun luomiseksi on tehty määrätietoisesti yhteisvoimin kolmen suurimman puolueen kesken. Tarvitsemme työkalupakista ainakin kolmenlaisia työkaluja: sopeutusta, uudistuksia ja kasvun kärkihankkeita.

Muutama sana sopeutuksesta: Tämän vaalikauden aikana on tarkoitus noin 4 miljardin edestä tehdä siis sopeutustoimenpiteitä, myös leikkauksia ja verojen korotuksia, jotka tekevät jokaiselle kipeää. Muun muassa subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisen kritiikin ymmärrän osittain, mutta pitää tehdä jotain. Myös eläkeläisten erityisasumistuen lakkauttaminen toteutetaan, indeksikorotukset jäädytetään, useita asiakasmaksuja korotetaan ja niin edelleen. Lista on huolestuttavan pitkä, mutta näitä ratkaisuja tarvitsee tehdä, koska menoja on saatava pienemmäksi.

Sitten muutama sana uudistuksista. Niilläkin on 4 miljardin taloudellinen vaikutus saatavissa. Tarvitsemme kipeästi tämän sosiaali- ja terveydenhoidon sote-uudistuksen viemisen maaliin. Toisen asteen koulutuksen rakenteellinen uudistus joka tapauksessa — ilman säästöpaineita — pitää toteuttaa ammatillisen koulutuksen osalta. Kuntien tehtäviä aiotaan karsia ja aluehallintoa uudistaa. Normeja puretaan ja lupamenettelyjä sujuvoitetaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Mitä sitten uuden kasvun pakettiin jää? Sipilän hallitus aikoo laittaa 1,6 miljardin euron kärkihankepaketin liikkeelle. Erityisen iloinen olen siitä, että vaalikentilläkin moneen, moneen otteeseen toivottu ja kerrottu perusväylänpidon parannuksiin tuleva 600 miljoonan euron paketti saadaan nyt aikaan. Meidän tiet, satamat, radat rapistuvat käsiin, ja siksi väyläryhmän yksimielinen kanta siitä, että tasokorotuksia tarvitaan perusväylänpitoon, on nyt hallituksessa toteutumassa.

Koulutuksen kärkihankkeista: Vaikkakin siitä leikataan nyt tällä vaalikaudella paljon, niin aiotaan myöskin panna euroja liikenteeseen niin, että perusopetuksen oppimisympäristöjä kehitetään, digitalisaatio tulee lähemmäksi oppilaita ja opettajia, toteutetaan opettajien täydennys- ja peruskoulutusta lisää ja ennen kaikkea liikutaan enemmän peruskouluissa ja muuallakin.

Nuorisotakuuta aiotaan jatkaa yhteiskuntatakuun suuntaan — etsivästä nuorisotyöstä on tullut hyviä kokemuksia. Palkkatukea nuorten osalta parannetaan. Kaikille peruskoulun päättävälle taataan koulutus-, työ- tai kuntoutuspaikka.

Arvoisa puhemies! Kärkihankkeissa on myöskin biotalouden kasvun eväät. Me haluamme panostaa uusiutuviin energiamuotoihin, ja erityisesti liikennepolttoaineiden kohdalla vuoteen 2030 mennessä halutaan omavaraisuutemme olevan 40 prosenttia. Biotaloudesta tulee uusia työpaikkoja koko Suomeen, ja niitä me tarvitsemme.

21.38 Jaana Laitinen-Pesola kok: Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamiselle on asetettu kunnianhimoiset tavoitteet taata yhdenvertaiset, asiakaslähtöiset ja laadukkaat palvelut koko maassa, vahvistaa peruspalveluja ja toteuttaa kustannustehokas ja vaikuttava palvelurakenne. Aivan keskeisiä tavoitteita ovat myös terveyserojen kaventaminen, julkisten palvelujen tuottavuuden parantaminen ja julkisen sektorin kestävyysvaajeen supistaminen. Tätä ratkaisua on haettu jo vuosia erilaisissa kokoonpanoissa ja erilaisen mallien avulla. Tosiasia kuitenkin on, että hoitoa tarvitseville on yhdentekevää, millä hallintomallilla palvelut järjestetään, kunhan palveluja tarvitessaan niitä saa. Siksi monen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan, niin sanotun tavallisen ihmisen siis, mielestä käytävä keskustelu ratkaisumalleista on tuntunut kovin kaukaiselta oman arkielämän näkökulmaan nähden.

Hallitusohjelmassa on nyt sovittu askelmerkit sote-uudistuksen valmisteluun. Näistä askelmerkeistä on vielä matkaa käytännön toteutukseen. Hallitus on sopinut hallintomallin valmistelusta alueellisen itsehallinnon pohjalta. Sote-alueiden määrää ja kokoa ei ole vielä lopullisesti päätetty. Tosin hallitusohjelmassa sanotaan, että alueita on enintään 19. Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos THL otti kantaa, että 19 aluetta on liikaa. Alueiden määrässä pitäisi huomioida alueiden taloudellinen kantokyky ja järjestämisosaaminen. Kansainvälinen suuntautuminen on kohti miljoonapiirejä. Oleellista THL:n näkökulmasta on, että alueet kykenevät vastaamaan 24/7-päivystyksestä ja vaativasta erikoissairaanhoidosta. Tämä näkemys puoltaisi 12:ta—15:tä aluetta.

Palvelujen näkökulmasta hallitusohjelmaan on kirjattu tärkeä tehokkuuden ja laadun mittaaminen sekä kustannusten läpivalaisu. Oleellista onkin, että jatkossakin jo nyt alueilla hyvin toimiva yhteistyö julkisen, yksityisen ja järjestöjen välillä palveluntuottajina jatkuu edelleenkin. Toimivia monituottajamalleja on käytössä ympäri Suomea. Ylipäänsä yhden uudistuksen tavoitteen pitäisi olla, että hyvät käytännöt saataisiin laajasti ja tehokkaasti käyttöön koko maassa. Hallitusohjelmassa mainittu tietojärjestelmien parantaminen lisää toivottavasti tuottavuutta koko sote-sektorilla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveydenhuollossa tuloksellinen toiminta vaatii hyvää osaamisen johtamista. Kun henkilöstö on mukana päätöksenteossa ja uudistamisessa, tuloksellisuus paranee. On tärkeätä, että alan ammattitaitoinen henkilöstö pidetään mukana uudistuksen kaikissa vaiheissa ja heidän osaamisensa hyödynnetään uudistuksen toteuttamisessa. Sote-uudistus koskettaa liki kaikkia suomalaisia, mutta erityisesti yli 200 000:ta sote-alalla työskentelevää ammattilaista. Kyseessä on siis myös työhyvinvointikysymys. Uudistus vaatii toki vahvaa valtakunnallista ohjausta, mutta onnistunut uudistuksesta tulee ainoastaan siinä tapauksessa, että alan henkilöstö pääsee mukaan uudistustyöhön.

21.42 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoitteena on tehdä Suomesta koulutuksen, osaamisen ja modernin oppimisen kärkimaa ja muun muassa uudistaa peruskoulutus digitaalisten oppimisympäristöjen avulla. Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan laadun ja vaikuttavuuden tavoitellaan kääntyvän nousuun. Toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformin lopputulemaa jännitetään maakunnissa jo nyt maha kuralla. Nopeutetaan, tehostetaan, parannetaan, vahvistetaan. Kaikkeen tähän peilaten leikattujen resurssien ja kasvavien tavoitteiden epäsuhta vaikuttaa ilmeiseltä.

Korkeakoulutus on kuitenkin Suomen kaltaisen pienen maan kilpailukyvyyn elinehto nykyisessä elämänmenossa. Korkeakoulutuksen laatu ja vaikuttavuus on tällä hetkellä eri uudistusten temmellyksessä saatettu siihen tilaan, ettei opetuksen ja tutkimuksen kehittämiseen käytännössä ole resursseja korkeakouluissa. Professorien aika menee rahojen haalimiseen yksiköilleen. Hallitus tarjoaa kädenojennuksena verovähennyksiä näiden almujen antajille. Tarpeeseen tulee, epäilemättä.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmassa mainittu opettajien työrauha ei laskeudu koulujen arkeen ryhmäkokoja kasvattamalla ja kaiken mullistavia digiloikkausuudistuksia viljelemällä, ellei näiden muutosten vanavedessä seuraa riittäviä resursseja uudistusten koottamiseen. Koulutyön ja opettajien työrauhan juuret sijaitsevat oppilaitosten ulkopuolella, lasten ja nuorten perheissä. Hallituksella on hyviä tavoitteita perheiden ja lasten edun edistämisestä, lapsiperheiden kotipalvelujen saatavuuden turvaamisesta ja perheystävällisten työpaikkojen toimintamalleista. Päivähoito-oikeuden rajaamisen suhteen toivota todella sopii, että edes sosiaaliset perusteet otetaan vakavasti lapsen etua ajatellen. Miten näihin tavoitteisiin sopivat ne valtiovarainministeriön ja eduskuntatutkimuksen laskelmat, jotka osoittavat leikkausten yhdeksi suurimmaksi kohderyhmäksi lapsiperheet?

Arvoisa puhemies! Kun hallitus haluaa lapsi-, perhe- ja koulutuspoliittisena linjaukseen erikseen kirjata myös lisätä velvoitteita kiusaamiseen puuttumiseen, herää kysymys, epäileekö hallitus kiusaamisen olevan sormien läpi katsottavaa toimintaa nykykouluissa. Koulujen arkea on kohdata eriarvoistuvan yhteiskunnan kaikki lapset ja nuoret niiden silmä-, korva- ja käsiparien voimin, joita kouluille on suotu. Norminpurkutalkoiden aikakaudella normien tiukentaminen ei tässä yhdessäkään tapauksessa taida auttaa, ellei tunnusteta, että parempaa lopputulosta ei synny, ellei ole riittävästi tekijöitä. Sama pätee muuten myös hallituksen tavoitteisiin nopeuttaa lupaprosesseja ja höllentää seuraa erityisesti suurten teollisten hankkeiden kohdalla. Vähäväkisten ja tiukassa resurssikurimuksessa jo nyt toimivien ely-keskusten kohdalla tästä on jo Kainuun suunnalta melko ikäviä esimerkkejä.

Arvoisa puhemies! Määrätietoinen säästölista tarkoittaa kokonaisuutena joka tapauksessa sitä, etteivät leikkaukset arkielämässä kohdennu tasaisesti jokaista suomalaista kirpaisevaksi yhteiseksi taakaksi. Yhteiskunnan nelikenttäänalyysissä tuppaa käymään niin, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

osaan ihmisistä kaikki uhat kohdentuvat heikkouksia voimistaen, toiset onnistuvat jalostamaan mahdollisuudet vahvuuksiksi. Eriarvoistumisen kasvun pysäyttämisen tulisi olla jokaisen hallituksen ykköskärkihanke. Se edistää tutkitusti koko yhteiskunnan kasvua ja hyvinvointia. Hallitusohjelmasta en valitettavasti löydä selkeitä näkymiä tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

Vihreillä on realistinen vaihtoehto hallituksen linjalle. Se esitetään aikanaan varjohallitusohjelmassa ja -budjetissa. Meilläkin on tavoitteena talouden tasapaino ja kestävyysvaajeen umpeen kurominen. Vastuullinen talouspolitiikka voi nojata myös maltillisempaan sopeutustahtiin ja reippaampiin tulevaisuuden pärjäämistä vahvistaviin uudistuksiin. Meillä on varaa käyttää talouden kuntoon saattamiseen kaksi kautta. Meillä ei ole varaa tuhota hyvinvointimme perusteita. (Puhemies koputtaa) Toisin kuin isoissakin linjauksissa on hallituksen laita, linjamme on sama ennen vaaleja ja vaalien jälkeen.

Arvoisa puhemies! Työllisyys määrittää sopeutusten tarpeen. Siksi on syytä tavoitella korkeaa työllisyysastetta, mikä puolittaa leikkaustarpeen. Sen sijaan, että pyritään vain saamaan työssä olevat ihmiset tekemään entistä enemmän töitä, (Puhemies koputtaa) tulee tavoitella sitä, että yhä useampi voisi päästä töihin ja tehdä edes jonkin verran töitä ja pysyä mukana yhteiskunnassa.

Työllisyyttä nostavan perustulon, kestäväällä tavalla toteutettavan kotimaisen uusiutuvan energian vallankumouksen ja uusien kasvu- ja vientialojen kasvun toteuttamisessa hallitusta voi hyvällä syyllä kuitenkin tukea ja kannustaa vahvasti.

21.48 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa puhemies! Hallitusohjelma sisälsi odotetusti vaikeita leikkauspäätöksiä valtion menoihin. Päätökset ovat kuitenkin välttämättömiä, koska viimeisinä vuosina hallitsemattomaksi kiihtynyt valtion velkaantumiskierre on pysäytettävä. Ei ole reilua elää nyt yli varojemme ja sysätä velkaa lastemme ja lastenlastemme maksettavaksi.

Leikkauksilla on kuitenkin hopeareunus. Mahdollisimman suuri osa suunnitelluista säästöistä tapahtuu rakenteellisten uudistusten avulla ja sääntelyä vähentämällä eikä suorilla rahallisilla leikkauksilla. Kuntien tehtäviä ja asumisen ja rakentamisen sääntelyä vähennetään ja esimerkiksi sote-uudistuksella saadaan sekä säästöjä että sujuvuutta ihmisten peruspalveluihin.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysmenojen kasvua ei voi kuitenkaan tehokkaasti hillitä pelkästään rakenteita muokkaamalla. Yhteiskunnalle tulee säästöjä myös ja erityisesti siitä, että hallitus panostaa vahvasti terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseen. Halvin sairaus on ennalta ehkäisty sairaus.

Suomalaisten keskeisiä kansanterveysongelmia ovat sydän- ja verisuonitaudit ja tyypin 2 diabetes. STM:n laskelmien mukaan tätä terveysriskiä voidaan todennäköisesti alentaa korkeasti koulutetun väestön tasolle, mikä tarkoittaisi sairastavuuden vähentämistä noin 20—40 prosentilla nykyisestä. Välittömästi voitaisiin saavuttaa ainakin noin 80 000 henkilötövuoden lisäys, ja suorat terveydenhoitokustannusten säästöt olisivat noin 1,5—2 miljardia euroa. Toistan: 1,5—2 miljardia euroa säästöä, joka ei haavoittaisi ketään, ei olisi keltään pois, vaan päinvastoin toisi hyvinvointia niin kansalaisille kuin myös valtion rahakirstuun. Valitettavasti puhuminen terveyden edistämisestä on aihe, jolla ei otsikoita revitä eikä herätetä kiivasta debattia, paitsi jos kyseessä on alkoholihaittojen ehkäisy alkoholin saatavuutta tai mainontaa rajoittamalla. Sipilän hallitus haluaa tukea ihmisten terveyttä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

ja toimintakykyä, ja hallitusohjelmassa terveys oikeutetusti nostetaan Suomeen menestyksen kilpailutekijäksi.

Arvoisa puhemies! Eri väestöryhmien terveyserojen kaventaminen on siis paitsi inhimillisyyss- ja tasa-arvokysymys myös valtiontaloudellinen kysymys. Kun terveet elämäntavat on opittu lapsena ja nuorena, myönteiset vaikutukset heijastuvat aina pitkälle työelämään. Tekojen ja terveen elämän arvostuksen on lähdettävä kotoa, neuvoloista, päiväkodeista ja kouluista ja jatkettava aina työelämään ja myös ikäihmisten toimintaan. Hallitusohjelmassa onkin ansiokkaasti linjattu, että peruskouluissa liikutaan jatkossa tunti päivässä. Myös lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma on yksi hallituksen kärkihankkeista. Ongelmiin pyritään jatkossa puuttumaan hyvissä ajoin, jotta inhimilliset katastrofit saadaan estettyä.

Arvoisa puhemies! On hyvä muistaa, että aina ei niillä ole suurin hätä, jotka pitävät kovinta ääntä. Keskusta pitää huolta myös maan hiljaisista: omaishoitajista, osatyökykyisistä, vammaisista, lapsiperheistä ja syrjäytymisvaarassa olevista nuorista. Hallitusohjelmassa on varattu omais- ja perhehoidon kehittämiseen toistasataa miljoonaa euroa lisätukea. Kymmeniä miljoonia euroja lisärahaa on tulossa myös muun muassa lastensuojeluun ja lapsiperheiden kotiapuun ja vanhusten kotihoitoon. Nuorisotakuuta kehitetään ja etsivää nuorisotyötä ja nuorten mielenterveyspalveluita vahvistetaan. Lisäksi hallitus käynnistää kansallisen mielenterveyttä edistävän ja yksinäisyyden ehkäisyyn tähtäävän ohjelman.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan vielä antaa erityiskiitoksen hallitusohjelman linjauksesta satsata 600 miljoonaa euroa liikenneväyliemme korjausvelan vähentämiseksi. Tuo satsaus on välttämätön hallitusohjelman pohjalla olevalle Suomen tulevaisuuden visiolle siitä, että menestyksemme rakentuu muun muassa biotalouden ja puhtaiden ratkaisujen nousulle. Uskon ja toivon tämän liikenneinfrastruktuurin olevan osoitus siitä, että nykyinen hallitus, toisin kuin edeltäjänsä, näkee ja tuntee myös erityisesti sen Suomen arvon, joka alkaa suurin piirtein Kehä kolmoselta ja päättyy Nuorgamiin.

Arvoisa puhemies! Hallitus ei ole yksin vastuussa koko Suomen hyvinvoinnista. Kansalaisyhteiskunnalla on tässä työssä merkittävä rooli. Hallituksen tehtävänä onkin mahdollistaa kansalaisyhteiskunnan toiminta purkamalla normeja, jotka vaikeuttavat järjestötyötä ja vapaaehtoistoimintaa. Meidän kaikkien on kuitenkin hyvä muistaa, (Puhemies koputtaa) että mikään laki ei estä meitä jo nyt olemasta lähimmäisiä toisillemme, ihminen ihmiselle.

21.54 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Suomessa tarvitaan uudistuksia ja ennen kaikkea tarvitaan päätöksiä uudistusten tekemiseen. Työllisyys on saatava paremmaksi, talous on saatava nousuun ja velkaantuminen pysäytettävä. Tosiasia on, että hallitus joutuu tässä taloustilanteessa tekemään kipeitäkin päätöksiä, päätöksiä, jotka eivät varmasti miellytä kaikkia, kuten tänään olemme kuulleet. Leikkaukset ovatkin aina vaikeita.

Hallitusohjelma Ratkaisujen Suomi on vaikeiden aikojen ohjelma. Ikäviä puolia hallitusohjelmassa ovat etenkin koulutus- ja sosiaalipuolen leikkaukset sekä indeksien jäädytykset. Hallitusohjelmaan sisältyy kuitenkin paljon hyviä asioita. Toivottavasti myös oppositio huomaa ne. On hyvä, että kuntien päätösvaltaa omissa asioissaan lisätään ja kuntien tehtäviä karsitaan. Samoin on tärkeää, että yrittäjien edellytyksiä työllistämiseen parannetaan. On tärkeää myös, että omaishoitajien erittäin tärkeä työ vihdoin aidosti tunnustetaan ja että sote-uudistus maakuntamallilla toivottavasti saadaan pikaisesti maaliin.

Perusväylänpitoon panostaminen — noin 600 miljoonaa euroa, se lisärahoitus — on oikea ratkaisu. Väyläverkostomme korjausvelka on nykyisin jo noin 2,4 miljardia, eikä sitä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2015 vp

voi enää kasvattaa, vaan sen pienentämisellä on todellakin kiire. Pakkokorjaukset niin teillä, rautateillä kuin myös silloilla ovat aina paljon ennakoivia toimenpiteitä kalliimpia. Siksi on tärkeää panostaa kunnossapitoon. Infraverkostomme kehittämiseksi tarvitaankin pitkäjänteinen, yli hallituskausien menevä ohjelma.

Hallitus on nostanut normien purkamisen ja kokeilut yhdeksi kärkihankkeeksi. Byrokratian ja kustannusten keventäminen onkin kaikkien suomalaisten etu. Tästä on saatavissa hyötyjä monilla sektoreilla, muun muassa ihmisiä työllistävällä rakennusallalla. Hallitusohjelmassa onkin monia rakentamista ja asuntotuotannon lisäämistä edistäviä toimenpiteitä. Niistä on tänään ollut aivan liian vähän puhetta. Erityisen tervetulleita ovat toimet kaavamenettelyjen keventämisestä, sääntelyn purkamisesta ja toimenpiteet tonttitarjonnan lisäämiseksi. On hyvä, että maakuntakaavojen ja kuntien yhteisten yleiskaavojen vahvistusmenettelystä ympäristöministeriössä luovutaan ja että rantarakentamisen poikkeamispäätökset siirretään kokonaisuudessaan kuntiin. Vapaa-ajan asuntojen muuttamista pysyviksi asunnoiksi on edelleen joustavoitettava, ja niistä päätökset on voitava tehtävä kunnissa. Siellä tiedetään kaikkein parhaiten, mitä kunta tarvitsee, ja kunnathan ne vastaavat niistä palveluistakin. Kaiken kaikkiaan on hyvä, että maankäyttö- ja rakennuslakia uudistetaan rakentamismahdollisuuksien helpottamiseksi.

Tänään tässä keskustelussa on puhuttu paljon jo kertaalleen kariutuneesta yhteiskuntasopimuksesta. Toivon vilpittömästi, että kaikki osapuolet istuvat uudelleen samaan pöytään ja kesällä aikaansaadaan tuo koko Suomen kilpailukyvyllä tärkeä sopimus. Nyt tarvitaan todellakin kaikkien panosta yhteiselle asialle.

Arvoisa puhemies! Vaikka hallitusohjelma sisältääkin kipeitä leikkauskohteita, tuo hallitusohjelma on tulevaisuuteen katsova, suuntaa kääntävä ja Suomea pelastava ohjelma. On parempi toteuttaa muutos itse kuin olla muutoksen vietävänä. Tässä työssä annan täyden tukeni pääministeri Sipilälle ja koko hänen hallitukselleen.

Asian käsittely keskeytettiin.